

ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

နိဗ္ဗာန်ကမ္မဝေဒနာ

ဖြစ်ကေသနာများ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)

ကွန်ပျူတာစာစီ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာပြုတက္ကသိုလ်

ထုတ်ဝေသူ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာပြုတက္ကသိုလ်

ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဘဟိန်း

မှတ်ပုံတင်အမှတ်(၀၄၃၇၂/၂၀၁၁)က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

တရားစာအုပ်များကို

ဓမ္မစာပေ အလှူငွေဖြင့် ပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေသည်

မာတိကာ

- ၁။ နိဿရနိကာ သာသနာ
- ၂။ အစွမ်းတန်ခိုးများနှင့် သာသနာ
- ၃။ ၁၂-နှစ်ကြာ အဖြေရှာခဲ့ရသော မေးခွန်းများ
- ၄။ ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်
- ၅။ အနတ္တလက္ခဏသုတ် အနှစ်ချုပ်

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၄ ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၂ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လပြည့်ကျော် (၁၂) ရက်၊ မန္တလေးမြို့၊ မဟာအောင်မြေမြို့နယ်၊ ပေါင်းလည်းတိုက်၊ မဟာအောင်မြင် ရွှေသာလျောင်း ဓမ္မဗိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ် အပ်သည့် ဓမ္မသဘင်အခမ်းအနား၌ မန်းမြို့ဈေး၊ သီရိရွှေစင် ရွှေဆိုင်၊ သုဓမ္မမဏိဇောတဓရ ဦးအောင်နိုင်ဆွေ၊ သီရိသုဓမ္မသိင်္ဂီ ဒေါ်မြင့်မြင့်နွယ်၊ သား မောင်ဟိန်းသူ၊ မောင်ငြိမ်းခန့်ကျော် မိသားစုတို့၏ အမတ်ဒါန ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော “နိယျာနိက သာသနာ” အကြောင်း တရားဒေသနာတော်။

နိယျာနိကသာသနာ

ရှေးတုန်းက “နိယျာနိကသာသနာတော်မြတ်ကြီးနှင့် ကြုံတွေ့သည့်အခါမှာ” စသဖြင့် မြန်မာစာပေမှာ နိယျာနိက သာသနာ ဆိုတဲ့ အသုံးရှိတယ်။ ယနေ့ခေတ် ဘာသာတရားတွေ မှာ သူကလည်း သာသနာ၊ ကိုယ်ကလည်း သာသနာ ဆိုပြီး သာသနာဆိုတဲ့နာမည်ကို အသုံးပြု ဖော်ပြကြတယ်။

အဲဒီသာသနာလို့ ဖော်ပြကြတဲ့ ဘာသာတရားတွေထဲမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ သာသနာက တခြားဘာသာတွေနဲ့ မတူတဲ့ နိယျာနိကသာသနာ ဖြစ်တယ်လို့ ဒီလိုမှတ်ရမယ်။ နိယျာနိကနဲ့ အနိယျာနိကဆိုတဲ့ ဒီစကားလုံးနှစ်လုံးဟာ ပါဠိစကားဖြစ်သည့် အတွက်ကြောင့် မြန်မာလိုအဓိပ္ပာယ်ရှင်းအောင် ပြောကြားရမယ် ဆိုရင် နိယျာနိက ဆိုတာ တကယ်လုပ်ရင် တကယ်ဖြစ်တဲ့ အဆုံးအမဩဝါဒလို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။

အဲဒီတော့ မှန်ကန်တဲ့ အဆုံးအမ ဩဝါဒသည်သာလျှင် တကယ်လုပ်လျှင် တကယ်ဖြစ်တယ်။ မှားယွင်းတဲ့ အဆုံးအမ ဩဝါဒတွေ လိုက်နာပြီး လုပ်မိလို့ရှိရင် ကိုယ့်ရည်ရွယ်ချက် အတိုင်း ဖြစ်ချင်မှဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော် ကတော့ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ ဘုရားအဆုံးအမ၊ အေး ဒါနကောင်းမှု ပြုရင် ဘယ်လိုအကျိုးရတယ်၊ သီလဆောက်တည်ရင် ဘယ်လို အကျိုးရတယ်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာပွားများအားထုတ်ရင် ဘယ်လို အကျိုးရတယ်၊ ဘယ်ကုသိုလ်က ဘယ်လိုအကျိုးရတယ်ဆိုတာ ဟောပြထားတဲ့အတိုင်း တကယ်လိုက်နာပြီးလုပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဟာ တကယ်အကျိုးရနိုင်တယ်။ “**နိယျာတိတိ နိယျာနိကော**” မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သာသနာတော်ဟာ တကယ့်ကို သံသရာဝဋ်က သတ္တဝါတွေကို ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်ပေးနိုင်မယ့် သာသနာ ဖြစ်တယ်။ လိုက်နာကျင့်သုံးရင် တကယ်ဖြစ်တယ်၊ ဒီအဓိပ္ပာယ် မျိုး ရှိတယ်။

အနိယျာနိကသာသနာ လို့ဆိုတာ သာသနာလို့ ခေါ်ပေ မယ့်လို့ တကယ်လုပ်လဲ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး။ မျှော်မှန်းချက် အတိုင်း ဘယ်တော့မှရောက်မလာဘူး။ မှားယွင်းစွာ ညွှန်ပြထား တဲ့ အဆုံးအမတွေကျတော့ သူတို့ပြောတဲ့အတိုင်း ရောက်ချင်မှ ရောက်မယ်။ ဥပမာမယ် ဒီကောင်းမှုလုပ်ရင် ထာဝရဘုံဗိမာန် နဲ့ ထာဝရနိဗ္ဗာန်မှာ စံစားရမယ်လို့ ဒီလိုပြောထားတာ။ အဲဒီလို

ပြောထားလို့ တကယ်လုပ်ပြီဆိုလို့ရှိရင် ထာဝရဗိမာန် မရောက်ဘဲနဲ့ ထာဝရငရဲ ရောက်သွားတာမျိုးတွေ ရှိသေးတယ်။

အဲဒီလို ပြောတဲ့အတိုင်း ထုတ်ဆောင်နိုင်စွမ်းမရှိတဲ့ သာသနာမျိုးကို “အနိယျာနိက သာသနာ” လို့ ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်က သာသနာလို့ ဆိုတဲ့ အထဲမယ် နိယျာနိက သာသနာ။ မြတ်စွာဘုရားက ထိုထို သုတ္တန်တွေထဲ ဟောလေ့ရှိတယ်။ “နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ” ဟောထားတဲ့အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးရင် တကယ့်ကို ဒုက္ခအဆုံးသတ်ဖို့ တကယ့်ကို စစ်မှန်တဲ့ နည်းလမ်းအတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်လို့ရှိရင် တကယ့်ကို ဒုက္ခဟာ အဆုံးသတ်ဖို့အတွက် ဒီတရားတော်က ထုတ်ဆောင်ပေးနိုင်တယ်လို့ ဒီလိုဆိုတာနော်။

အဲဒီတော့ ထုတ်ဆောင်ပေးနိုင်ပုံ ကြည့်လေ။ အားလုံး သိကြတဲ့ ဇာတ်လမ်းကိုပြောမယ်။ “ပဏ္ဍာစာရီ”ဆိုတဲ့ သူဌေးသမီးဟာ ကံမကောင်း အကြောင်းမလှ ဖြစ်ရှာတယ်။ အိမ်ထောင်ရေးလည်း ကံမကောင်းဘူး။ အိမ်ထောင်ရေး ကံမကောင်းရုံတင်မကဘူး “ကံဆိုးမသွားရာ မိုးလိုက်လို့ရွာ” ဆိုတဲ့အတိုင်း တစ်လမ်းလုံး ဒုက္ခတွေရောက်ပြီး မိမိရဲ့ အိမ်ထောင်ဘက်ကလည်း မြွေကိုက်လို့သေ၊ လမ်းမှာမွေးဖွားလာတဲ့ သားလေးနဲ့ လူမမယ် သားလေးနှစ်ယောက်ကလည်း လမ်းမှာတင် ဆုံးသွား

တယ်။ အားကိုးစရာမဲ့လို့ အိမ်ပြန်လာတယ်။ အိမ်မှာရှိတဲ့ အားကိုးရမယ့် အဖေ၊ အမေ၊ မောင် ကလည်း ကံမကောင်း အကြောင်းမလှလို့ တစ်ရက်ထဲမှာ ဆုံးသွားကြတယ်။ သူ့ဘဝဟာ နောက်လှည့်ကြည့် ဘာမှ မရှိတော့တဲ့ အနေအထား။ ဒီလို အခြေအနေမျိုးကြုံသူမှ မရှုံးရင် ဘယ်သူ့ရှုံးမလဲပေါ့။ အဲဒီ လောက်ထိအောင် စိတ်ဆင်းရဲစရာတွေ ကြုံရတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေက လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင် တယ်ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား သာသနာ တစ်ခုပဲရှိတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ တရားဓမ္မအတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ဖို့ ပထမ ဘုရားနဲ့တွေ့တော့ စိတ်သက်သာရာရတယ်။ နောက်တစ်ခါ မြတ်စွာဘုရားက စိတ် သက်သာရာရအောင် ဘယ်လိုတွေးခိုင်းတာလဲဆိုတော့ အားလုံး သိကြတဲ့အတိုင်း “ဒီဘဝမှာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးရတယ်ဆိုတာ တဲ့ တစ်အိမ်ထောင်ထဲလဲမဟုတ်ဘူး၊ မိသားစု တစ်စုထဲလဲ မဟုတ် ဘူး၊ လောကကြီးတစ်ခုလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့တရား ဖြစ်တယ်ပေါ့။ ဒါတွေလိုက်တွေးပြီး စိုးရိမ်နေမယ်ဆိုရင် လောကကြီးမှာ မသေ တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ အခုလို ဗျသနတရားတွေနဲ့ မကြုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လို့ လောက ကြီးမှာ ရှိမှ မရှိတာ။ မကြုံသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သာရှိတာ၊ မကြုံ ရမယ့်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ မရှိနိုင်ဘူးနော်။

အဲဒီတော့ မကြုံသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သာရှိတာကိုကြည့်ပြီး လူတိုင်းလူတိုင်းဟာ ကြုံရတဲ့ဟာအတွက် စိုးရိမ်သောက ရောက် နေမယ် ဆိုလို့ရှိရင် ဘယ်လိုလုပ်ပြီး စိတ်ချမ်းသာမှု ရနိုင်မလဲ လို့ဆိုတဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ စိတ်ရဲ့ဖြေရာ အဆုံးအမဩဝါဒ လေးနဲ့ပဲ စိတ်ချမ်းသာမှုရသွားတယ်။ အဲဒီစိတ်ချမ်းသာမှု ရသွား တာလေးကို အခြေခံပြီး သတိပဋ္ဌာန်တရား ကျင့်ကြံပွားများ လိုက်တဲ့အခါမှာ နောက်ဆုံးမှာ သောကဆိုတာအမြစ်အငုတ်ပါ မကျန်တော့ဘူး၊ လုံးဝချမ်းသာသွားတဲ့အဆင့် ရောက်သွားတယ် ပေါ့နော်။ ဘယ်လိုဒုက္ခတွေကြုံကြုံ သောကဆိုတာ မလာတော့ ဘူး။

လောကမှာ ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေ စဉ်းစားထားရမှာ သောကဖြစ်စရာဆိုတာ လောကထဲမှာရှိရင် မကြုံဘူးလို့ ပြောလို့ မရဘူး၊ အဲဒီတော့ ကိုယ်လုပ်နိုင်တာက ဘာလဲဆိုရင် ဖြစ်လာတဲ့ သောက ဘယ်လိုဖြေဖျောက်မလဲ၊ ဒါက အဓိက ကျတယ်ပေါ့။ ဖြစ်လာတဲ့သောကကို ဖြေဖျောက်ဖို့အဓိက။ ဘဝတစ်ခု ရလာပြီ ဆိုရင် မအိုအောင်လဲ လုပ်လို့မရဘူး၊ မနာအောင်လဲ လုပ်လို့ မရဘူး၊ မသေအောင်လဲ လုပ်လို့မရဘူး။ ဘာဖြစ်လို့တုန်း ဆိုတော့ ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေရထားတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်က အိုမယ့် ခန္ဓာ၊ နာမယ့်ခန္ဓာ၊ သေမယ့်ခန္ဓာပဲ။ အိုနာသေရေး လွတ်ဖို့ ကြိုးစားလို့ရှိရင် ဘယ်လိုမှ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ ဘာကို

ကြိုးစားရမလဲဆိုရင် သဘာဝတရားကြီးပေါ်လိုက်ပြီး စိတ်ပူပန်
နေတာကို ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေဟာ ဖျောက်နိုင်အောင် ကြိုးစား
ဖို့ပဲ။

အေး၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား တရားတော်က တကယ်
နှလုံးသွင်းလိုက်ပြီဆိုရင် တကယ်လုပ်ဆောင်ပေးတယ်၊ ဆွဲထုတ်
ပေးတယ်။ စိတ်ရဲ့ အခက်အခဲတွေ၊ စိတ်ရဲ့ပူပန်သောကတွေ
ထဲက ဆွဲထုတ်ပေးတယ်။ ငိုကြွေးနေရတဲ့ အနေအထားထဲက
ဆွဲထုတ်ပေးတယ်။ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ တွေထဲက ဆွဲထုတ်ပေးတယ်
တဲ့။ နှလုံးသားတွေဟာ ပူလောင်ပြီးတော့ တပူပူတပင်ပင် ဖြစ်နေ
တဲ့ အပူသည်ဘဝက ဆွဲထုတ်ပေးနိုင်တာ ဒါ ဘုရားတရားတော်
ရဲ့ ခွန်အားပေါ့။ အဲဒါကို ပြောတာ၊ နိယျာနိက ဆိုတာ။

ဒီဘဝမှာ စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေက ဆွဲထုတ်လိုက်သလို
နောက်ဆုံးမှာ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းလို့ဆိုတဲ့ ဒီခန္ဓဒုက္ခ
တွေက ဆွဲထုတ်လိုက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ထိအောင် ပို့ဆောင်ပေးနိုင်သေး
တယ်ပေါ့။ ခန္ဓာမရှိတော့ဘူးဆိုရင် ခန္ဓာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ဒုက္ခ
ရှိပါဦးမလား၊ မရှိဘူး။ အဲဒီဒုက္ခက လွတ်ချင်လို့ ရရဲ့လားဆိုတော့
နည်းစနစ်အတိုင်း မကျင့်သုံးရင် ဘယ်လိုမှ မရနိုင်ဘူးပေါ့။
မှန်ကန်တဲ့နည်းစနစ်နဲ့မှ ဒီခန္ဓာက လွတ်ကင်းနိုင်မယ်။ မြတ်စွာ
ဘုရားက တိတိကျကျ ဒီသာသနာတော်မှာ ဟောထားတယ်။

“ဥပဓိ ဒုက္ခဿ မူလံ” ဒီနေရာမှာ ဥပဓိဆိုတာ ခန္ဓာပဲ။ ခန္ဓာ ရှိနေလို့ရှိရင် ဒုက္ခရှိမယ်ပေါ့။

အဲဒီခန္ဓာကို ဘယ်သူက ထုတ်လုပ်နေတာတုန်းဆိုတော့ နန္ဒီ လို့ခေါ်တဲ့ တွယ်တာမှု တဏှာက ထုတ်လုပ်နေတာ။ အဲဒီ တွယ်တာမှုတဏှာကို ဖယ်လိုက်လို့ရှိရင် ဒုက္ခ အစုအဝေးကြီး ဖြစ်တဲ့ ဒီခန္ဓာဟာ နောက်ထပ်မလာတော့ဘူး။ ဒုက္ခက လွတ်သွား တာတဲ့။ အဲဒီလို ထုတ်ဆောင်ပေးနိုင်တဲ့ သာသနာကို နိယျာနိကသာသနာလို့ ခေါ်တယ်။

ဒီကနေ့ခေတ်မှာ ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေ နားမယောင်ကြဖို့ အရေးကြီးတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ငယ်ငယ်တုန်းက ဟောဒီ မန္တလေး မှာပဲ မှတ်မိသေးတယ်။ မျက်စေ့အထူးကုဆရာဝန် တစ်ယောက် ကို သွားပြတယ်။ သူက ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်ဘူး၊ ဘာသာခြား။ ဘုန်းကြီးတို့က ငယ်သေးတော့ ဘာသာတရားအကြောင်းလဲ ကောင်းကောင်းမသိသေးဘူးပေါ့နော်။ သူက ဘာတွေပြောတုန်း ဆိုတော့ လောကမှာ ဘုရားဆိုတာ တစ်ဆူပဲရှိတယ်။

သူပြောလိုတဲ့ဘုရားက ဂေါတမဗုဒ္ဓကိုပြောတာ မဟုတ် ဘူးနော်။ ကမ္ဘာမှာ ဘုရားဆိုတာ တစ်ဆူပဲရှိတယ်၊ ပြောချင်တဲ့ ဘုရားက ဘာတုန်းဆို God ဆိုတဲ့ဘုရားပဲပေါ့။ အဲဒီ God ဆိုတဲ့ ဘုရားကို မြင်ဖူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဘယ်သူမှမရှိဘူးပေါ့နော်။ အဲဒီဘုရား ကလဲ တစ်ခါမှ သူတို့ကို တရားဟောတာလဲမရှိဘူး။

အေး၊ တမန်ကတစ်ဆင့် ဘုရားသခင်ကပြောတယ်လို့ဆိုတယ်။
 ကဲ၊ ဘုရားသခင်ကပြောတာ ဘယ်သူကြားသလဲလို့ မေးလို့ရှိရင်
 ဘယ်သူမှကြားတဲ့လူ မရှိဘူးနော်။ အဆင့်ဆင့် ပြောလာတာ
 ဟိုလက်ညှိုးထိုး ဒီလက်ညှိုးထိုးနဲ့ နောက်ဆုံးကျတော့ မရှိတဲ့
 လမ်းကြောင်းပေါ် ရောက်သွားတာပဲ။ တရားခံ လက်သည်
 ရှာမရတဲ့ လမ်းကြောင်းပေါ် ရောက်သွားတာပဲ။ ဘယ်တော့မှ
 မဆုံးနိုင်တဲ့ အစဉ်အဆက်ကြီးတစ်ခုကိုပဲပြောမယ်၊ ဘယ်သူမှ
 သိတာမဟုတ်ဘူး။

ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေ ကိုးကွယ်နေကြတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဆိုတာ
 ဒါမျိုး မဟုတ်ဘူးလေ။ လူသားထဲက တရားကျင့်ပြီး ထူးထူး
 ခြားခြား အသိဉာဏ်တွေရလို့ မှန်ကန်တဲ့လမ်းစဉ်တစ်ခု ချမှတ်
 ပြီး ဒုက္ခတွေအဆုံးသတ်ရေးကို ဟောပြောတာ။ အဲဒီလို ယုံကြည်
 စိတ်ချရတယ်။ သူပြောတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်ပြောတာလဲ
 မဟုတ်ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်က အတိအကျ
 ဟောထားတာရှိတယ်လေ။ “သယံ အဘိညာ သစ္စိကတွာ
 ပဝေဒေမိ” ကိုယ်တိုင်သိပြီးတော့ ကိုယ်တိုင်လက်တွေ့ ကျင့်သုံး
 ပြီးတော့မှ အတွေ့အကြုံအတိုင်း ဟောပြောတာပါတဲ့။ အစဉ်
 အလာ tradition ကို ဟောပြောတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ စာအုပ်ထဲ
 ပါလို့ ဟောတာလဲမဟုတ်ဘူး၊ စိတ်ကူးပြီးတော့ အကြံရလို့
 ဟောတာလဲမဟုတ်ဘူးတဲ့။ ဟော၊ တစ်ဆင့်စကား ဘယ်တမန်

ကပြောလို့ဆိုတာလဲ မပါဘူး၊ အဲဒီတော့ လက်တွေ့ ကျင့်သုံး
တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်ကို အာမခံချက်ပေးတယ်လေ။
ငါဟောတဲ့အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးမယ်ဆိုရင် “သန္နိဋ္ဌိကော”
မင်းတို့ကိုယ်တိုင် သိနိုင်တယ်လို့ ဟောတာ။ ဒီထက်ကောင်းတဲ့
warranty ဘယ်မှာရှိမလဲနော်။ ကိုယ်တိုင် လုပ်ကြည့်ရင်
ကိုယ်တိုင်ရမယ်ဆိုတာ warranty ပဲပေါ့။ အဲဒါကြောင့်
ဒီသာသနာကို “နိယျာနိက သာသနာ” လို့ခေါ်တာ။

တစ်ခါတလေ အသံတူတာတွေ ခုခေတ်မှာ တော်တော်
များတယ်။ သူကလည်း သာသနာ၊ ငါကလည်း သာသနာ၊
သူကလည်း သာသနာရေး၊ ငါကလည်း သာသနာရေးနော်။
သူကလည်း ဘုရား၊ ငါကလည်း ဘုရား။ ဘုရားဆိုတာ အတူတူ
ပါပဲလို့ ပြောတဲ့လူကလည်း ပြောတယ်။ သူတို့လည်း ဥပုသ်
စောင့်တယ်၊ ကိုယ်လည်း ဥပုသ်စောင့်တယ်။

ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေ သတိထားရမှာက “အသံတူပေမယ့်
အဆံတူရဲ့လား” ဆိုတာကို သတိထားဖို့ လိုတယ်။ အဲ၊ အသံ
ကတော့ တူလိမ့်မယ်၊ သူကလည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်တယ်၊
ကိုယ်ကလည်း ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်တယ်၊ သူကလည်း ပုတီး
စိပ်မယ်၊ ကိုယ်ကလည်း ပုတီး စိပ်မယ်၊ သူကလည်း ဘုရား
ဂုဏ်တော် ပွားမယ်၊ ကိုယ်ကလည်း ဘုရားဂုဏ်တော် ပွားမယ်။

ဟော၊ သေသေချာချာကြည့်ရင် မသိတဲ့ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ဘာသာတရားဟာ အတူတူပဲလို့ ဒီလိုထင်သွားမယ်။ အင်မတန်မှ ကွဲပြားခြားနားမှုတွေရှိတယ်။ အခြေခံ ကွဲပြားခြားနားမှုကို မသိရင် ရောယောင်ပြီး ဘာသာတရားဆိုတာ အတူတူပဲလို့ ထင်မှာပဲ။ မဟုတ်တာကို အဟုတ်ထင်ပြီး လုပ်မိလို့ရှိရင် ဒုက္ခရောက်မယ်။ အဲဒီတော့ လုံးဝမတူဘူးဆိုတာ အနှစ်သာရပိုင်းကို ကြည့်ရမယ်။

ဥပုသ်စောင့်တာ တစ်ခုပဲကြည့်လေ။ ဘုန်းကြီးတို့ “ဥပုသ်စောင့်ခြင်းအဓိပ္ပာယ်” ဆိုတာ အရင်တုန်းက ဟောထားဖူးတယ်။ အဲဒီ ဥပုသ်စောင့်တယ်ဆိုတာကိုက အင်မတန်မှကွာခြားတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတွေ ဥပုသ်စောင့်တယ်ဆိုတာက ကိုယ်ကျင့်တရားနဲ့ နေထိုင်ခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ကိုယ်ကျင့်တရားကို ကျင့်သုံးပြီး နေထိုင်ခြင်းကသာ ဥပုသ်၊ အစားမစားရုံသက်သက် မဟုတ်ဘူး၊ လူတွေက ညနေစာ ထမင်းမစားတာလေးကို ဥပုသ်လို့ ထင်နေတာနော် ။ ကိုယ်တည်ဆောက်ထားတဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ကိုယ့်ရဲ့အဓိဋ္ဌာန်ချက်။ “ဒီကနေ့ ငါ ဘာမလုပ်ဘူး၊ ဘာလုပ်ခြင်းမှရှောင်မယ်” ဆိုတဲ့ အဲဒီ ရှောင်ကြဉ်တဲ့ အချက်တွေက အဓိက။ ရှစ်ပါးသီလဥပုသ်စောင့်တယ် ဆိုတာ ကြည့်၊ “ဒီကနေ့ သူများအသက်သတ်ခြင်းမှရှောင်မယ်၊ သူများ ဥစ္စာခိုးခြင်းမှ ရှောင်မယ်၊ သူများသားမယား ပြစ်မှားခြင်းမှ

ရှောင်မယ်” ဆိုတဲ့ ဒီကျင့်စဉ်တွေဟာအရေးကြီးတယ်။ ဒီအကျင့်တွေဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တွေကျင့်တဲ့ အကျင့်တွေပဲ။ ဒါတွေက သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကျင့်ဖို့ခက်တယ်လေ။

“ရဟန္တာတွေကျင့်တဲ့ အကျင့်မျိုးကို ဒီကနေ့ တစ်ရက်တာ တို့တတွေ ကျင့်လိုက်ရပြီ” ဆိုတာဟာ ဘယ်လောက် မွန်မြတ်သလဲ၊ တစ်သက်လုံး မလုပ်နိုင်တောင်မှ တစ်ရက်လုပ်လိုက်ရတယ်ဆိုရင် အလွန်မွန်မြတ်တယ်လေ။ အေး၊ အစာငတ်ခံရုံ သက်သက် ဥပုသ်စောင့်တာ မဟုတ်ဘူး၊

ဗုဒ္ဓဘာသာတွေ ဥပုသ်စောင့်လို့ နေ့လွဲညစာ အစာ မစားဘူးဆိုတာ အငတ်ခံတာမဟုတ်ဘူး၊ မနက်မှာ ဝအောင်စားထားတာ၊ (၁၂) နာရီဟိုဘက် မစားဘူးဆိုရင် မအိပ်ချင်တော့ဘူး၊ အစာအတွက် အလုပ်မရှုတ်တော့ဘူး၊ အလုပ်မရှုတ်တော့ ဘာလုပ်တုန်း၊ တရား နှလုံးသွင်းနိုင်တယ်၊ ပိုပြီးတော့ စိတ်ရဲ့ အညစ်အကြေးတွေကို သန့်ရှင်းအောင်လုပ်နိုင်တယ်၊ တရားနှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့် စိတ်ထဲမှာပေါ်လာတဲ့ စိတ်ရဲ့ အညစ်အကြေးတွေကို သန့်ရှင်းရေးလုပ်တယ်။ အဲဒါ တကယ့်ဥပုသ်ရဲ့ အနှစ်သာရပဲ။

အဲဒီတော့ သူလည်းဥပုသ်စောင့်တယ်၊ ကိုယ်လည်း ဥပုသ်စောင့်တယ် ပြောပေမယ့် အနှစ်သာရချင်း တူရဲ့လား တိုက်ကြည့်ပေါ့။ မတူဘူးဆိုရင် အသံသာတူတယ်ဆိုတာ သိရလိမ့်မယ်။

ကိုယ့်သာသနာရဲ့ အနှစ်သာရကိုသိဖို့ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ်ပေါ့။ အနှစ်သာရကို မသိလို့ရှိရင် ဒီကနေ့ ခေတ်မှာ ဘာသာတရားတွေ ရောယောင်ပြီးတော့ ဟိုလူက လည်းဒါ၊ ဒီလူကလည်းဒါဆိုတော့ အဟုတ်ထင်နေတတ်ကြ တယ်ပေါ့။ မတူဘူး၊ သူတို့မှာလည်း ဘုရားရှိတယ်၊ သူတို့ မှာလည်း တရားရှိတယ်၊ သူတို့မှာလည်း သံဃာရှိတယ်၊ ဘုန်းကြီး ရှိတယ်နဲ့ဆိုပြီးတော့ ဟုတ်ကဲ့လား၊ အေး၊ တူလားလို့ဆိုရင် အနှစ်သာရချင်း အလွန်ကွာခြားတယ်။ ဒါကြောင့် အသံတူပြီး ဒီလိုအနှစ်သာရချင်းမတူတဲ့ အခြေအနေတွေကို အခုမှ ပြောပြ ရတာမဟုတ်ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်ကလည်း ဒီလိုပဲ၊ တို့လဲအတူတူပါပဲလို့ ပြောခဲ့တာတွေ အများကြီးရှိတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက **စူဠသီဟနာဒသုတ်** ကို ဟောခဲ့တယ်။ ဒီ မဇ္ဈိမနိကာယ်ထဲမှာ မှတ်တမ်းတင်ထားတာရှိတယ်။ အဲဒီ **စူဠသီဟနာဒသုတ်** အရ **သီဟနာဒ** ဆိုတာ မကြောက်မရွံ့ ရဲရဲကြီး ပြောရမယ့်စကား။ ရဲတင်းတဲ့စကား ပြောရတယ်၊ ကိုယ့်ဖက်က မသေချာဘူးဆိုရင် ရဲရဲ မပြောရဲဘူးလေ။ ကြောက်ရွံ့ ကြောက်ရွံ့ နဲ့ ပြောရတယ်။ ကိုယ့်ဖက်က သေချာပြီဆိုရင် ရဲရဲ ပြောရဲတာ ပေါ့။ အဲဒီလို ရဲရဲတင်းတင်း မကြောက်မရွံ့ ပြောရမယ့်အချက် ဆိုပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား သွန်သင်ပေးထားတာ ရှိတယ်ပေါ့။

ဘာဖြစ်လို့ ဒီဟာကို သွန်သင်ပေးရသလဲ ဆိုလို့ရှိရင် မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က သာသနာတော်ဟာ အင်မတန်မှ ထွန်းကားတယ်။ ဘုရားဟောတဲ့ တရားတော်တွေကို လူတွေက သဘောကျပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးကြလို့ အောင်မြင်ကြတယ်။ အရက်သမားတွေလဲ အရက်ပြတ်ပြီး အကျွတ်တရား ရသွားကြတယ်။ လူ့အလွှာအဆင့်ဆင့် လူတွေဟာ လူကောင်း သူကောင်း ဖြစ်သွားကြတာ အများကြီးပဲနော်။

အဲဒီလို အများကြီးဖြစ်လာတော့ မြတ်စွာဘုရားသာသနာ က တကယ်လုပ် အဟုတ်ဖြစ်တယ်ဆိုတော့ လူတွေရဲ့ စိတ်ဝင်စားမှုဟာ ပိုများလာတယ်။ ပိုများလာတဲ့အခါ ဘုရားသာသနာနဲ့ ယှဉ်ပြီး တစ်ဖက်က ဘာသာတရားလုပ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ယှဉ်ပြိုင်လာတယ်။ ဒါက သဘာဝအတိုင်းပဲ။ ယှဉ်ပြိုင်လာပြီဆိုတဲ့ အခါ ကိုယ့်ထက်သာလို့ရှိရင် လူဆိုတာ မနာလိုစိတ် ပေါ်လာတတ်တယ်ပေါ့။ ယှဉ်ပြိုင်မှုရလာလို့ ကိုယ်က ရှုံးနိမ့်သွားပြီဆိုရင် မနာလိုတဲ့အခါမှာ ဘယ်လိုပြောတုန်း၊ အရင်လူနဲ့နောက်လူဆိုရင် ပြောလေ့ရှိတယ်။ “အမလေး၊ နောက်မှ ပေါ်တင် ရွှေကြာပင်ကို အလေးပြုရမလား။ တို့က ရှေးတုန်းကတည်းက ပေါ်လာတာ တို့၊ သာသနာဆိုတာ ခေတ်ဦးကတည်းက၊ ကမ္ဘာဦးကတည်းက ပေါ်တာ၊ အခုမှ မနေ့တစ်နေ့ကမှ ဂေါတမသာသနာဆိုတာ

ပေါ်လာတာ ဘာကြာသေးလို့တုန်း” နဲ့ ဒီလိုအပြောမျိုးတွေ ပြောလာတယ်။

ဒီကနေ့ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း ဒါမျိုးပြောတာ ရှိတာ ပေါ့။ “နောက်မှပေါက်တဲ့ရွှေကြာပင်”တဲ့။ နောက်မှပေါ်လာပြီး သာသွားရင် မကြိုက်ကြဘူး။ ဒါက ဒီလိုပြောတတ်ကြတယ်။ တခြားဘာသာဝင်တွေက အဲဒီလို အပြစ်စကား ပြောလာတဲ့ အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက အေး၊ အသံတူပေမယ့်လို့ အနှစ် သာရချင်း မတူဘူးဆိုတာကိုပြောကြ။

ပြောဖို့ဆိုပြီးတော့ ဒီ **စူဠသီဟနာဒသုတ်**မှာ မြတ်စွာဘုရား သင်ပေးတဲ့ စကားလုံးက ဘာလဲဆိုရင် **“ဣဇေဝ သမဏော၊ ဣဓ ဒုတိယော သမဏော”** မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတော် တွေကို ရဲရဲတင်းတင်းပြောခိုင်းတဲ့ စကားတစ်ခု။ ဒီဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ သာသနာအတွင်းမှာသာ တကယ့်ကို ကိလေသာငြိမ်းတယ်ဆိုတဲ့၊ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ **သမဏ** ဆိုတာရှိတယ်။

ဆိုလိုတာက ပထမသမဏ ဆိုတာက သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် ကိုပြောတာ၊ ဒုတိယသမဏဆိုတာ သကဒါဂါမ် ကိုပြောတာ၊ တတိယသမဏဆိုတာက အနာဂါမ်ကို ပြောတာ၊ စတုတ္ထ သမဏဆိုတာ ရဟန္တာကိုပြောတာ။ **သမဏ** ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က **“ပါပေ သမေတီတိ သမဏော”** စိတ်ထဲမှာ မကောင်းတဲ့ သဘောထားတွေ၊ စိတ်ရဲ့ စိတ်ယုတ်မာတွေ၊ မကောင်းတဲ့

သဘောထားတွေ၊ စိတ်ရဲ့ အညစ်အကြေးတွေ၊ အဲဒါတွေဟာ လုံးဝငြိမ်းသွားပြီ။ ငြိမ်းသွားတယ်ဆိုတာ နောက်ထပ်မပေါ်လာအောင် ငြိမ်းသွားတာနော်။ အဲဒါတွေကို ဖယ်ရှားပစ်လိုက်နိုင်လို့ စိတ်နှလုံးရဲ့ ပူလောင်မှုတွေ၊ ကိလေသာတွေ လုံးဝကင်းသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို (သို့မဟုတ်) ကင်းအောင်လုပ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သမဏ လို့ခေါ်တာ။

အဲဒီ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ စတဲ့ ကိလေသာတွေကင်းတဲ့ သမဏ အစစ်ဆိုတာ ဒီသာသနာမှာသာ ရှိတယ်။ တခြားသာသနာမှာ နာမည်လောက်ပဲရှိတယ် ဒီလို ဆိုလိုတာပေါ့။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆို ရှေးခေတ်က သူလည်း သမဏ၊ ငါလည်း သမဏလို့ ပြောကြတာရှိတာကိုး။ အဲဒီတော့ သမဏ လို့ဆိုတိုင်း တကယ် ကိလေသာငြိမ်းသလားဆိုတော့ တကယ်ငြိမ်းတာ မဟုတ်ဘူး။ တကယ် ကိလေသာအာသဝတွေ တကယ်ငြိမ်းသွားတဲ့ သမဏ အစစ်ဆိုတာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်တွင်းမှာသာ ရှိတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ရဲရဲဝံ့ဝံ့ပြောကြလို့ ရဟန်းတော်တွေကို အဲဒီ သုတ္တန်မှာ ဟောကြားထားတာ ရှိတယ်ပေါ့။

ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို မြတ်စွာဘုရားက အခုလိုပြောနိုင်တာလဲ၊ ဘာရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပြောတာလဲ၊ အားကိုးကဘာလဲ၊ လောကမှာ လူတွေက ပြောပြီဆိုလို့ရှိရင်လည်း အားကိုးစရာတော့ ရှိရမယ်။ ယုံကြည်ချက်ဆိုတာ အားကိုးစရာလေးနဲ့မှ ပြောလို့

ရတယ်၊ သေသေချာချာသိပြီ၊ အားကိုးစရာရှိပြီဆိုမှ လူတွေဟာ ပြောလို့ရတာကိုး။ အခုလိုပြောနိုင်တာဟာ ဘာ အားကိုးနဲ့ ပြောတာတုန်း ဆိုလို့ရှိရင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ထူးခြားတဲ့ အချက်ကြီး(၄)ချက်ရှိတယ်။

ဘာလဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားအပေါ်မှာ နှစ်နှစ်ကာကာ ယုံကြည်မှုဆိုတဲ့ သဒ္ဓါတရား၊ တရားဓမ္မအပေါ်မှာ နှစ်နှစ်ကာကာ ယုံကြည်မှုဆိုတဲ့ သဒ္ဓါတရား၊ ကိုယ်ကျင့်သီလနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြည့်ပြည့်ဝဝ ဖြည့်ကျင့်မှုနဲ့ သီတင်းသုံးဖော် အချင်းချင်း၊ တရား ဓမ္မ ကျင့်ဖော်အချင်းချင်းဟာ အမြဲတမ်း တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးခင်မင်မှု။ ဒီဘဝတင် ခင်မင်တာမဟုတ်ဘူး၊ ဘဝအဆက်ဆက် ခင်မင်မှု မပျက်ဘူး၊ စွဲမြဲတယ်လို့ဆိုတဲ့ ဒီအချက်လေးချက်ဟာ ဒီသာသနာ မှာပဲရှိတယ်။ တခြား သာသနာမှာ မရှိနိုင်ဘူးတဲ့၊ ဒီလိုပြောတာ နော်။

ဘာသာတရားတစ်ခုခုကို ဦးဆောင်ပြီးတော့ နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာဆိုရင် မြတ်စွာဘုရား။ ဆုံးမသွန်သင်ပြီး တရားဓမ္မကို လမ်းညွှန်ပြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ပေါ်မှာ ယုံကြည်ချက်။

ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေဟာ ဘုရားပေါ်မှာ ယုံကြည်ချက် အပြည့်အဝ ရှိထားတယ်။ အဲဒီတော့ ပုထုဇဉ်ဆိုတာ ယုံကြည်ချက် အပြည့်အဝရှိတယ်လို့ ပြောရသော်လည်း

သောတာပန်မှာရှိသလို ရှိတာတော့ မဟုတ်သေးဘူးနော်။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ လုံးဝပြည့်စုံတဲ့ ယုံကြည်ချက်ကြီး ရှိတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ အဝေစ္စပသာဒ လို့ခေါ်တာ။ အသိဉာဏ် နဲ့ သက်ဝင်ပြီးတော့ ယုံကြည်တာ၊ ဘုရားရဲ့ အရည်အချင်းကို သိပြီး ယုံကြည်တာ။

တရားရဲ့ အနှစ်သာရကို ကိုယ်တိုင် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ပြီး ယုံကြည်တာ၊ ကိုယ်ကျင့်သီလ ပေါ်မှာ တန်ဖိုးထားတာ၊ သီတင်းသုံးဖော်ချင်းမှာ ချစ်ခင်မှု ခိုင်မြဲတာ ဒီလေးချက်ဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်မှာသာ ရနိုင်တယ်လို့ ဒီလိုပြောတာနော်။

အဲဒီတော့ သူတို့ကပြောလိမ့်မယ်တဲ့။ သူတို့မှာလည်းပဲ သူတို့ဘုရားပေါ်မှာ သူတို့ ယုံကြည်မှုရှိပါတယ်ပေါ့။ သူတို့ တရားပေါ်မှာလည်း သူတို့ ယုံကြည်မှုရှိပါတယ်ပေါ့။ သူတို့မှာ လည်း ကိုယ်ကျင့်သီလဆိုတာ ရှိတယ်ပေါ့။ နောက် သူတို့လည်း ဘာသာဝင်အချင်းချင်း ရိုင်းပင်းမှုဆိုတာ ရှိတယ်ပေါ့။ ဒီလို ပြန်ပြောစရာတော့ ရတာပေါ့။

သို့သော် သူတို့ရဲ့ယုံကြည်မှုဆိုတာ အရိယာဖြစ်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်လို ခိုင်မြဲတာမဟုတ်ဘူး။ ဒီနေရာမှာ ဆိုလို တာ ပုထုဇဉ်ရဲ့သဒ္ဓါတရားက မခိုင်သေးဘူး။ အခု ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ တော်ကြာ တခြားဘာသာဝင် ဖြစ်ချင်ဖြစ်သွား

တာနော်။ အဲ၊ သောတာပန်ဖြစ်သွားလို့ အမှန်အတိုင်းသိသွားပြီ ဆိုရင် ယုံကြည်ချက် ဘယ်တော့မှ မပြောင်းဘူး။ အဲဒါမျိုးကို အဝေ့ပသာဒ လို့ခေါ်တာ။

တရားဓမ္မသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ကိုယ်တိုင်သိထားတဲ့ တရား ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် တရားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ယုံကြည်ချက်က ပြောင်းလွဲစရာအကြောင်း မရှိတော့ဘူး။

ကိုယ်ကျင့်သီလဆိုတာလည်း ဒီဘဝတင်လုံတာ မဟုတ်ဘူး၊ ပုထုဇဉ်ဆိုတာ သီလ ဒီဘဝ လုံကောင်းလုံမယ်၊ နောက်ဘဝ လုံချင်မှလုံတာ။ ဒီဘဝမှာ ကိုယ်ကျင့်သီလ လုံနေတာဟာ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကောင်းလို့ လုံနေတာဖြစ်မယ်။ နောင်ဘဝ ရောက်လို့ရှိရင် မသေချားဘူး။ ဆိုပါစို့၊ ဗမာစကားပုံရှိသည့် အတိုင်း “တံငါနားနီးတံငါ၊ မုဆိုးနားနီးမုဆိုး”တဲ့။ မုဆိုးအိမ်မှာ လူသွားဖြစ်ရင် အကောင်တွေ ဖမ်းဦးမှာပဲ။ တံငါအိမ်မှာ လူသွားဖြစ်လို့ရှိရင်လည်းပဲ ငါးဖမ်းဦးမှာပဲ။ ကိုယ်ကျင့်သီလ ဆိုတာ ပုထုဇဉ်တွေမှာ ခိုင်မြဲခြင်းမရှိဘူး။

အရိယာ သူတော်စင် ဖြစ်သွားပြီဆိုလို့ရှိရင် မွေးလာကတည်းက ဘယ်လို ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေထဲပဲဖြစ်ဖြစ် ပြောင်းလဲမှု မရှိတော့ဘူးလို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အရိယကန္တသီလ ဆိုတာ ငါးပါးသီလကို ပြောတာ။ အဲဒီ ငါးပါး

သီလကို ဘဝကူးသွားတောင်မှ၊ နောက်ဘဝရောက်သွားတောင်
မှ လွန်ကျူးမှု မလုပ်တော့ဘူး။

အခုခေတ်လည်း ကလေးလေးတွေရှိတယ်။ မွေးလာ
ကတည်းက အကောင်လေးတွေ မသတ်ဘူး၊ အင်မတန်မှ
အကျင့်သီလကောင်းပြီး ငယ်ငယ်လေးကတည်းက စိတ်ကောင်း
နှလုံးကောင်းထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လေးတွေရှိတယ်။ သောတာပန်
ကလည်း လူပြန်ဖြစ်တာဆိုတော့ သောတာပန်လေး မွေးလာ
တာလို့ မပြောနိုင်ဘူးလား၊ ပြောနိုင်တယ်။ မဟုတ်ဘူးလို့ မပြော
နိုင်ဘူးပေါ့။ အဲဒီတော့ ထူးခြားတဲ့အရည်အသွေး၊ ကိုယ်ကျင့်
တရားကောင်းတဲ့ လူငယ်လေးတွေ လူ့လောကမှာ မွေးဖွား
လာတာရှိတယ်။ ဒီဘဝမှာ ကိုယ်ကျင့်သီလမြဲတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ
သောတာပန်ဖြစ်သွားပြီဆိုရင် နောင်ဘဝမှာလည်း ကိုယ်ကျင့်
သီလမြဲတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တာပဲ။ ခိုင်မြဲတယ်။ ဒါကြောင့် အရိယကန္တ၊
အရိယာတွေက အလွန်နှစ်သက်တဲ့ သီလလို့ ဒီလိုပြောတာ။

တခြားဘာသာဝင်တွေမှာ သဒ္ဓါတရားရှိတယ်ဆိုပေမယ့်
သဒ္ဓါတရားချင်း မတူဘူး၊ တရားအပေါ် ယုံကြည်မှုဆိုတာလည်း
မတူဘူး၊ ကိုယ်ကျင့်သီလ ဖြည့်ကျင့်မှုလဲ မတူဘူး။ ဟော၊
ဘာသာဝင်အချင်းချင်း ချစ်ခင်ရင်းနှီးခြင်းဆိုတာလည်း မတူဘူး။
ဘာဖြစ်လို့ မတူတုန်းဆိုရင် ဒီဘဝမှာတော့ ဘာသာဝင်
အချင်းချင်း ချစ်ခင်ကြတယ်၊ ရိုင်းပင်းကြတယ် ထား၊ (စာပေ

ထဲမှာ ရေးထားတာကြည့်။) နောင်ဘဝရောက်တဲ့အခါမှာ သံသရာလည်ပြီ ဆိုလို့ရှိရင် အဲဒီ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်က အကုသိုလ်ကံကြောင့် ကျားတစ်ကောင်ဖြစ်မယ်၊ သူ့ကို ကိုးကွယ်ယုံကြည်တဲ့ ဘာသာဝင်က သမင်ဖြစ်မယ် ဆိုလို့ ရှိရင် သတ်စားမှာပဲ။ “ငါ့ကို တစ်ချိန်တုန်းက ကိုးကွယ်ခဲ့တာ” လို့ သူသိနိုင်ပါ့မလား၊ အေး အရင်တုန်းက ခင်မင်ခဲ့တဲ့ စိတ်ဓာတ် ကော အဲဒီအချိန်မှာ ရှိနိုင်ပါ့မလား၊ အေး မရှိသည့်အတွက် ကြောင့် ဒီဘဝတုန်းက ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်က နောင်ဘဝ ကျ သူ့ရဲ့နောက်လိုက်တွေကို ကိုက်သတ်စားသောက်တဲ့ အနေအထားမျိုး ရောက်သွားတယ်တဲ့။

ဗုဒ္ဓဘာသာကျတော့ မြတ်စွာဘုရားတရားကို ယုံကြည်လို့ သောတာပန်ဖြစ်သွားလို့ရှိရင် အဲဒီလို ကျားဘဝဆိုတာ ရောက် နိုင်ပါဦးမလား၊ ကျားဘဝ မရောက်လို့ရှိရင် ကိုယ့်ကိုယုံကြည် ကိုးကွယ်တဲ့ ကိုယ့်နောက်လိုက်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို စားတဲ့ သတ္တဝါမျိုး ဖြစ်ပါ့မလား၊ မဖြစ်ဘူးဆိုတော့ ချစ်ခင်မှုတွေ မေတ္တာဟာ အင်မတန်မှ ခိုင်မြဲတယ်လို့ ဒီလိုပြောတာနော်။

ဘဝဟာ တရားဓမ္မကိုသိသွားတဲ့ ဘဝမျိုးမှ ခိုင်မြဲတယ်၊ ကျန်တဲ့ဘာသာမှာ ဒီလို ပထမသမဏ လို့ဆိုတဲ့ သောတာပန် ဖြစ်နိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ရှိကိုမရှိဘူး။ မရှိသည့်အတွက်ကြောင့် သံသရာ ကျင်လည်တဲ့အခါမှာ ဒီဘဝရဲ့ခင်မင်မှုတွေဟာ နောင်ဘဝထိ

ပါတာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ အဲဒါကြောင့် မသေချာ မရေရာဘူးလို့ ဆိုလိုတာနော်။

ကဲ၊ ကောင်းပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားက ကြွေးကြော်ခိုင်းတာက “သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာ ဆိုတဲ့ ဒီ သမဏ လေးမျိုးဟာ တို့သာသနာမှာသာ ရှိနိုင်တယ်” လို့ ဒီလို ပြောတာဟာ ခုနက အချက်လေးချက် ခိုင်မာမှုကို အခြေခံပြီး ပြောတာ။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ဖြစ်ကတည်းက နောင်ဘဝမှာ ရက်စက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ဖြစ်စရာအကြောင်း မရှိဘူးလေ။

အဲဒီမှာ တခြားဘာသာဝင်တွေက သူတို့မှာလည်း သူတို့ ဘုရားကို ယုံကြည်တာရှိမယ်၊ တရားကို ယုံကြည်တာရှိမယ်၊ သူတို့မှာလဲ ကိုယ်ကျင့်သီလရှိတယ်၊ သူတို့ဘာသာဝင်အချင်းချင်း လည်း ရိုင်းပင်းမှုတွေ ရှိတယ်လို့ ပြောလာမယ်ဆိုလို့ရှိရင် သူတို့ကို မေးခွန်းထုတ်ဖို့ လိုအပ်တယ်။

ဘယ်လိုမေးခွန်းထုတ်မတုန်းဆိုရင် “မင်းတို့ရဲ့ ပန်းတိုင် ဟာ တစ်ခုထဲလား၊ အမျိုးမျိုးရှိသလား” လို့မေးရင် သူတို့က သူတို့မှာ ပန်းတိုင်ဆိုတာ တစ်ခုထဲရှိတယ်။ ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်သာသနာပဲဖြစ်ဖြစ် ပန်းတိုင်ဟာ တစ်ခုပဲရှိတယ်။ ဗုဒ္ဓ ဘာသာတွေရဲ့ပန်းတိုင်ဟာ နိဗ္ဗာန် ဆိုပါစို့။ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဆိုတဲ့ ဒီ တရားထူး တရားမြတ်ရရင် ဒါ ဗုဒ္ဓ

ဘာသာဝင်တွေရဲ့ လမ်းဆုံးခေါ်တာပေါ့နော်။ “အရဟတ္တဖလ ပရိယောဿနံ သာသနံ” မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်ရဲ့ နောက်ဆုံးပန်းတိုင်ဟာ ဘာလဲဆိုရင် အရဟတ္တဖိုလ်ပဲပေါ့။ အရဟတ္တဖိုလ် ရပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ တရားကျင့်စရာ မရှိတော့ဘူး၊ ကုန်သွားပြီ၊ အပြီးသတ် ကျင့်ပြီးသွားပြီ။

ဒါကြောင့်မို့ အရဟတ္တဖိုလ် ရပြီးသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်ဟာ “ကတံ ကရဏီယံ” လုပ်စရာတွေ လုပ်ပြီးပြီလို့ ပြောလို့ရတယ်။ “ဇုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ” မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရား ကို အပြည့်အစုံကျင့်ပြီးပြီလို့ ပြောလို့ရတယ်။ ကျန်တဲ့အချိန်မှာ ပြောလို့မရသေးဘူး။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တောင်မှ ပြောလို့ မရသေးဘူး၊ ကျင့်စရာတွေ ကျန်သေးတယ်။ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ဆိုတာလည်း ပြောလို့မရသေးဘူး၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီဆိုမှ ပြည့်စုံပြီလို့ ပြောလို့ရတယ်ပေါ့။ အလုပ်ဆိုတာ မပြီးသေးတဲ့ အလုပ် ရှိသလို ပြီးသွားတဲ့အလုပ်ရှိတယ်ပေါ့။ အဲဒါကြောင့်မို့ ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ အလုပ်ပြီးတယ်ဆိုတာ ဘာကိုပြောတာတုန်း ဆိုရင် နောက်ဆုံး အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောတယ်လို့ မှတ်ရတာပေါ့။ မပြီးမချင်း ဒီပန်းတိုင်ကို ရောက်အောင်သွားနေ ရတာပေါ့နော်။

အဲဒီတော့ ဘဝမှာ အဆုံးသတ်မှုတွေ၊ ပန်းတိုင်တွေက အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က (ဒီကနေ့လည်း

အတူတူပဲ။) တခြား ဘာသာဝင်တွေရဲ့ ပန်းတိုင်၊ သူတို့ရဲ့ နောက်ဆုံး မျှော်မှန်းချက်ဆိုတာရှိတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက ဘာကောင်းမှုလုပ်လုပ် “**ဣဒံ မေ ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ ပစ္စယော ဟောတု**” လို့ ဒီလိုဆိုကြတာလေ။ နောက်ဆုံးပန်းတိုင်တစ်ခုကို ရည်မှန်းပြီးလုပ်ကြတာ။

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တုန်းက Braman လို့ခေါ်တဲ့ ဗြဟ္မဏတွေပေါ့။ ဗမာ လို့ ပုဏ္ဏားလို့ခေါ်တာပေါ့။ အဲဒီ Braman တွေမှာလည်းပန်းတိုင်ရှိတယ်၊ သူတို့ပန်းတိုင်၊ သူတို့ရဲ့နောက်ဆုံး မျှော်မှန်းချက်က ဘာလဲဆိုရင် ဗြဟ္မာ့ပြည်ပဲ။ ဗြဟ္မာ့ပြည်ဆိုတာ သက်တမ်းအင်မတန်မှရှည်တယ်ပေါ့။ ကမ္ဘာနဲ့ချီပြီးတော့ နေရတယ်။ သူတို့ကိုယ်သူတို့လည်း ဗြဟ္မာမင်းကြီးရဲ့ ခံတွင်းက မွေးဖွားလာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေလို့ ယုံကြည်ကြတယ်။ ဗြဟ္မာမင်းကြီးက ဖန်ဆင်းလို့ ဗြဟ္မာခံတွင်းက သက်ဆင်းလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလို့ ဗြဟ္မာကိုတန်ဖိုးထားပြီး ဗြဟ္မာဘုံကို ပန်းတိုင်အဖြစ်ထားတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်အရ ဗြဟ္မာဆိုတာ သတ္တဝါတစ်မျိုး ပဲပေါ့။ သမထကျင့်စဉ်တစ်ခုကိုကျင့်လို့ သမာဓိစွမ်းအားတွေနဲ့ ထို ဈာန်အဘိညာဉ်တွေ ရပြီးတော့ သက်ဆိုင်ရာ ဈာန် အားလျော်စွာ ဘုံဘဝတွေမှာ သွားဖြစ်တာ။ အဲဒီဈာန်အရှိန်တွေ၊ ကုသိုလ်တွေ ကုန်သွားတဲ့အခါကျတော့ ပြန်ရောက်လာတာပဲ။ ဒါကြောင့်မို့ ဗမာစကားမှာ ရှိတယ်လေ။ “ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာ

တဝင်းဝင်း၊ ဝက်စာကျင်းမှာတရွတ်ရွတ်”ဆိုတာနော်။ ဗြဟ္မာ့ပြည်
ရောက်ပေမယ့်လို့ တစ်ချိန် အပါယ်ငရဲ ပြန်ရောက်နိုင်တယ်လို့
ပြောတာ။ အဲဒီအဓိပ္ပာယ်ကိုဆိုလိုတာ။ ဗြဟ္မာဘဝဟာ လမ်းဆုံး
မဟုတ်သေးဘူးပေါ့။ သို့သော် သူတို့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်
ဦးတည်ချက်ဟာ ဗြဟ္မာ့ဘုံမှာ လမ်းဆုံးထားတယ်ပေါ့။

နောက်တစ်ခါ ရှေးတုန်းက တာပသ ဆိုတဲ့ ရသေ့တွေ
ရှိတယ်။ အဲဒီရသေ့တွေရဲ့ မျှော်မှန်းချက် လမ်းဆုံးကလည်း
ဗြဟ္မာ့ဘုံပဲ။ ဒါပေမယ့် ဗြဟ္မာ့ဘုံထဲက သူတို့ရဲ့ ရည်မှန်းတဲ့
ဗြဟ္မာ့ဘုံက အာဘဿရ ဆိုတဲ့ ဗြဟ္မာ့ဘုံ။ အဲဒီ ဗြဟ္မာ့ဘုံဟာ
သူတို့ရဲ့လမ်းဆုံးပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ပရိဗိုဇ်ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်
ကရှိတယ်။ သစ္စကပရဗိုဇ် တို့ တခြား ပရဗိုဇ် တွေပေါ့လေ။
ရှင်သာရိပုတ္တရာတို့၊ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့ဟာ သဗ္ဗယပရဗိုဇ်
ကြီးရဲ့ တပည့်အဖြစ် ခံခဲ့ဖူးတာ။ အဲ၊ သူတို့ရဲ့လမ်းဆုံးက ဘာလဲ
ဆိုရင် သုဘင်္ဂဏှာလို့ ခေါ်တဲ့ ဗြဟ္မာ့ဘုံပဲ။ အဲဒါ သူတို့ရဲ့
လမ်းဆုံး။

နောက် အာဇီဝက လို့ဆိုတဲ့ အသက်မွေးမှု ပြင်းထန်ပြီး
ပင်ပင်ပန်းပန်းကျင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရှိတယ်။ ဗမာတွေကတော့
တက္ကတွန်းလို့ခေါ်တာပေါ့နော်။ ဥပက တို့လို တက္ကတွန်းတွေ၊
ဟို နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ လို့ ဂျိန်းတွေပေါ့။ သူတို့ရဲ့ပန်းတိုင်က

ဘာတုန်းဆိုရင် အသညသတ်ဆိုတဲ့ဘုံပဲ။ အနန္တမာနသ လို့ ခေါ်တဲ့စိတ်ကို ဖယ်ခွာထားနိုင်ပြီး ရုပ်တရားချည်းသက်သက် ဖြစ်တဲ့ အသညသတ်ဘုံ ဟာ သူတို့ရဲ့ပန်းတိုင်ပဲ။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေသတ်မှတ်တာကတော့ အရဟတ္တဖိုလ် ပဲ။ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ရင် လမ်းဆုံးတယ်။ ဒီနောက် ကျင့်စရာ မရှိဘူးဆိုတာလို အဲဒီလို အမျိုးမျိုးပန်းတိုင်တွေကို သတ်မှတ်ပြီး တော့ ကျင့်ကြတယ်ပေါ့။ တခြားစကားလုံးနဲ့ပြောမယ်ဆိုရင် ဗုဒ္ဓဘာသာမှာတော့ နိဗ္ဗာန သို့မဟုတ် မောက္ခ လို့သုံးတယ်။ တခြားဘာသာမှာတော့ မောက္ခ နဲ့ဆင်ဆင်တူတဲ့ မောက်ခရူ ဆိုတဲ့စကားလုံးကို သုံးတယ်။ လွတ်မြောက်ခြင်းပေါ့။

ဘဝလွတ်မြောက်ခြင်းဆိုတာ သူတို့က အခုပြောတဲ့ ပန်းတိုင်တွေကို ဘဝလွတ်မြောက်ခြင်းလို့ ဒီလိုပြောတာနော်။ ဒီကနေ့ခေတ် ဘာသာတွေလဲကြည့်လေ။ ဒီကနေ့ခေတ်ထင်ရှား ရှိတဲ့ ဘာသာကြီးတွေထဲက တချို့ဘာသာက သူတို့ရဲ့လမ်းဆုံး ဘယ်မှာတုန်းဆိုရင် ကောင်းကင်ဘုံပဲလေ။ ဒီလိုပြောတာမို့လား။ ကောင်းကင်ဘုံလို့ ဒါတွေကိုရည်ညွှန်းပြီးတော့ ပြောကြတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ကိုယ့်ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ကိုယ့်ဘာသာတရားကို လုပ်ဆောင်ကြတယ်၊ ကျင့်ကြံကြတယ်။ ဒီလိုကျင့်ကြံတဲ့အခါမှာ ဘာသာတရားရဲ့လမ်းဆုံး ရောက်တယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ် မျိုးမှ ရောက်တာလဲလို့ လေ့လာကြည့်မယ်ဆိုရင် တကယ်

ကိုယ့်ရည်ရွယ်ချက်လမ်းဆုံးကို ရောက်ဖို့ဆိုတာဟာ တွယ်တာမှု
တဏှာမရှိမှ ရောက်တယ်။ တွယ်တာမှုတဏှာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ
မရောက်နိုင်ဘူးနော်။

အဲဒီ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ဘဝလမ်းဆုံးတစ်ခုကို သရာဂ လို့ခေါ်တဲ့
တဏှာအတွယ်အတာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မရောက်ဘူး။ ဝိတရာဂ
လို့ဆိုတဲ့ တဏှာကင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှရောက်တယ်။ သဒေါသ ဆိုတဲ့
စိတ်ထဲမှာ အလိုမကျတဲ့ ဒေါသရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မရောက်ဘူး။
ဝိတဒေါသလို့ခေါ်တဲ့ ဒေါသကင်းစင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှ ရောက်
တယ်။ လုပ်သင့်တာနဲ့ မလုပ်သင့်တာ ခွဲခြားမသိဘဲနဲ့ တွေဝေ
နေတယ်။ မလုပ်သင့်တာ လုပ်သင့်တယ်ထင်တယ်။ လုပ်သင့်
တာကို မလုပ်သင့်ဘူးလို့ ထင်တယ်ဆိုတဲ့ အမှန်တရားကိုမမြင်တဲ့
သမောဟ ဆိုတဲ့ မောဟ ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မရောက်နိုင်ဘူးတဲ့။
ဝိတမောဟ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှရောက်မယ်။

အကယ်၍ ဒေါသ၊ မောဟ မရှိတဲ့ ရာဂ ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ
ရောက်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် တိရစ္ဆာန်တွေမှာ ရာဂ ရှိတာပဲ၊ တိရစ္ဆာန်
တွေမှာ ဒေါသ ရှိတာပဲ၊ မောဟ ရှိတာပဲ။ တိရစ္ဆာန်တွေကော
မရောက်ပေဘူးလား။ ရောက်ကုန်မှာပေါ့။ ဟုတ်ကဲ့လား။
အဲဒါကြောင့်မို့လို့ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မရောက်
နိုင်ဘူးတဲ့။

နောက်တစ်ခုက ဘဝကိုတွယ်တာတဲ့တဏှာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မရောက်နိုင်ဘူး။ အစွဲအလမ်း ဥပါဒါန်ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မရောက်နိုင်ဘူး။ အသိဉာဏ်ပညာ ကင်းမဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မရောက်နိုင်ဘူး။ အသိပညာရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှ ရောက်နိုင်တယ်။

လောကမှာ အကောင်းအဆိုးနဲ့ ပတ်သက်လာလို့ရှိရင် လူ့ရဲ့စိတ်ဟာ နှစ်မျိုးရှိတယ်နော်။ ကောင်းတာ ဆိုလို့ရှိရင် လိုက်လျောတယ်၊ မကောင်းတာဆိုရင် ဆန့်ကျင်တယ်။ ဆိုပါစို့၊ လောဘဖြစ်တယ်၊ ဒေါသ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ဘက် လိုက်နေတဲ့ စိတ်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မရောက်နိုင်ဘူးတဲ့။ ကောင်းတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဆိုးတာပဲဖြစ်ဖြစ် လိုက်လျောခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ခြင်းဆိုတဲ့ စိတ် ပြောင်းလဲမှု မရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှသာ ရောက်နိုင်တယ်။

နောက်တစ်ခုက ပပဉ္စရတိ လို့ခေါ်တယ်။ ပပဉ္စတရားတွေ ပေါ်မှာ ပျော်မွေ့နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှဟာ လမ်းဆုံးကို မရောက်နိုင်ဘူးတဲ့။ ပပဉ္စရတိ ဆိုတာ ပပဉ္စ ဆိုတာ သံသရာကြီးကို ကျယ်သွားစေတယ်၊ ဘဝကို တာရှည်သွားစေနိုင်တဲ့တရား။ အဲဒီတရားဆိုက သုံးမျိုးရှိတယ်။ တဏှာရယ်၊ မာနရယ်၊ ဒိဋ္ဌိရယ်။ တဏှာရဲ့အတွေးက အမြဲတမ်း တေံ မမ “ငါ့ဟာ” ဆိုတဲ့ အတွေးနဲ့တွေးတယ်၊ ဘာကိုပဲဖြစ်ဖြစ် အပြင်က ပစ္စည်းကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ့်ခန္ဓာနဲ့ ပတ်သက်တာပဲဖြစ်ဖြစ် ငါ့ဟာ၊ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ပတ်သက်တာ ဆိုလို့ရှိရင် ငါ့မျက်လုံး၊ ငါ့နှာခေါင်း စသဖြင့်

တွေ့တယ်။ ပစ္စည်းကျတော့ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့ရွှေ၊ ငါ့ငွေ။ အဲဒီအမြင်ဟာ တဏှာရဲ့အမြင်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအမြင် ရှိနေသေးသမျှ သံသရာကြီးဟာ မဆုံးနိုင်ဘူးလို့ပြောတာ။

နောက်တစ်ခုက မာနတဲ့။ မာနဆိုတာ အရာရာ ‘ငါ’လို့ ထင်တယ်။ ရုပ်စာရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နာမ်စာရားပဲဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်ကို ကိုယ် ‘ငါ’ လို့ ဒီလိုသတ်မှတ်တယ်။ ‘ငါ’ ဆိုတာ အရည်အချင်း တစ်ခုပေါ်မှာ မူတည်ပြီးတော့ အထင်ရောက်မှုကိုပြောတာ။ တကယ်တော့ ‘ငါ’ ဆိုတာ ဘယ်ဟာကိုပြောတာတုန်း၊ ရုပ်ကို ပြောတာလား၊ နာမ်ကိုပြောတာလား။ သဘာဝစာရားနဲ့ ကြည့် လိုက်မယ်ဆိုရင် ‘ငါ’ လို့ပြောစရာ တစ်ခုမှမရှိဘူး။

‘ငါ’ လို့ ပြောစရာမရှိဘူးဆိုတာ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုရင် သူ့အကြောင်းနဲ့သူ ဖြစ်နေတဲ့သဘော၊ သင်္ခါရသဘောစာရား သက်သက်မျှသာဖြစ်တယ်။ ဘယ်ဟာကိုမှ ‘ငါ’ လို့ပြောလို့မရဘူး။ အဲဒီပြောလို့ မရတာကို အထင်အမြင်ရောက်ပြီး ‘ငါ’ လို့ ထင်နေတာ မာနတဲ့။ တစ်ခါ ‘ငါ’ ရဲ့အတ္တ၊ ကိုယ်လုပ်ချင်တာ လုပ်လို့ရတယ်၊ အဲဒီတော့ ‘ငါ’ မှမရှိဘူးဆိုရင် ‘ငါ့ဟာ’ ဆိုတာလည်း ရှိနိုင်တာ မဟုတ်ဘူးလေ။ ‘ငါ’ မရှိရင် ‘ငါ့ဟာ’ မရှိဘူး။ ‘ငါ့ဟာ’ မရှိရင်လည်း ‘ငါ’ ဆိုတာ မရှိနိုင်ဘူးပေါ့။

ဪ၊ ငါ့ရဲ့အတ္တ ကိုယ်လုပ်ချင်တိုင်း လုပ်လို့ရတယ်၊ ကိုယ့်ရဲ့အလိုကျဖြစ်တယ်၊ ထာဝရမြဲတယ်ဆိုတဲ့ အတွေးတွေနဲ့

ဒီလိုမှားယွင်းတဲ့အမြင်တွေ ရှိနေတာ ဒီဌိ။ အဲဒီ ယဉ္ဇ တရားတွေက စိတ်ကိုလွှမ်းမိုးထားရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် လမ်းဆုံးဆိုတာ မရောက်နိုင်ဘူး။

အဲဒီတော့ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ ဒီ ယဉ္ဇ တရားကင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှသာလျှင် လမ်းဆုံးဆိုတာ ရောက်နိုင်တယ်တဲ့။ အဲဒီလို ထူးခြားတဲ့ အရည်အသွေးတွေ ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ အေး၊ တခြား ဘာသာတွေမှာ ဒါမျိုးက ရှိနိုင်မှာမဟုတ်ဘူးတဲ့။

အဲဒီမှာ မြတ်စွာဘုရားက သံသရာဝဋ်က လွတ်ခြင်း၊ မလွတ်ခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ အမြင်နှစ်မျိုးကို ရဟန်းတော်တွေကို ဟောကြားထားတာရှိတယ်။ လောကဟာ အမြင်နှစ်မျိုး ရှိတယ်။ မတူညီတဲ့ အမြင်နှစ်မျိုး။ ဘုန်းကြီးတို့တတွေဟာ ဘယ်အမြင်မျိုး ကိုယ့်မှာရှိသလဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ဖို့ လိုအပ်တယ်ပေါ့နော်။

အဲဒီအမြင်နှစ်မျိုးဆိုတာ ဘာကိုပြောတာတုန်းဆိုတော့ ဘဝဒီဌိ အမြင်နဲ့ ဝိဘဝဒီဌိ အမြင်ပဲ။ ဘဝဒီဌိ ဆိုတာ ကိုယ် ဖြစ်တဲ့ဘဝဟာ ကိုယ်ရထားတဲ့ခန္ဓာ သို့မဟုတ် ကိုယ့်သန္တာန်မှာ ရှိတဲ့ သဘာဝတရားဟာ ထာဝရလို့ ယူဆလို့ရှိရင် ဒါ ဘဝဒီဌိ ပဲပေါ့။

ဆိုပါစို့၊ မြန်မာလူမျိုးတွေ စွဲလမ်းပုံ ပြောမယ်ဆိုလို့ရှိရင် မြန်မာလူမျိုးတွေက သေရင် ဝိညာဉ်လေးက ထွက်သွားတယ်လို့

ယူဆတယ်။ ဒီဝိညာဉ်လေးက နောက်ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ဝင်စား
တယ်လို့ယူဆတယ်။ အဲဒီတော့ သေလို့ရှိရင် ဝိညာဉ်လေး
ကျန်နေတယ်လို့ မြင်တာကိုက ဘဝဒိဋ္ဌိပဲ။ သေသွားတယ်ဆိုတာ
ရုပ်ရောနာမ်ရော ဒီဘဝမှာ ခေတ္တအတိုင်းအတာတစ်ခုအရ
ဘဝဟောင်းတစ်ခု ချုပ်သွားတယ်လို့ မယူဘဲ ဝိညာဉ်လေးက
နောင်ဘဝကိုကူးသွားတယ်လို့ ယူဆလို့ရှိရင် သဿတဒိဋ္ဌိလို့
ခေါ်တာပဲ။ အဲဒီ သဿတဒိဋ္ဌိဟာ ဘဝဒိဋ္ဌိပဲ။ အဲဒီတော့
များသောအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေဟာ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဘဝဒိဋ္ဌိ
နဲ့ အင်မတန်မှနီးတယ်။ ဒီဘက်ကို ဦးလှည့်နေတာများတယ်ပေါ့။

သေသေချာချာ ဒီ သဘာဝတရားတွေကို လေ့လာ
လိုက်စားထားခြင်း မပြုဘူးဆိုရင် ဒီ သဿတဒိဋ္ဌိ အယူအဆ
တစ်ခုဟာ ရှိနေမယ်။ ဘာဖြစ်လို့ သဿတဒိဋ္ဌိ အယူအဆရှိသလဲ
ဆိုလို့ရှိရင် လောကမှာ ထာဝရမြဲတဲ့အရာကလေးတစ်ခုရှိတယ်၊
အတ္တလို့ခေါ်ရတဲ့ အရာလေးတစ်ခုရှိတယ်။ အဲဒီ အတ္တလို့ ဆိုတာ
ဘယ်လိုဟာကိုခေါ်တာတုန်းလို့ သာတိ ရဟန်းပြောတဲ့စကားနဲ့
ပြောမယ်ဆိုရင် သူက ဝဒေါ ဝေဒေယျော တဲ့နော်။ စကား
ပြောတတ်တဲ့အရာ၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံရဲ့ အကျိုးတရား
ကို ခံစားတတ်တဲ့အရာ၊ လောကလူတွေက နာမည်အမျိုးမျိုး
တပ်ပြီးတော့သာ ခေါ်နေတာလေ။ ဒီဘဝမှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု
တွေ လုပ်ပြီးတော့ နောင်ဘဝကျတော့ ငါခံစားရမယ်ဆိုတဲ့

အတွေးတွေ မတွေးကြဘူးလား။ ကဲ၊ နောင်ဘဝ ခံစားမှာ ဘယ်သူလဲ မေးကြည့်လိုက်၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သေချာစစ်ဆေး မေးကြည့်၊ ဒီဘဝ ကုသိုလ်ကောင်းမှုလုပ်တယ်၊ လုပ်တာ ဘယ်သူလဲ၊ နောက်ဘဝခံစားမယ်ဆိုတာ ခံစားမှာ ဘယ်သူလဲလို့ သေသေချာချာ မေးကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် တွေ့လာမှာပဲ။ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ အမြင်ရှင်းဖို့ လိုအပ်တယ်ပေါ့။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်နဲ့ ကြည့်မယ်ဆိုရင် ဒီဘဝလုပ်တာ ဘယ်သူလဲလို့မေးလို့ရှိရင် စေတနာနဲ့ သဘာဝတရားတွေက လုပ်တာ၊ “အကြောင်းတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်တာကို ပြုလုပ်သူ”လို့ သတ်မှတ်တယ်။ “အကြောင်းတရားတွေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကျိုးတရားပေါ်လာတာကို ခံစားသူ” လို့ သတ်မှတ်တယ်။ တကယ်တော့ ခံစားသူလည်းမရှိဘူး၊ ပြုလုပ်သူလည်းမရှိဘူးလို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။ အဲဒါကြောင့် “ကမ္မဿ ကာရကော နတ္ထိ ဝိပါကဿ စ ဝေဒကော” တဲ့။ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ မရှိဘူး။ သဘာဝတရားတွေက ပြုလုပ် သွားတာ။ အဲဒီအထဲမယ် ဘယ်သူ့ကို ‘ငါ’လို့ပြောမှာလဲ။ ဥပမာ မယ် အခုလို တရားဓမ္မနာကြတယ်၊ ဒါနကောင်းမှုတွေလုပ်ကြ တယ်။ အရပ်စကားနဲ့ပြောမယ်ဆိုရင် နာမည်နဲ့ပေါ့လေ၊ ဘယ်သူ က ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေလုပ်တယ်၊ ဘယ်သူကလှူတယ်ဆိုတဲ့ နာမည်လေးနဲ့တော့ ပြောတာပေါ့နော်။ တကယ်တော့ လှူသူ

ဟာ ဘယ်သူလဲလို့ လိုက်ပြီးစစ်ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် သူ့ သန္တာန်မှာဖြစ်တဲ့ သဒ္ဓါစွမ်းအား၊ စေတနာ စွမ်းအားနော်။ သဘာဝတရားတွေက တွန်းအားပေးလို့ လှူတယ်ဆိုတာ ဖြစ်လာတာလေ။

အဲဒီအထဲမယ် စေတနာကို လှူသူလို့ပြောမှာလား၊ သဒ္ဓါတရားကို လှူသူလို့ပြောမှာလား၊ အလောဘကို လှူသူလို့ပြောမှာလားလို့ ဆိုလို့ရှိရင် ပြောလို့မရဘူးလေ။ အဲဒီသဘာဝတရားတွေက စုပြီးတော့ လှူမှုတစ်ခုကို ဖြစ်အောင်လုပ်လိုက်တာပဲပေါ့။

အကျိုးခံစားတော့ ဘယ်သူခံစားတာတုန်းလို့ မေးလိုက်တဲ့ အခါ ဟော၊ အကျိုးခံစားတဲ့အချိန်မှာ ဒီဘဝချင်း ဆက်စပ်ပြီးတော့နေတဲ့ ဝေဒနာဆိုတဲ့ သဘာဝတရားက အကျိုးခံစားသွားတာ။ အဲဒါကြောင့် “ပြုလုပ်သူ” ဆိုတာလဲ တကယ်မရှိဘူး၊ သဘာဝတရားသက်သက်ပဲလို့ အဲဒီမှာ အကြောင်းတရား ဖြစ်ပေါ်တာကိုပဲ ပြုလုပ်တယ်လို့ပြောတယ်။ အကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်လာတာကိုပဲ ခံစားတယ်လို့ပြောရတယ်တဲ့။ ဒီကြားထဲမှာ ခံစားတတ်သူလို့ သီးသန့်ဘာတစ်ခုမှ မရှိဘူး။ အဲဒါကိုပြောတာ “ကမ္မဿ ကာရကာ နတ္ထိ၊ ဝိပါကဿ စ ဝေဒကော” တဲ့။

အဲဒါကြောင့် ဒီဘဝ ဒီဦးဆိုတဲ့နေရာမှာ ခုနက ဒီမှန်ကန်တဲ့ အမြင်တစ်ခုကို မရလိုက်ဘူး၊ သဘာဝတရားကို သဘာဝတရားလို့ မမြင်ဘဲနဲ့ ကိုယ့်ရဲ့အတ္တလို့ စိတ်ထဲမှာ တွေးထင်ကြံစည်တဲ့

အရာလေးတစ်ခု သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်၊ ဒီဝိညာဉ်လေးဟာ ဒီဘဝ
မှာ ကုသိုလ်လည်း လုပ်တယ်၊ အကုသိုလ်လည်း လုပ်တယ်။
သေတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီဝိညာဉ်လေးဟာ ထွက်သွားပြီးတော့
ကုသိုလ်ကံကြောင့် နတ်ပြည်ရောက်သွားတယ်၊ အကုသိုလ်ကံ
ကြောင့် ငရဲပြည် ရောက်သွားတယ်ဆိုရင် ဒါ ဘဝဒိဋ္ဌိ လို့
ခေါ်တာပဲ။ ဘဝနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ မြဲတယ်ဆိုတဲ့ သဿတ
အယူအဆနဲ့ အယူအဆတစ်ခု။

နောက်တစ်ခုက ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဆိုတာ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ၊
အဲဒီတော့ ဝိဘဝဆိုတာ ဘဝပြတ်စဲခြင်းကိုပြောတာ။ တချို့က
ဝိဘဝ ကို စည်းစိမ်ဥစ္စာလို့ အဓိပ္ပာယ်ဖော်တာ ရှိသေးတယ်။
အဲဒါ မမှန်ကန်တဲ့ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်ပဲ။ ဝိဘဝ ဆိုတာ
ဘဝကင်းပြတ်တာကိုပြောတာ။ ဝိ ဆိုတာ ကင်းပြတ်တယ်ဆိုတဲ့
အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ဒီဘဝသေသွားလို့ရှိရင် ပြတ်တာပဲ၊ နောက်
ဘဝဖြစ်တာ သူမဟုတ်ဘူး၊ တစ်ဘဝဟာ တစ်ခါတည်းပဲလို့
ဒီလိုလက်ခံတဲ့ အယူအဆကို ဝိဘဝဒိဋ္ဌိလို့ခေါ်တယ်။

လောကမှာကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဘဝဒိဋ္ဌိ
အယူရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊
ဒါပဲရှိတယ်။ အဲဒီတော့ သဿတဒိဋ္ဌိကို ဘဝဒိဋ္ဌိ လို့လည်း
ခေါ်တယ်။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ကို ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ လို့လည်း ခေါ်တယ်ပေါ့နော်။
လောကမှာ အဲဒီအမြင်နှစ်မျိုး သဿတ အမြင်နဲ့ ဥစ္ဆေဒ အမြင်၊

ဒီနှစ်ခုကို လက်ခံလိုက်ရင် တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဆန့်ကျင်မှုရှိသလား၊ မရှိဘူးလား၊ မြဲတယ်လို့ယူဆတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က မမြဲဘူးဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ မဆန့်ကျင်ဘူးလား။ မမြဲဘူးလို့ယူဆတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က မြဲတယ်လို့ ယူဆတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ မဆန့်ကျင်ပေဘူးလား။ အဲဒီလို ဆန့်ကျင်တယ် ဆိုကတည်းက ဒီအယူအဆနှစ်ခုဟာ ပဋိပက္ခဖြစ်နေတဲ့ အယူအဆနှစ်ခုပဲပေါ့။

အဲဒီအယူအဆနှစ်ခုကို ယူဆနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ပုဂ္ဂိုလ် တိုင်းဟာ ဘာဖြစ်လို့ ဒီအယူအဆနှစ်ခုကို လက်ခံသလဲလို့ဆိုရင် ဒီအယူအဆဟာ ဘာကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းတရား ကို မသိလို့ပဲနော်။ ဖြစ်ကြောင်းတရားကို မသိဘူး၊ ချုပ်ကြောင်း တရားကိုမသိဘူး။ အဲဒီအယူအဆရဲ့ သာယာဖွယ်၊ အဲဒီ အယူအဆရဲ့ အပြစ်အနာအဆာ၊ အဲဒီ အယူအဆရဲ့ ထွက်ပေါက်ဆိုတာတွေကို အမှန်အကန် မသိသည့်အတွက် ကြောင့် ဒီမိစ္ဆာအယူဝါဒတွေဟာ ပေါ်လာရတာ။

အဲဒီတော့ လောကမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တခြား ဘာသာဝင်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီနှစ်ခုကလွဲပြီး ဘယ်ဟာမှ မရှိဘူး။ ဒီနှစ်ခုထဲအကျုံးဝင်တယ်။ သတိထားဖို့ရာနော်။ မှန်မှန်ကန်ကန် တရားဓမ္မကိုမမြင်ဘူး၊ မဆင်ခြင်နိုင်ဘူးဆိုရင် ဒီနှစ်ခုထဲက တစ်ခုခုထဲ ဝင်သွားနိုင်တယ်ပေါ့။ အဲဒီလို ဝင်သွားပြီ ဆိုတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် လမ်းလွဲပြီ။

အဲဒီအမြင်ရှိသမျှ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဘယ်တော့မှ သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသဆိုတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေက မလွတ်နိုင်ဘူးတဲ့။ အဲဒါတွေမှ လွတ်ဖို့ရန်အတွက် ဟောဒီ နှစ်ခုစလုံးကို ရှောင်ရှားဖို့ လိုအပ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဟောတာနော်။

အဲဒီနှစ်ခုကို ရှောင်ရှားတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုနည်းနဲ့ ရှောင်ရှားရမလဲ၊ အဲဒီနှစ်ခုကို ရှောင်ရှားဖို့အတွက် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကို ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းရမယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်း တယ်ဆိုတာ “ဒီအကြောင်းရှိရင် ဒီအကျိုးရှိလိမ့်မယ်။ ဒီ အကြောင်းမှ မရှိဘူးဆိုရင် ဒီအကျိုးမရှိနိုင်ဘူး” နော်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့ ပတ်သက်လာလို့ရှိရင် စာပိုဒ်လေး လေးပိုဒ်ကို မှတ်ထားရမယ်။

စာပိုဒ်လေး လေးပိုဒ်က “ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ” တဲ့။ “ဣမဿ ဥပ္ပါဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” တဲ့။ ဒါရှိနေလို့ ဟိုဟာ ရှိတယ်။ ဆိုပါစို့၊ ကြည့် အခု လျှပ်စစ်မီးရှိနေလို့ အလင်းရောင် ရှိမနေဘူးလား၊ အလင်းရောင်ရှိနေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ရှိနေလဲ၊ လျှပ်စစ်မီးရှိနေလို့။ လျှပ်စစ်မီး မရှိဘူးဆိုရင် အလင်းရောင် မရှိတော့ဘူး။ ဒါ၊ ဒါရှိလို့ ဟိုဟာရှိတယ်ဆိုတာ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကို နားလည်တာ။ ဒါမရှိရင် ဟိုဟာမရှိတော့ဘူး၊ ဟော ထင်ရှားတယ်နော်။ “ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ” ဒီအကြောင်း

ရှိနေသည့်အတွက်ကြောင့် ဒီအကျိုးတရားဟာ ရှိနေတာ။ ဒီအကြောင်းတရားဖြစ်ပေါ်လာသည့်အတွက်ကြောင့် ဒီအကျိုးဟာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဘယ်အရာပဲဖြစ်ဖြစ် အကြောင်းတရား ရှိနေသေးလို့ရှိရင် အကျိုးတရားက ပေါ်နေဦးမှာဆိုတာ ရှင်းတယ်။ အဲဒီတော့ အကြောင်းရှိလို့ အကျိုးရှိနေရတယ် ဆိုကတည်းက လုံးဝပျောက်ဆုံးကွယ်သွားတယ်ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒ အမြင်၊ သေပြီးနောက် ဘယ်တော့မှပြန်မဖြစ်ဘူးဆိုတဲ့ အယူ အဆ တစ်ခုဟာ မှန်ပါ့မလား၊ မမှန်ဘူး။ အကြောင်းရှိရင် အကျိုးရှိဦးမှာပဲ။ အကြောင်းဖြစ်ရင် အကျိုးဖြစ်ဦးမှာပဲ။ ဒီလိုပဲ ယူရမယ်။ ဟုတ်ကဲ့လား။

ကဲ၊ နောက်တစ်ခုက “ဣမသ္မိ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ” ဒါမရှိတော့ဘူးဆိုရင် ဟိုဟာမရှိတော့ဘူး။ အကြောင်းမရှိတော့ ဘူးဆိုရင် အကျိုးတရားမရှိတော့ဘူး။ အကြောင်းဆိုတဲ့ လျှပ်စစ် မရှိတော့ဘူးဆိုရင် အလင်းရောင်ဆိုတဲ့ အကျိုးတရား မရှိတော့ ဘူး။ “ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံနိရုဇ္ဈတိ” ဒါငြိမ်းသွားရင် ဟိုဟာလည်း ငြိမ်းသွားပြီ။ အဲလိုဆိုတော့ အကြောင်းငြိမ်းရင် အကျိုးငြိမ်းတာဖြစ်သောကြောင့် ထာဝရမြဲတယ်ဆိုတဲ့ သဿတ အယူအဆလည်း မမှန်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် အကြောင်း ချုပ်ရင် သူမရပ်တည်နိုင်ဘူးပေါ့။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိဆိုတာ

မမှန်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုရင် အကြောင်းရှိရင် ရှိဦးမှာပဲ၊ ပြတ်သွားတယ်ဆိုတာ မဟုတ်ဘူးပေါ့နော်။

ဒါကြောင့် ဒီမှားယွင်းနေတဲ့ အမြင်နှစ်ခုကို ရှောင်ကွင်းဖို့ရာ အတွက် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတာလေ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ အလယ်လမ်းလို့ ဒီလိုပြောတာ။ အခုပြောတဲ့ ထာဝရရှိတယ်ဆိုတာကို ငြင်းပယ်တယ်၊ ထာဝရ မရှိတော့ဘူး ဆိုတာကိုလည်း ငြင်းပယ်တယ်။ အကြောင်းရှိရင် ရှိဦးမယ်၊ အကြောင်းမရှိရင် မရှိတော့ဘူးပေါ့။ အကြောင်းပေါ်မှာ မှီတည် နေတယ်ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ် ပြောတာနော်။ အဲဒီလို မမြင်လို့ရှိရင်တဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခက မလွတ်နိုင်ဘူးတဲ့။

အေး၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ရဲ့ ထူးခြားချက်က အဲဒီနှစ်ခုကို ရှောင်ကွင်းနိုင်တယ်ပေါ့။ ဒါကြောင့်မို့ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက လွတ်နိုင်တယ်။

နောက်တစ်ခုကြည့်ဦးမယ်ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားက အစွဲ လေးမျိုးကိုဟောတယ်။ ဥပါဒါန် လို့ခေါ်တယ်။ ဥပါဒါန် ဆိုတာ ဥပအာဒါန။ ဥပ ဆိုတာ ပြင်းပြင်းထန်ထန်၊ အာဒါန ဆိုတာ ဆုပ်ကိုင်ထားတာ။ ဘုန်းကြီးတို့တတွေ စာလိုပြောနေလို့ ငါတို့မှာ ဥပါဒါန်မရှိဘူးလို့ မထင်နဲ့နော်။

ဥပါဒါန အပြင်းအထန် စွဲကိုင်ထားတယ်ဆိုတဲ့ သဘာဝ တရားဟာ နှစ်ခုရှိတယ်။ ဘာလဲလို့ဆိုရင် တွယ်တာမှုဆိုတဲ့

တဏှာနဲ့ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့အမြင်။ လူတွေမှာ တွယ်တာမှုကလည်းပဲ ပြင်းထန်တယ်နော်။ အမြင်ကလဲ ပြင်းထန်တယ်။ တွယ်တာမှုကို ဖြတ်ဖို့ဆိုတာ အလွန်ခက်တယ်။ အမြင်ကိုစွန့်ဖို့ ဆိုတာလည်း အလွန်ခက်တယ်။ အဲဒီနှစ်ခုဟာ ဥပါဒါန်နော်။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် စွဲကိုင်ထားတဲ့ ဥပါဒါန်။

အဲဒီဥပါဒါန်ကို မြတ်စွာဘုရားက လေးမျိုးခွဲဟောတယ်။ ကာမဂုဏ်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ စွဲလန်းမှုကို ကာမုပါဒါန် လို့ ခေါ်တယ်။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ပြန်ပြီးတော့ စစ်ဆေးကြည့်၊ ကာမုပါဒါန်ဆိုတဲ့နေရာမှာ ကာမဆိုတာ လိုချင်စရာအာရုံတွေကို ဥပါဒါနက စွဲလမ်းနေတဲ့တဏှာ။ လိုချင်စရာအာရုံတွေကို စွဲလန်း နေတဲ့တဏှာ။

တစ်နည်းအားဖြင့်ပြောမယ်ဆိုရင် ကာမဆိုတာ လိုချင်စရာ အာရုံတွေကို လိုချင်နေတဲ့တဏှာသည်၊ ဥပါဒါန စွဲလမ်းနေတဲ့ အရာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။ ကဲ၊ ဘုန်းကြီးတို့တတွေ လွယ်လွယ်လေးနဲ့ ခွါလို့ရမလား ကိုယ့်ဟာကိုယ် စဉ်းစားကြည့်။ နှစ်သက်စရာ အာရုံလေးတစ်ခုကို နှစ်သက်တယ် ဆိုတဲ့နေရာမှာ အဲဒီ နှစ်သက်မှု မဖြစ်အောင် လွယ်လွယ်လေးနဲ့ခွါလို့ရမလား၊ မရဘူး။

မျက်စေ့က မြင်တဲ့ အာရုံပေါ်မှာ နှစ်သက်တယ်၊ နားက ကြားတဲ့အသံပေါ်မှာ နှစ်သက်တယ်။ နှာခေါင်းက ရှူရတဲ့အနံ့ ပေါ်မှာ၊ လျှာက ခံစားရတဲ့ အရသာပေါ်မှာ။ နေ့စဉ်နဲ့အမျှ

ဘုန်းကြီးတို့တတွေရဲ့ သန္တာန်မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ တွေ့တိုင်း မျက်စေ့ကမြင်၊ နားကကြား၊ အဲဒီအာရုံတွေပေါ်မှာ သွားပြီး တွယ်တာနေတာပေါ့။ အဲဒါတွေကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ဘူး။ အဲဒါ တွေကို ကာမုပါဒါနီလို့ခေါ်တယ်။

ကာမုပါဒါနီကြောင့် ဒီအာရုံမြင်ရင် နောက်ထပ်ရဖို့အတွက် ကြိုးစားတယ်။ မျက်စေ့ကမြင်ရတဲ့အာရုံအတွက် နောက်ထပ်ရဖို့ နားက ကြားရတဲ့အသံအတွက် နောက်ထပ်ရဖို့၊ နှာခေါင်းက နမ်းရှူရတဲ့ အနံ့အတွက် နောက်ထပ်ရဖို့၊ ဘယ်လောက်များ စွဲလမ်းမှုရှိသလဲဆိုရင် ကြည့်လေ ရွှေဆိုင်တွေချမ်းသာနေတာ။ အဲဒါဘာလဲ၊ မျက်စေ့က မြင်တဲ့အပေါ်မှာ လိုချင်နေကြတာတွေ မို့လား။ အေး၊ ကက်ဆက်တွေတို့၊ Mp3 တွေတို့၊ အခု သီချင်းတွေ ဟုတ်လား။ CD တွေ၊ DVD တွေ ထုတ်နေတာ ဘာကြောင့်တုန်း။ အသံကို တွယ်တာလို့လေ။ ရေမွှေးတွေတို့၊ မိတ်ကပ်တွေတို့ ဘာတို့၊ ဒီအနံ့နဲ့ ပတ်သက်လာတွေကော ဘယ်လောက် ရောင်းကောင်းနေလဲ။

လောကလူတွေမှာကြည့်၊ စားသောက်ဆိုင်တွေမှာဆို၊ ဟော၊ ရသနဲ့ ပတ်သက်လာရင် စားသောက်ဆိုင်တွေ ဘယ်လောက်ကြီးပွားနေတုန်းနော်။ မြန်မာပြည်ဆိုလို့ရှိရင် ပိုတောင်ပေါ်သေးတယ်။ ကိုယ့်နိုင်ငံက အစားအသောက်တင်

မကဘူး၊ ကိုရီးယားတဲ့၊ ဗီယက်နမ်တဲ့၊ ဟိုက ဒီက အစား အသောက်တွေကို ပြည့်နေတာပဲ။

အဲဒီတော့ ဒါတွေအားလုံးကို ပေါင်းလိုက်တဲ့အခါမှာ တွယ်တာမှုဆိုတာ ရှိနေတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားတယ်။ ကဲ၊ အဲဒီ လူတွေဟာ အစာမစားရင် ခန္ဓာကိုယ်မတည်တံ့မှာမို့ စားတာ လား၊ ကြိုက်လို့စားတာလား။ ကြိုက်လို့စားတာ၊ ကာမုပါဒါန် ဆိုတာ လွယ်လွယ်နဲ့ခွဲလို့ရတာ မဟုတ်ဘူးတဲ့နော်။

ကဲ၊ တခြားဘာသာတွေမှာလည်း ကာမုပါဒါန်ကို ပယ်ခွာဖို့ ဟောတာ ရှိပါတယ်။ ကာမုပါဒါန်ကို ပယ်ခွါနိုင်ကြတယ်၊ စွန့်လွှတ် နိုင်ကြတယ်။ တချို့များဆို အဝတ်တောင်မဝတ်ဘူး။ အိန္ဒိယ မှာဆို ဂျိန်းဘုန်းကြီးတွေဆိုတာ ပိုင်ဆိုင်မှုတွေ အကုန် စွန့်လွှတ် ပြီးတော့ အဝတ်တောင်မဝတ်ဘဲနဲ့နေတယ်။ ကာမုပါဒါန်ကိုတော့ သူတို့ ပယ်ခွါနိုင်တယ်ပေါ့။

ကဲ၊ နောက် ဥပါဒါန်တစ်ခုကိုကြည့်ရအောင်။ ဒိဋ္ဌပါဒါန်၊ အမြင်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဥပါဒါန်အစွဲအလမ်းတစ်ခု။ အဲဒီ ဒိဋ္ဌပါဒါန် ဆိုတာ တခြားဟာ ပြောတာမဟုတ်ဘူး၊ ကံ၊ကံ၏ အကျိုးကို ငြင်းပယ်တာ၊ နတ္ထိကဝါဒလို့ခေါ်တယ်။ ကုသိုလ်ကံရဲ့အကျိုး ဆိုတာ မရှိဘူး၊ လှူတာတန်းတာရဲ့ အကျိုးဆိုတာ မရှိဘူး။ ဒီလောက မရှိဘူး၊ တမလွန်လောက မရှိဘူး၊ အမေ မရှိဘူး၊ အဖေ မရှိဘူး၊ အမေတွေ အဖေတွေကို အသိအမှတ်မပြုဘူး

ဆိုတဲ့သဘောပေါ့။ နတ္ထိမာတာ၊ နတ္ထိပိတာ။ အမေ အဖေကို အသိအမှတ်မပြုဘူးဆိုကတည်းက အမေ အဖေအပေါ်မှာ စော်ကားတာတို့၊ အမေ အဖေအပေါ်မှာ ပြုစုတာတို့ ကုသိုလ် မရဘူးဆိုတာ ငြင်းပယ်တာပဲ။ အတူတူပဲ ဟုတ်ကဲ့လား။ အဲဒီလို မရှိဘူး ဆယ်ချက်နဲ့ ငြင်းပယ်တာကို ဒိဋ္ဌပါဒါန်လို့ခေါ်တယ်။ အထူးသဖြင့် ရုပ်ဝါဒကို စွဲလမ်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အဲဒီအယူအဆ ရှိတယ်။ အဲဒီ ဒိဋ္ဌပါဒါန်ကလည်း လွယ်လွယ်နဲ့ဖြုတ်လို့မရတဲ့ ဥပါဒါန်တစ်ခုပဲ။

နောက်တစ်ခုက အဲဒီ ဒိဋ္ဌပါဒါန် ဖြုတ်နိုင်တော့ ဘာကျန် သေးတုန်းဆိုတော့ သံသရာဝဋ်က လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း၊ သံသရာဝဋ် အကျင့်တွေကျင့်တယ်၊ ဘာအကျင့်တွေ ကျင့်တုန်း ဆိုရင် ခွေးအကျင့်၊ နွားအကျင့် ကျင့်တယ်။ ဒီအကျင့်နဲ့ သံသရာဝဋ်ကလွတ်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတယ်။

ဒါကြောင့်မို့လို့ ခွေးလိုကျင့်တယ်၊ နွားလိုကျင့်တယ်၊ ဟော မျောက်လိုကျင့်တယ်၊ ဝက်လိုကျင့်တယ်၊ မျိုးစုံပေါ့လေ။ ဥဒေါင်း လို ကျင့်တာတို့၊ အဲဒီလိုကျင့်တာတွေ အများကြီးပဲ၊ မျိုးစုံပဲ။ အဲဒီလိုကျင့်တာတွေ လင်းနို့ကြီးလို တွဲလောင်းဆွဲပြီးတော့နေတဲ့ အကျင့်လည်းရှိတာပဲ။ ဝဂ္ဂုလိဝတ လို့ခေါ်တယ်နော်။ အဲဒီလို အကျင့်မျိုးစုံတွေနဲ့ သံသရာဝဋ်က လွတ်နိုင်တယ်လို့ မှားမှား ယွင်းယွင်းမြင်တဲ့အမြင်က သီလဗ္ဗတပရာမာသ။

ဟော နောက်တစ်ခုက ဘာတုန်းဆိုရင် အတ္တဝါဒုပါဒါန၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန ဆိုတာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပြောတာ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဆိုတာ ခန္ဓာငါးပါးထဲက တစ်ပါးပါးပေါ်မှာ “အတ္တ” လို့ ယူဆ တယ်။ အတ္တဆိုတာ “ငါ” လို့ယူဆတယ်ပေါ့။ ပြောမယ်ဆိုရင် တစ်ခါတစ်ခါ “အတ္တ” နဲ့ “အဟံ” တွဲပြီး ပြောတာရှိတယ်နော်။ “အဟံ မမ” ငါ သို့မဟုတ် ငါ့ဥစ္စာ။ ကဲ ဘုန်းကြီးတို့တတွေ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စဉ်းစားကြည့်။ ငါဆိုတဲ့စကားကို အရပ်စကား အနေနဲ့သာ ငါလို့ပြောတာ၊ ကဲ ဘယ်ဟာကို ငါ ခေါ်တာလဲလို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်မေးကြည့်ပေါ့။ “ငါ့ဟာ” လို့ပြောတယ်၊ ဘယ်ဟာ ကို ငါ့ဟာလို့ပြောမှာလဲလို့ သေချာမေးကြည့်လိုက်ရင် ခန္ဓာ ငါးပါးထဲကလွတ်ပြီး ငါလို့ ပြောလို့ရရဲ့လား၊ မရဘူး။ အေး ခန္ဓာ ငါးပါးကလွဲပြီး ငါ့ဟာလို့ ပြောလို့ရရဲ့လား၊ မရဘူး။ အဲဒီတော့ ခန္ဓာငါးပါးထဲက တစ်ခုခုကိုပဲ ငါလို့လည်းပြောတယ်၊ ငါ့ဟာ လို့လည်းပြောတယ်ပေါ့။

အဲဒီတော့ တကယ် “ငါ” ဆိုတာ ဟုတ်ရဲ့လားဆိုတော့ မဟုတ်ဘူး။ သို့သဘာဝအတိုင်း သို့ဟာသူဖြစ်နေတာ။ “ငါ့ဟာ” ဆိုတာကော ဟုတ်ရဲ့လား၊ မဟုတ်ဘူး။ တကယ် ဝိပဿနာ ဉာဏ်အမြင်နဲ့ ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် အရာခပ်သိမ်းက ထာဝရရွေ့လျားနေတာ။ ဆိုပါစို့၊ မြစ်ရေတွေစီးနေတာ ကြည့် လိုက်မယ်ဆိုရင် အဲဒီ စီးနေတဲ့ရေကလေးကို သေသေချာချာ

တည့်တည့်လေးချိန်ထား၊ ချိန်ထားပြီးတော့ “ငါ့ရေ”လို့ပြောလိုက်၊
အဲဒီပြောပြီးတဲ့အချိန်လေးမှာ ဒီရေဟာ ရှိသေးလား၊ မရှိတော့
ဘူး။ နောက်တစ်ခုဖြစ်သွားပြီ၊ ဟုတ်ကဲ့လား။ ပြောင်းသွားပြီ။

အဲဒီလို ပြောင်းတာထက်တောင် မြန်သေးတယ်။ ကိုယ့်
ခန္ဓာကိုယ်မှာရှိတဲ့ ရုပ်တွေနာမ်တွေက “ငါ”လို့ ပြောလိုက်တဲ့
အချိန်လေးမှာပဲ သူက နောက်တစ်ခုဖြစ်သွားပြီ။ ဒီတစ်ခုက
ပျက်သွားပြီလေ။ အဲဒီတော့ “ငါ”လို့ပြောလိုက်တဲ့ဟာလေးက
ပျက်သွားပြီ၊ နောက်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ဟာလေးက “ငါ”လို့ပြောတဲ့ဟာ
မဟုတ်တော့ဘူး၊ တခြားဟာဖြစ်ပြီ။ သို့သော် copy ဖြစ်တော့
လူတွေက မျက်စေ့လည်နေတာပေါ့။ ဒါလို့ပဲထင်တော့တာပေါ့
ဟုတ်ကဲ့လား။

အဲဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးထဲက တစ်ခုခုကို ‘ငါ’လို့ပြောရတဲ့
အတ္တဝါဒ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဆိုတာ တကယ်ထင်ရှားရှိတဲ့
ခန္ဓာ၊ အဲဒီခန္ဓာပေါ်မှာ လွဲမှားစွာထင်တာက ဒိဋ္ဌိ။ ခန္ဓာငါးပါးကို
ခန္ဓာငါးပါးလို့မြင်ရင် မှန်တယ်နော်။ ရုပ်ကို ရုပ်လို့ပဲမြင်တယ်၊
နာမ်ကို နာမ်လို့ပဲ မြင်တယ်၊ ‘ငါ’လို့ မမြင်ဘူးဆိုရင်မှန်တယ်။
အဲဒီ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးထဲက တစ်ခုခုကို ‘ငါ’ လို့မြင်တယ်ဆိုတဲ့
အမြင်ဟာ မှားတယ်ပေါ့။ အဲဒီလိုမြင်တာကို အတ္တ။ အဲဒီ အတ္တ
အကြောင်းပြောတဲ့ဝါဒကို အတ္တဝါဒ။ အဲဒီ အတ္တဝါဒပေါ်မှာပဲ
စွဲလမ်းမှုက ဥပါဒါန်။

ဘာသာတရားတွေ အားလုံးဟာ (မြတ်စွာဘုရားက ထောက်ပြတယ်) ဒီ ဥပါဒါန်တရားတွေကို ကျော်လွှားဖို့ ကြိုးစား ကြတယ်။ တချို့ဘာသာတွေက ကာမုပါဒါန်ကို ကျော်လွှားနိုင် တယ်၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ဖယ်ရှားနိုင်တယ်။ နောက် တချို့ ဘာသာတွေက - ကာမဂုဏ်အာရုံတွေအပြင် ဒိဋ္ဌပါဒါန် ကိုလဲ ကျော်လွှားနိုင်တယ်တဲ့။ နောက် တချို့ဘာသာတရားတွေက ကာမုပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌပါဒါန် နှစ်ခုတင်မကဘူး၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ဆိုတဲ့ အကျင့်သီလနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆပေါ်မှာ လည်း ကျော်လွှားနိုင်တယ်တဲ့။

သူတို့မကျော်လွှားနိုင်တာကဘာတုန်းဆိုရင် အတ္တဝါဒုပါဒါန် ပဲ။ အတ္တဝါဒုပါဒါန် ကို မကျော်လွှားနိုင်ဘူးတဲ့။ ဆိုလိုတာက မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က ဘာသာတရားတွေ မှန်သမျှမှာ 'ငါ'ဆိုတာ ပယ်ဖျက်လို့မရဘူး။ သူတို့မှာ နောက်ဆုံး အတ္တလေး ကျန်နေတယ်လို့ ဒီလိုပြောတာနော်။ အဲဒါလေးမှ မပျောက်ဘူး ဆိုရင်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားက သံသရာဝဋ်ကလွတ်လို့ မရဘူးတဲ့။

အဲဒီတော့ တခြားဘာသာတရားတွေဟာ အဲဒီအဆင့်ကို ဘယ်ဘာသာမှ မကျော်နိုင်ဘူး။ ဆိုပါစို့၊ ပုရာဏ ကဿပတို့၊ မက္ခလိ ဂေါသာလတို့၊ အဇိတ ကေသကဗ္ဗလ၊ နိဂဏ္ဌ နာဋပုတ္တ တို့၊ သဗ္ဗယ ဗေလဋ္ဌပုတ္တ တို့ ဘုရားလက်ထက်တုန်းက ထင်ရှားတဲ့ ဘာသာရေးဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေဟာ အမျိုးမျိုးသော အယူဝါဒ

တွေ ဟောနေပေမယ့် နောက်ဆုံးမှာ သူတို့ မကျော်လွှားနိုင်တာ အတ္တပဲ။ အဲဒီ အတ္တဆိုတဲ့ အယူအဆကို မကျော်ဖြတ်နိုင်သည့် အတွက်ကြောင့် ထာဝရငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဘယ်လိုမှ ရှာတွေ့ မသွားကြဘူးပေါ့။ ဒီ အတ္တဝါဒထဲမှာပဲ ပြန်နှစ်ပြီးတော့ အတ္တဝါဒ ထဲမှာပဲ ပြန်ပေါ်လာတာပဲ။

မြတ်စွာဘုရားသခင်ပွင့်ပြီ ဆိုတဲ့အခါကျတော့ ဟောဒီ အတ္တဆိုတဲ့ အယူအဆလေးတစ်ခုကို ငြင်းပယ်လိုက်တယ်။ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ” လို့ ဟောနိုင်တာ မြတ်စွာဘုရားတစ်ပါးပဲ ရှိတယ်ပေါ့။ ကျန်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ ဟောကောင်း ဟောလိမ့်မယ်။ အနတ္တဆိုတာ မဟောနိုင်ကြဘူးပေါ့။

အဲဒီတော့ ဘယ်လောက်ပဲကောင်းတဲ့ ဘာသာတရားပဲ ဖြစ်ဖြစ် နောက်ဆုံးမှာ အတ္တကို မပယ်ဖျက်နိုင်သမျှ၊ အတ္တဆိုတဲ့ အယူအစွဲကြီးကို မရှောင်ရှားနိုင်သေးသမျှ၊ မကျော်လွှားနိုင် သေးသမျှ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက ဘယ်သူမှမလွတ်ဘူးတဲ့။ အဲဒီ အတ္တကို ကျော်ဖြတ်ဖို့ ဖယ်ရှားနိုင်ဖို့ အမှန်တရားကိုသိဖို့လိုတယ်။ အမှန်တရားကို မသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကို ဖယ်ရှားနိုင်ဖို့ အမှန်တရားကို သိတဲ့ အသိဉာဏ်ဝိဇ္ဇာ လိုတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်မှာ ဝိဇ္ဇာဟာ အဆင့်ဆင့်ထားတာ နောက်ဆုံးမှာ ဒီ မဂ်ဉာဏ်တွေကို ဝိဇ္ဇာ လို့ခေါ်တယ်။ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇာလို့ဆိုတဲ့ ဒီအသိဉာဏ်ရလိုက်ပြီ ဆိုလို့ရှိရင်

တော့ မောဟ ဆိုတဲ့ တွေဝေတဲ့ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အသိရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘာဝတရားတစ်ခုဟာ လုံးဝရှင်းသွားတယ်။ လုံးဝရှင်းသွားတော့ အဝိဇ္ဇာ ကင်းသွားလို့ ဝိဇ္ဇာ လဲ ပေါ်လာရော။ ဘာဖြစ်လဲဆိုရင် အဲဒီ အဝိဇ္ဇာကင်းသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် အဝိဇ္ဇာ ပျောက်သွားပြီဆိုတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အမှန်တရားကို သိမြင်သွားပြီ။ သိမြင်သွားတဲ့အခါကျတော့ တွယ်တာမှုတွေ အားလုံးကို ဖယ်ရှားလို့ရသွားပြီ။ တွယ်တာမှုတွေအားလုံး ဖယ်ရှားသွားနိုင်တဲ့အချိန်မှာ ဘာဖြစ်လဲလို့ဆိုရင် တွယ်တာမှုတွေ ကုန်သွားတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သူ့ကိုယ်သူ သိလာတယ်။ ခဏာဇာတိ၊ ဘဝဆိုတာ၊ ဇာတိဆိုတာ နောက်ထပ် ပြန်လည်မွေးဖွားမှု ငါ့မှာ မရှိတော့ဘူး၊ လုပ်စရာတွေ လုပ်ပြီးပြီ၊ “ဝုသိတံဗြဟ္မစရိယံ” ကျင့်စရာတွေ ကျင့်ပြီးပြီ။ “ကတံ ကရဏီယံ” လုပ်စရာတွေ လုပ်ပြီးပြီ။ “နတ္ထိ” နောက်ထပ် ဘဝသစ်ဆိုတာ ငါ့မှာမရှိတော့ဘူး။ ဒီအကျင့်တရားအတွက် နောက်ထပ် ထပ်ပြီးတော့ ကျင့်စရာမရှိတော့ဘူးဆိုတာ လုံးဝရှင်းရှင်းကြီး မြင်လာပြီ။ အဲဒီအဆင့်ထိအောင် မပို့နိုင်တဲ့ သာသနာဟာ ပြည့်စုံတဲ့ သာသနာလို့ မခေါ်နိုင်ဘူးတဲ့နော်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ သာသနာတော်သည် “နိယျာနိက သာသနာ” တကယ့် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကနေ ထုတ်ဆောင်ပေးနိုင်တဲ့ သာသနာ၊ တကယ်ပြည့်စုံတဲ့ အသိဉာဏ်တစ်ခုကို

ပေးပြီးတော့ မသိမှုဆိုတဲ့ အဝိဇ္ဇာကို ဖယ်ရှားပစ်နိုင်တဲ့သာသနာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကိုယ်စီကိုယ်စီသဘောကျပြီးတော့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရဲ့ သာသနာတော်မှာ အဓိကပန်းတိုင်ဟာ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဖြစ်တယ်။ ထို အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ရဖို့ရာ အတွက် မှားယွင်းတဲ့ အမြင်တွေကို အဆင့်ဆင့် ဖယ်ရှားလို့ အသိဉာဏ် မိမိတို့သန္တာန်မှာရအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရမှာ ဖြစ်တယ်လို့ သဘောကျပြီး ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု ၊ သာဓု ၊ သာဓု

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၂ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၁
ခုနှစ်၊ နတ်တော်လပြည့်ကျော် (၅)ရက်၊ ရန်ကုန်တိုင်း၊ ကမာရွတ်
မြို့နယ်၊ အမှတ် (၁)ရပ်ကွက်၊ ဒုတိယအကြိမ် ဝိသုဒ္ဓိ သံဃဒါန
ဆွမ်းလောင်းအသင်း၊ အထူးဓမ္မပူဇာ ဓမ္မသဘင်အခမ်းအနား
ဝယ် ဟောကြားအပ်သော “အစွမ်းတန်ခိုးများနှင့် သာသနာ”
တရားဒေသနာတော်။

အစွမ်းတန်ခိုးများနှင့် သာသနာ

မိမိတို့ ကြည်ညိုကိုးကွယ် မြတ်နိုးရာ ဘာသာတရား ထွန်းကားဖို့ရန်အတွက် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဘာသာတရားတွေမှာ ယုံကြည်မြတ်နိုးကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးဟာ သူတို့ ဘာသာ သာသနာ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် အစွမ်းတန်ခိုးနဲ့ သာသနာပြုဖို့ စိတ်ကူးကြတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ သာသနာတော် မှာလည်း ထို့အတူပဲ။ အချို့အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့စိတ်ထဲမှာ အစွမ်းတန်ခိုးပြပြီး သာသနာပြုရင် ကမ္ဘာလောကမှာရှိတဲ့ လူသားတွေအားလုံးကို စည်းရုံးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ကောင်း ယုံကြည်ကြလိမ့်မယ်။ ဒါ ရိုးသားတဲ့ ယုံကြည်မှုတစ်ခုပေါ့နော်။

သို့သော် အဲဒီအစွမ်းတန်ခိုးနဲ့ သာသနာပြုလို့ တကယ် ရနိုင်သလား။ အစွမ်းတန်ခိုးဆိုတာ ဘာကိုခေါ်တာလဲ၊ လူတွေ ထင်မြင်ယူဆထားတဲ့ တန်ခိုးအာဏာပါဝါတွေကို အစွမ်းတန်ခိုး

ခေါ်တာလား ဆိုတာကို ဘုန်းကြီးတို့ဒီနေ့ည ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိကြရအောင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ အာဘော်ကျ ဒီဃနိကာယ် ကေဝဋ္ဌသုတ် လာတဲ့အတိုင်း ဟောကြားမှာဖြစ်ပါတယ်။

တရားဟောသူများ သတိထားစရာ

အားလုံးသော တရားဓမ္မဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြား ထားတဲ့ တရားဓမ္မဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားထားတဲ့ ထိုတရားဓမ္မကိုပဲ လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်အောင် ဘုန်းကြီးတို့ကထပ်ဆင့် ဟောပြောကြရတယ်။ တစ်ခါတရံမှာ ကိုယ့်ရဲ့အာဘော်နဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ တရားတော် ကို ညစ်နွမ်းမသွားစေဖို့ သိပ်သတိထားရပါတယ်။

လောကကြီးမှာ pollution (ညစ်ညမ်းခြင်း) ဆိုတာ ရှိတယ် မဟုတ်လား။ air pollution ဆိုတာ လေထုညစ်ညမ်းခြင်းပေါ့။ ရေညစ်ညမ်းခြင်းကို water pollution လို့ခေါ်တယ်။ အခုခေတ် တော့ pollution တွေ ထပ်တိုးလာတယ်။ အသံတွေ ဆူညံတာကို noise pollution လို့ခေါ်တယ်။ အခုတစ်ခါ ကမ္ဘာမှာ pollution တစ်ခုထပ်တိုးနေတယ်။ light pollution တဲ့။ လျှပ်စစ်မီးတွေ သိပ်ပြီးအသုံးပြုတဲ့အခါ တစ်ချို့နိုင်ငံတွေမှာ နေ့တွေ ညတွေ မကွဲတော့ဘူး။ အဲဒါကို light pollution လို့ခေါ်ကြတယ်။ အဲဒီ pollution တွေက ဆိုပါစို့ air pollution တို့ water pollution တို့

light pollution ဘို့ဟာ လူတွေရဲ့ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေတယ်။

view pollution ဆိုတာကျတော့ ဘာသာတရားနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ကိုယ့်ရဲ့အထင်အမြင် အယူအဆတွေ idea တွေထည့်လိုက်သည့်အတွက် တကယ့်အစစ်အမှန်တရားတွေဟာ ညစ်နွမ်းသွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် တရားဟောတယ်ဆိုတာ အလွန်သတိထားရတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ ကာလတုန်းက ရာဇဂြိုဟ်မြို့နဲ့ မလှမ်းမကမ်းမှာ နာလန္ဒာ ဆိုတဲ့မြို့ကလေး တစ်မြို့ရှိတယ်။ နာလန္ဒာကို တက္ကသိုလ်အနေနဲ့ပဲသိကြတယ်။ နာလန္ဒာမြို့နားမှာ ကြီးကြီးမားမား တက္ကသိုလ်ကြီးတစ်ခု တည်ထောင်ထားလို့ အခုထိ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်လို့ ခေါ်နေကြတယ်။

အဲဒီ နာလန္ဒာဆိုတဲ့ မြို့ကလေးမှာ မြတ်စွာဘုရားနဲ့ ခေတ်ပြိုင် နိဂဏ္ဌဝါဒ ဆိုတာရှိတယ်။ ဒီကနေ့ခေတ်တော့ ဂျိမ်းဝါဒလို့ခေါ်တယ်။ အိန္ဒိယမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒနဲ့ခေတ်ပြိုင် ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ဝါဒတွေအနက် ယခုထိ အိန္ဒိယမှာ ထွန်းကားနေဆဲ ဝါဒသည် ဂျိမ်းဝါဒပဲဖြစ်တယ်။ ပါဠိစာပေအရ နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ၊ သူတို့စာပေအရ မဟာဝီရလို့ခေါ်တဲ့ နိဂဏ္ဌဘုရား (ဂျိမ်းဘုရား)

က နာလန္ဒာမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ သီတင်းသုံးနေထိုင်ခဲ့တယ်။
နာလန္ဒာဟာသူ့အတွက် အားအကိုးရဆုံးမြို့တစ်မြို့ဖြစ်ခဲ့တယ်။

သို့သော်လည်း နောက်ပိုင်းမှာ နိဂဏ္ဌဘာသာဝင် (ဂျိန်းဘာသာဝင်) နာလန္ဒာရဲ့သူဌေးကြီး ဥပါလိဟာ ဗုဒ္ဓကို ဝါဒပြိုင်ဖို့ သွားရင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ကူးပြောင်းသွားတယ်။ ဥပါလိ သူကြွယ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ကူးပြောင်းသွားတဲ့အခါ အဲဒီ မဟာဝီရလို့ခေါ်တဲ့ နိဂဏ္ဌဘာသာရေးခေါင်းဆောင် ဂျိန်းဘုရား ဟာ စိတ်ဓာတ်တွေကျပြီး ပါဝါမြို့ကို ပြောင်းရွှေ့သွားတယ်။ စိတ်ဆင်းရဲတော့ ရောဂါဝေဒနာတွေရပြီး မကြာခင် ပါဝါမှာပဲ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သွားခဲ့တယ်။

ဥပါလိသူကြွယ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်တဲ့ အချိန်ကနေစပြီး နာလန္ဒာတစ်မြို့လုံးနီးနီး ဂျိန်းဘာသာကိုးကွယ်ရာက ဗုဒ္ဓဘာသာ အဖြစ် ပြောင်းလဲသွားကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းပဲ အလွန်ကြည်ညိုကြတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာ အတော် ကြွယ်ဝတဲ့ သူဌေးသားတစ်ယောက်ရှိခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့အမည်က ကေသဝဋ္ဋပုတ္တလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီ သူဌေးသားကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာကို အလွန်ကြည်ညိုတယ်။ ဘာသာရေးကို အလွန် စိတ်ဝင်စားတော့ နာလန္ဒာမြို့ တစ်မြို့လုံး ဗုဒ္ဓဘာသာဘက်ကို ပိုပြီးစိတ်ဝင်စားစေချင်တယ်။ ဒါဟာ သူ့ရဲ့ဆန္ဒပဲ။

သာသနာပြုတဲ့အခါမှာ သဒ္ဓါတရားတစ်ခုတည်းနဲ့မဖြစ်ဘူး။ သူ့ရဲ့သဒ္ဓါက သိပ်အားကောင်းသည့်အတွက် သူ့အတွေးတွေ ဘယ်လိုဝင်လာသလဲဆိုရင် “ဒီကနေ့ နာလန္ဒာမှာရှိတဲ့ ကိုယ်တော်တွေထဲက တစ်ပါးပါးက အစွမ်းတန်ခိုးတွေများ ပြမယ်ဆိုရင် ဟောဒီ နာလန္ဒာမြို့သူမြို့သားတွေ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကို ပိုပြီးတော့ကြည်ညိုကြမယ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ ပိုပြီးတော့ ခိုင်မြဲစွာဖြစ်လိမ့်မယ်”၊ ဒါ သူ့အတွေး။

ဒီကနေ့ခေတ်မှာလည်း ဒီလိုအတွေးမျိုး ရှိကောင်းရှိလိမ့် မယ်။ တစ်ခါတုန်းက ဒကာကြီးတစ်ယောက်က ပြောဖူးတယ်၊ ဘုန်းကြီးတွေ ကောင်းကင်မှာ စွန်ပျံပြနိုင်မယ်ဆိုရင် တစ်ကမ္ဘာ လုံး ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်သွားမှာပဲလို့ အဲဒီဒကာကြီးကပြောဖူးတယ်။ ဒီအတွေးမျိုးက အခုမှပေါ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါကာလတုန်းက ကေဝဠုပုတ္တဆိုတဲ့ သူဌေး သားလေးက ဒီစိတ်ကူးမျိုး ရလာတယ်။

သူက စိတ်ကူးရရုံတင် မဟုတ်ဘူး။ မြတ်စွာဘုရားကို သွားလျှောက်တယ်။ “အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော် သာသနာ တော် ကြီးပွားထွန်းကားရေးအတွက် အကြံတစ်ခု လျှောက်ထား ချင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက တန်ခိုးဣန္ဒြိယပါနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်း တစ်ပါးကို ဟောဒီနာလန္ဒာအနှံ့ တန်ခိုးပြဖို့ ခန့်ထားပါဘုရား” တဲ့။ အဲဒီလို ခန့်ထားမယ်၊ ဒီကိုယ်တော် တန်ခိုးပြမယ်ဆိုရင်

နာလန္ဒာမြို့သူမြို့သားတွေက အတိုင်းထက်အလွန် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကြည်ညိုလာကြပါလိမ့်မယ်။ ဒါ သူ့အတွေး။

မြတ်စွာဘုရားက ဘာအမိန့်ရှိတုန်းဆိုရင် “ကေဝဠ၊ ငါ ဒီလိုတရားမျိုးကို မဟောဘူး၊ ရဟန်းတို့လာကြ၊ လူတွေကို တန်ခိုးပြကြဆိုတဲ့ ဆုံးမဩဝါဒမျိုး ငါဘယ်တော့မှ မပေးဘူး” တဲ့။ ဘုရားက အဲဒီလိုမိန့်တဲ့အခါမှာ သူက ဘာပြန်လျှောက်တုန်းဆိုတော့ “အရှင်ဘုရားတပည့်တော်က စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းနဲ့ ပြောတာပါ။ အရှင်ဘုရားကို နစ်နာဆုံးရှုံးစေလို၍၊ အရှင်ဘုရားရဲ့ စည်းကမ်းချက်တွေကို ထိခိုက်စေလို၍ လျှောက်တာ မဟုတ်ပါဘူး”။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားက ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာ ဝိနည်းစည်းကမ်းတစ်ခု ချထားတာရှိတယ်။ တန်ခိုးမပြရဘူးဆိုတဲ့ ဝိနည်းစည်းကမ်း ချမှတ်ထားခဲ့တယ်။

တန်ခိုးမပြရ ဝိနည်းစည်းကမ်း ချမှတ်ရပုံ

ဘယ်တုန်းကစပြီး တန်ခိုးမပြရဘူး ဆိုတာကို ချမှတ်ခဲ့သလဲဆိုရင် ဘယ်ဘာသာဝင်မှမဟုတ်တဲ့ non-religious believer ရာဇဂြိုဟ်က သူဌေးတစ်ယောက်က စန္ဒကူးနှစ်ကို သပိတ်လုပ်ပြီး အတောင်(၆၀)ရှိတဲ့ ဝါးလုံးမှာ ဆွဲထားပြီး “ဘာသာအမျိုးမျိုး ထွန်းကားနေတယ်၊ ကဲ၊ ဘာသာရေးသမားတွေ တန်ခိုးရှိကြ

တယ်၊ အစွမ်းသတ္တိတွေ ရှိကြတယ်ဆိုရင် ဘယ်ဘာသာဝင်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် ကောင်းကင်မှာချိတ်ဆွဲထားတဲ့ ဟောဒီ စန္ဒကူးသပိတ်ကို ယူပါ။ ယူနိုင်မယ်ဆိုရင် သားရော၊ မယားရော သူ့မှာရှိတဲ့ စည်းစိမ်တွေကိုပါ ပုံအပ်ပြီး အဲဒီဘာသာဝင်အဖြစ်ခံယူမယ်” လို့ ကြေငြာလိုက်တယ်။ သူကလည်း တန်ခိုးပြတာ စိတ်ဝင် စားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲနော်။

အတောင်(၆၀)ရှိတဲ့ ဝါးလုံးထိပ်မှာ ချိတ်ဆွဲထားတဲ့ သပိတ်ကို ကောင်းကင်ပျံပြီးယူနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဘာသာကို သူက ဆည်းကပ်မယ်လို့ ကြေငြာတာနော်။ ဒီလိုကြေငြာတဲ့အခါ တခြားဘာသာဝင်ခေါင်းဆောင်တွေက သွားပြီးစည်းရုံးကြ တယ်။ ဒီသပိတ်ကလေးအတွက်နဲ့ တန်ခိုးပြဖို့ မတောင်းဆိုပါနဲ့။ ဒို့မှာ တန်ခိုးပါဝါတွေရှိနေတာမှန်တယ်။ ဒို့နဲ့ပဲထိုက်တန်ပါတယ်။ မင်းရဲ့သပိတ်ကို ဒို့ကိုလှူပါ” လို့ သွားပြောတယ်။ သူဌေးက ခေါင်းမာမာပဲ။ အားလုံးကိုလှူတယ်။ ဒီအတိုင်းတော့ ဘယ်သူမှ မပေးနိုင်ဘူး၊ ယူတဲ့သူက ကောင်းကင်ကိုပျံပြီးမှသာ ယူရမယ်တဲ့။

နောက်ဆုံး ဘယ်သူတက်ပြီး ယူလိုက်တုန်းဆို ရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇပဲ။ ဗြဟ္မဏ အမျိုးကနေ ရဟန်း ဝတ်လာတဲ့ ရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ ဆိုတဲ့ ရဟန္တာတစ်ပါးက ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်နဲ့အတူ ဆွမ်းခံဝင်လာရင်း သတင်းကြား တယ်။ လမ်းမှာ လူတွေကပြောကြတယ်ပေါ့။ လမ်းမှာလူတွေက

ပြောကြတယ်ပေါ့။ “သူဌေးက ကြေငြာထားတာ (၇)ရက် ရောက်ပြီ၊ ဒီသပိတ်ကိုယူမယ့်သူ မရှိဘူး။ လောကမှာ သူက လည်း ရဟန္တာ၊ ငါကလည်းရဟန္တာနဲ့၊ သူကလည်း တန်ခိုးရှင်၊ ငါကလည်း တန်ခိုးရှင်နဲ့ ပြောနေကြတာ အလကားပါ။ လောကမှာ တက်ယံစွမ်းတဲ့တန်ခိုးရှင် မရှိပါဘူး”လို့ ပြောနေ ကြတယ်။ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က ဒီစကား ကြားသွားတယ်။ ကြားသွားတော့ ရှင်ပိဏ္ဍောလကို တိုက်တွန်းတယ်။ ငါ့ရှင် ပိဏ္ဍောလ ကြားလား၊ ငါ့ရှင်တတ်နိုင်ပါတယ်။ အစွမ်းတန်ခိုး ပြပြီးတော့ ဒီသပိတ်ကို တက်ယူပါလို့ဆိုတော့ ရှင်မောဂ္ဂလာန်ရဲ့ တိုက်တွန်းချက်အရ ရှင်ပိဏ္ဍောလက အဲဒီ စန္ဒကူးသပိတ်ကို ကောင်းကင်ကကြွပြီး ရယူသွားခဲ့တယ်။ အဲဒီဇာတ်လမ်းကလေး ရှိတယ်။

ကောင်းကင်ပျံပြီးတော့ စန္ဒကူးသပိတ်ကို ယူတဲ့အချိန်မှာ အုန်းအုန်းကျွတ်ကျွတ်ပေါ့။ အလုပ်ကိစ္စနဲ့ ခရီးသွားနေလို့ မကြည့်လိုက်ရတဲ့လူတွေ၊ တခြားရောက်နေလို့ မကြည့်လိုက်ရတဲ့ လူတွေက ရှင်ပိဏ္ဍောလနောက်က လိုက်လာပြီး မမြင်လိုက်ရလို့ ပြပါဦး၊ ပြပါဦးနဲ့ တကောက်ကောက် လိုက်လာကြတယ်။ ကျောင်းထိအောင်လိုက်လာတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဆူဆူညံညံ လုပ်တာဆိုရင် လုံးဝကိုမကြိုက်ဘူး။ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်မှုကို မြတ်စွာဘုရားက အလွန်နှစ်သက်တယ်။

ရှင်ပိဏ္ဍောလနောက်က လူအုပ်ကြီးက တအုန်းအုန်းနဲ့ လိုက်လာတာ ကျောင်းတော်ထိအောင် ဆူဆူညံညံ ဖြစ်နေတော့ မြတ်စွာဘုရားက မေးတယ်။ မေးလို့ ဒီသတင်းကြားတော့ ရှင်ပိဏ္ဍောလကို ခေါ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက မှတ်လောက် သားလောက်အောင် ဆုံးမတယ်။ ဘာမှတန်ဖိုးမရှိတဲ့ ဒီသပိတ် ကလေးအတွက်နဲ့ တန်ခိုးပြရမလားလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဆုံးမ ပြီးတော့ “ဒီကနေ့ကနေစပြီး ရဟန်းတွေ တန်ခိုးမပြရဘူး” လို့ ပညတ်ခဲ့ဘူးတယ်နော်။

ဒါကြောင့် ဒီ ကေဝဠက ဘုရားကို လျှောက်တဲ့အခါ “အရှင်ဘုရားရဲ့ စည်းကမ်းဥပဒေတွေကို ဖျက်လို၍ တပည့် တော်က လျှောက်တာမဟုတ်ပါဘူးဘုရား။ ဟောဒီ နာလန္ဒာ မြို့သူမြို့သားတွေ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုပိုပြီးတော့ စိတ်ဝင်စားလာ အောင်၊ အရှင်ဘုရား သာသနာနဲ့ အရှင်ဘုရားအပေါ် ပိုပြီး တော့ ကြည်ညိုမှုတွေဖြစ်စေချင်လို့ တပည့်တော် လျှောက် တာပါ” တဲ့။ အဲဒီလို လျှောက်သော်လည်း မြတ်စွာဘုရားက “ငါဘယ်တော့မှ ရဟန်းတွေကို တန်ခိုးပြဖို့မတိုက်တွန်းဘူး” လို့ ပြန်ပြီးမိန့်ကြားတယ်။

အစွမ်းတန်ခိုး(၃)မျိုး

အဲဒီလိုမိန့်ကြားတဲ့အခါမှာ (၃)ကြိမ်တိုင်အောင် ထပ်ပြီး တောင်းပန်လျှောက်ထားတော့မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တယ်။ “ကဲ ကေဝဠုငါပြောမယ်။ လောကမှာ အစွမ်းတန်ခိုး(၃)မျိုးရှိတယ်။ အစွမ်းတန်ခိုး(၃)မျိုးက ဘာတုန်းဆိုရင် နံပါတ် (၁)က ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယ၊ နံပါတ်(၂)က အာဒေသနာပါဠိဟာရိယ၊ နံပါတ် (၃)က အနုသာသနီပါဠိဟာရိယ။ ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယ ဆိုတာက ပုံစံအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းပြနိုင်တယ်။ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယ ဆိုတာ လူတစ်ယောက်ရဲ့စိတ်ကို အတတ်ဟောတာ။ အနုသာသနီပါဠိဟာရိယ ဆိုတာ ဘယ်လိုနေ၊ ဘယ်လိုထိုင်၊ ဘယ်တရားကိုကျင့်၊ ဘယ်လိုလိုက်နာရမလဲ ဆိုပြီးတော့ သွန်သင် ဆုံးမတာတဲ့။ အစွမ်းတန်ခိုး(၃)မျိုးတဲ့။

ဆုံးမတာလည်း တန်ခိုးပဲ

လောကလူတွေက အမျိုးမျိုးလုပ်ပြ ဖန်ဆင်းပြမှ တန်ခိုးလို့ ထင်နေတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဆုံးမတာလည်း တန်ခိုးပဲတဲ့။ ဆုံးမဩဝါဒပေးတာဟာ အစွမ်းတန်ခိုးလို့ မှတ်ထားရမယ်။ ဒီအစွမ်းတန်ခိုးတွေကို ပါဠိလို ပါဠိဟာရိယ မြန်မာလိုကျတော့ ပြာဋိဟာလို့ သုံးလေ့ရှိတယ်။ ပြာဋိဟာ ဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ ပါဠိဟာရိယ ဆိုတာဟာ အတူတူပဲ။ မြန်မာလိုက ပါဠိနောက်

လိုက်ပြီးတော့ ပြာဋိဟာ ပြာဋိဟာ နဲ့ ဒီလိုခေါ်တယ်။ အဓိပ္ပါယ်က ဆန့်ကျင်ဘက်တွေကို တွန်းလှန်ဖယ်ရှားနိုင်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိလို့ ပြောတာနော်။ ဆန့်ကျင်လာတဲ့အရာတွေကို တွန်းလှန်ဖယ်ရှားပစ်နိုင်တဲ့ အစွမ်းတန်ခိုးကို ပါဋိဟာရီယ လို့ ခေါ်တယ်။ မြန်မာလို အစွမ်းတန်ခိုးလို့ပဲ မှတ်ထားပေါ့။ စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ရင်းက ဆန့်ကျင်ဘက်ကို တွန်းလှန် ဖယ်ရှားပစ်နိုင်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိကို အစွမ်းတန်ခိုးလို့ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီလိုအစွမ်းတန်ခိုးဟာ (၃)မျိုးရှိတယ်။ နံပါတ်(၁)က ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရီယ၊ ခုခေတ်လည်းပြောကြတယ် မဟုတ်လား၊ ဣဒ္ဓိတို့ မဟိဒ္ဓိတို့ဆိုတာလေ၊ အစွမ်းတန်ခိုးတွေပေါ့။ ဣဒ္ဓိ တန်ခိုးဟာ မရှိဘူးမဟုတ်ဘူးရှိတယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ရတုန်းဆိုရင် သမထကျင့်စဉ်တစ်ခုကို ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက် ကျင့်လိုက် လို့ ဈာန်(၄)ဆင့်(သို့)ဈာန်(၅)ဆင့် ရောက်တဲ့အခါမှာ ဖန်ဆင်း နိုင်တဲ့ ပညာရပ်တစ်ခုကို ဣဒ္ဓိလို့ခေါ်တယ်။ ပါဠိစာပေအရ အဘိညာလို့ခေါ်တယ်။ ထူးခြားတဲ့ ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာ။

ဝိဓ ဆိုတာ အမျိုးမျိုးရှိတယ်တဲ့။ ဆိုပါစို့ တစ်ယောက်ထဲက နေပြီး တစ်ရာတစ်ထောင်ဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းလို့ရတယ်။ ရှင်စူဠပန်မထေရ်မြတ်က တစ်ပါးထဲကနေပြီး ရဟန်းတစ်ထောင် ဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းထားတယ်။ ဒီ အစွမ်းတန်ခိုးနဲ့နော်။ မရှိမဟုတ်ဘူး၊ ရှိတယ်။ မရ မဟုတ်ဘူး၊ လုပ်လို့ရတယ်။

ရှင်စူဠပန်က သူရဲကိုယ်ပွားတွေ တစ်ထောင် ဖန်ဆင်းပြထား
တယ်။ ဘယ်ကိုယ်တော်ကိုပဲ မေးလိုက်မေးလိုက် အကုန်လုံး
စူဠပန်ချည်းပဲ။ တစ်ပါးနဲ့တစ်ပါး မတူအောင်လည်း ဖန်ဆင်းထား
တယ်။ တစ်ပါးက ကမ္မဌာန်းထိုင်နေတယ်။ တစ်ပါးက တံမြက်
စည်း လှည်းနေတယ်။ တစ်ပါးက ရေခပ်နေတယ်။ မေးလိုက်ရင်
တော့ အကုန်လုံး စူဠပန်ချည်းပဲ။

ဒါမျိုးကို ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယ ဣဒ္ဓိအစွမ်းတန်ခိုးလို့ခေါ်တယ်။
ဒါက အဘိညာန်တန်ခိုးနဲ့မှ ဖန်ဆင်းလို့ရတာ ဖြစ်တယ်။
တစ်ပါးထဲကနေ ရာထောင်ထိအောင် ဖန်ဆင်းလို့ရသလို
ရာထောင်ကို တစ်ဦးတည်းဖြစ်အောင် ချုံပြီးတော့ယူလို့ရတယ်။
ဘွားခနဲပေါ်လာအောင်လည်း ဖန်ဆင်းလို့ရတယ်။ ဖျတ်ခနဲ
ပျောက်သွားအောင်လို့လည်း ဖန်ဆင်းလို့ရတယ်။ ကိုယ့်မျက်စိ
အောက်မှာ ဘွားခနဲပေါ်လာနိုင်သလို ဖျတ်ခနဲလည်း ပျောက်
သွားနိုင်တယ်။ ဟိုဘက်နံရံ၊ ဒီဘက်နံရံကို (တရုတ်ပြည်က
မဟာတံတိုင်းကြီး ဖောက်ထွက်သွားသလိုမျိုး) လည်းပဲ
ဖောက်ထွက်သွားနိုင်အောင် အစွမ်းတန်ခိုးတွေ ဖန်ဆင်းလို့
ရတယ်။ ဒါတင်မကဘူး ရေပေါ်မှာ လမ်းလျှောက်ပြတာ၊
ကောင်းကင်ပေါ်မှာ ငှက်လိုပျံပြတာ တန်ခိုးအမျိုးမျိုး၊ မြေထဲမှာ
လျှိုးပြတာ ကောင်းကင်ပေါ်မှာ ထိုင်ပြတယ် တက်ပြတယ်၊
အမျိုးစုံပေါ့။ ဒါတွေက အစွမ်းတန်ခိုးလို့ခေါ်တယ်။

အဲဒီ အစွမ်းတန်ခိုးတွေ ဖန်ဆင်းတဲ့အခါမှာလည်း သဘာဝကို ဆန့်ကျင်ပြီး လုပ်လို့မရဘူး။ စနစ်တကျ သဘာဝ အတိုင်း လုပ်ရတယ်။ သဘာဝနဲ့ဆန့်ကျင်လို့ရှိရင် မအောင်မြင် ဘူး။ အစွမ်းတန်ခိုးဆိုပေမယ့်လို့ လုပ်ချင်တာ လုပ်လို့မရဘူး နော်။ ဒါကြောင့် super natural power (သဘာဝလွန်စွမ်းအား) မဟုတ်ဘူး။ super natural power (ပုံမှန်ထက်သာသော စွမ်းအား) (သာမန်ထက်သာသောစွမ်းအား)ဖြစ်တယ်။ nature (သဘာဝ)ကိုတော့ ကျော်လွန်လို့ မရဘူး။ nature ကို ကျော်လို့ မရဘူးဆိုတာကြည့်၊ မြေလျှိုးချင်တယ်ဆိုရင် မြေဆိုတာ အပေါက်ရှိမှ လျှိုးလို့ရတယ် မဟုတ်လား၊ အပေါက်မရှိရင် လျှိုးလို့မရဘူးလေ၊ အဲဒီတော့ မြေလျှိုးချင်တယ်ဆိုရင် ပထမဆုံး ကိုယ်သွားမယ့်မြေကြီးမှာ လမ်းကြောင်းတစ်ခု ဖန်တည်းရမယ်၊ သဘောက လိုဏ်ဂူကြီးဖြစ်အောင် အရင်ဖန်တည်းရမယ်၊ ပြီးမှ သွားလို့ရမယ်။

ကောင်းကင်မှာ လမ်းလျှောက်သွားချင်တယ်ဆိုရင် သဘာဝက လေဟာပြင်မှာ လမ်းလျှောက်လို့မရဘူး၊ အဲဒီတော့ လမ်းလျှောက်လို့ရအောင် အရင်ဆုံး လမ်းကိုဖန်ဆင်းရတယ်။ ဖန်ဆင်းပြီးတဲ့အခါမှာ ကောင်းကင်မှာ လမ်းလျှောက်လို့ရမယ်။ သဘာဝကို ဆန့်ကျင်ပြီးလုပ်ရင် တန်ခိုးက မအောင်မြင်ဘူး။ ဆိုပါစို့ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်နဲ့ တံတိုင်းကြီးခြားနေတဲ့ ဟိုဘက်ကို

လှမ်းကြည့်ချင်တယ်၊ ဒါမှမဟုတ် မြေကြီးထဲကို လှမ်းကြည့်ချင်တယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ။ ပကတိမျက်စိရဲ့သဘောက မှောင်နေရင် မမြင်ရဘူး၊ ထို့အတူပဲ ဒိဗ္ဗစက္ခုကလည်း မှောင်နေတာကြည့်လို့မရဘူး၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်ကြည့်ချင်တဲ့နေရာကို အာလောကသိုဏ်းဆိုတဲ့ အလင်းရောင် ကသိုဏ်းကိုအရင်ဝင်စားရတယ်၊ ဝင်စားပြီးတော့ ကိုယ်ကြည့်မယ့်နေရာကို မီးထိုးသလိုပဲ အလင်းရောင်နဲ့ အရင်ထိုးပေးရတယ်။ အဲဒီအလင်းရောင် ဖြန့်ကျက်ထားတဲ့နေရာကိုသာ ကြည့်လို့ရတယ်တဲ့၊ ဖြန့်ကျက်ထားတဲ့ ဧရိယာအတိုင်းအတာ တစ်ခုသာ မြင်နိုင်တယ်။ အလင်းရောင်မရောက်တဲ့နေရာကို ကြည့်လို့မရဘူး၊ ညမှောင်ထဲ ခရီးသွားတဲ့အခါ ဓာတ်မီးလေးနဲ့ ထိုးသွားကြတယ်မဟုတ်လား၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကလည်း အဲဒီသဘောပဲဖြစ်တယ်။

ရှေးတုန်းက ရှင်သံဃာရက္ခိတဆိုတဲ့ ကိုရင်လေးတစ်ပါး သမထကျင့်စဉ်တွေကျင့်လို့ တန်ခိုးအဘိညာဉ်တွေ ရတယ်၊ ဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်တွေကျင့်လို့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်၊ ခုနစ်နှစ်သား ကိုရင်လေးက သာသနာတော်ရဲ့ အစွမ်းအစကို စနစ်တကျ မဟုတ်ဘဲနဲ့ သွားလုပ်ပြတာ သိကြားမင်းကြီးရဲ့ ဝေဇယန္တာနန်းပြဿဒ်ဆောင်ကြီးကို လှုပ်ခါအောင်လုပ်တယ်၊ လုံးဝ လှုပ်လို့မရဘူး၊ တန်ခိုးတော့ရှိတယ် လှုပ်လို့မရဘူး၊ လှုပ်မရတော့မှ အရှက်ကွဲပြီးပြန်လာတာ။ သူရဲ့ဆရာထံ ပြန်လာ

မေးတဲ့အခါ သူ့ဆရာက ဥပမာနဲ့ပြောလိုက်တယ်။ သူ သဘောပေါက်သွားပြီး တစ်ခါပြန်သွားပြီး လှုပ်ဖို့ကြိုးစားတယ်။

အဲဒီလောက်ကြီးမားတဲ့ အရာဝတ္ထုတစ်ခုလုံးကို လှုပ်ဖို့ဆိုရင် ပထမ သူ့ရဲ့ foundation (အောက်ခြေ)ကြီး တစ်ခုလုံးကို ရေအဖြစ် ဖန်ဆင်းရဦးမယ်တဲ့။ ရေပြင်ပေါ် ရောက်နေတဲ့ အရာက လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ လှုပ်လို့ရတယ်။ ဒါလည်းဟုတ်တာပဲ။ ရေပြင်ပေါ်မှာ ရှိနေမယ်ဆိုရင် ဘယ်လောက်ကြီးမားတဲ့ သင်္ဘောကြီးပဲဖြစ်ဖြစ် လှုပ်လို့ရတာပဲ။ ကုန်းပေါ်မှာဆို လှုပ်လို့မရဘူးလေ။ ဒါကြောင့် အာပေါကသိုဏ်း ဝင်စားပြီးတော့ သိကြားမင်းကြီးရဲ့ ဝေဇယန္တာ နန်းပြဿဒ်ဆောင်ကြီးရဲ့ အောက်ခြေကို ရေအဖြစ်ဖန်ဆင်းလိုက်တာ။ အဲဒီကျတော့မှ လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ လှုပ်လို့ရတယ်။ ဒါဘာပြောတာလဲဆိုရင် ဘာလုပ်လုပ် စနစ်တကျလုပ်ရမှာကိုပြောတာ။ တန်ခိုးဆိုပေမဲ့လို့ စနစ်တကျမလုပ်ရင် မအောင်မြင်ဘူးပေါ့။ ဒီလိုပြတဲ့ တန်ခိုးမှန်သမျှကို ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယလို့ခေါ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ အစွမ်းတန်ခိုးဟာ မရှိမဟုတ်ဘူး၊ ရှိတယ်။ အဲဒီနည်းနဲ့ သာသနာ ပြုမယ်ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားက အေး၊ ကောင်းပြီ၊ ရဟန်းတစ်ပါးက အခုလို မြေလျှိုးမိုးပျံ တန်ခိုးစျာန်တွေနဲ့ လုပ်ပြနေမယ်ဆိုရင် လူတိုင်းက ယုံမလား၊ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါစွမ်းအား

ကြီးတဲ့ သူတွေကတော့ လက်ခံတာပေါ့တဲ့၊ တန်ခိုးကြီးလိုက်တာ တန်ခိုးကြီးလိုက်တာဆိုပြီးတော့ သိပ်တအံ့တသြဖြစ်ကြမှာပဲ။

အခုခေတ်မှာလည်းရှိတာပဲလေ၊ အစွမ်းတန်ခိုးလေးတစ်ခု လုပ်ပြလိုက်လို့ရှိရင် အကုန်လုံးက အထင်ကြီးကြတာပဲ။ ဘုန်းကြီးတို့ငယ်ငယ်တုန်းက မြင်ဖူးတယ်၊ ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါးက ရေကပ်စမ်းဟေ့ဆိုတော့ ဖန်ခွက်ကလေးနဲ့ ရေကပ် လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီရေဖန်ခွက်ထဲမှာ ဓါတ်လုံးလေးတွေ၊ လက်ဖွဲ့ ကလေးတွေ ဘယ်ကရောက်လာမှန်း မသိဘူး။ “ဟာ ဓါတ်လုံး လေးတွေ၊ လက်ဖွဲ့ကလေးတွေ ဘယ်ကရောက်လာမှန်းမသိဘူး” ဆိုပြီး လူတွေက သိပ်အထင်ကြီးသွားတာပေါ့။ ကန်တော့ပွဲ ထိုးထားတဲ့အထဲ ဓါတ်လုံးလေးတွေရောက်တာတွေတော့လည်း သိပ်အထင်ကြီးတာပဲ။ ဘယ်ကရောက်လာမှန်းမသိဘူး။ အဲဒီလို ဟာမျိုးလေးတွေက သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို စည်းရုံးလို့ရတယ်တဲ့။ ယုံကြည်မှုမရှိတဲ့ လူတွေကျတော့ စည်းရုံးလို့မရပြန်ဘူးနော်။

တန်ခိုးရှိတိုင်း လုပ်ပေးလို့မရ

အဲဒီတော့ ဒီအစွမ်းတန်ခိုးတွေပြပြီး သာသနာပြု နည်း စနစ်ဟာ မမှန်ဘူး။ အဲဒီ အစွမ်းတန်ခိုးပြတဲ့ ဆရာတော်ကြီးဟာ အင်မတန်မှ ရိုးသားဖြောင့်မတ်တဲ့ ဆရာတော်ကြီးဆိုတော့ ဘုန်းကြီးတို့နဲ့လည်း ရင်းနှီးပါတယ်။ အဲဒီဆရာတော်ကြီးက

အမိန့်ရှိတယ်။ “ကိုယ်တော်၊ တပည့်တော်က ဒါလေးပြပြီး လူစုရတာပါ။ ဒါမှဘုရားတည်လို့ ရတာ၊ လူက ဒီလိုစုမှလာတာ၊ နို့မို့ဆိုမလာဘူး”တဲ့။ သူ့အစွမ်းတန်ခိုးက ဒါပဲလေ။ ဒီလို ဟာလေးပြလိုက်ရင် ကျန်တဲ့လူတွေက အကုန်လုံး ပြီးတယ် ထင်ပြီး ဒီတန်ခိုးအာဏာ ပါဝါနောက် တကောက်ကောက်လိုက် တယ်။ ဒီလိုဟာမျိုးတွေ အများကြီးရှိတယ်နော်။

ဒါပေမယ့် ဒီထက်ပိုပြီး ဘာလုပ်ပေးနိုင်တုန်းဆိုတော့ ဘာမှလုပ်မပေးနိုင်ဘူး။ တန်ခိုးက မရှိမဟုတ်ဘူး၊ ရှိတယ်။ ရှိတိုင်းလည်း လုပ်ပေးလို့ရတာ မဟုတ်ဘူး။ သို့သော် လူတွေက အဲဒီတန်ခိုးအာဏာ၊ ပါဝါနောက်ကိုပဲ လိုက်ကြတယ်။ အစွမ်း တန်ခိုးကြီးတယ်၊ ဒီကနေ့ပဲ ဘာဖြစ်တော့မယ်။ မနက်ဖြန်ပဲ ဘာဖြစ်တော့မယ်ဆိုတဲ့ အထင်တွေ ဖြစ်လာတတ်တယ်တဲ့။ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီနည်းနဲ့ သာသနာပြုမယ်ဆိုရင် မမှန်ကန် ဘူးတဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အဲဒီတန်ခိုးအာဏာပါဝါတွေကို ပြပြီး စည်းရုံးမယ်ဆိုရင် ယုံကြည်တဲ့လူစုက နောက်က လိုက်လာ ပြီး မယုံကြည်တဲ့လူစုက ဒါတွေက မျက်လှည့်တွေပါလို့ ပြောမှာပဲ။

ဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာ ဆိုတဲ့ အတတ်ပညာတစ်ခုရှိတယ်။ ဂန္ဓာရ တိုင်းကလာတဲ့ ပညာပဲ။ သို့မဟုတ် ဂန္ဓာရဆိုတဲ့ ရသေ့က သူကိုယ်တိုင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ရင်းကနေပြီး မန္တရား အတတ်

ပညာတစ်ခု၊ ဝိဇ္ဇာအတတ်ပညာတစ်ခု တတ်သွားတယ်။ အဲဒီ အတတ်ပညာတစ်ခုက တော်တော်လေး စွမ်းဆောင်နိုင်မှု၊ အံ့ဩသွားအောင်လုပ်ဆောင်နိုင်မှုတွေရှိတယ်။ အဲဒီ အတတ် ပညာကို “ဂန္ဓာရီ” လို့ခေါ်တယ်။ မြန်မာပြည်မှာလည်း “ဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာလှိုင်း” လိုက်နေတဲ့သူတွေ ရှိပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ ကာလတုန်းက ပိလိန္ဒဝစ္ဆ ဆိုတဲ့ မထေရ်ကြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မဖြစ်ခင်က သူက “စူဠဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာကြီး”၊ အခုခေတ်အခေါ်နဲ့ခေါ်ရင် ဘိုးတော် ပေါ့နော်။ သူတစ်ပါးစိတ်ကိုသိတယ်၊ ကောင်းကင်ပျံနိုင်တယ်၊ သူက အကုန်လက်တွေ့ပြနိုင်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကြွလာတဲ့ အခါကျတော့ သူ့အတတ်ပညာတွေ ဘာမှလုပ်လို့မရတော့ဘူး။ သူ့ထက် အစွမ်းတန်ခိုးထက်တဲ့ မဟာဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာ ရောက်လာလို့ သူ့ရဲ့တန်ခိုးတွေ မစွမ်းတော့ဘူးလို့ထင်တာ၊ ဘုရားကို ဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာ လို့ ယုံမှတ်ပြီး ဝိဇ္ဇာအကျင့်ကိုနည်းခံဖို့ ဘုရားထံကို ရောက်လာ တာဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးလိုက်တဲ့အခါမှာ ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အခါမှာ ဒီ ဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာ အတတ်တွေဟာ ဘာမှမဟုတ်ဘူးဆိုတာ သိသွားတယ်နော်။

ဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာ အတတ်တွေကို တတ်ပေမယ့် ကိုယ့်စိတ် လေးကို ဖြူစင်အောင် မထားနိုင်ရင် လောဘ၊ ဒေါသတွေ ဖြစ်မယ်။ သေရင် သံသရာထဲမှာလည်ဦးမယ်။ ဒုက္ခ၊ သုက္ခတွေ

ရောက်ဦးမယ်။ မန္တာန်တန်ခိုး၊ အစွမ်းတန်ခိုးကိုမိပြီး မဟုတ်တာလုပ်ရင် ငရဲကျဦးမယ်။ ဒါကြောင့် ဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာ ဆိုတဲ့ အတတ်ပညာတွေရှိပါတယ်။ သို့သော် ဒီအတတ်ပညာတွေကို မယုံကြည်တဲ့သူက လောကီအတတ်ပညာ၊ မျက်လှည့်အတတ်ပညာတွေပါဆိုပြီး ဘယ်လိုပဲ စည်းရုံးစည်းရုံး၊ စည်းရုံးလို့ရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဣဒ္ဓိဆိုတဲ့ အစွမ်းတန်ခိုးပြပြီးတော့ သာသနာပြုတာ မမှန်ဘူးလို့ ဒီလိုပြောတာ။ မြတ်စွာဘုရားက ဒါကြောင့် ခွင့်မပြုတာ။

တချို့က တန်ခိုးအမျိုးမျိုး လုပ်ပြရင်တော့ အကုန်လုံး ဗုဒ္ဓဘာသာတွေဖြစ်သွားလိမ့်မယ်လို့ ထင်လိမ့်မယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဒါဟာ မဖြစ်နိုင်ဘူးတဲ့။ လူရဲ့သန္တာန်မှာ သဒ္ဓါတရား အစစ်ဆိုတာ ဖြစ်မလာနိုင်ဘူး၊ ကံ ကံရဲ့အကျိုးကို ယုံကြည်လာတဲ့ သဒ္ဓါတရား မဖြစ်ဘူး၊ ထိုသူအပေါ်မှာ ယုံကြည်လာတဲ့ သဒ္ဓါတော့ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်ပေါ့၊ တန်ခိုးအာဏာ ပါဝါကို ယုံကြည်လာတာမျိုးတော့ ဖြစ်မယ်ပေါ့။ ကံကံရဲ့ အကျိုးကို တကယ်ယုံကြည်ပြီး တကယ် အနှစ်သာရကိုရအောင် အားထုတ်လိုတဲ့စိတ်ရှိမှာမဟုတ်ဘူး။ ထိုတန်ခိုးကိုအမှီပြုပြီးတော့ အသုံးချချင်တဲ့စိတ်တွေတောင် ပေါ်ကောင်းပေါ်လာနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယလို့ခေါ်တဲ့ အဲဒီ အစွမ်းတန်ခိုးနဲ့

သာသနာပြုတဲ့နည်းက မမှန်ဘူးလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောခဲ့တာဖြစ်တယ်။

(၂) နောက်တစ်ခုက အာဒေသနာ ပါဠိဟာရိယ။ အာဒေသနာ ဆိုတာ လူတစ်ယောက်ရဲ့အတွေးကို သိနိုင်တာ။ အခုခေတ်မှာလည်းရှိပါတယ်။ အံ့သြစရာတွေပေါ့။ တချို့ ဝိဇ္ဇာလိုင်းလိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက “မင်းအခု ဘာကိစ္စနဲ့ ငါ့ဆီကိုလာတာ မဟုတ်လား” ဆိုပြီးတော့ ကြုံပြောနိုင်ကြတယ်၊ ကြုံပြီးတော့ သိနေကြတယ်၊ ကြားရသူက သိပ်အံ့သြသွားတယ်။ တကယ်တော့ ကြုံသိတာပဲရှိတယ်။ သူ့ဘာလုပ်ပေးနိုင်သလဲ ဆိုတော့ ဘာမှတော့လုပ်မပေးနိုင်ပါဘူး။ သို့သော် လူတွေက ထင်တယ်လေ၊ ဒီလို အကုန်ကြုံပြောနေတယ်ဆိုရင် အကုန်လုပ်ပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ လူတွေက ယုံသွားကြပြန်ရော၊ တန်ခိုးအာဏာပါဝါဟာနော်၊ ဘာမှလုပ်ပေးနိုင်တာ မရှိဘူး။

သိတာတစ်ခုပါပဲ ဘာမှမတတ်နိုင်ပါဘူး

လူဟာ ကိုယ့်ကံကြမ္မာနဲ့ကိုယ်ပဲ၊ ဒါတွေကို အကုန်လုံးလုပ်ပေးလို့ရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကံကံ၏ အကျိုးကို မယုံကြည်တော့ဘူး။ တန်ခိုးအာဏာပါဝါကိုပဲ ယုံကြည်တော့တယ်။ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယ ဆိုတာ “မင်းဘာတွေ တွေးနေတာ မဟုတ်လား၊ ငါ့ဆီလာတာ မင်းဘာကိစ္စနဲ့လာတာ မဟုတ်

လား၊ မင်းလမ်းမှာ ဘယ်သူနဲ့ တွေ့ခဲ့တယ်၊ မင်းလမ်းမှာ ဘာတွေ စိတ်ကူးခဲ့တယ်” ဒါတွေပဲ ပြောနိုင်တယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ စစ်ကိုင်းမှာပဲ ဘိုးတော်တစ်ယောက်ရှိတယ်၊ သူ့ဆီလာရင် သူကကြိုတင်ပြီး စာရွက်ကလေးတစ်ခု ရေးလိုက်တယ်၊ ဒီလူကိုတစ်ခါမှ မတွေ့ဘူးပေမယ့်လို့ ဘယ်ခုနှစ်၊ ဘယ်ရက်၊ ဘယ်လမှာ မွေးတာမဟုတ်လားဆိုပြီး Date of Birth အဲဒီလူရဲ့ မွေးလ၊ မွေးရက်၊ မွေးနှစ်ကို သူကပြောပြနိုင်တယ်။ ဒါသူရဲ့အစွမ်း။ မရှိဘူးမဟုတ်ဘူး၊ ရှိတယ်၊ ဒါပဲ၊ ဒီထက်ပိုပြီး မသိဘူး၊ အဲဒီလို သိတာကိုပဲအထင်ကြီးပြီး နောက်ဆုံးကျတော့ စိန်လက်စွပ်တွေပါသွား၊ ရွှေတွေပါသွား ဘာတွေပါသွားနဲ့ ပါသွားကြတာ အများကြီးပဲ။ လူတွေက အပေါ်ယံလေး လောက်ပဲ ယုံကြည်ကြတာ များတာကိုး၊ အတွင်းအနှစ်သာရကို မသိကြဘူး။

အာဒေသနာ ပါဠိဟာရီယနဲ့ လူရဲ့စိတ်ကိုသူတို့သိနိုင်တယ်၊ သိတယ်ဆိုတာ တကယ်ထူးခြားတဲ့ စေတောပရိယ အဘိညာဉ် မျိုးနဲ့ သိတာမဟုတ်ဘူး၊ တချို့ကျတော့ ဘာနဲ့သိသလဲဆိုရင် သူတို့မွေးထားတဲ့ မမြင်ရတဲ့ သတ္တဝါတွေအကူအညီနဲ့ တဆင့် ပြောနေတာဖြစ်တယ်၊ တစ်ခါပြောသံကြားဖူးတယ်၊ ဓါတ်လုံးပေးတာတို့ လက်ဖွဲ့ပေးတာတို့ဆိုတာ၊ ဓါတ်လုံးတွေ လက်ဖွဲ့တွေကို တစ်နေရာရာမှာ ကြိုတင်စုထားရတာ၊ မရှိတဲ့နေရာက

ပေးလို့မရဘူး၊ ရှိတဲ့ဆီကနေ ယူပေးတာ၊ ယူတဲ့သူက ကိုယ် မမြင်ရတဲ့သူဖြစ်နေတယ်၊ ဒါပေမဲ့လို့ လက်ထဲရောက်တဲ့အခါ ကျမှ ဒီဓါတ်လုံးကိုမြင်ရတာ၊ ဒီဓါတ်လုံးကို ဆောင်ထားရင် ဘာဖြစ်လဲဆိုတော့ ဘာမှမဖြစ်ဘူး၊ သို့သော် လူ့စိတ်မှာတော့ တကယ်ကို အစွမ်းသတ္တိရှိတယ်လို့ သူကထင်သွားရော။ ထင်သွားတဲ့အခါ ဒါလေးအားကိုးပြီးနေတဲ့အခါကျတော့ ကျန်တဲ့ အစွမ်းအစတွေ လူမှာမရှိတော့ဘူး၊ ကိုယ်လုပ်ရမယ့် ကုသိုလ် တွေ မေ့သွားတယ်။ ကိုယ်လုပ်ရမယ့် အလုပ်တွေ၊ အစွမ်း သတ္တိတွေ အကုန်အသုံးမချတော့ဘူး၊ လူဟာ ဘာဖြစ်သွားသလဲ ဆိုရင် ရုပ်သေးဖြစ်သွားတယ်။ အစွမ်းတန်ခိုးနောက်လိုက်တဲ့ ရုပ်သေးဖြစ်သွားတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ကိုယ်တိုင်ကိုပဲ အာရုံကြောရောဂါစပြီးဖြစ်ခါစ အင်မတန်သဒ္ဓါတရားကောင်းတဲ့ ဒကာမကြီးတစ်ဦးက ရောဂါ ပျောက်စေချင်လို့ ဆရာတစ်ယောက်ကို ပင့်ပေးတယ်။ ဓါတ်နဲ့ကု နတ်နဲ့ကုပေါ့လေ။ ဘုန်းကြီးတို့ကလည်း ယုံတာမယုံတာ အသာ ထား၊ ကဲ ကုချင်ရင်ကုပေါ့။ ကျောင်းခေါ်ကုရင် သူ့ကို တစ်သိန်းခွဲ ပေးရတယ်။ အဲဒီ ဒကာမကြီးကလည်း ရက်ရက် ရောရော တစ်သိန်းခွဲပေးပြီး ကျောင်းခေါ်ကုတယ်။

အဲဒီဆရာက စကားပီအောင်မပြောနိုင်ဘူး။ ဘိုးတော် ပေါ့လေ၊ သူ့မှာစကားပြန်ပါတယ်၊ သူ့ဘာပြောချင်တယ်ဆိုတာ

စကားပြန်တဲ့လူကသိတယ်၊ ဘာပြောပြတုန်းဆိုတော့ သူပြောတာကတော့ လည်ချောင်းထဲမှာ ပညာသည်က တစ်ခုခု ထည့်ထားတယ်၊ အဲဒါကို ထုတ်လိုက်ရင် ပျောက်ပါတယ်ပေါ့။

ကဲ ကောင်းပြီ၊ ထွေးခံလေးတစ်လုံးယူပြီး ပါးစပ်ဟ၊ အာခေါင်ကို တူကလေးနဲ့ကလိတယ်၊ အာခေါင်ကို ကလိတော့ အန်ချင်တာပေါ့၊ ဒါတော့သဘာဝပဲ၊ ဒါနဲ့အန်ချင်စိတ် ပေါက်တဲ့ အခါ အန်ချလိုက် အန်ချလိုက်ဆိုတော့ အန်ချလိုက်တာပဲ၊ ဘာထွက်လာသလဲဆိုတော့ ထွေးခံထဲမှာ ဝါးမျှင်ဖတ်ကြီးတွေ တွေ့တယ်၊ ဝါးအမျှင်အထွေးတွေပေါ့။

သို့သော် ဘုန်းကြီးက သတိထားနေတာဆိုတော့ “ပါးစပ်ထဲက ထွက်တာမဟုတ်ဘူး” လို့သိတယ်။ အန်ထုတ်လိုက်ဆိုပေမယ့် လွယ်လွယ်ကူကူပဲ ထွေးခံထဲ ရောက်သွားတယ်၊ ဘယ်ကရောက်လာတာလဲဆိုတာတော့ မသိလိုက်ဘူး၊ သို့သော် ကိုယ်ကယုံကြည်စိတ် သိပ်ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ ထွေးခံထဲမှာတော့ တွေ့တယ်၊ လည်ချောင်းထဲက ထွက်သွားတာမဟုတ်ဘူးဆိုတာ သေချာတယ်၊ အဲဒီဆရာက ဝါးဖတ်လေးကိုကြည့်ပြီး ဒါက အသည်းကို စူးသွားနိုင်တယ်၊ စူးသွားရင် ကုလို့မရတော့ဘူး၊ ဒါတွေက သူတို့ရဲ့စကားတွေပေါ့၊ ဒါဟာ ကိုယ်တွေ့။

နောက်ခါတ်လုံးလေးတစ်လုံး ပေးသွားတယ်။ ဘုရားစင်မှာတော့ တင်ထားလိုက်ပါတယ်။ အခုတော့ရှိသေးလား မသိ

တော့ဘူး၊ အဲဒီတုန်းက သေတ္တာထဲမှာ ပိုးချည်ထွေးတစ်ခု ပါလာတယ်။ အဲဒီချည်ခင်ကို တစ်ပတ်လျှိုလေးထုံးပြီး ခါလိုက်တဲ့ အခါမှာ လက်ဖွဲ့တွေဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကတော့ တကယ့် မျက်လှည့်ပေါ့။ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းပဲပြသွားတယ်။ နောက်တစ်ခါ ထပ်ခါလိုက်တဲ့အခါကျတော့ လက်ဖွဲ့တွေက အရောင်ပြောင်း သွားတယ်။ အဝါရောင်လေး၊ အဲဒီ အဝါရောင် လက်ဖွဲ့က အစိတ်၊ ဘုန်းကြီးအတွက် စပါယ်ရှယ်ပေးတာ၊ တစ်ခါမှလည်း မသုံးဖြစ်ပါဘူး။

ကျန်တဲ့လူတွေကိုတော့ လက်ဖွဲ့ တစ်ကုံး တစ်ကုံးကို ငွေအစိတ်စီနဲ့ ရောင်းသွားတယ်။ တော်တော်လေး ရောင်း ကောင်းလိုက်တာ၊ လက်ဖွဲ့ရတဲ့သူတွေ ဘာအကျိုးရသွားသလဲ တော့ မသိဘူး၊ ဘုန်းကြီးတော့ဘာမှမရပါဘူး။ ရောဂါကလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ အစွမ်းအစတစ်ခုလေးပဲပြနိုင်တာ၊ မပြနိုင်တာ မဟုတ်ပါဘူး ပြနိုင်တယ်။ အဲဒီ အစွမ်းအစတစ်ခုပေါ်မှာ ယုံကြည်လိုက်လို့ရှိရင် ကျန်တာတွေအကုန်လုံးကို ကိုယ်က ယုံကြည်သွားရော။ လူတွေမှာ အဲဒီလိုဖြစ်တယ်။

ကိုယ့်သတ္တိမဟုတ်ဘူး သူ့သတ္တိ

အဲဒီ ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယတို့ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယတို့ နောက် လိုက်နေမယ်ဆိုရင် ဘာဖြစ်မှာတုန်းဆိုတော့ ဘာမှ

မဖြစ်ဘူး။ ဒါက သေချာတယ်။ ဒါဖြင့် စွမ်းရည်သတ္တိမရှိဘူး ဆိုတော့ ရှိပါတယ်။ သူတို့မှာ ရှိသင့်သလောက် ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်သတ္တိမဟုတ်ဘူး။ သူ့သတ္တိလေ။ ကိုယ်ဒီလို သတ္တိမျိုး ရချင်ရင် ကိုယ့်ဘာသာကျင့်ရမယ်။ ဒါကို လူတွေက မေ့နေကြတယ်။ မေ့တာမှ ဘယ်လောက်ထိအောင်မေ့လည်း ဆိုရင် ဘုန်းကြီးတို့ကိုတွေ့တဲ့အခါ ဒကာ၊ ဒကာမတွေက ဘာလျှောက်တုန်းဆိုတော့ “အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်ကို မေတ္တာပို့ပေးပါဘုရား”။ ဘုန်းကြီးတို့ စာထဲမှာ ပါတာက “မေတ္တာဆိုတာ ကိုယ်တိုင်ပွားမှ မေတ္တာရဲ့အကျိုးကိုခံစားရတယ်။ သူများကပို့ပေးတဲ့မေတ္တာနဲ့ အကျိုးခံစားရတယ်လို့မကြားဖူးဘူး”။

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားထားတာက မေတ္တာအကျိုး (၁၁)မျိုးဆိုတာ ကိုယ်တိုင် ပွားများအားထုတ်ထားပြီး ကိုယ့် နှလုံးသားထဲ မေတ္တာရောက်မှ အဲဒီမေတ္တာက အကျိုးပြုတာ ဖြစ်တယ်။ သူများကပို့ပေးတဲ့ မေတ္တာက အကျိုးပြုတယ်လို့ မဟောပါဘူး။ အကျိုးမရှိဘူးလို့ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ ရှိသင့် သလောက်တော့ ရှိပါတယ်။ သူများဆီက တောင်းယူတာ ကျတော့ နည်းနည်းပဲရမှာပေါ့။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ပွားရမှာကို မေ့နေပြီး “အရှင်ဘုရား မေတ္တာလေး ပို့ပေးပါဦးဆိုတော့ ဘယ်လောက်ရမှာတုန်း။ ဘယ်လောက်မှ မရဘူးနော်။

မေတ္တာက တော်တော်ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ပို့ပေးရင်တောင် မှပဲ ကိုယ့်ရဲ့နှလုံးသားထဲက ပူနေရင်ပူနေမှာပဲ။ အဲဒီလူဟာ မေတ္တာဘယ်ရမလဲ။ မေတ္တာပို့တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အရှိန်အဝါကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရိုက်ခတ်မှုမရှိဘူးလား ဆိုတော့ ရှိပါတယ်။ ဥပမာ- တောထဲမှာနေရင်း မေတ္တာ ဘာဝနာ ပွားနေမယ်ဆိုရင် တိရစ္ဆာန်တွေဟာ တစ်ကောင်နဲ့တစ်ကောင် မညှင်းဆဲကြဘူး၊ အေးအေးချမ်းချမ်း ဖြစ်သွားကြတယ်၊ အနိုင်မကျင့်ကြဘူး၊ ဒီလို အကျိုးသက်ရောက်မှုလေးတော့ ဖြစ်တယ်၊ ဒါက ဥပနိဿယ ပစ္စည်းလို့ ခေါ်တယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့ အကျိုးပြုမှုလို့ခေါ်တယ်။

ဥပမာ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်း ရောက်သွားတယ်၊ ကျောင်းကလည်း သာသာယာယာ၊ သံဃာတွေ အများကြီး မြင်ရတဲ့အခါ စိတ်ထဲမှာ ကြည်နူးသွားတယ်၊ ဒါမျိုး သာယာလှပ တဲ့ နေရာရောက်ရင် လူ့စိတ်က တစ်မျိုးလေ၊ ရှုပ်ထွေး ပွေလိမ် နေတဲ့နေရာ ရောက်သွားရင် လူ့စိတ်က တစ်မျိုး၊ ဒါက ပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့ အကျိုးပြုမှုလို့ခေါ်တာ။ ဥပနိဿယ ပစ္စည်းပဲ။

အစွမ်းတန်ခိုးဆိုတာ မရှိဘူးလို့ ပြောလိုတာ မဟုတ်ဘူး၊ ရှိတယ်၊ အဲဒီအစွမ်းတန်ခိုးက ကိုယ်နဲ့ဆိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်အတွက် အကျိုးဖြစ်ချင်မှုဖြစ်မယ်၊ အပေါ်ယံလေး လောက်ပဲ အကျိုးဖြစ်တယ်၊ ဘယ်အရာပဲဖြစ်ဖြစ် အစွမ်းသတ္တိက မရှိမဟုတ်ဘူး၊ ရှိတယ်၊ ဝမ်းလျှောတတ်တဲ့အရွက် သွားစား

ဝမ်းလျော့မှာပဲ။ ဒါက အဲဒီအရွက်ရဲ့ အစွမ်းတန်ခိုးပဲလေ။ အဆိပ်ဖြစ်တဲ့အစာ သွားစားရင် အဆိပ်သင့်မှာပဲ။ ဒါက organism, non-organism တွေတောင်မှပဲ အစွမ်းတန်ခိုးက ရှိတာပဲလေ။ သို့သော် အစွမ်းတန်ခိုးတွေဟာ သံသရာက လွတ်ဖို့အတွက် ဘာအသုံးကျသလဲဆိုတော့ ဘာမှအသုံးမကျဘူး။ ဒါတွေကို ယုံကြည်ပြီး လိုက်ကြည့်ရင် အသုံးကျတာကို မတွေ့ရဘူးတဲ့။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အာဒေသနာပါဠိဟာရိယ “မင်းဘာတွေတွေ့နေတာ မဟုတ်လား” ဆိုပြီးတော့ ဒီအစွမ်းတန်ခိုးတွေကို အသုံးချပြီး သာသနာပြုတာဟာလည်း မအောင်မြင်ပါဘူးတဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုရင် ယုံတဲ့သူရှိတယ် မယုံတဲ့သူရှိတယ်။ မယုံတဲ့သူကို သွားစည်းရုံးလို့ မရဘူးတဲ့။ မဏိကာဝိဇ္ဇာ လူရဲ့စိတ်ကိုသိတာဟာ သိတာကသိတာပဲလေ။ သူ့ဘာမှလုပ်လို့ မရဘူးလေ။ ဒီထက်ပိုပြီးတော့ အစွမ်းသတ္တိ မရှိပါဘူး။

ဒီလိုအစွမ်းတန်ခိုးထက်တဲ့ ဘိုးတော်လို ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါးနဲ့အတူ ဘုန်းကြီးတို့နောင်တော်တစ်ပါး လိုက်သွားဖူးတာ ရှိတယ်။ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ ဝေယျာဝစ္စလုပ်ပေးဖို့ လိုက်သွားရင်း ဘုန်းကြီးနောင်တော်က ပြန်ပြောပြတယ်။ “ဆရာတော်ကြီးက ထူးထူးဆန်းဆန်းတွေ လုပ်ပြတယ်တဲ့။ ဥပမာ ဖန်ခွက်ထဲ

ခါတ်လုံးရောက်နေတာတို့၊ လက်ဖွဲ့ရောက်နေတာတို့၊ မမြင်ရပဲ ဖျတ်ခနဲပေါ်လာတာတို့၊ ဒါတွေကိုကြည့်ပြီး ဘုန်းကြီးရဲ့ နောင်တော်က စဉ်းစားတယ်။ “ဆရာတော်ကြီး မျက်လှည့်တွေ လုပ်ပြနေတာ ထင်ပါရဲ့”။

အဲဒီလိုတွေးနေတာကို ဆရာတော်ကြီးက စိတ်အကြံ သိသွားတယ်။ ဘာပြောတုန်းဆိုရင် “ဘုန်းကြီးလေး၊ ဘုန်းကြီးလေး၊ မယုံမရှိနဲ့ဗျ၊ လောကီဟာ အကုန်လုပ်လို့ရတယ်” လို့ ပြောတယ်။ ဒါလောကီနဲ့လုပ်တာ။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောတတ်တဲ့ အဲဒီဆရာတော်ကြီးက “ကျုပ်ဗျာ ဒီနည်းနဲ့ လူစုရတာပါတဲ့၊ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ပရိယတ် ပဋိပတ်အလုပ်တွေကမှ တကယ့် သာသနာပြုတာပါ” လို့ အမိန့်ရှိတယ်။ ဒါကလည်း အင်မတန် ရိုးသားတဲ့ ဆရာတော်ကြီးနော်။ “ကျုပ်တို့က ဘုရားတည်ချင်တာကိုးဗျတဲ့။ ဘုရားတည်ချင်တာ အဲဒီလိုမှ လုပ်မပြရင် လူမလာဘူးတဲ့။ ဒါဟာ လူလာအောင် လုပ်ရတာ”တဲ့။ ဒါ အမှန်ပဲလေ။

အဲဒီတော့ ဒီအလုပ်လုပ်လို့ ကုသိုလ်မရဘူးလား ဆိုတော့ ရတယ်။ လှူကြတန်းကြတော့ ကုသိုလ် ရပါတယ်။ သို့သော် လောဘနဲ့ လှူရင်တော့ ကုသိုလ်က ညံ့သွားနိုင်တယ်။ စည်းစိမ် ဥစ္စာတွေ တိုးမယ်၊ ငါဒီလို လှူလိုက်သည့်အတွက်ကြောင့် ငါ့ကို ‘မ’လိမ့်မယ်၊ ငါစီးပွားဥစ္စာတွေ တိုးပွားအောင် လုပ်ပေးလိမ့်မယ်

လို့ အဲဒီလိုယုံကြည်နေရင်တော့ ဒါဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်မှာပေါ့။
အတိတ်ကံ ရှိရင်တော့ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။

ကံပါမှဖြစ်တာ

ဆိုပါစို့၊ သင်္ကန်း သပိတ် ပရိက္ခရာ လှူခဲ့ပြီး ဧဟိဘိက္ခု
ရဟန်းအဖြစ်နဲ့ ကျွတ်တန်းဝင်လိုပါတယ်လို့ ဆုပန်လာတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်များကို မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်က လက်ယာ
လက်တော် ဆန့်တန်းပြီးတော့ ဧဟိဘိက္ခု ခေါ်လိုက်တာနဲ့
တစ်ပြိုင်နက် လူ့အသွင်ပျောက်ပြီး ရဟန်းအသွင် ရောက်သွား
တယ်ဆိုတာရှိတယ်။ ဒါဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက လူတိုင်းကို အဲဒီလို
ခေါ်ပေးလို့ရသလားဆိုတော့၊ မရဘူး။ ဆုပန်ခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ
ခေါ်လို့ရတယ်။ ဆုမပန်ခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဧဟိဘိက္ခု ခေါ်မပေး
နိုင်ဘူး။ ခေါ်မပေးဘူးဆိုတာ မရနိုင်လို့။ ဆိုလိုတာက သူ့ကံကို
ပွင့်သွားအောင်ပဲ မြတ်စွာဘုရားက လုပ်ပေးတာရှိတယ်။ သာမန်
အားဖြင့် ပြောမယ်ဆိုရင် ဘုရားက တန်ခိုးနဲ့ဖန်ဆင်းပေးတယ်လို့
ထင်ကောင်းထင်ကြမယ်။ အမှန်ကတော့ မဟုတ်ဘူး။ ကံအကျိုး
ပေးခွင့်ရအောင် မြတ်စွာဘုရားက ဖွင့်ပေးတာပဲရှိတယ်။
အကျိုးပေးလိုက်တာက ဘယ်သူက ပေးသလဲဆိုရင် သူ့ကံက
ပေးတာနော်။ သူ့မှာ ကံမပါဘူးဆိုရင် ဘာမှလုပ်ပေးလို့မရဘူး။

သိကြားမင်းကတောင် ‘မ’ လို့ မရဘူးလေ။ အတိတ် ဘဝတုန်းက သူ့သား ဆိုးတေနေလိုက်တာ အရက်အိုး၊ အရက် သောက် မွဲတေပြီးတော့ ရှိသမျှပစ္စည်းတွေကုန်ပြီ၊ သူ့သား ဆင်းရဲနေတော့ သိကြားဘဝ ရောက်ပေမဲ့လို့ မကြည့်ရက်နိုင်ဘူး၊ သူ့သားကို သိကြားမင်းကချစ်တော့ ‘မ’ ‘စ’ ချင်တယ်။ ဒါနဲ့ အိုးလေးတစ်လုံး လာပေးထားပြီးတော့ “မင်း ဂရုစိုက်နော်၊ မင်း ဒီအိုးလေးရှိနေရင် စားစရာလည်း ရှိနေမှာပဲ၊ နေစရာတွေလည်း ရှိနေမှာပဲ အိုးကွဲသွားရင်တော့ ငါမတတ်နိုင်ဘူး” ဆိုပြီး ကုက္ကသယအိုးလေး ပေးထားတယ်၊ သူ့သားက အရက်မူးပြီး တော့ မြှောက်မြှောက်ပြီး ကစားလိုက်တာ အိုးက ကျကွဲသွား ရော။ သိကြားမင်းတောင် လက်မြှောက်ရတယ်၊ ‘မ’ ချင်ပေမဲ့လို့ အကုန်လုံးကို ‘မ’ လို့ မရဘူးဆိုတဲ့သဘော။

အများစုကတော့ ဒီလိုအစွမ်းတန်ခိုး ရှိလာပြီဆိုရင် အကုန်လုံးလုပ်လို့ ရတယ်ထင်ပြီး ပိုယုံကြည်တယ်။ ဒါဟာ သတိထားစရာပဲပေါ့။ မြတ်စွာဘုရားက ကောဝဠသုတ်မှာ ဒါကို ဟောထားတာ။ သာသနာပြုပြီဆိုရင် အစွမ်းတန်ခိုးပြပြီး သာသနာပြုလို့ ရာခိုင်နှုန်းပြည့် မအောင်မြင်ဘူးတဲ့။

(၃) နောက် အစွမ်းတန်ခိုးတစ်ခုက အနုသာသနီ ပါဠိဟာရိယ ဆုံးမဩဝါဒပေးတာ၊ ဘယ်လိုနေရတယ် ဘယ်လို ထိုင်ရတယ် ဘယ်လိုတွေးရတယ် မတွေးရဘူး ဆိုပြီးတော့

နေပုံထိုင်ပုံ သင်ပေးတာပေါ့။ တရားအားထုတ်နည်း သင်ပေးတယ်။ လှူနည်းတန်းနည်း သင်ပေးတယ်စသဖြင့် သင်ပေးတယ်။ သင်ပေးလို့ အသိဉာဏ်တွေရလာပြီးတော့ လက်တွေ့ခံစားရတဲ့ အခါမှာ ဒါကတော့ တကယ့်ပါဝါပဲ။ တကယ့် အစွမ်းတန်ခိုးပဲ။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဣဒ္ဓိဆိုတဲ့ အစွမ်းတန်ခိုးကိုလည်း အသုံးမပြုနဲ့တဲ့။ အာဒေသနာ ဆိုတဲ့ အစွမ်းတန်ခိုးကိုလည်း အသုံးမပြုနဲ့တဲ့။ တကယ့် အနှစ်သာရကတော့ အနုသာသနီ ဆုံးမဩဝါဒပေးတာ အကောင်းဆုံးပါပဲတဲ့။ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ တရားဒေသနာတော်တွေ မှန်သမျှကို အနုသာသနီ ပါဠိဟာရိယ လို့ ခေါ်တယ်။

ဆုံးမဩဝါဒကြောင့် အရူးဘဝမှ ရဟန္တာဖြစ်

လောကကြီးမှာ ဆုံးရှုံးမှုတွေအားလုံးနဲ့ ကြုံရလို့ (ယောက်ျားလည်းဆုံးတယ်၊ သားသမီးတွေလည်း ဆုံးကုန်တယ်၊ မိဘဆွေမျိုးတွေ အားလုံးလည်း ဆုံးကုန်တယ်) အရူးမဘဝ ရောက်သွားတဲ့ ပဋ္ဌာစာရီ၊ အရူးဘဝကနေ ကယ်တင်ပြီးတော့ ရဟန္တာဘဝ ရောက်သွားအောင် ဆုံးမဩဝါဒ ပေးလိုက်တာ။ တန်ခိုးပါဝါနဲ့လုပ်တာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ စဉ်းစားလို့ရအောင် မြတ်စွာဘုရားက ဟောတာ၊ တရားပြလိုက်တဲ့ လုံးဝစိတ်ငြိမ်းချမ်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဘဝ ရောက်သွားခဲ့တယ်။ ဒါ အနုသာသနီ ပါဠိဟာရိယ

ပဲ၊ ဒီထက်အစွမ်းထက်တာ ဘယ်ရှိမလဲ၊ ဒီလိုပဲမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်မှာ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ စိတ်ချမ်းသာမှု အပြည့်အဝ ရသွားကြတာဟာ အနုသာသနိပါဠိ- ဟာရိယ ကြောင့်ပဲ။

အေး မြတ်စွာဘုရား တန်ခိုးမပြဘူးလားဆိုတော့ ပြတယ်၊ ဘာအတွက် ပြလည်းဆိုရင် စည်းရုံးဖို့ ပြတာမဟုတ်ဘူး၊ တို့ သန္တာန်မှာ ဒီလိုအစွမ်းသတ္တိတွေရှိတယ်၊ တို့သာသနာဟာ တို့တရားဟာ မှန်ကန်တယ် ဆိုတာပြတာ၊ အဓိက ကတော့ တရားကျင့်ဖို့ရာအတွက်ပဲ၊ မြတ်စွာဘုရား တန်ခိုးပြတယ်ဆိုတာ ဒါကြောင့်ပါ။

ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ဟာ တန်ခိုးအရာမှာ ဧတဒဂ်ရတယ် ဆိုပေမယ့် အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း ကာဠသီလာ ဆိုတဲ့ ကျောက်နက်တောင်ပေါ်မှာ သူခိုးဓားပြတွေ ဝိုင်းရိုက်လို့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသွားရတာပဲ၊ တန်ခိုးနဲ့ ကာကွယ်ဟန့်တားခြင်း မလုပ်ဘူး။ လုပ်ရင် မလွတ်ဘူးလားဆိုတော့ နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် လွတ်ခဲ့တယ်၊ သုံးကြိမ်မြောက်မှာ ဘာကြောင့် ကွင်းလုံးကျွတ် မလွတ်သလဲဆိုတော့ ကံကြမ္မာ ဖိစီးလာပြီဆိုရင်တော့ တန်ခိုး ကလည်း ကံကြမ္မာကို မလွန်ဆန်နိုင်လို့ လက်လျော့လိုက်ရတာပဲ၊ အစွမ်းတန်ခိုးဆိုတာ ကံကြမ္မာကို မကျော်လွှားနိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ ကံရဲ့အစွမ်းတန်ခိုးသာလျှင် ကိုယ့်ရဲ့ တကယ့်အစွမ်းတန်ခိုးပဲ၊

ကံကောင်းအောင် လုပ်ဖို့သာလျှင် အရေးကြီးတယ်၊ အခုနက အနုသာသနီပါဠိဟာရိယ ဆုံးမဩဝါဒကို နားလည်ပြီး ကျင့်သုံး လိုက်နာရင် ကံကောင်းနိုင်တယ်။

ဒီကနေ့ ကမ္ဘာမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဦးရေဟာ တဖြည်းဖြည်း တိုးလာတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဂျာမနီတို့ နယ်သာလန်တို့ စသည့်နိုင်ငံတွေသွားပြီး အဘိဓမ္မာသင်တန်း တွေ ပို့ချတဲ့အခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဦးရေ တိုးလာတာကို တွေ့ရတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ စိတ်ဖိစီးမှုတွေ တော်တော်များလာတဲ့ အခါ ထိုစိတ်ဖိစီးမှုတွေကို psycho therapist (စိတ်ကုထုံး ပညာရှင်)တို့ psychiatrist (စိတ်ရောဂါအထူးကု)တို့ psychol-ogy (စိတ်ပညာ)နည်းတွေနဲ့ ကုစားလို့မရတော့ဘူး။

မရတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာကဟောတဲ့ meditation ဆိုတာ ကောင်းမလားဆိုပြီး တရားထိုင်ကြည့်ကြတယ်။ တရားထိုင်ကြည့် တဲ့အခါမှာ အထိုက်အလျောက် သူတို့ရဲ့ စိတ်ဖိစီးမှုတွေဟာ ပျောက်လာတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ သွန်သင်ဆုံးမတဲ့အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးပြီး တရားအားထုတ်လိုက်တဲ့အခါ စိတ်ဖိစီးမှု တွေပျောက်ပြီး စိတ်ချမ်းသာမှုတွေ ရကြတယ်ပေါ့။ စိတ် ချမ်းသာမှု ရလာသည့်အတွက်ကြောင့် မိရိုးဖလာ ဘာသာတစ်ခု ကို စွန့်ပယ်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ခံယူလာကြတယ်။ ဒါ

အနုသာသနီပါဠိဟာရိယရဲ့ အစွမ်းပါပဲ။ လူက တန်ခိုးပြတာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ တရားက တန်ခိုးပြတာလို့ ပြောချင်ပြောပေါ့။

လမ်းမှန်ဖို့ အရေးကြီးတယ်

မြတ်စွာဘုရား ဟောတဲ့တရားဟာ လုံးဝမှန်တယ်၊ သွာက္ခာတော တကယ့်အမှန်အတိုင်း ဟောထားတာ။ တကယ် လုပ်ရင် အဟုတ်ဖြစ်တယ်။ လုပ်သူတိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်သည်ဖြစ်စေ၊ မယုံကြည်သည်ဖြစ်စေ ဒီလမ်းကြောင်း အတိုင်းလျှောက်ရင် ဒီလမ်းရောက်တာပဲ၊ ဆိုပါစို့၊ ဒီလမ်းက သွားရင် ရွှေတိဂုံဘုရား ရောက်တယ်လို့ သိသည်ဖြစ်စေ၊ မသိသည်ဖြစ်စေ၊ ယုံသည်ဖြစ်စေ၊ မယုံသည်ဖြစ်စေ ရွှေတိဂုံ ဘုရားကို ဦးတည်ပြီး ဖောက်ထားတဲ့ လမ်းကြီးအတိုင်း လျှောက်ရင် ရွှေတိဂုံဘုရားကို ကျိန်းသေရောက်မှာပဲ။ ဆိုလို တာက “လမ်းမှန်ဖို့ အရေးကြီးတယ်” လို့ ပြောတာနော်။

ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်က ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကူးပြောင်းပါလို့ မတိုက်တွန်းပါဘူး။ ဥဒ္ဓမ္မရိကသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား အတိ အလင်း ဟောထားတာရှိတယ်။ ပရိဗိုဇ်တွေကို တရားဟောရင်း မြတ်စွာဘုရားက “ငါပြောတဲ့အတိုင်း လုပ်ကြည့်၊ အသင်တို့က ထင်လိမ့်မယ် ငါတရားဟောနေတာ ငါ့ဘာသာဘက်ဝင်အောင် စည်းရုံးတယ်လို့၊ ငါတပည့်ရှာတယ်လို့ ထင်နေလိမ့်မယ်၊ မင်း

တို့ရဲ့ ဘာသာတရား အတိုင်းထား၊ မင်းတို့ဆရာနဲ့ မင်းတို့တပည့် အတိုင်းထား၊ ပြောင်းစရာမလိုဘူး၊ သို့သော် ငါပြောတာလေးကို မင်းတို့ (၇)ရက်လောက် စမ်းကြည့်”။ ဒီနေရာမှာ မြတ်စွာ ဘုရားက တရားကိုသာ စမ်းပြီးအားထုတ်ခိုင်းတာ၊ ဘာသာ မပြောင်းခိုင်းဘူး။ ဥဒ္ဓမ္မရိုကသုတ်မှာရှိတယ်။

အမှန်တရားဆိုတာ စည်းရုံးစရာ သိပ်မလိုဘူး၊ အသိဉာဏ် ရှိရင် သူ့ဟာသူ လက်ခံတယ်။ အခုနိုင်ငံခြားတွေ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်လာတယ်ဆိုတာ သူ့ဟာသူ လက်ခံလာတာ ဘယ်သူကမှ သွားစည်းရုံးပြီး လှုံ့ဆော်နေကြတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ကိုယ်တိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်ရင်း ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စား လာကြတာ။ စိတ်ဝင်စားရာကနေပြီး တကယ့်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်လာတာ။

ဘုန်းကြီးတို့ထံ အကြိမ်ကြိမ် အဘိဓမ္မာသင်တန်း လာတက် တဲ့ ဂျာမန်အမျိုးသမီးကြီးတစ်ယောက်ဆိုရင် သင်တန်းတက်ရင်း ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားလာတယ်။ သူကိုယ်တိုင် တရား အားထုတ်တယ်။ တရားအားထုတ်တော့ တရားရဲ့အရသာ တွေကို သိလာတယ်။ သိလာတဲ့အခါ ဗမာပြည်မှာ ရောက်နေ ခိုက် သီလရှင်ဝတ်တယ်။ ဟိုပြန်သွားတဲ့အခါ လူဝတ်ပြန်လဲ တယ်။ သို့သော် ရှစ်ပါးသီလကို မချဘူး။ အဲဒီတုန်းက ဘုန်းကြီး

ဆီ စာရေးတာ “သူဟာ ကနေ့အထိ ရှစ်ပါးသီလ စောင့်တုန်းပါ”
တဲ့။

နောက်တော့ ရှစ်ပါးသီလ မချရုံတင်မကဘူး ဘယ်သူ
တွေက ထူးဆန်းတဲ့မျက်လုံးတွေနဲ့ ကြည့်ကြည့် ဘယ်သူ
ကြည့်တာပဲဖြစ်ဖြစ် သူက ဂရုမစိုက်တော့ဘူး၊ သီလရှင်ဝတ်နဲ့ပဲ
နေတော့တာ။ ယုံကြည်သွားပြီလေ။ လက်ခံသွားပြီ။ ယုံကြည်
တယ်ဆိုတာ သဒ္ဓါစွမ်းအား တစ်ခုထဲနဲ့ မဟုတ်ဘူး။ သူကိုယ်တိုင်
အသိဉာဏ်နဲ့ ယုံကြည်တာ။ သဒ္ဓါတစ်မျိုးထဲ စိတ်မချရဘူး။
အသိပညာပါမှ။ ဒါကြောင့် “ပညာမဲ့ သဒ္ဓါ” ဆိုတာ အန္တရာယ်
အလွန်များတယ်။ ပညာမပါပဲနဲ့ သဒ္ဓါတရား သက်သက်ဆိုရင်
မှန်ကန်ဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

ခုနက အစွမ်းတန်ခိုးတွေပြလို့ လက်ခံတယ်ဆိုတာ
ပညာမဲ့သဒ္ဓါမျိုးနဲ့သာ ဖြစ်နိုင်တယ်တဲ့။ ပညာ အပြည့်အဝရှိတဲ့
သဒ္ဓါတရားမျိုးလိုအပ်တယ်။ အဝေ့ပသာဒ ဆိုတာ အသိဉာဏ်နဲ့
ကြည်ညိုတာ။ ဘုရား တရား သံဃာကို အသိဉာဏ်နဲ့ ကြည်ညို
တာ။ ဒီကနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ် ကူးပြောင်းလာကြတဲ့ နိုင်ငံခြား
သားတွေဟာ ဘုရား တရား သံဃာကို ကြည်ညိုတာ သူတို့
ကိုယ်တိုင် လေ့လာအားထုတ်ပြီးမှ ကြည်ညိုလာကြတာ
များတယ်။

၂၀၀၃-ခုနှစ်က ဂျာမနီနိုင်ငံ ဘာလင်မြို့မှာ Buddhism House ဆိုတဲ့ သီဟိုဠ်ဂျာမန် ဓမ္မဒူတကျောင်းမှာ (၃)ပတ် အဘိဓမ္မာသင်တန်း ပို့ချတယ်။ နောက်ဆုံးနေ့မှာ သူတို့ရဲ့ (Feed bad) တွေကို တင်ပြကြတယ်။ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က “ဒီသင်တန်း တက်လိုက်ရတာ သူ့ဘဝ လုံးဝပြောင်းလဲသွားပါတယ်” လို့ လျှောက်တယ်။ နောက် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က “သူ ဒီနေ့ကစပြီး တိဘက်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ်ကနေ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ကူးပြောင်းလိုက်ပါပြီ” လို့ လျှောက်တယ်။ ဒါဟာ ထူးခြားချက်တွေပေါ့။

ကျန်တဲ့သူတွေကတော့ အထူးအထွေ မလျှောက်ကြဘူး။ မလျှောက်ကြပေမယ့်လို့ တရားကိုရှင်းပြပြီး သူတို့တရားကို သိလိုက်ရတဲ့အချိန်မှာ ကျေနပ်မှုတွေ အများကြီးရတယ်ဆိုတာ သိရတယ်။ ဒါတွေက အနုသာသနီ ပါဠိဟာရိယ ပဲ။ တန်ခိုးပြပြီး စည်းရုံးတာ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်တရားကို ထုတ်ဖော်ပြပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာ ပြန့်ပွားအောင်လုပ်တာ။ ဒါကို အနုသာသနီ ပါဠိဟာရိယ လို့ခေါ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဣဒ္ဓိခေါ်တဲ့ အစွမ်းတန်ခိုးတွေပြပြီး စည်းရုံးတာမျိုးတို့၊ အာဒေသနာဆိုတဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့စိတ်ကို ရည်ညွှန်းပြောဆိုတဲ့ အတတ်ဟောတာမျိုးတွေ ဟောပြီးတော့ စည်းရုံးတာမျိုးတို့ တကယ် မအောင်မြင်နိုင်ဘူးတဲ့။ အနုသာသနီ

လို့ခေါ်တဲ့ တကယ့်အစစ်အမှန် ဆုံးမဩဝါဒပေးခြင်း၊ တကယ့် တရားဓမ္မကို သင်ပြပေးခြင်းကသာလျှင် သာသနာပြုတာ စည်းရုံးတာဖြစ်တယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဒီလို ဟောပြောဆုံးမတာကြောင့် ပညာရသွားတယ်လေ။ ခုနကလိုဟာမျိုးတွေက သဒ္ဓါလောက်ပဲ ရနိုင်တယ်။ ပညာမရဘူး။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့တရားတော်တွေကို ဟောပြောဆုံးမပေးတဲ့အခါကျတော့ သူ့ဟာသူ စဉ်းစား တတ်လာတယ်။ သူ့ဟာသူ စဉ်းစားတတ်လာတဲ့အခါမှာ ယုံကြည်မှု ခိုင်မာလာတယ်။ ပညာမပါတဲ့ ယုံကြည်မှုသည် မခိုင်မာဘူးတဲ့။

ခိုင်မာတဲ့ယုံကြည်မှုရဖို့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက “အေး ကေဝဠ၊ ဣဒ္ဓိဝီဓ လို့ခေါ်တဲ့နည်းနဲ့ သာသနာပြုလည်းပဲ မအောင်မြင်နိုင်ဘူး။ ငါခွင့်ပြုတာက အနုသာသနီ တစ်ခုထဲပဲ။ ဒို့လည်းပဲ အခုတန်ခိုး ပြနေတာပဲ” လို့ မိန့်တော်မူတယ်။ နာလန္ဒာမြို့မှာ မြေလျှိုးမိုးပျံ့ဆိုတဲ့ တန်ခိုးတွေ လုပ်မပြပေမယ့်လို့ ဘယ်လို နေရတယ် ဘယ်လိုထိုင်ရတယ်ဆိုတာ တရားဓမ္မတွေ ဟောနေတာဟာ အစွမ်းတန်ခိုးတွေ ပြနေတာပဲလို့ ပြောတာ နော်။ ဒါကြောင့် ဒီလိုတရားဓမ္မတွေဟောပြီး အစွမ်းတန်ခိုး ပြခြင်းကသာလျှင် အလွန်ခိုင်မြဲတဲ့ စည်းရုံးမှုဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်

လို့တုန်းဆိုရင် တစ်ဖက်သားကို အသိဉာဏ်တွေ ပေးပြီးသား ဖြစ်သွားလို့ပါပဲတဲ့။

တန်ခိုးရှိပေမယ့် အသိဉာဏ်နည်းရင်တလွဲဖြစ်

အဲဒီလို အသိဉာဏ်မပေးဘူးဆိုရင် ဘာဖြစ်နိုင်တုန်း။ အသိဉာဏ်မပါတဲ့ ယုံကြည်မှု ပညာမဲ့သဒ္ဓါဆိုတာ အရာရာ ယုံကြည်ပြီး လမ်းမှားသွားတတ်တယ်။ လမ်းမှားကို ရောက်သွား နိုင်တယ်။ အဲဒီသုတ္တန်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဆက်ဟောထား သေးတယ်။ တန်ခိုး အဘိညာဉ်တွေ ဘယ်လောက်ရှိရှိ အသိဉာဏ်အားနည်းရင် ပုစ္ဆာတစ်ခုရဲ့ အဖြေမှန်ကို မထုတ်နိုင် ဘူး။ တန်ခိုးရှင် ရဟန်းတစ်ပါးဟာ ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဘယ်မှာ ချုပ်ငြိမ်းသလဲ ဆိုတဲ့မေးခွန်းရဲ့အဖြေကို သိချင်လို့ နတ်တွေကို လိုက်မေးသတဲ့။

နတ်တွေက “တပည့်တော်တို့ မသိဘူး၊ ဒီဟာ တပည့်တော် တို့ထက် တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ်မင်းကြီး (၄)ယောက်ကို မေးကြည့်ပါ။ အဲဒါနဲ့ နတ်မင်းကြီး (၄)ယောက်ဆီသွားတယ်။ ဓါတ်ကြီး (၄)ပါး ဘယ်မှာ ချုပ်သလဲ မေးတယ်။ နတ်မင်းကြီး (၄)ယောက်ကလည်း မဖြေနိုင်ဘူး။ “တပည့်တော်တို့ ဘယ်သိမလဲ၊ တပည့်တော် တို့ထက် တန်ခိုးကြီးတဲ့ တာဝတိံသာနတ်တွေဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီ သွားမေးပါ”တဲ့။ လွှဲချလိုက်ကြတယ်။

တစ်ဖန် တာဝတိံသာ သွားရောက်ပြီး နတ်တွေကို မေးတယ်။ တာဝတိံသာနတ်တွေက “တပည့်တော်တို့လည်း မသိဘူး၊ တပည့်တော်တို့ထက် တန်ခိုးကြီးတဲ့ သိကြားမင်း ရှိတယ်။ သူမေးကြည့်ပါ” ဆိုတော့ သွားမေးတယ်။ သိကြားမင်း ကလည်း ဒီအဖြေ သူမသိပါဘူးတဲ့။ အဲဒီလိုနဲ့ပဲ အထက်ကို တက်သွားလိုက်တာ တာဝတိံသာကနေ ယာမာ တုသိတာ နိမ္မာနရတိ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် ကုန်ရော၊ သူ့ရဲ့ မေးခွန်းဟာ အဖြေမထွက်ဘူး။

အဲဒီကနေ တစ်ခါထပ်ပြီး ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်သွားတော့ ဗြဟ္မာတွေကလည်း အဲဒီအဖြေ သူတို့မသိဘူးတဲ့။ ဒါပေမယ့် သူတို့ထက် တန်ခိုးကြီးတဲ့ ဗြဟ္မာမင်းကြီးဆိုတာ ရှိတယ်တဲ့။ အဲဒါနဲ့ အဲဒီကိုယ်တော်က နေပါဦး၊ အဲဒီ ဗြဟ္မာမင်းကြီးက ဘယ်မှာနေတာတုန်းဆိုတော့ ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဘယ်နေတယ် ဆိုတာ သူတို့ မသိပါဘူး။ ဘယ်တော့လာမှာလဲ ဆိုတော့လည်း သူတို့မသိပါဘူးတဲ့။ “အလင်းရောင်ကြီးတွေ ပေါ်လာရင်တော့ မကြာခင်မှာ သူပေါ်လာတတ်တယ်”လို့ ပြောကြတယ်။

အဲဒီလို ပြောနေတုန်း မကြာခင်မှာပဲ အလင်းရောင်ကြီးတွေ ပေါ်လာတယ်။ ဗြဟ္မာမင်းကြီးက ဘွားခနဲ ပေါ်လာတယ်။ ဟန်ကျပြီဆိုပြီးတော့ အဲဒီကိုယ်တော်က ဗြဟ္မာမင်းကြီးဆီ ချဉ်းကပ်ပြီးတော့ မေးတယ်။ “ဓါတ်ကြီး (၄)ပါး ဘယ်မှာ ချုပ်လဲ”

ဗြဟ္မာမင်းကြီးက ဒီမေးခွန်းကို မဖြေဘဲနဲ့ မကြားချင်ယောင် ဆောင်ပြီး “ကိုယ်တော် တပည့်တော်က လောကကြီးကို ဖန်ဆင်းတဲ့ဗြဟ္မာမင်းကြီးပါ။ အရာခပ်သိမ်းကိုသိတယ်၊ အားလုံး ကို မြင်တယ်၊ အားလုံးကို လွှမ်းမိုးနိုင်တယ်လို့ ပြောတယ်။ အဲဒီကိုယ်တော်က “ဗြဟ္မာမင်းကြီး၊ ကျုပ်က ခင်ဗျားရဲ့ အစွမ်း တန်ခိုး အစွမ်းသတ္တိတွေကိုမေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျုပ်သိချင် တာက ဓါတ်ကြီး(၄)ပါး ဘယ်မှာ ချုပ်သလဲဆိုတာ သိချင်တာ”။

ဗြဟ္မာမင်းကြီးက မဖြေနိုင်ဘူး၊ သူက ဗြဟ္မာမင်းကြီးဖြစ်တဲ့ အကြောင်းကိုပဲ ထပ်ထပ်ပြောတယ်။ (၃)ခါတိတိ မေးတယ်။ အလိုက်မသိဘဲ ထပ်မေးနေတော့ ဗြဟ္မာမင်းကြီးက သူ့ကို လက်မောင်းဆွဲခေါ်သွားတယ်။ ဗြဟ္မာတွေကြားထဲမှာ သူ့ကို အထင်သေးမှာ ကြောက်တယ်။ အဲဒီကိုယ်တော်ကို အဝေးကို ခေါ်သွားပြီး “ကိုယ်တော် ဒီပုစ္ဆာရဲ့အဖြေကို တပည့်တော်လည်း မသိဘူး။ ဒါပေမဲ့လို့ ဒီနားရှိတဲ့ဗြဟ္မာပရိသတ်တွေဟာ တပည့် တော်ကို တန်ခိုးအကြီးဆုံး၊ မသိတာ မရှိဘူးလို့ သူတို့ကထင်တာ၊ ဒါကြောင့် သူတို့ရှေ့မှာ မသိဘူးလို့မပြောတာ” တဲ့။

လူတွေမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဗြဟ္မာတွေလည်း အထင်သေးခံရ မှာ ကြောက်ကြတယ်။ အဲဒီဗြဟ္မာကြီးက ဘာပြောလဲဆိုတော့ အဲဒါကိုယ်တော်အမှားပဲ ဒီပုစ္ဆာရဲ့အဖြေက ဘုရားကလွဲပြီး ဘယ်သူမှမဖြေနိုင်ဘူးတဲ့။ ကိုယ်တော်က ဘုရားကို မမေးပဲနဲ့

ဒီအထိ ရောက်လာတာဟာ ကိုယ်တော့်အမှားပဲတဲ့။ သူက “ဘုရားကို မေးပါ”လို့ လမ်းညွှန်လိုက်တာ။ ဘုရားရှင်ဆီကို အဲဒီကိုယ်တော် ရောက်သွားပြီးတော့ “အရှင်ဘုရား ဓါတ်ကြီး (၄)ပါး ဘယ်နေရာမှာ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ပါသလဲ”လို့မေးတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက “ရဟန်း မင်းမေးတဲ့ပုစ္ဆာ မှားနေတယ်”၊ ဓါတ်ကြီး (၄)ပါးဆိုတာ မပြည့်စုံဘူး၊ သူက organism, non-organism မခွဲဘူး၊ သက်ရှိသက်မဲ့ မခွဲဘဲနဲ့ ဓါတ်ကြီး (၄)ပါး ဘယ်မှာချုပ်သလဲမေးတာ၊ သူ့မေးခွန်းက သိပ်ကျယ်ပြန့် လွန်းအားကြီးနေတယ်၊ သက်မဲ့ ဓါတ်ကြီးလေးပါးတွေပါ မေးရာရောက်နေတယ်၊ သူ့မေးခွန်းက မှားနေတယ်၊ မေးရမှာက သက်ရှိသတ္တဝါတွေရဲ့ သန္တာန်မှာဖြစ်နေတဲ့ ဓါတ်ကြီး (၄)ပါး ဘယ်နေရာမှာချုပ်လဲဆိုတာ မေးရမှာဖြစ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီမေးခွန်းကို ပြင်ပေးလိုက်တယ်။

မေးခွန်းက မှားနေလို့ မြတ်စွာဘုရားက “ရဟန်း အဲဒီလို မေးရမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဓါတ်ကြီး (၄)ပါးနဲ့ ဓါတ်ကြီး (၄)ပါးကို အမှီပြုပြီး ဖြစ်နေတဲ့ ဒီဥပါဒါရုပ်တွေ အရည်အတို အဆင်း လှမလှဆိုတဲ့ ဥပါဒါရုပ်တွေ နာမ်တွေ ဘယ်မှာချုပ်ငြိမ်းသလဲ” လို့ မေးရမှာတဲ့။ မေးခွန်းကို ပြင်ပေးပြီးတော့ “အဖြေက ဒီလို” ဆိုပြီး မြတ်စွာဘုရားက ဟောတယ်။

“ဝိညာဏံ အနိဒဿနံ အနန္တံ သဗ္ဗတောပဘံ” ဆိုတာ ထူးခြားသော အသိဉာဏ်နဲ့သာ သိနိုင်သော နိဗ္ဗာန်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ထူးခြားတဲ့အသိဉာဏ်နဲ့ သိလို့မရဘူးတဲ့။ **အနိဒဿန** = နိဗ္ဗာန် ဆိုတာဟာ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်နဲ့ ဖော်ပြလို့မရဘူးတဲ့။ **အနန္တ** = နိဗ္ဗာန်မှာ ဖြစ်တဲ့အစဆိုတာမရှိဘူး၊ ချုပ်တဲ့အစွန်းဆိုတာမရှိဘူး အဆုံးအစ မရှိဘူးတဲ့။ **အန္တ** လို့ခေါ်တဲ့ ဖြစ်တဲ့အစ ချုပ်တဲ့ အစွန်း ထိုအစွန်း (၂)ခုရဲ့ အလယ်စပ်ကြား မရှိဘူးတဲ့။ **သဗ္ဗတော ပဘံ** = နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဘယ်လမ်းကနေဝင်ဝင် ကမ္မဋ္ဌာန်း-၄၀ (သို့) ၃၈ ပါးဆိုတဲ့ ဘယ်လမ်းကနေ လျှောက်လျှောက် နိဗ္ဗာန် ရောက်တာချည်းပဲ။ အဲဒီနိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားမှာသာလျှင် ဟောဒီ ဓါတ်ကြီး(၄)ပါးရော ဓါတ်ကြီး(၄)ပါးကို မှီပြီးဖြစ်တဲ့ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေ အားလုံးချုပ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတယ်။

ကဲ ဒီကိုယ်တော် တန်ခိုးတော့ရှိပါရဲ့၊ တရားဓမ္မကို စေ့စေ့ ငုငု မသိသည့်အတွက်ကြောင့် ဟောဒီ ပုစ္ဆာရဲ့အဖြေကို မရှာ ရမယ့်နေရာ လိုက်ရှာတယ်။ မရှာရမယ့်နေရာ လိုက်ရှာလို့ သူ့ရဲ့အစွမ်းတန်ခိုးသည် လမ်းဆုံးကို မပို့နိုင်ဘူးဆိုတာ ဒါကို ပြောတာနော်။ အစွမ်းတန်ခိုး ခုနကပြောတဲ့ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ် တွေဟာ တကယ့်အစစ်အမှန် အသိဉာဏ်ကို ဘာမှမပေးနိုင်ဘူး၊ အဆုံးအဖြတ် မပေးနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် တန်ခိုးဆိုတာ အားကိုး

စရာ မဟုတ်ဘူး ယုံကြည်စရာမဟုတ်ဘူး။ တကယ့် အစွမ်းတန်ခိုး အစစ်သည် တရားဓမ္မကို မှန်ကန်စွာ သိခြင်းသာလျှင်ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အနုသာသနီပါဠိဟာရိယ ဆိုတဲ့ အစွမ်းတန်ခိုးနဲ့သာလျှင် သာသနာပြုတာ အကောင်းဆုံးတဲ့နော်။

မြေလျှိုးမိုးပျံ့ဆိုတဲ့ တန်ခိုးတွေနဲ့ သာသနာပြုနေရင်လည်း မအောင်မြင်နိုင်ဘူးတဲ့။ သူတစ်ပါးရဲ့စိတ်တွေ အတွေးအကြံ တွေကိုသိပြီး ရည်ညွှန်းပြောရုံနဲ့ လူအထင်ကြီးအောင်လုပ်ပြီး သာသနာပြုလို့လည်း မအောင်မြင်နိုင်ဘူးတဲ့။ သာသနာပြုတယ် ဆိုတာ စစ်မှန်တဲ့တရားဓမ္မတွေကို ဟောပြောပြသပြီး ထိုစစ်မှန် တဲ့ တရားတွေကို လူတွေ နားလည်အောင် အသိဉာဏ်ပေးပြီး သာသနာပြုမှ တကယ့်အစစ်အမှန်ပါ။ လူတွေဟာ အသိဉာဏ် ရသွားပြီးတော့ ပညာပါတဲ့သဒ္ဓါစွမ်းအားတွေနဲ့မှ အမှန်တရားကို တွေ့ရှိနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် တရားချစ်ခင် သူတော်စင် ပရိသတ်တို့သည် “အစွမ်းတန်ခိုးများနဲ့ သာသနာ” ဆိုတဲ့စကားမှာ တကယ့် အစွမ်းတန်ခိုးဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့အဆုံးအမတရားတွေကို လေ့လာသင်ယူခြင်းပဲဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့အဆုံးအမ တရားတော်တွေကို ကိုယ်တိုင်သိရှိအောင် လေ့လာခြင်း၊ ဖတ်ရှုခြင်း၊ ကျင့်သုံးခြင်း၊ နာယူခြင်းကသာလျှင် တကယ့် အစွမ်းတန်ခိုး၊ တန်ခိုးပါဝါ၊ တကယ့် ကြီးမားတဲ့ အစွမ်းတန်ခိုး၊

နိဗ္ဗာန်ထိအောင် မျက်မှောက်ပြုနိုင်တဲ့ အစွမ်းရှိတဲ့တန်ခိုးအစစ်
ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကောဝဠသုတ် အရ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး ဘုရားရဲ့
တရားတော်တွေကို သိရှိအောင် လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်ကြပါစေ
ကုန်သတည်း။ ။

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၃-ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၁ ခုနှစ် တော်သလင်းလဆန်း ၁၄ ရက်နေ့၊ မန္တလေးမြို့၊ မဟာအောင်မြေမြို့နယ်၊ ပေါင်းလဲတိုက်၊ မဟာအောင်မြေ ရွှေသာလျောင်း ဓမ္မဗိမ္ဗာန်တော်ကြီးအတွင်း မန်းမြို့ဈေး မိသားစု တို့၏ ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သည့် အမတဒါန၊ ဓမ္မဒါန အဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော “၁၂-နှစ်ကြာ အဖြေရှာခဲ့ရသော မေးခွန်းများ” အကြောင်း တရားဒေသနာတော်။

၁၂ နှစ်ကြာ အဖြေရှာခဲ့ရသော မေးခွန်းများ

“၁၂-နှစ်ကြာ အဖြေရှာခဲ့ရသော မေးခွန်းများ” တဲ့၊
၁၂-နှစ်ကြာ အဖြေရှာခဲ့ရတဲ့ မေးခွန်းတွေက ဘာတွေလဲ?
ဘယ်သူတွေ ဒီမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကို ရှာနေကြတာလဲ? ဘုန်းကြီး
တို့အားလုံး ကြားဖူးကြလိမ့်မယ်၊ လောကမှာ မင်္ဂလာဆိုတာ
ဘာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းရဲ့အဖြေကိုလည်းပဲ ၁၂-နှစ်ကြာအောင်
စဉ်းစားခဲ့ကြရတယ်၊ အဖြေရှာမတွေ့ခဲ့ဘူး။ နောက်ဆုံးမှာ
မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်လာကြတဲ့အခါကျမှ ထိုမေးခွန်းရဲ့
အဖြေဟာ ထွက်လာတယ်။

ဒီကနေ့ တရားချစ်ခင်သူတော်စင်တို့ရဲ့ ရင်ထဲမှာလည်းပဲ
မေးချင်နေတဲ့ မေးခွန်းတွေ ရှိပါလိမ့်မယ်။ သိချင်တဲ့အချက်တွေ၊

လူတိုင်းလူတိုင်းမှာ သိချင်တဲ့မေးခွန်းတွေ ရှိနေတတ်တယ်။ လူတွေမှာသာ ဒီလိုမေးခွန်းတွေရှိတာ မဟုတ်ဘူး၊ နတ်တွေမှာလည်း မေးခွန်းတွေ ရှိကြတာပဲ။

မေးခွန်းဆိုတာ တစ်ခါတစ်ရံ အဖြေက လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ထွက်မလာဘူး။ ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေ သာသနာတော်နှင့် ကြံ့ကြံ့က်နေသည့်အတွက်ကြောင့် အမေးကိုမတွေ့ရမီ အဖြေတွေနဲ့ အရင်တွေ့နေကြတာမျိုးလည်းရှိတယ်။ အကယ်၍ ဘုရားမပွင့်ဘူး ဆိုလို့ရှိရင် ဒီမေးခွန်းပုစ္ဆာတွေဟာ အဖြေတွေ့ဖို့ အင်မတန်မှ ခဲယဉ်းပါတယ်နော်။ အဖြေကို အရင်သိနေသည့်အတွက်ကြောင့် ခက်ခဲတဲ့အဖြေ မဟုတ်ဘူးလို့ ထင်ကောင်းထင်လိမ့်မယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ စာပေထဲမှာ ရဟန်းတော် တစ်ပါးဟာ အင်မတန်မှ သိချင်လှတဲ့ မေးခွန်းတစ်ခုရဲ့အဖြေကို လိုက်ရှာလိုက်တာ အခုခေတ်စကားနှင့်ပြောရရင် ကမ္ဘာအနှံ့ပေါ့နော်။ သူက တန်ခိုးရှင်ပဲ၊ တန်ခိုးရှင်ဆိုတာ ဈာန်အဘိညာဏ်တွေ ရသည့်အတွက်ကြောင့် ဒီမေးခွန်းရဲ့အဖြေကို လူ့ပြည်မှာတင် မကဘူး၊ နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည်ထိအောင် တက်ပြီးရှာတယ်။ သူသည် မေးခွန်းရဲ့အဖြေကို နောက်ဆုံးကျတော့ ဘယ်မှာ ရသွားသလဲဆိုတော့ လူ့ပြည်မှာပဲ အဖြေမှန်ရသွားတယ်။

အဲဒီမေးခွန်းက ဘာတုန်းဆိုလို့ရှိရင် “ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး၊ မဟာဘုတ် ၄-ပါးလို့ ခေါ်တဲ့ ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော ဆိုတာ ဘယ်နေရာမှာ အပြီးသတ်ချုပ်ငြိမ်းသွားသလဲ” ဆိုတဲ့ မေးခွန်းပဲ။ အဲဒီမေးခွန်းရဲ့အဖြေကို သူရှာလိုက်တာ၊ ဒီမေးခွန်း ကို သူ့အနီးအနားမှာရှိတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဆီ မမေးဘူး၊ ဒီမေးခွန်း ရဲ့အဖြေကို သူစဉ်းစားလို့လည်း အဖြေမထွက်ဘူး။ အဖြေမထွက် သည့်အတွက်ကြောင့် တန်ခိုးကြီးတဲ့နတ်တွေ (နတ်ကို အထင် ကြီးတာတော့ ရှေးတုန်းကတည်းကရှိတယ်နော်)၊ တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ်တွေကတော့ ဒီအဖြေပေးနိုင်လောက်တယ်ဆိုပြီး နတ်တွေ ဆီ သွားအဖြေရှာတယ်။ ဒီမေးခွန်း မေးလိုက်တိုင်း သူတို့ မသိ ပါဘူး၊ မသိပါဘူးပဲ ဖြေကြတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ စတုမဟာရာဇ် ကနေ တာဝတိံသာရောက်၊ တာဝတိံသာကနေ အဆင့်ဆင့် တက်သွားတာ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်သာကုန်ရော အဖြေမရခဲ့ ဘူး။

အဖြေမရတော့ ဒီရဟန်းက မလျော့သေးဘူး၊ ဗြဟ္မာ တွေက ဒီထက် တန်ခိုးကြီးတယ်။ ဗြဟ္မာ့ပြည်တက်ပြီး အဖြေ ရှာဦးမယ်လို့ဆိုပြီး ဗြဟ္မာ့ပြည်တက်ပြီး အဖြေရှာပြန်တယ်။ အဖြေရှာတဲ့အခါမှာ (ဗြဟ္မာတွေမှာ သာမန် ဗြဟ္မာနဲ့ မဟာ ဗြဟ္မာဆိုတာရှိတယ်) အဲဒီသာမန်ဗြဟ္မာတွေဆီ မေးလိုက်တဲ့ အခါကျတော့ သာမန်ဗြဟ္မာတွေက အဖြေမပေးနိုင်ဘူး။

ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာတို့၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ တို့လို့ဆိုတဲ့ အဲဒီဗြဟ္မာတွေက အဖြေမပေးနိုင်ဘူး။ မပေးနိုင်တော့ သူတို့က ဘယ်ကို ညွှန်းတုန်းဆိုတော့ မဟာဗြဟ္မာကြီးကို မေးရင်တော့ သိကောင်းသိမယ်တဲ့။

အဲဒီမဟာဗြဟ္မာကြီးဆိုတာ ဒီကနေ့ခေတ်က God ဆိုပြီး ကိုးကွယ်နေကြတာကြီးပဲ။ အမှန်ကတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းစာမှာ အဲဒီဗြဟ္မာကြီးက သူ့ကိုယ်သူလည်း Creator လို့ ယူဆတယ်။ လူတွေကလည်း သူ့ကို Creator အဖြစ် ဖန်ဆင်းရှင်အဖြစ် ယုံကြည်နေကြတယ်။ ဒီကနေ့ခေတ်မှာ ကမ္ဘာ့လူသားတွေရဲ့ ၅-ပုံ ၄-ပုံ လောက်က God ကို ယုံကြည်နေကြတာ၊ ဖန်ဆင်းရှင်ကို လက်ခံနေကြတယ်။

အေး- အဲဒီဗြဟ္မာကြီး ဘယ်နေတုန်းဆိုတာ ကျန်တဲ့ဗြဟ္မာတွေက မသိဘူးတဲ့။ ဒါဖြင့် ဘယ်မှာနေတယ်ဆိုတာ မသိဘူးဆိုရင် ဒီဗြဟ္မာကြီးနှင့်တွေ့ဖို့ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆိုတော့ ဗြဟ္မာကြီးလာရင် အရောင်အလင်းတွေက အရင် ပေါ်လာတယ်၊ သူ့ဘယ်နေတယ် ဆိုတာတော့ မသိဘူးတဲ့၊ အရောင်အလင်းတွေ ပေါ်လာလိမ့်မယ်၊ ပေါ်လာလို့ရှိရင်တော့ ဗြဟ္မာမင်းကြီးရောက်လာတတ်တယ်။

အဲဒီရဟန်းက အလင်းရောင်လေး ပေါ်တဲ့အချိန်စောင့်လိုက်တယ်။ မကြာခင် အလင်းရောင် ပေါ်လာတယ်၊

ပေါ်လာပြီးတာနဲ့ ဗြဟ္မာကြီးလည်း သူတို့ရှေ့ ဘွားကနဲပေါ်လာတယ်။ ပေါ်တဲ့အခါ အဲဒီရဟန်းက သူ့မေးခွန်းကို မေးတယ်။ “မဟာဘုတ် ၄-ပါး ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး ဘယ်မှာ အပြီးသတ် ချုပ်တုန်း”

ဗြဟ္မာကြီးက ဒီမေးခွန်းရဲ့အဖြေ သူမသိဘူး၊ မသိတာကို မသိဘူးလို့ သူပြောရမှာရှက်တယ်။ လူတွေသာရှက်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ဗြဟ္မာလည်းရှက်တယ်လို့ ပြောရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ပတ်ဝန်းကျင်က သူ့ကိုအထင်သေးသွားမှာ စိုးသည့်အတွက်ကြောင့် မသိဘူးလို့ မပြောချင်ဘူး။ မပြောချင်တော့ သူက ဘာတွေပြောတုန်းဆိုတော့ “ကျွန်ုပ်ဟာ ကမ္ဘာကြီးကို ဖန်ဆင်းတဲ့ မဟာဗြဟ္မာဖြစ်ပါတယ်” ဆိုတာကိုပဲ ထပ်တလဲလဲ ပြောနေတယ်။

ရဟန်းကလည်း မရဘူး ဇွတ်မေးတယ်၊ “သင့်ကို မဟာဗြဟ္မာလား၊ ကမ္ဘာကြီးကို ဖန်ဆင်းတဲ့ ဖန်ဆင်းရှင်လားလို့ ငါမေးတာ မဟုတ်ဘူး၊ မေးတာက ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး မဟာဘုတ် ၄-ပါး ဘယ်မှာချုပ်တုန်း ငါသိချင်တာ” အဲဒီလို အတင်းအကြပ် မေးတဲ့အခါ ဗြဟ္မာကြီးက သူမသိဘူးလို့လည်း ပြောချင်တယ်၊ သူ့ပရိသတ်ရှေ့မှာလည်း သူအဖြေမပေးချင်ဘူး။

အဲဒါနဲ့ အဲဒီရဟန်းကို လက်ဆွဲပြီးတော့ တစ်နေရာ ခေါ်သွားတယ်တဲ့။ ခေါ်သွားပြီးတဲ့အခါ သူက တိုးတိုးပြောတယ်၊

“ဒီအဖြေ သူလည်းမသိဘူး”တဲ့၊ “ဒါ ကိုယ်တော့်အမှားပဲ” တဲ့၊ “ဒီမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကို ဖြေနိုင်တာက ကိုယ်တော်တို့ ဘုရားပဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီကို ပြန်မေးပါ” လို့ဆိုပြီး လူ့ပြည်ပြန်လွှဲချလိုက်တယ်။ အဲဒီမေးခွန်းဟာလည်းပဲ မြတ်စွာဘုရားကလွဲရင် မည်သူမျှ အဖြေမပေးနိုင်တဲ့ မေးခွန်းတစ်ခုဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားဆီ ပြန်ရောက်သွားတဲ့အခါ သူ့မေးခွန်းရဲ့ မပြည့်စုံမှု၊ မှားယွင်းမှုကို မြတ်စွာဘုရားက ပြင်ဆင်ပေးတယ်။ ပြီးတဲ့အခါကျမှ အဖြေပေးလိုက်တယ်တဲ့။ အဲဒီ သုတ္တန်ဟာ ဒီဃနိကာယ်မှာ ပါတယ်ပေါ့။

အဲဒီလိုပဲ လောကကြီးမှာ လူတွေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နတ်တွေပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဘဝအရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကြံတွေးတဲ့အခါ ကိုယ်သိချင် တဲ့ မေးခွန်းတွေ ရင်ထဲမှာပေါ်လာတတ်တယ်။ သူတော်စင် ပရိသတ်တို့ရင်ထဲမှာလည်း မေးခွန်းတွေရှိနေမှာပါ။ ဘာသာရေး ဖြစ်ဖြစ်၊ လူမှုရေးဖြစ်ဖြစ် သိချင်တဲ့မေးခွန်းတွေ ရှိနေမှာပါ။

အခု ၁၂-နှစ်ကြာသည်ထိအောင် အဖြေကို ရှာခဲ့ရတဲ့ မေးခွန်းဆိုတာ ဘာတွေလဲ? ဘယ်သူတွေက ၁၂-နှစ် ကြာအောင်ရှာခဲ့တာလဲ? ဆိုတော့ စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာ မှာနေကြတဲ့ နတ်တွေ၊ လူ့ဘုံလူ့လောကနှင့် ဆက်ပြီးနေတဲ့ နတ်တွေပဲ။

မေးခွန်းတွေ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ထိုမေးခွန်းရဲ့အဖြေကို ရှာကြတယ်။ ဖြေနိုင်မယ့်ပုဂ္ဂိုလ် ရှိမယ်ထင်တဲ့နေရာ၊ ဖြေနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် လို့ ထင်တဲ့သူတွေကို မေးခွန်းတွေမေးတယ်။ ကျေနပ်လောက်တဲ့ အဖြေမရဘူး၊ နောက်ဆုံး ဒီမေးခွန်းက ဘယ်ထိရောက်သွားတုန်း ဆိုတော့ အောက်ခြေနတ်တွေ သာမန်နတ်တွေက မေးလိုက်တာ နောက်ဆုံး သိကြားမင်းကြီးထိအောင် ဒီမေးခွန်း ရောက်သွားတယ်။

သိကြားဆိုတော့ အခြားနတ်တွေထက် သူက ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေး သာတာကိုး။ သိကြားမင်းက သိတယ်၊ “ဒီမေးခွန်းက သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြေနိုင်တဲ့ မေးခွန်းမျိုးမဟုတ်ဘူးတဲ့၊ ဘုရားဆီ သွားမေးမှဖြစ်မယ်” နတ်ပရိသတ်တွေ အားလုံးကိုခေါ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားဆီသွားပြီး မေးတာတဲ့။

သူတို့ ဒီမေးခွန်းရဲ့အဖြေကို ရှာနေတာ ဘယ်လောက် ကြာတုန်းဆို ၁၂-နှစ်ကြာတယ်နော်။ အဲဒီ ၁၂-နှစ်ကြာတဲ့ မေးခွန်းဟာ အကယ်၍များ ဘုရားမပွင့်ဘူးဆိုလို့ရှိရင် ဒီမေးခွန်း ကြီးဟာ မေးခွန်းအနေနဲ့ပဲ ရပ်နေမှာပဲ။ အဖြေမှန်ထွက်လာမှာ မဟုတ်ဘူး။ မြတ်စွာဘုရားဆီ ရောက်တဲ့အခါကျတော့မှ အဖြေမှန် ထွက်လာတယ်။

ဒီကနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်တို့ရဲ့ကြားမှာ အဖြေ အနေနှင့် လူတိုင်းတော်တော်များများ ဒီမေးခွန်းရဲ့အဖြေတွေကို သိနေကြတယ်။ သို့သော် ရင်ထဲမှာ မေးခွန်းရှိချင်ရှိမယ်။

မေးခွန်း - ၁

နံပါတ်(၁) မေးခွန်းက ဘာတုန်းလို့ဆိုရင် “လက်ဆောင် ပေးတဲ့အထဲမှာ အကောင်းဆုံးလက်ဆောင်ဆိုတာ ဘာဖြစ် မလဲ?” ဟောဒီမေးခွန်းပဲ။

လူတွေ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံကြပြီဆိုရင် ပေးကြ ကမ်းကြတယ်ဆိုတာ ရှိတယ်မဟုတ်လား။ ဒီကနေ့ခေတ်မှာ အပေးအကမ်းတွေ ပိုတောင်များလာသေးတယ်နော်၊ ပေးရ ကမ်းရတယ် ဆိုတာတွေက အများကြီးဖြစ်လာတဲ့အခါ ပေးရတဲ့ အထဲမှာ ဘာပေးတာ ပိုကောင်းလဲ၊ ဘယ်ဟာက အကောင်းဆုံး လဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းပဲ။ အဲဒီမှာ လူတွေသာမက နတ်တွေလည်းပဲ ပေးလို့သာ သူတို့ဒီအတွေးပေါ်တာပေါ့။ နတ်တွေလည်း တစ်ဦး နဲ့တစ်ဦး လက်ဆောင်ပေးတာမျိုး ရှိမှာပေါ့။

ပေးတာကမ်းတာကို ပါဠိစာပေမှာ “ဒါန” လို့ပြောကြတယ်။ ဒါနဆိုတဲ့ စကားလုံးလေး တွေ့လို့ရှိရင် ၂-မျိုး မှတ်ထားဖို့ လိုတယ်။

ဒါနနှစ်မျိုး

ဒါနဆိုတာ လှူစရာ ပစ္စည်းကိုလည်း ဒါန လို့ခေါ်တယ်။ ဒါက နံပါတ်တစ်၊ နောက်တစ်ခုက အဲဒီလှူစရာ ပစ္စည်းတွေကို လှူစေတတ်တဲ့စေတနာကိုလည်း ဒါနလို့ခေါ်တယ်။ ဟော- ဒါန ဆိုတဲ့စကားလုံးလေးမှာ ဒီလို အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးရှိတယ် ဆိုတာ ကိုလည်း မှတ်ထားပါ။

“ဒါနံ ဒတ္တာ - ဒါနကို လှူ၍” ဆိုတဲ့နေရာမှာ စေတနာကို လှူတာမဟုတ်ဘူး၊ လှူစရာပစ္စည်းကို လှူတာ၊ ဒါနံ ဒတ္တာ ဆိုတဲ့စကားမှာ ဒါနံ - အလှူဒါနကို၊ ဒတ္တာ - ပေးလှူသော ကြောင့်၊ အဲဒီစကားရပ်မှာ လှူစရာကို လှူသောကြောင့်လို့၊ ဒါနဝတ္ထုကို လှူသောကြောင့်လို့ ဆိုလိုတာ။ ဒါနဆိုတာ လှူစရာ ပစ္စည်းဝတ္ထုကို လှူသောကြောင့်လို့ ဒီလို အဓိပ္ပာယ်ယူရမယ်။

“ဒါနတော ဘောဂဝါ - ဒါနကြောင့် စည်းစိမ်ဥစ္စာ ကြွယ်ဝ တယ်” ဆိုတာကျတော့ အဲဒီဒါနက စေတနာကိုပြောတာ၊ ကံတရားကိုပြောတာ၊ လှူလိုက်တဲ့ လှူစေတတ်တဲ့ စေတနာ စွမ်းအား ကံတရားသည် ဖြစ်လေရာဘဝမှာ ချမ်းသာကြွယ်ဝ ခြင်း၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာပေါများခြင်း ဆိုတဲ့ အကျိုးကိုပေးတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ ဒါနလို့ ဆိုတဲ့နေရာမှာ စကားလုံးဆက်သွယ်မှု ကို ကြည့်ပြီးတော့ ဒီဒါနရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မှတ်သားရမယ်ပေါ့။

ဒါနဆိုတာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးကြတယ်၊ ကမ်းကြတယ်။ ကိုယ့်ရှိတဲ့ ပစ္စည်းကို အများအတွက် စွန့်ကြတယ်၊ အဲဒီလို ကိုယ့်ပစ္စည်း ကိုယ့်ရှိတာကိုပေးတယ် ဆိုတဲ့ နေရာမှာ ပေးတာ ကမ်းတာတွေ မြောက်များစွာ အမျိုးမျိုးရှိတယ်ပေါ့။ ငွေကြေးပေးတာ ရှိတယ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာပေးတာ ရှိတယ်၊ မြေပေးတာ ရှိတယ်၊ တိုက်အိမ်ပေးတာ ရှိတယ်၊ ပေးစရာတွေ အများကြီးပေါ့။ ဘုန်းကြီးတွေကျတော့ လှူတယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို သုံးတယ်ပေါ့။ သင်္ကန်းလှူတယ်၊ ကျောင်းလှူတယ်ပေါ့။ လှူတာက ပေးတာတွေချည်းပဲ။ အဲဒီ ပစ္စည်းဝတ္ထုတွေပေးတဲ့ အပေး လောကမှာ ရှိနေတယ်။

နောက်တစ်ခု ဘာတုန်း၊ ခုခေတ်သုံးကြတယ် မဟုတ်လား။ ပညာဒါနတဲ့၊ အသိပညာကို ပေးကြတယ်။ မသိသေးတဲ့လူကို သိအောင်ပြောပြတယ်၊ အသိဉာဏ် ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆောင်ရွက်ပေးတယ်၊ ဒါလည်း ပေးတာပဲ။

ပညာပေးတယ်၊ အသိဉာဏ်ပေးတယ်၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုပေးတယ် စသည်ဖြင့် ပေးမှုတွေ များစွာရှိတဲ့ အထဲမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာပေးတာနဲ့ အသိပညာပေးတာ ဘယ်ဟာက ကောင်းသလဲ? ဆိုတဲ့ မေးခွန်းပဲ။ ပေးတာတွေ မြောက်များစွာ ရှိတဲ့အထဲမှာ အတူတူပဲလား၊ ပစ္စည်းဥစ္စာပေးတာနဲ့ ပညာပေးတာ ဒီနှစ်ခုဟာ အတူတူပဲလား စဉ်းစားလာတော့ ဘယ်ဟာ

ပိုကောင်းလဲ? ဒါ လူ့လောကမှာ စဉ်းစားထိုက်တဲ့ဟာတစ်ခုပဲ။ သာမန်နေလို့ရှိရင်တော့ မစဉ်းစားမိဘူးပေါ့။ ကျကျနန အလေး အနက်ထားလို့ရှိရင် ဘာပေးတာဟာ ပိုကောင်းသလဲ၊ ပညာ ပေးတာဟာ ပိုကောင်းတယ်ဆိုတော့ ဘာဖြစ်လို့ ကောင်းသလဲ? ဆိုတဲ့ နောက်မေးခွန်းတစ်ခု ထပ်တက်လာတယ်။ ကောင်းပုံ ကောင်းနည်းကျတော့ မတူပြန်ဘူးနော်၊ အဲဒီတော့ ကောင်းတယ် ဆိုတာ ဘယ်ဘက်က ကြည့်တာလဲ? ရတဲ့လူဘက်က ကြည့်တာ လား၊ ပေးတဲ့လူဘက်က ကြည့်တာလား၊ နှစ်မျိုးကြည့်ရမယ်။

ခု ဒါနကောင်းမှုပြုနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကြည့်လေ - လှူတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဘက်က ကြည့်တာလား၊ သို့မဟုတ် ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဘက်က ကြည့်တာလား၊ ကောင်းတယ်ဆိုတာ ဘယ်ဟာနဲ့ တိုင်းတာမှာလဲ လို့ ဒီလိုပြောတယ်။

အဲဒီတော့ သဘောတရားတစ်ခု စဉ်းစားကြည့် - ပေးတယ် ဆိုတာ ပေးတဲ့လူအတွက်လား၊ ယူတဲ့လူအတွက်လား? သေချာ စဉ်းစားကြည့်လိုက်နော်၊ ပစ္စည်းတစ်ခု ပေးလိုက်တယ်ဆိုရင် ဘယ်သူမှာ တိုက်ရိုက်အကျိုး ရှိသွားသလဲ၊ ပေးတဲ့သူက ပါသွား ပြီလေ၊ ယူတဲ့လူက ရတာပေါ့ မဟုတ်ဘူးလား။ ပေးတဲ့လူက ကုန်သွားတာပဲလေ၊ ယူတဲ့လူက ရတာလေ။ အဲဒီတော့ ယူတဲ့လူ အတွက် အကျိုးလား၊ ပေးတဲ့လူတွေအတွက် အကျိုးလား (ပေးတဲ့လူအတွက် အကျိုးပါဘုရား)၊ အေး- ဒါနဆိုတာ ပေးတဲ့

သူ့အတွက် မဟုတ်ဘူး၊ ယူတဲ့လူအတွက်နော်၊ ဥပမာမယ် ပစ္စည်း ဥစ္စာ တစ်ခုပေးလိုက်ပြီဆိုရင် ဒီလူက သူ့ဆီက လျော့သွားပြီး ဟိုလူက ရလိုက်တာ၊ ဒါလက်တွေ့ကို ပြောပြတာပါ။

အဲဒီတော့ ဒါနဆိုတာ ယူမယ့်ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုးပြုတဲ့ ပစ္စည်းတစ်ခုပဲ၊ အကျိုးပြုတဲ့ လုပ်ရပ်တစ်ခုပဲ။ လှူတယ် ဆိုကတည်းက တစ်ဖက်သားရဲ့ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ပေးတာ မဟုတ်လား။ စားစရာမရှိတဲ့သူကို စားစရာ ပေးလိုက်တယ်၊ ယူတဲ့သူက ရမသွားဘူးလား၊ နေစရာမရှိလို့ နေစရာပေးလိုက် တယ်၊ ယူတဲ့သူ ရသွားတယ်။

အသိပညာမရှိလို့ အသိပညာပေးလိုက်တယ်၊ ယူတဲ့သူ ရသွားတာပဲ။ အဲဒီတော့ ကိုယ်ပေးလိုက်တာ၊ ကိုယ့်ရဲ့ပေးခြင်း ဟာ ပေးသူကို အကျိုးပြုသလား၊ ယူသူကို အကျိုးပြုသလား ဆိုရင် ယူသူကို အကျိုးပြုတာနော်။

အေး- တစ်ချို့ကတော့ ပြောမှာပေါ့၊ လှူတာ ကုသိုလ် ရတယ်။ ကုသိုလ်ဆိုတာ အသာထားလိုက်ပါ၊ ကိုယ့်ဆီက အရင် ကုန်သွားတာတော့ သေချာတယ်။ တကယ်လက်တွေ့ ခံစား ရတာကတော့ ကြည့်- လှူတဲ့သူလား၊ ယူတဲ့သူလား၊ ရတဲ့သူက တကယ်ရသွားတာလေ။ ဒါ့ကြောင့်မို့ ဒါနကောင်းမှုနဲ့ ပတ်သက် ပြီး ဘယ်စံနဲ့ ဆုံးဖြတ်မလဲတဲ့။ ပညာပေးတာနဲ့ ပစ္စည်းဝတ္ထု

ပေးတာ ဘယ်ဟာပိုကောင်းလဲဆိုတာကို အဲဒီစံနှစ်ခုနဲ့ ဆုံးဖြတ်မယ်၊ ကဲ- အဲဒီမေးခွန်းလေးကို နတ်တွေက မေးလိုက်ကြတာ။

အချင်းချင်းမေးလို့အဖြေမထွက်ဘူး၊ စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီးတွေဆီ သွားမေးလည်း အဖြေမထွက်ဘူး၊ သိကြားမင်း သွားမေးတော့လည်း အဖြေမထွက်ဘူး။ အားလုံးစုပြီးတော့ ဘုရားဆီ သွားလျှောက်တဲ့အခါကျတော့ ဘုရားက အဖြေပေးလိုက်တယ်။ ဒီစကားလုံးလေးကို အားလုံးသိတယ်၊ မြန်မာပြည်က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေတင် မကဘူး၊ နိုင်ငံခြားက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေလည်း သိနေကြတယ်။

“သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ” တဲ့။ ဘုရားက အဖြေပေးလိုက်တဲ့စကားလေး။ သဗ္ဗဒါနံ-အားလုံးသော ပေးမှုတွေကို၊ ဓမ္မဒါနံ-ဓမ္မကိုပေးခြင်းက၊ ဇိနာတိ-အနိုင်ရတယ်လို့ ပြောတာ။

ဘာပဲပေးပေး၊ ပေးတာတွေအားလုံးကို ဘယ်ဟာက အနိုင်ရတုန်း၊ ဘယ်ဟာက အုပ်စိုးထားနိုင်တုန်းဆိုရင် ဓမ္မကိုပေးခြင်းက အုပ်စိုးထားနိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ ဓမ္မလို့ဆိုတဲ့အထဲမယ် ခုနက ပညာပေးတာလည်း ပါတယ်ပေါ့။ ဒီနေရာမှာ “ဓမ္မဒါန” လို့ ခေါ်တယ်။ အားလုံးနားလည်နေကြတာတော့ တရားအလှူပေါ့နော်။

အလှူဒါနဆိုတာ နှစ်မျိုးရှိတယ်ဆိုတာ နဲ့နဲ့ခွဲပြီးတော့ကြည့်၊ နံပါတ်တစ်က အာမိသဒါန - အဆောက်အဦးပဲလှူလှူ။

စားစရာပဲလှူလှူ၊ ဝတ်စရာပဲလှူလှူ၊ ဆေးပဲလှူလှူ၊ ပစ္စည်းဝတ္ထု
လှူတာတွေအားလုံးကို “အာမိသဒါန” လို့ ခေါ်တယ်နော်။
အဲဒါက တစ်ခု။

အဲဒီလို အကောင်အထည်မရှိဘဲနဲ့ လူတစ်ယောက်ကို
အသိဉာဏ်ပေးတယ်၊ ဓမ္မအသိပေးတယ်၊ လောကအသိ
ပေးတယ်။ အဲဒီလို အသိဉာဏ်နဲ့ ပတ်သက်တာတွေကို ဖြန့်ဝေ
ပေးတယ် ဆိုတာကျတော့ ဓမ္မဒါန၊ “ဓမ္မဒါန” ဆိုတာက
အကောင်အထည်ကြီးရှိတာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ အသိကိုပေးတာ၊
ဟိုတစ်ဖက်သားက ပစ္စည်းဝတ္ထု ရသွားတာ မဟုတ်ဘူး၊
အသိဉာဏ်ပဲ ရသွားတာ။

အဲဒီနှစ်ခုကို နှိုင်းယှဉ်လိုက်မယ် ဆိုလို့ရှိရင်တဲ့ - သဗ္ဗဒါနံ
ပေးတာတွေအားလုံးကို (ဘာပဲပေးပေး၊ ပစ္စည်းဝတ္ထုတွေ
ပေးတာတွေ၊ ပေးတာတွေအားလုံးကို) ဘယ်ဟာက အနိုင်ရထား
တုန်း၊ ဘယ်အရာက အုပ်စီးထားတုန်းလို့ဆိုရင် ဓမ္မဒါနလို့
ခေါ်တဲ့ ဓမ္မအလှူက အနိုင်ရပါတယ်၊ ပညာအလှူက အနိုင်ရပါ
တယ်လို့ ပြောတယ်။

နတ်တွေကတော့ မြတ်စွာဘုရား ဒီလောက်ဖြေလိုက်တာနဲ့
သူတို့ကျေနပ်သွားတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့ တစ်တွေက မကျေနပ်သင့်
သေးဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ ဓမ္မဒါနက ဒါနအားလုံးကို အုပ်စိုးထားနိုင်

သလဲ၊ ဓမ္မဒါနက ဘာကြောင့်အမြတ်ဆုံးလဲဆိုတာ ဆက်ပြီး စဉ်းစားရမယ်၊ ဆက်မစဉ်းစားလို့ရှိရင် မသိနိုင်သေးဘူးနော်။

ဓမ္မဒါန အမြတ်ဆုံးဖြစ်ရခြင်း

အဲဒါကို ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာမှာ အဋ္ဌကထာ ဆရာက ရှင်းထားတာ အချက်နှစ်ချက်ပေးထားတယ်။ အချက်နှစ်ချက်က ဘာလဲလို့ဆိုရင် “လောကမှာ” တဲ့ - “လှူမှုတန်းမှု လုပ်နေကြတာတွေဟာ ဓမ္မဒါန ဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်ပေးလို့ အသိဉာဏ် ရထားတဲ့အပေါ်မှာ အခြေခံပြီးတော့ လှူကြတာ” တဲ့။

ဆိုလိုတာက တရားဓမ္မ နာယူကြရလို့ လူတွေဟာ ဒါန လုပ်နေကြတာ။ တရားမှ မနာယူရရင် ဒါနမလုပ်ဘူး၊ ဒါ့ကြောင့် ဓမ္မဒါနက ပိုပြီးတော့ အရင်းခံကျတာပေါ့၊ ဒါတစ်ခု မှတ်ထား ပေါ့နော်။ ဒါ အဋ္ဌကထာဆရာကြီးက ဖြေတာ၊ ပစ္စည်းဝတ္ထုတွေ ဘယ်လောက်ပဲ လှူလှူတဲ့၊ အခုလို တရားပွဲကြီးတွေ ကျင်းပပြီး တော့ အသိဉာဏ်ကို ပေးလှူလိုက်တာက၊ ဓမ္မအသိကို ပေးလှူ လိုက်တာက ပိုပြီးကောင်းတယ်တဲ့။ ဘာဖြစ်လို့ ကောင်းတာတုန်း ဆိုတော့ လူတွေဟာ တရားနာရမှ သဒ္ဓါတရားတွေ ဖြစ်လာပြီး ဒါနကောင်းမှု၊ သီလကောင်းမှု၊ ဘာဝနာကောင်းမှု ဆိုတာတွေ လုပ်တာတဲ့။ အဲဒီတော့ ဒီဓမ္မဒါနဆိုတဲ့ ဓမ္မအသိဉာဏ်ကို

ပေးလှူတာဟာ ဒါနအားလုံးကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်သည့် အတွက်
ကြောင့် အကောင်းဆုံးလို့ ပြောရတယ်။

ဒါ အဋ္ဌကထာဆရာကြီးက ရှင်းတဲ့တစ်ချက်နော်။ ဒါဖြင့်
သူရှင်းတာက အခြေခံကျတဲ့အကြောင်းကို ရည်ရွယ်ပြောတဲ့
စကားတစ်ခုပဲနော်။ အခြေခံကျတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းတစ်ခု
ပြောတာ။

နောက်အကြောင်းတစ်ခု ပေးလိုက်တာ ရှိသေးတယ်။
ဘာတုန်းဆိုတော့ အသိပညာဓမ္မဒါနလို့ခေါ်တဲ့ တရားနာရလို့၊
တစ်ဦးတစ်ယောက်ကမှ တရားကို ရှင်းပြခြင်း (ရှင်းပြတယ်
ဆိုတာ ဓမ္မကို ပေးတာပဲနော်)၊ အသိပညာပေးခြင်း မရှိဘူးဆိုရင်
ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓကလွဲရင် ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မှ တရားထူးတရားမြတ်
မရနိုင်ဘူးတဲ့။

ရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်တောင် ရှင်အဿဇိရဲ့
ဖြန့်ဝေမှုဓမ္မဒါနကိုလက်ခံရရှိမှု သောတာပန်ဖြစ်တာ။ ကြည့်လေ
ရှင်သာရိပုတ္တရာရဲ့အလောင်း ဥပတိဿပရဗိုဇ်ကြီး အမတ
ဆိုတဲ့ သေခြင်းကင်းရာတရားကို လိုက်ရှာတယ်။ ရှာတဲ့အခါမှာ
ထိုခေတ်က ခေတ်စားနေတဲ့ နာမည်ကြီးတဲ့ သဗ္ဗယဆိုတဲ့
ပရဗိုဇ်ကြီးထံမှာ တပည့်ခံပြီး ပရဗိုဇ်လုပ်နေတယ်။ သူ့ဆီက
ပညာတွေ သင်လိုက်တယ်။ အဲဒီ သင်ယူလိုက်တဲ့ သူ့ဆီက ပညာ
တွေက သူလိုချင်တဲ့အကျိုးကို ပေးနိုင်စွမ်းမရှိဘူး။ ပေးနိုင်စွမ်း

မရှိလို့ တရားဓမ္မကို လှည့်လည်ပြီးရှာရင်း စောင့်စားနေတာ အကြာကြီးပဲ၊ နောက်ဆုံးကျတော့ မြတ်စွာဘုရားပွင့်လို့ ပဉ္စဝဂ္ဂ ငါးဦးကို တရားဓမ္မဟော၊ တရားဟောပြီး သာသနာပြုတွေ စေလွှတ်လိုက်တဲ့နောက်မှာ ပဉ္စဝဂ္ဂတွေထဲမှာ အငယ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ရှင်အဿဇိက တစ်ပတ်ပြန်ကျော့ပြီးတော့ ရာဇဂြိုဟ်ကို ရောက် လာတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ ရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း ဥပတိဿပရဗိုဇ် က သွားတွေ့တယ်။ မြင်လိုက်တာနဲ့ပဲ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အနေအထား ကို စိတ်ထဲမှာ ကျေနပ်သွားတယ်။ ရင်ထဲမှာ တရားရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ မျက်နှာအနေအထား၊ ကိုယ်ဣန္ဒြေ အမူအရာနဲ့ တရားမရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ မျက်နှာအနေအထား၊ ကိုယ်ဣန္ဒြေအမူအရာက လုံးဝ မတူဘူး၊ ခြားနားတယ်။ အကဲခတ်တတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က သိတယ်။ ရင်ထဲမှာ အေးချမ်းနေလို့ရှိရင် မျက်နှာမှာလည်းလာပြီး အရိပ် ထိုးနေတယ်၊ အေးချမ်းတယ်။ ရင်ထဲမှာ ပူနေလို့ရှိရင်လည်း မျက်နှာမှာ လာပြတယ်။ အေးချမ်းမှုရှိမရှိ၊ တရားထူးတရားမြတ် ရှိမရှိ ဆိုတာ သူ့ရဲ့အမူအရာ ကြည့်တာနဲ့ အကဲခတ်လို့ရတယ်။

ရှင်အဿဇိကို မြင်လိုက်တာနဲ့ သူ့ဆရာကြီးထက် အဆ ပေါင်းများစွာသာတယ်၊ မျက်နှာအနေအထား ကြည့်လိုက်တာနဲ့ တရားထူးတရားမြတ် ရှိရမယ်လို့ စိတ်ထဲမှာ ဆုံးဖြတ်ပြီးသား

ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီ ရှင်အဿဇိနောက် လိုက်ပြီးတော့ မေးတယ်။

“ဘယ်သူ့ကို ဦးတည်ပြီး သင်္ကန်းဝတ်တာလဲ၊ သင့်ဆရာ ဘယ်သူလဲ၊ သင့်ဆရာက ဘာတွေဟောလဲ” ပေါ့၊ သူသိချင်တာကတော့ “ဘာတွေဟောလဲ၊ သင့်ဆရာရဲ့ အယူဝါဒက ဘာတွေလဲ” ဒါ သိချင်တာ၊ ဓမ္မကို ရှယ်ယာလုပ်ခိုင်းတာပေါ့။ ရှင်အဿဇိက ‘သူ ရဟန္တာ ဖြစ်နေပေမယ့်လို့ ထိုအချိန်မှာ ဓမ္မစကြာတို့၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တို့လောက်ပဲ မြတ်စွာဘုရား ဟောသေးတာနော်။ သုတ္တန်တွေ မြောက်များစွာ မထွက်သေးဘူး။ ဒါနဲ့ သူရှယ်ယာလုပ်တာ ဘာလုပ်လဲ၊ သစ္စာလေးပါးပဲ။ ဓမ္မစကြာမှာ အဓိကဟောတာက သစ္စာလေးပါးပဲမို့လား၊ အဲဒီ သစ္စာလေးပါးကို အကျဉ်းချုံးပြီး ပြောလိုက်တာ။ ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ။

ဒီဂါထာလေးက မြန်မာနိုင်ငံမှာ အခုခေတ် ပြည်လို့ခေါ်ပြီး ရှေးတုန်းက သရေခေတ္တရာရှိ ရှေးဟောင်းဌာနတစ်ခု မှော်စာတို့ ခင်ဘကုန်းတို့မှာ တူးဖော်ရရှိတဲ့ ပုရပိုက်မှာ ဒီဂါထာလေး ရေးထားတာ တွေ့ရတယ်။ မြန်မာပြည် ဒီဂါထာလေး ရောက်လာတဲ့သဘော ရှိတယ်ပေါ့။

ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ။ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ။ တေသဉ္စယောနိရောဓေါ၊ ဝေဝါဒီ မဟာသမဏော။

မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ သစ္စာတရားကို ဂါထာလေးတစ်ပုဒ်နဲ့ အကျဉ်းချုပ်ပြောလိုက်တာ။

ဆိုလိုတာက “အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးတရားတွေရဲ့ အကြောင်းကိုလည်း ဟောတယ်၊ အဲဒီ အကြောင်းတရားတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားလို့ အကျိုးတရားတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားတာကိုလည်း ဟောတယ်” လို့။ ဪ- အကြောင်းရှိနေလို့ အကျိုးရှိနေတယ်၊ အကြောင်းချုပ်ရင် အကျိုးချုပ်မယ်ဆိုတဲ့ ဒီ philosophy ကို ပြောလိုက်တာပဲနော်။ အဲဒါသိဖို့ အင်မတန်ခက်တာ၊ အဲဒါပြောလိုက်တာ ဒါ ရှယ်ယာ လုပ်လိုက်တာပဲ၊ သူသိတဲ့ဓမ္မကို ပေးလိုက်တာ၊ အဲဒါ ဓမ္မဒါနလို့ခေါ်တယ်။

အဲဒီ ဓမ္မဒါနကို လက်ခံရရှိလိုက်တဲ့အခါ ကျတော့မှ ရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်အလောင်းဖြစ်တဲ့ ဥပတိဿဟာ အသိဉာဏ်ပွင့်သွားတယ်။ အသိဉာဏ်ပွင့်သွားပြီး သံသယကင်းသွားတယ်၊ အမြင်မှားတွေ ပျောက်သွားတယ်၊ အမြင်မှန်ရသွားတယ်၊ “သောတာပန်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ အမြင်မှန်ရတာနဲ့ သံသယကင်းတာ” ဒီနှစ်ခုကိုပြောတာ။ အမြင်မှန်သွားပြီ၊ သံသယကင်းသွားပြီ။ သောတာပန် မဖြစ်သေးရင် အမြင်မမှန်သေးဘူး၊ သံသယ မကင်းသေးဘူး၊ ဓမ္မနဲ့ ပတ်သက်လို့ သောတာပန်ဖြစ်မှ အမြင်မှန်ပြီးတော့ သံသယကင်းတာ။

ကြည့် - ရှင်အဿဇိက ဖြန့်ဝေလိုက်တဲ့ ဒီဓမ္မဒါနကို ရရှိပြီး ရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်ကို ရတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ အဂ္ဂသာဝကဉာဏ်တွေပါရပြီး သာသနာတော်မှာ အင်မတန်မှတန်ဖိုးရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်လာတာတဲ့။

ကဲ ဒါဖြင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာ အသိဉာဏ်တွေ ရသွားအောင် ဓမ္မဒါနတွေ ပေးတာက ရှင်အဿဇိက၊ အဲဒီ ဓမ္မဒါနကြောင့် အကျိုး ဖြစ်ထွန်းသွားတာက ရှင်အဿဇိကလား? ရှင်သာရိပုတ္တရာလား? (ရှင်သာရိပုတ္တရာပါ ဘုရား)၊ ကဲ- လှူတဲ့လူထက် ယူတဲ့လူက အကျိုးပိုရတယ်ဆိုတာ မှတ်ထားနော်။

ဒါနဆိုတာ ပေးသူအတွက် မဟုတ်ဘူး၊ ယူသူအတွက်၊ ဟုတ်ကဲ့လား၊ ဒါ မျက်မြင်အားဖြင့်လည်း ယူတဲ့သူက ရတာလေ၊ ပေးတဲ့သူက ပါသွားပြီလေ။ ကိုယ့်ဆီကဟာ သူများပေးလိုက်တာကိုး၊ ယူတဲ့သူကရတာ သေချာတာပေါ့။ ကုသိုလ်ရတာတွေ ဘာတွေ အသာထားနော်။

အေး - ဒါနဆိုတာ ပေးသူအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းတာထက် ယူသူအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းတာကို စံထားပြီး မြတ်စွာဘုရားက အဖြေထုတ်တာ။

ဘုကြောင့် ဓမ္မဒါနက မြတ်သလဲလို့ မေးလိုက်လို့ရှိရင် ဥပမာမယ် - ရှင်အဿဇိက ရှင်သာရိပုတ္တရာကို သင်္ကန်းတစ်စုံ လှူလိုက်မယ်ဆိုရင် ဒီသင်္ကန်းက မဟောင်းခင်၊ မစုတ်ခင်လေးပဲ

ဝတ်လို့ရမှာပေါ့၊ ဟုတ်ရဲ့လား၊ ဆွမ်းလှူလိုက်မယ်ဆိုရင်လည်းပဲ တစ်ရက်စာပဲ ရမှာပေါ့။ ဆွမ်းရဲ့အကျိုးပြုမှုကလည်း ဒီလောက်ပဲ ရှိမယ်။ သင်္ကန်း အကျိုးပြုမှုကလည်း ဒီလောက်ပဲ ရှိတယ်။ အဆောက်အဦး လှူလိုက်မယ်ဆိုရင်လည်း အဆောက်အဦးရဲ့ အကျိုးပြုမှုက ဒီလောက်ပဲရှိမယ်၊ ဓမ္မဒါနကြောင့် ဓမ္မကို ရသွား တဲ့အခါ အကျိုးပြုတာကျတော့ သံသရာဝဋ်ကလည်း လွတ်သွား တယ်၊ အသိဉာဏ်တွေလည်း ရသွားတယ်၊ နိဗ္ဗာန်ထိအောင် လည်း ရောက်သွားတယ်ဆိုတော့ ဘယ်က အကျိုးတွေများတုန်း၊ (ဓမ္မကို လှူတာက များတယ်၊) ဒါ့ကြောင့်မို့ သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဖိနာတိ လို့ ဒီလိုပြောတာနော်။

အဲဒီတော့ လှူသူနဲ့ယူသူ၊ ပေးသူနှင့်ရသူ အဲဒီနှစ်မျိုးထဲက ရသူမှာ ပိုပြီးတော့ အကျိုးဖြစ်ထွန်းသည့် အတွက်ကြောင့် ဓမ္မဒါနက ပိုမြတ်တယ်လို့ ပြောတာ။ နှိုင်းစာလို့ မရဘူးနော်။

ဆိုပါစို့ - ဘုန်းကြီးတစ်ပါးကို ကျောင်းကြီးဆောက် လှူလိုက် မယ်၊ ဒီဘုန်းကြီးကတော့ ကျောင်းပေါ်မှာ ချမ်းချမ်းသာသာ နေရမယ်၊ ကျောင်းရတာကို အကြောင်းပြုပြီး တိုက်ရိုက် နိဗ္ဗာန် မဂ်ဖိုလ် ရနိုင်ပါ့မလား၊ မရနိုင်ဘူး။ အဲဒီဘုန်းကြီးကို တရားပြလို့၊ ဓမ္မဒါန အလှူလှူလိုက်လို့ အဲဒီဘုန်းကြီး တရားသိသွားလို့ရှိရင် သံသရာဝဋ်က လွတ်တယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူးလား (ဖြစ်နိုင် ပါတယ် ဘုရား)။ ဒါ့ကြောင့် ဓမ္မဒါနက မြတ်တယ်လို့ပြောတာ။

အဋ္ဌကထာဆရာကြီးက အကြောင်းနှစ်ခုပြတဲ့အထဲမယ် ခု ဒုတိယအကြောင်းက ပိုပြီးတော့ သဘာဝနှင့် ပိုနီးစပ်တယ်။ ဟုတ်ရဲ့လား၊ ဒါကြောင့်မို့ လူတိုင်း သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ - ဒါနအားလုံးမှာ ဓမ္မဒါနဟာ အမြတ်ဆုံးလို့ ပြောနေကြတယ်။ ဘာကြောင့် မြတ်သလဲဆိုတာ စဉ်းစားမယ်ဆိုရင် ပေးသူနှင့် ယူသူမှာ ယူသူမှာ အကျိုးတွေ အတိုင်းအဆ မရှိလောက်အောင် များပြားလို့ မြတ်တယ်လို့ ပြောရတာ။ ဟော အကျိုးအမြတ် ရှိတာကို ကြည့်ပြီး ဆုံးဖြတ်တာ။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့တရားက တကယ်ကို reasonable ဖြစ်တယ်။ အကြောင်းအကျိုး အင်မတန်မှ ဆီလျော် တယ်။ ဘယ်လိုလှည့်ပြီးတွက်တွက် ဘုရားတရားက လုံးဝမမှား ဘူး၊ လုံးဝကျေနပ်စရာကောင်းတယ်။ ဘယ်ဘက်ကကြည့်ကြည့် ဘုရားတရားမှာ လိုသွားတယ်ဆိုတာ မရှိဘူး။

ကြည့် - ဓမ္မဒါနက ဒါနအားလုံးထက် မြတ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်တာပေါ့၊ ကျန်တဲ့ဒါနတွေ ခံစားပြီး နိဗ္ဗာန်ရတယ်လို့ ရှိမှ မရှိတာ။ ကျန်တဲ့ဒါနကို ခံစားသုံးဆောင်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ဟာ အဲဒီခံစားသုံးဆောင်မှုကို အကြောင်းပြုပြီး နိဗ္ဗာန်ရတယ်လို့ ရှိပါ့မလား၊ အေး - ဓမ္မကို ရလိုက်ပြီဆိုရင်တော့ နိဗ္ဗာန်ရတာ သေချာသွားပြီ။

ဘုရားဟောတဲ့တရားဟာ အရင်းကျကျ ဟောတာချည်းပဲ။ ဘယ်ဘက်က လှည့်တွေးတွေး မြတ်စွာဘုရားတရားတော်က အင်မတန်မှ ကျေနပ်စရာရှိတယ်။ လစ်ဟင်းသွားတယ်၊ ဟာသွားတယ်၊ ပြောစရာတွေ ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတာ မရှိဘူး။ ကိုယ်မသိသေးရင်တော့ ဒါလေးတော့ လိုနေတယ်လို့ ထင်ကောင်း ထင်မယ်၊ ဟောကြည့် - မြတ်စွာဘုရားက အဖြေလေးပေးလိုက်တာ သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဖိနာတိ၊ “သဗ္ဗဒါနံ- ပေးတာတွေအားလုံးကို၊ ဘာပဲပေးပေး တစ်ဦးတစ်ယောက်ကနေပြီး လက်ဆောင်ပဲ ပေးပေး၊ ပစ္စည်းတွေပဲပေးပေး၊ ပေးချင်တာတွေပေး၊ ပေးစရာ အားလုံးကို၊ ဓမ္မဒါနံ - ဓမ္မကို ပေးလှူခြင်းကသာလျှင်၊ ဖိနာတိ- အုပ်စိုးထားနိုင်တယ်” လို့ ဒီလိုဟောတာ။

ဘာရှုဒေါင့်က ဟောတာတုန်းဆိုတော့ အကျိုးအမြတ် ရှုဒေါင့်က ဟောတာ။ တန်ဖိုးကို ဘယ်ကနေ ကြည့်ဖြတ်တုန်း ဆိုရင် အကျိုးအမြတ်ကနေ ကြည့်ဖြတ်တယ်။ ရွှေကို တန်ဖိုးဖြတ်ရင် ဘာနဲ့ဖြတ်တုန်း၊ စိန်ကို တန်ဖိုးဖြတ်ရင် ဘာနဲ့ ဖြတ်တုန်း၊ ဟော တန်ဖိုးဖြတ်ပုံခြင်းက မတူဘူးနော်၊ အခုဟာက လက်ခံရရှိသူမှာ ရလိုက်တဲ့အကျိုးနှင့်ကြည့်ပြီး တန်ဖိုးဖြတ်တာ တဲ့။ ပေးတဲ့လူနဲ့ တန်ဖိုးဖြတ်တာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ လက်ခံရရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ခံစားရတဲ့အကျိုးကိုကြည့်ပြီး တန်ဖိုးဖြတ်လိုက်တယ်လို့ ဒီလိုမှတ်ရမယ်၊ အဲဒါ မေးခွန်းတစ်ပုဒ် ရှင်းသွားပြီနော်။

မေးခွန်း - ၂

နောက်ထပ် မေးခွန်းတွေ ဆက်မေးတယ်။ ဘာမေးလဲလို့ ဆိုတော့ လူတွေမှာ စိတ်ထဲက ခံစားချက်ကလေးတွေရှိတယ်။ ခံစားချက်အမျိုးမျိုးတွေ ရှိကြတယ်။ နှစ်သက်စရာ၊ ကျေနပ်စရာ၊ ဝမ်းမြောက်စရာ အဲဒီခံစားချက်တွေ အရသာခံကြရတယ်။ “ခံစားချက်အရသာတွေထဲမှာ ဘယ်ခံစားချက် အရသာဟာ အကောင်းဆုံးလဲ?” လူတွေမှ မဟုတ်ဘူး၊ နတ်တွေမှာလည်း ခံစားချက်ရှိတာပဲ၊ ရသလို့ ခေါ်တယ်။ ရသဆိုတာ ကျေနပ်စရာ နှစ်သက်စရာ “ရသိယတေ အဿာဒိယတေတိ ရသော” လို့ ဆိုတယ်။ စိတ်ထဲမှာ ကျေနပ်စရာပါ။

စာပေကျမ်းဂန်မှာ ရသနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ ကိုးမျိုး ထုတ်ပြထားတာ ရှိတယ်။ လူတွေဟာ ရီတဲ့အခါရော အရသာ မရှိဘူးလား (ရှိပါတယ် ဘုရား) အေး- ဟာသရသ ပဲ၊ လူတွေက ရီစရာ မောစရာအလွန်ကြိုက်တယ်။ တရားပွဲတောင် ရီစရာလေး ပြောမှ၊ ရီရတယ်ဆိုရင် အရသာခံတယ်။ တချို့တရားသွားနာတာ ဘာလို့လဲ၊ ရီရလို့တဲ့၊ အဲဒီလို ပြောတဲ့သူက ရှိသေးတယ်။ တရားနာမှ ရီရမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ လူရွှင်တော်တွေပြောတာ သွား နားထောင်ရင်လည်း ရီရတာပါပဲနော်။ အေး- တဟားဟားနဲ့ ရီရရင် လူတွေကလည်း ကျေနပ်နေတာပေါ့၊ အဲဒါလည်း ရသ တစ်မျိုးပဲ။

နောက်ပြီးတော့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နှစ်သက်ပြီးတော့ ခင်မင်ကြတယ်၊ ချစ်ကြီးသွယ်ကြတယ်။ ဒါကော ရသ မဟုတ်ဘူးလား။ အဲဒါလည်း ရသတစ်မျိုးပဲ။ ခင်ကြတယ်၊ မင်ကြတယ်၊ သံယောဇဉ် ဖြစ်ကြတယ်၊ ဒါလည်း ရသ တစ်မျိုးပဲ၊ အဲဒါကို “သိင်္ဂါရရသ” လို့ ခေါ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ ရသတစ်မျိုး ရှိသေးတယ်။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ကြုံနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ကို သနားလိုက်တာလို့ ရင်လေးမ၊ မပြီးတော့ ပြောကြတယ်။ သနားလိုက်တာ သနားလိုက်တာနဲ့ ပွဲကြည့်ပြီးတော့ မျက်ရည်ကျတဲ့လူတောင် ရှိသေးတယ်နော်။

ရှေးတုန်းက ဇာတ်ခင်းတဲ့အထဲ ပုဏ္ဏားက မင်းသားမင်းသမီးကို နှိပ်စက်ရင် အဲဒါကို လူတွေက သဘောတွေကျလို့၊ အဲဒါလည်း အရသာခံတာပဲ။ ခုခေတ်တော့ အဲဒီအရသာ မခံရတော့ဘူးထင်တယ်။ ကိုရီးယားဇာတ်ကား ကြည့်ပြီးတော့ အရသာခံတယ်၊ “ကရုဏာရသ” လို့ ခေါ်တယ်။ သနားစရာ ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ဆိုရင် ကဏှာ ဇာလီ သားသမီးတွေ လှူလိုက်တဲ့အခါ မယ်မဒီမိဖုရားက တစ်ခါတည်း မေ့မျောသွားတာ။ ဒါတွေကိုကြည့်ပြီး သနားတယ်ပေါ့နော်၊ အဲဒီသနားတဲ့ စိတ်ကလေးပေါ်တာလည်း ရသတစ်ခုပဲ။

နောက်ဇာတ်လမ်းတွေထဲမှာ ကြည့် - ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ကြမ်းပြတဲ့ လူကြမ်းဆိုတာ မပါဘူးလား၊ အေး - လူကြမ်းက

ကြမ်းပြတာကိုလည်း လူတွေကကြိုက်တယ်၊ ထိုးလားကြိတ်လား၊ တစ်ချိန်တုန်းက “ကျန်ကျောင်း” ခေတ်စားလိုက်သေးတယ်ပေါ့၊ ဟုတ်ရဲ့လား၊ အဲဒီလို ကြမ်းပြတာတွေကိုလည်း လူတွေက ကြိုက်တယ်၊ ဒါလည်း ရသတစ်ခုပဲ။

နောက် ရဲစွမ်းသတ္တိရှိတဲ့သူရဲကောင်း၊ လူတွေကြောက်စရာ ကို သူက မကြောက်ဘူး၊ သတ္တိ အင်မတန် ကောင်းတယ်၊ သူရဲကောင်းကိုပြလို့ရှိရင်လည်းပဲ၊ သတ္တိရှိတာတွေ ပြလို့ရှိရင် လည်း လူတွေက သဘောကျတယ်၊ စိတ်ထဲမှာ ခံစားရတယ်၊ “ဝီရရသ” ပဲ။

ရွံ့စရာတွေ တွေ့လို့ရှိရင်လည်း သူက ရသတစ်မျိုးပဲ၊ နောက် အံ့သြစရာတွေ တွေ့လို့ရှိရင်လည်း ရသတစ်မျိုးပဲ၊ ကြောက် စရာတွေကလည်း ရသတစ်မျိုးပဲ၊ တစ္ဆေပုံပြင်ဆိုရင် သိပ် နားထောင်လို့ ကောင်းတာ။ သို့သော် တစ္ဆေပုံပြင် ပြောရင်း ပြောရင်းနဲ့ ပြောတဲ့လူရှေ့ တိုးလာတယ်၊ လူကြားထဲ ဝင်လာ တယ် နောက်ကြောမလုံဘူး၊ အဲဒီနောက်ကြော မလုံတာလေး ကိုပဲ တစ်မျိုးအရသာရှိတယ်။

လူတွေမှာ အဲဒီလိုရသတွေဆိုတာ လူ့လောကမှာ မြောက် များစွာ ရှိတယ်တဲ့။ ဒီပြင်ရသတွေ အသာထား စိတ်ထဲမှာ ခံစားရတဲ့ရသ- ဟိုထမင်းဆိုင်က ကောင်းတယ်၊ ဒီထမင်းဆိုင်က အချက်ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ ရသတွေ၊ ကဲ ထားလိုက်တော့။

“လောကမှာ လူတွေကြုံတွေ့နေရတဲ့ ရသတွေထဲမှာ ဘယ်
ရသအကောင်းဆုံးလဲ၊ ဘယ်အရသာဟာ အကောင်းဆုံးလဲ?”
ဆိုတဲ့ မေးခွန်းတစ်ခု မေးလာတယ်။

မေးတဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီမေးခွန်းကို ပြေပေး
လိုက်တာကတော့ “သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဖိနာတိ” ဒါလေးကို
မှတ်ထားပေါ့၊ သဗ္ဗရသံ - ခံစားရတဲ့ အရာသာမှန်သမျှကို၊
ဓမ္မရသော- ဓမ္မနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အရသာက သာလျှင်၊ ဖိနာတိ-
အနိုင်ရတယ်။

ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ကျန်တဲ့ရသတွေရဲ့ နောက်ကွယ်
မှာ ရှုတ်ထွေးမှုတွေ၊ ပူလောင်မှုတွေ အများကြီး ပါလာတယ်။
ငြိမ်းချမ်းမှုဆိုတာ မရှိဘူး၊ သနားတဲ့အချိန်မှာလည်း ရင်နာတာပဲ၊
ရီလာလို့ ရှိရင်လည်း ကြာတော့ မောလာတာပဲ။ ခုနက ရသ
တွေဟာ သေချာကြည့်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် အဆုံးထိအောင် မကောင်း
ဘူး၊ ကြာရှည်လည်း မကောင်းဘူး။

တရားကို အာရုံပြုပြီး၊ တရားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သဘာဝ
တရားလေးတွေ စဉ်းစားလို့ စိတ်ထဲမှာ ကြည်နူးလာတယ်။
ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်လိုက်ရလို့ သမာဓိစွမ်းအားတွေ ကောင်းလာလို့
စိတ်ထဲမှာ ကြည်နူးလာတယ်၊ သင်္ခါရတရားတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားပြီး
နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်ကြီးကို အာရုံပြုရလို့ စိတ်ထဲမှာ ချုပ်ငြိမ်းချမ်း
သွားတယ်၊ အဲဒီရသမှာ အရှုတ်အထွေး တစ်ခုမှ မပါဘူး။

ဘယ်လိုမှ အားရတင်းတိမ်ခြင်းမရှိနိုင်တဲ့ အမြဲတမ်းပဲ ခံစားချင်
တဲ့ ဒီလိုဓမ္မရသမျိုးကသာလျှင် ကျန်တဲ့ ရသတွေအားလုံးကို
သိမ်းချုပ်ပြီးတော့ အနိုင်ရပါတယ် ဆိုတော့ ဓမ္မရသဟာ
အကောင်းဆုံးလို့ ဒီလိုပြောတာပါ။

ဓမ္မရသကောင်းလို့ ပွဲသွားမကြည့်ဘဲနဲ့ တရားပွဲရောက်လာ
တာ၊ ဓမ္မရသကောင်းလို့ အပျော်အပါးတွေ မလိုက်စားဘဲနဲ့
ရိပ်သာသွားပြီး တရားအားထုတ်တာ ဟုတ်ကဲ့လား။ သာမန်
ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကြည့်မယ်ဆိုရင် “ဒီလူတွေ ဘာလုပ်နေတုန်း၊
ငုတ်တုတ်ကြီးတွေ ထိုင်နေတယ်” ပေါ့၊ ဒီလိုပဲထင်မယ်။ “ဘာများ
ကောင်းတာရှိလို့တုန်း၊ ရိပ်သာသွားပြီး တစ်ယောက်တည်း
ငုတ်တုတ်ကြီးထိုင်နေတယ်၊ ဘာများ အရသာရှိပါလိမ့်” လို့
ထင်ကောင်း ထင်နေလိမ့်မယ်၊ သူ့မှာလည်း အရသာရှိနေတာပဲ၊
ဟုတ်ကဲ့လား။

အဲဒီ ဓမ္မရသဆိုတာကျတော့ တကယ့်ကို မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်
အဆင့် ရောက်သွားပြီဆိုတဲ့အခါ လုံးဝ ငြိမ်းချမ်းသွားတယ်။
ပဋ္ဌာစာရီတို့ကြည့်၊ သောကအပူမီးတွေနဲ့ ရူးသွားတဲ့အဆင့်၊
သောကုမ္မတ္တကဆိုတဲ့ အရူးဘဝ ရောက်သွားတဲ့ အချိန်ထိအောင်
သတိလက်လွတ်ဖြစ်သွားတယ်၊ ဓမ္မရသနဲ့ တွေ့လိုက်တဲ့အခါ
ကျတော့ ပဋ္ဌာစာရီဟာ အရူးပျောက်ပြီးတော့ ထာဝရငြိမ်းတဲ့
အငြိမ်းဓာတ်ကို တွေ့သွားတာ မဟုတ်လား။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လက်ထက်တုန်းက သောကရောက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း သောကပြေပျောက်သွားကြတယ်။ ဒါ ဓမ္မရသပဲ။ ဒီကနေ့ခေတ်မှာလည်း မိမိတို့ စွမ်းအားသတ္တိရှိသလောက် တရားဓမ္မကို နှလုံးသွင်းကြလို့ သောကတွေကို ကျော်လွှားနိုင်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင်ကလည်း ရင်ထဲကအပူတွေကို ဖယ်ရှားပစ်နိုင်တဲ့တရားဟာ ဒီတရားပဲလို့ ပြောတယ်နော်။

ဒီဓမ္မဆိုတာ ဘာတွေတုန်းဆိုတော့ ကိုယ့်ရင်ထဲမှာရှိပြီး ကြီးပွားလာအောင်လုပ်ရတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်စတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေပဲ။ ဗောဓိပက္ခိယဆိုလို့ ဒီတရားတွေက ရိပ်သာမှာ ရှိတယ်လို့ သွားပြီးမအောက်မေ့နဲ့၊ လေ့ကျင့်ယူလို့ရှိရင် ကိုယ့်ရင်ထဲမှာရမယ့် တရားတွေပေါ့။

သတိပဋ္ဌာန်မှာ သတိကို မွေးမြူပြီးတော့ ကာယပေါ်မှာ လေ့ကျင့်ယူတယ်၊ ထွက်လေဝင်လေပေါ်မှာ အာရုံစိုက်ပြီးတော့ လေ့ကျင့်ယူတယ်- ကာယာနုပဿနာ၊ ကိုယ့်ရဲ့ခံစားမှုလေးပေါ်မှာ အာရုံစိုက်ပြီးတော့လေ့ကျင့်ယူတယ်- ဝေဒနာနုပဿနာ၊ ကိုယ့်ရဲ့ စိတ်အခြေအနေလေးပေါ်မှာ လေ့ကျင့်ယူတယ် - စိတ္တာနုပဿနာ၊ ကျန်တဲ့သဘာဝတရားတွေပေါ်မှာ လေ့ကျင့်ယူတယ် - ဓမ္မာနုပဿနာ၊ အဲဒီလိုသတိထားတတ်လာပြီဆိုရင် သတိနဲ့ဉာဏ်က တွဲလာသည့်အတွက်ကြောင့် သတိထားလိုက်

တာနဲ့ ဉာဏ်က သိသိလာတယ်။ သိလာသည့်အတွက်ကြောင့် ဘယ်ဟာအမှန် ဘယ်ဟာအမှား၊ ဘယ်ဟာက အကောင်း ဘယ်ဟာကအဆိုး ဆိုတာ ကွဲကွဲပြားပြားကြီး သိလာတယ်။ ဒါမှ အရသာတွေကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ ခံစားနိုင်ကြတယ်။

ဓမ္မအရသာတွေကို ခံစားပြီး ဆိုလို့ရှိရင် မြတ်စွာဘုရားက ဟောတယ်လေ - “ကောယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ၊ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ၊ ဉာယဿ အဓိဂမာယ” ကြည့်ရင်ထဲမှာပူနေတဲ့ သောက၊ ပူတာကိုမခံနိုင်လို့ မျက်ရည်ကျရတာ ပရိဒေဝ၊ အဲဒါတွေကို ငြိမ်းသွားစေနိုင်တာ ဟောဒီဓမ္မပဲ။ ဒါ့ကြောင့်မို့လို့ ဓမ္မရသဟာ ကောင်းတယ်လို့ ပြောတာနော်။ ကျန်တဲ့နည်းနဲ့ ငြိမ်းလို့မရဘူး၊ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ - ကိုယ်ဆင်းရဲမှုတွေ စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေ လူတွေမှာ ကြုံတွေ့ရင် အဲဒီကိုယ်ဆင်းရဲမှု စိတ်ဆင်းရဲမှုဆိုတဲ့ အမှုတွေကိုလည်းပဲ ဟောဒီဓမ္မက ငြိမ်းစေနိုင်တယ်တဲ့။ ဒါ့ကြောင့်မို့ ဓမ္မရသသည် ကျန်တဲ့ အရသာတွေ အားလုံးကို လွှမ်းခြုံထားနိုင်ပါတယ်လို့ ပြောတာ။ အဲဒါကြောင့် မို့လို့ မြတ်စွာဘုရားက “သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ” ဆိုတဲ့ ဒီအဖြေကိုပေးတာ။

မေးခွန်း - ၃

ကဲ၊ နောက်တစ်ခု - သူတို့က အမေးတစ်ခု တက်လာပြန်တယ်။ လောကလူတွေဟာ စိတ်ရဲ့ ပျော်မွေ့ရာတွေ ရှိကြတယ်။ စိတ်ရဲ့ပျော်မွေ့ရာမှာ လူတွေဟာ ဘာနဲ့ပျော်ကြသလဲဆိုရင် သားသမီးရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က သားသမီးနဲ့ ပျော်တယ်။ ပစ္စည်းရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ပစ္စည်းဥစ္စာနဲ့ ပျော်တယ်။ ပျော်စရာ အာရုံတွေနဲ့ ပျော်တယ်။ လောကမှာ ပျော်စရာတွေ အမျိုးမျိုးရှိတယ် မဟုတ်လား။ လူတွေက တစ်ခုရိုးသွားရင် နောက်တစ်ခုရှာပြီး ပျော်ကြတာပဲ။ ပျော်စရာအမျိုးမျိုး ရှာတယ်။ မျက်စေ့ကကြည့်ပြီး ပျော်စရာရှာတယ်။ နားကနားထောင်ပြီး ပျော်စရာ ရှာတယ်။ မျက်စေ့ကြည့်ရတာ ညောင်းလို့ရှိရင် နားက နားထောင်တယ်။ လူတွေက အမြဲတမ်း ပျော်စရာလေးနဲ့နေတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ စင်္ကာပူသွားတော့ ကောင်လေးတွေ ကောင်မလေးတွေ ဘာလုပ်လဲဆိုတော့ နားမှာ ကြိုးကလေးတွေ လှမ်းလှမ်းတွေ့တယ်။ MP3 သီချင်းခွေလေးတွေ နားထဲမှာ နားကြပ်ကလေးတွေ ထည့်ထည့်ပြီးတော့ အဲဒါနဲ့ပဲ ပျော်နေတာ။ ဒီတိုင်းမနေနိုင်ဘူး၊ လူက ပျော်စရာလေးနဲ့မှ နေနိုင်တာ။

တစ်ခါတုန်းက ဂျာမနီသွားတုန်းကဆိုရင် ရထားပေါ်မှာ ဂျာမန်ကြီးတစ်ယောက် နားထဲမှာ နားကြပ်ကလေးထည့်ပြီး တစ်ကိုယ်လုံးကို ရှိတ်ဆွဲနေလိုက်တာ မပြောနဲ့တော့၊ ဘေးက

လူတွေကိုလည်း မကြည့်အားဘူး၊ သူတစ်ကိုယ်လုံး လှုပ်နေတာပဲ၊ ဘာသိချင်းမှန်းတော့ မသိဘူး၊ သူ့ရဲ့ခံစားချက်ကတော့ အပြည့်ပဲနော်။

အဲဒီတော့ “လောကမှာ ပျော်စရာအမျိုးမျိုးနဲ့ လူတွေဟာ ပျော်နေကြတယ်၊ အဲဒီပျော်စရာအမျိုးမျိုးထဲမှာ ဘယ်ပျော်စရာက အကောင်းဆုံးလဲ” ဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရားကို မေးတယ်။

သူတို့နတ်ပြည်မှာလည်းပဲ ဥယျာဉ်တွေ လှည့်ပတ်ကြည့်လို့ နတ်ဆိုင်းတွေတီးလို့ နတ်ဂီတတွေနဲ့ ဒီလိုပျော်ကြတာတွေ ရှိတယ်။ ဒါတွေက နောက်ကျ ငြီးငွေ့သွားတယ်၊ အသံဗလံတွေ ဆိုတာ ကြာလာတဲ့အခါကျ ငြီးငွေ့သွားတယ်။ ထာဝရ ပျော်မနေနိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ ပျော်စရာတွေထဲမှာ သူတို့တွေ့နေတဲ့၊ ခံစားနေရတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုတွေဟာ ငြီးငွေ့တယ်တဲ့၊ မပျော်နိုင်ဘူးပေါ့။

ဘုန်းကြီးတို့ ၂၀၀၃-ခုနှစ်က ဂျာမနီကို သွားတဲ့အခါ ဂျာမနီက ဘာလင်မြို့။ အခုတော့ အရှေ့ဘာလင် အနောက်ဘာလင် ပေါင်းသွားပြီပေါ့လေ။ ဘာလင်မြို့မှာ အင်မတန် ကြီးကျယ်တဲ့ ပွဲကြီးတစ်ပွဲကျင်းပတာနဲ့ သွားပြီးဆုံတယ်။ ဇွန်လထဲမှာ အဲဒီပွဲကြီးကျင်းပတယ်၊ ပွဲနာမည် ဘာခေါ်တုန်းဆိုတော့ love parade “ချစ်သူတို့ချီတက်ပွဲ” ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ပဲ။ love parade ဆိုတဲ့ပွဲ။ ဥရောပနိုင်ငံတွေက အနယ်နယ်အရပ်ရပ်က လာကြတယ်။ လေယာဉ်ပျံနဲ့ လာတယ်၊ ရထားနဲ့လာတယ်၊

ကားနဲ့ လာတယ်။ ရထားတွေဆို လူပြည့်ညှပ်နေတာပဲ။ လေယာဉ်ပျံဆို လက်မှတ်ဝယ်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ ဘာလင်မြို့ကို စုလာကြတယ်။ လူသန်းချီပြီးတော့ တက်တယ်။ တယ်လီဗီးရှင်းကို ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် အဲဒီ love parade ဆိုတဲ့ ပွဲမှာ ပျော်လိုက်ကြတာ၊ သီချင်းဆိုတဲ့သူက ဆို၊ ခုန်တဲ့သူက ခုန်၊ ပေါက်တဲ့သူက ပေါက်။ အဲဒီမှာ ပျော်လိုက် ရွှင်လိုက်ကြတာ။ အဲဒီမှာ အဲဒီလိုပျော်ရွှင်မှုမျိုးတွေ လောကမှာ ရှာပြီး ပိုက်ဆံအကုန်ခံပြီး လာပျော်ကြတယ်။

ပျော်စရာတွေက ဒါတင်မကဘူး၊ ဘောလုံးဝါသနာပါတဲ့ လူက ဘောလုံးပွဲကြည့်ပြီး ပျော်တာပဲနော်။ အမျိုးကို စုံနေတာ ပေါ့။ အဲဒီလို လောကမှာ စိတ်ရဲ့ပျော်ရွှင်စရာတွေကိုရှာပြီး ပျော်ကြတာတွေထဲမှ ဘယ်ဟာကိုပျော်တာက ကောင်းသလဲ ဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရားကို မေးတာ။

မြတ်စွာဘုရားက ဖြေလိုက်တယ်။ သဗ္ဗရတီ ဓမ္မရတီ ဖိနာတိ။ သဗ္ဗရတီ- လောကမှာ ပျော်စရာတွေ မှန်သမျှကို၊ ဓမ္မရတီ- ဓမ္မနဲ့ ဓမ္မလျော်ပျော်ပိုက်ခြင်းကသာ၊ ဖိနာတိ- အနိုင် ရတယ်။

ဓမ္မရတီလို့ဆိုတဲ့ ဓမ္မနဲ့ပျော်ဓမ္မခြင်းက အလွန်ငြိမ်းချမ်း တယ်ပေါ့။ ဓမ္မနဲ့ပျော်ဓမ္မတဲ့နောက်ကွယ်မှာ သောကလည်း မလာဘူး၊ ပရိဒေဝလည်းမလာဘူး၊ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်တာတွေ

လည်း မလာဘူး။ ခုနက love parade မှာ ပျော်တဲ့လူတွေက နောက်တစ်ရက်ကျတော့ ပက်လက်ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။ တစ်ညလုံး ကကြ ခုန်ကြ သောက်ကြ စားကြတာ နောက်တစ်ရက် ကျတော့ သွားရော။ ဓမ္မနဲ့ပျော်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က အဲဒီလို မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ ခုခေတ်မှာတောင် တချို့ရှိပါတယ်၊ တရားမှတ်ကောင်းနေတယ်၊ တစ်ညလုံး မအိပ်ဘူးတဲ့။ နောက်တစ်ရက်လည်း လန်းလန်း ဆန်းဆန်းပဲ၊ တရားမှတ်လို့ သမာဓိတွေကောင်းတယ်၊ နောက်တစ်ရက်လည်း လန်းလန်းဆန်းဆန်းပဲ။ ပြီးငွေတာတို့ အိပ်ချင်တာတို့ - ဒါမျိုးတွေ မရှိဘူးတဲ့။ တရားမှတ်လို့ ကောင်းနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဓမ္မနှင့် ပျော်တာဟာ နောက်ဆက်တွဲဘာမှ အပူအပင်တွေ မလာဘူးတဲ့။ ဒါ့ကြောင့်မို့ “ဓမ္မရတီ” ဟာ အကောင်းဆုံးပဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတာနော်။

မေးခွန်း - ၄

နောက်ဆုံးမေးခွန်းလေးတစ်ခု သူတို့က မေးကြတယ်။ လောကမှာ ကုန်အောင်လုပ်စရာတွေ အများကြီးရှိတယ်။ အဲဒီကုန်အောင်လုပ်တဲ့အထဲမယ် ဘာကုန်တာ ကောင်းသလဲပေါ့။ သူတို့မေးတဲ့ မေးခွန်းကတော့ “တဏှာကုန်တာဟာ ဘာလို့ ကောင်းတာလဲ” မြတ်စွာဘုရားက တဏှာကို ကုန်အောင်လုပ်ရမယ်လို့ သိကြားမင်းကြီးလာတုန်းက တဏှာသင်္ခယ သုတ္တန်

ဆိုတာ ဟောလိုက်တယ်။ အားလုံးပရိသတ်လည်း သိတယ်နော်၊ ဒုက္ခသမုဒယဆိုတာ တဏှာကို ပြောတာနော်။ လူတွေမလိုချင်တာ ဘာတုန်း၊ ဒုက္ခ၊ အဲဒီမလိုချင်တဲ့ ဒုက္ခကို ထုတ်လုပ်နေတာ ဘယ်သူတုန်းဆိုရင် တဏှာ၊ အဲဒီတော့ ဒီမေးခွန်းကို မေးတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ စဉ်းစားကြည့်တယ်၊ သူတို့ မေးတာ ဒီလိုလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ “ကုန်စရာတွေထဲမှာ တဏှာကုန်တာ ဘာလို့ ကောင်းတာလဲ” လောကမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ကုန်သွားတာ ရှိတယ်၊ စားစရာ သောက်စရာတွေ ကုန်သွားတာရှိတယ်၊ ကုန်တာတွေ အကုန်လုံး ကုန်ကြတာတွေ ရှိတာပဲ။ အဲဒီ ကုန်သွားတဲ့အထဲမှာ အကောင်းဆုံး ကုန်ခြင်းကဘာလဲ၊ ဘာကြောင့် ကောင်းသလဲဆိုတာ၊ တဏှာကုန်တာ ဘာကြောင့် ကောင်းသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို မေးတာဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက တဏှာကွယော သဗ္ဗဒုက္ခံ ဖိနာတိ။ တဏှာကွယော- တွယ်တာမှုဆိုတဲ့တဏှာ ကုန်ခမ်းသွားခြင်း သည် (တဏှာကွယဆိုတာ တခြားကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး၊ အရဟတ္တမဂ်နှင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောတာ) တဏှာက ဘယ်မှာ ကုန်သလဲ၊ ဘာနဲ့မှ ကုန်သလဲဆိုရင် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ရမှ ကုန်မယ်၊ အရဟတ္တမဂ်ကသာလျှင် တဏှာကို အားလုံး ဖယ်ရှားပစ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ အရဟတ္တမဂ်ရယ်

အရဟတ္တဖိုလ်ရယ်ဆိုတဲ့ အမြင့်ဆုံးဓမ္မ ဒီနှစ်ခုကို တဏှာက္ခယလို့ ခေါ်တယ်နော်။

အဲဒီ တဏှာက္ခယ လို့ဆိုတဲ့ တဏှာကုန်ဆုံးမှု၊ အတွယ် အတာ ကုန်ဆုံးမှုဟာ ဘာကြောင့် အကောင်းဆုံးလို့ ပြောရသလဲ ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားက သဗ္ဗဒုက္ခံ ဇိနာတိ တဲ့။ ဒုက္ခတွေ အားလုံးကို အနိုင်ရလိုက်လို့ပါတဲ့။ ဘုန်းကြီးတို့ တစ်တွေက တဏှာကို မပယ်နိုင်ဘဲနဲ့ ဒုက္ခက လွတ်မြောက်ချင်နေတာ၊ တဏှာကို မပယ်ဘဲနဲ့ ဒုက္ခက လွတ်မြောက်ဖို့ဆိုတာ လုံးဝ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ တဏှာမပယ်ဘဲနဲ့ ဒုက္ခကလွတ်တယ်ဆိုတာ လုံးဝ မရှိဘူး။

ဒါ့ကြောင့်မို့ အားလုံးမကြိုက်မနှစ်သက်တဲ့ ဒီဒုက္ခကြီးက လွတ်ဖို့ဆိုလို့ရှိရင် ဘာကို ကုန်အောင် လုပ်ရမလဲ။ ဒုက္ခကို ကုန်အောင် လုပ်ရမှာလား၊ တဏှာကို ကုန်အောင်လုပ်ရမှာလား၊ ဒုက္ခကို ကုန်အောင်လုပ်လို့ မရဘူးတဲ့၊ ဒုက္ခကို ကုန်စေချင်လို့ ရှိရင် တဏှာကို ကုန်အောင်လုပ်ရမယ်။ အတွယ်အတာကို မလျော့ဘဲနဲ့ ဒုက္ခက လွတ်ချင်တယ်ဆိုရင်ကတော့ လုံးဝမဖြစ်နိုင် ဘူး။

ဒါ့ကြောင့် တဏှာက္ခယော သဗ္ဗဒုက္ခံ ဇိနာတိ။ တဏှာက္ခယော - တဏှာကို ကုန်စေတတ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဆိုတဲ့ သဘာဝတရားဟာ၊ သဗ္ဗဒုက္ခံ - ဒုက္ခ

မှန်သမျှကို၊ ဇိနာတိ - အနိုင်ရတယ်လို့ပြောတယ်။ ဒုက္ခခပ်သိမ်းက လွတ်မြောက်ချင်လို့ရှိရင် တဏှာကုန်အောင် လုပ်ရမယ်။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တဲ့အချိန်မှာ ဥဒါန်းကျူးတဲ့စကားလေးကိုကြည့်၊ အားလုံးကြားဖူးကြလိမ့်မယ်၊ အိမ်တွေမှာ ဘုရားရုပ်ပွားတော်ပင့်ပြီး ကိုးကွယ်တဲ့အခါ “အနေကဇာတင်” တယ်ဆိုတာ ရှိတယ်နော်၊ အဲဒီ အနေကဇာ ဆိုတာ ပါဠိစကားကို ဖြတ်ခေါ်တာ။ အနေကဇာတိ သံသာရုံ ဆိုတဲ့ ဒီဂါထာကို ဖြတ်ပြီးတော့ အနေကဇာတင်တယ်လို့ ပြောနေကြတာ၊ မြတ်စွာဘုရားဖြစ်စက ဥဒါန်းကျူးတဲ့ဂါထာလေး။ ဘာကို ဥဒါန်းကျူးခဲ့တာလဲဆိုရင် “ငါ့ရဲ့ခန္ဓာဒုက္ခကြီးကို ထပ်တလဲလဲဖြစ်စေတာ၊ ထပ်တလဲလဲ ဆောက်လုပ်နေတာ ဘယ်သူလဲဆိုတာ ငါရှာတာ မတွေ့ရလို့ ဘဝပေါင်းများစွာ သံသရာလည်ခဲ့ရတယ်” လို့ ပြောတယ်နော်။ အနေကဇာတိ သံသာရုံ သန္တာဝိသံ - ဘဝတွေ မြောက်များစွာ သံသရာထဲမှာ ပြေးခဲ့ရတယ်၊ လည်ခဲ့ရတယ်၊ ကျင်လည်ခဲ့ရတယ်၊ ဟိုဘဝကနေ ဒီဘဝရောက်ခဲ့ရတယ်၊ ဘယ်သူက လုပ်နေတာလဲ ဆိုတာ ရှာမတွေ့လို့တဲ့၊ ဘာဖြစ်လို့ရှာတုန်းဆိုတော့ ဒုက္ခဇာတိ ပုနပ္ပုနံ - ထပ်ထပ်ပြီးတော့ မွေးနေတာဟာ ဒုက္ခဖြစ်လို့ပဲ။

ဒုက္ခဖြစ်တယ်ဆိုတာ စဉ်းစားကြည့် - မွေးလာပြီးရင် ဒီအတိုင်း ရပ်နေတာမဟုတ်ဘူး၊ ကျန်တဲ့ ဒုက္ခတွေ အသာထား

စီးပွားရေးဒုက္ခ လူမှုရေးဒုက္ခ ဘာဒုက္ခ ညာဒုက္ခတွေအသာထား
လူဟာ နေရင်း ထိုင်ရင်း အိပ်ရင်းနဲ့ ဘာဖြစ်လာလဲ၊ တဖြည်း
ဖြည်း အိုလာတာ မဟုတ်ဘူးလား။ အိုလာတယ် ဆိုတာကို
အိုလာတယ်လို့ မပြောချင်ဘူး ဟုတ်လား။ ဘယ်နှစ်နှစ် ဘယ်
နှစ်နှစ်နဲ့ နှစ်ကလေးတွေလုပ်ပြီးတော့ မွေးနေ့ပွဲတွေ ကျင်းပနေ
တယ်။ တကယ်ကတော့ အိုလာတာပဲလေ getting older and
older လူတွေက တဖြည်းဖြည်း အိုလာတာပဲ။ အဲဒီလို အိုလာတာ
ကို ရပ်တန့်လို့ ရမလား၊ (မရပါဘုရား)၊ အဲဒါကိုက ဒုက္ခကြီးပဲ။

တစ်ခါ အိုလာပြီးတော့ မကြာခဏနာရတယ် ဆိုတာကော
မလာဘူးလား၊ နာလို့ ဆေးရုံတွေ ဆေးခန်းတွေ ပြည့်နေတာပဲ၊
သွားကြည့်နော် ဆေးရုံ ဆေးခန်းတွေ ဆေးတွေမလောက်ဘူး၊
ဒီဒုက္ခတွေ နောက်ဆုံးကျတော့ ဘာဖြစ်တုန်းဆိုရင် မရဏ
ဗြဟ္မစိုရ်အဖွဲ့က အကူအညီပေးရတဲ့အဆင့်ရောက်ရော၊ မရဏ
ဒုက္ခ။

ကဲ- မွေးတယ်ဆိုတာ မွေးရုံနဲ့ရပ်နေမှာ မဟုတ်ဘူး၊ အိုမယ်
နာမယ် သေမယ်၊ ဒီစခန်း ဒီလမ်းပဲ သွားနေတာဆိုတော့ အဲဒီလို
ချည်း ဖြစ်နေတာ ဘယ်လောက်စိတ်ပျက်စရာကောင်းလဲ။ ဒါ
ဘုရားစဉ်းစားတာ အဲဒီအတိုင်းပဲနော်၊ ဒုက္ခာဇာတိ ပုနပ္ပုနံ၊
ပုနပ္ပုနံ-ထပ်တလဲလဲ၊ ဇာတိ- မွေးဖွားလာတာဟာ၊ ဒုက္ခာ-
သိပ်စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းတယ်တဲ့။

အဲဒါကြောင့်မို့ ဒီလို ထပ်တလဲလဲမွေးနေအောင် ဘယ်သူ လုပ်နေတာလဲလို့ ရှာလိုက်တာ နောက်ဆုံးကျတော့ တွေ့သွား တယ်။ အဖြေက ဘာတုန်းဆိုရင် “ယာတံ တဏှာ ပေါ်နော- ဗ္ဘဝိကာ” ဘဝသစ်တွေကို တည်ဆောက်နေတာဟာ တဏှာပဲ ဆိုတာ သွားတွေ့တယ်။ လိုချင်တာတို့၊ တွယ်တာတာတို့၊ မက်မောတာတို့ ဆိုတဲ့ ဒီသဘာဝတရားလေးကို သွားတွေ့တယ်။

သွားတွေ့လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ဒါကို ဖယ်ရမှာပဲဆိုတာ သဘောပေါက်သွားတယ်။ တဏှာကို အဆင့်ဆင့် ဖယ်ရှားလိုက် တာ နောက်ဆုံး အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်တဲ့အခါ တဏှာလုံးဝကုန်သွားပြီ။ ဒါကြောင့်မို့ အဲဒီဂါထာမှာ နောက်ဆုံး ဘုရားက သူရလိုက်တာ ဘာတုန်းဆိုရင် တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ၊ တဏှာကုန်ဆုံးမှုကို သူရတယ်၊ ကုန်တာကို ရတာနော်။

ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေဟာ ရှိတာလေး ကုန်သွားမှာ ကြောက် နေတာ။ မြတ်စွာဘုရားကတော့ ဒီအတွယ် အတာတဏှာလေး ကို ကုန်အောင်လုပ်၊ ကုန်သွားတာလေး ရတာကိုပဲ သူ့မှာ သိပ်ဝမ်းသာရွှင်မြူးပြီး ဥဒါန်းကျူးစရာကြီး ဖြစ်လာတယ်။ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ၊ တဏှာနံ ခယံ- တဏှာတို့ရဲ့ ကုန်ဆုံးမှု ဆိုတဲ့ ကုန်ဆုံးစေတတ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဆိုတဲ့ သဘာဝတရားကို၊ အဇ္ဈဂါ - ငါ ရလိုက်ပြီဆိုတာ ဒုက္ခကို ငါအနိုင်ရလိုက်ပြီလို့ ပြောတာ၊ အဲဒါကြောင့်မို့ မြတ်စွာဘုရားက

ဒီအဖြေကိုပေးတာ၊ လောကမှာ လုံးဝ ချုပ်ငြိမ်းဖို့ဆိုရင် ဘာကို ပယ်ရမှာလဲ၊ (တဏှာကို ပယ်ရမှာပါဘုရား) တဏှာကို မပယ်နိုင် သေးသမျှတော့ နိဗ္ဗာန်နဲ့ ဝေးနေဦးမှာပဲလို့ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။

အခုပြောခဲ့တဲ့ မေးခွန်းလေးခုဟာ ၁၂-နှစ်ကြာ အဖြေ ရှာခဲ့ရတဲ့ မေးခွန်းတွေပဲ။ (၁) ပေးကမ်းခြင်း အထဲမယ် ဘယ် ပေးကမ်းခြင်းဟာ အကောင်းဆုံးလဲတဲ့။ (၂) အရသာတွေထဲမှာ ဘယ်အရသာက အကောင်းဆုံးလဲ။ (၃) ပျော်မွေ့စရာတွေထဲမှာ ဘယ်ပျော်မွေ့မှုက အကောင်းဆုံးလဲ။ (၄) တဏှာကုန်ခြင်းဟာ ဘာကြောင့် အကောင်းဆုံးဖြစ်ရသလဲ ဆိုတဲ့ အဲဒီမေးခွန်း လေးချက်ကို နတ်တွေ ဆွေးနွေးကြတာ ၁၂-နှစ်ကြာသွားတယ် အဖြေမရဘူးတဲ့။ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့တဲ့အခါကျတော့မှ မှန်ကန်တဲ့အဖြေတွေ ရသွားကြတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေလည်း ဒီကနေ့ ဒီကဖြေတွေကို မှတ်သားထားဖို့ပဲ။ ဒီကနေ့ ဒီအဖြေတွေကို မှတ်သားထားပြီး တော့ ဘာကြောင့် ဓမ္မဒါနသည် ဒါနအားလုံးမှာ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သလဲဆိုရင် ဓမ္မဒါနရဲ့ အကျိုးပြုမှုက ကျန်တဲ့ ဒါနတွေရဲ့ အကျိုးပြုမှုထက် သာလွန်တယ်။

ကျန်တဲ့အရသာတွေထက် ဓမ္မရသဆိုတာ လုံးဝ ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းပြီး ရင်ထဲအေးမြစေတာဖြစ်လို့ သူက အကောင်းဆုံးဖြစ်တယ်။

ပျော်မွေ့စရာတွေရဲ့ နောက်ကွယ်မှာ ပြဿနာတွေ အများကြီး တက်လာတဲ့အတွက်ကြောင့် ဓမ္မရတိ လို့ ဆိုတဲ့ တရားနဲ့ ပျော်မွေ့ခြင်းဟာ လုံးဝ ပြဿနာမတက်တဲ့အပြင် ထာဝရပျော်မွေ့ရမယ့် ပျော်မွေ့မှု ဖြစ်သောကြောင့် ဒါ အကောင်းဆုံးဖြစ်တယ်။

နောက်ဆုံး ဒုက္ခတွေပြဿနာတွေအားလုံးကို ငြိမ်းချင်လို့ ရှိရင် အတွယ်အတာကို ဖယ်ရှားရမယ်။ ဒါပဲ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ တရားဓမ္မရဲ့အကျဉ်းချုပ်က အဲဒါပဲ။

ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေဟာ နောက်ဆုံးမှာ တို့တစ်တွေရဲ့ ဦးတည်ချက်က ဘာလဲဆိုရင် တဏှာကုန်ဖို့ပဲ။ အဲဒီတဏှာ မကုန်သေးသမျှ သံသရာထဲမှာ တို့တစ်တွေလည်နေကြဦးမှာပဲ။ တဏှာဆိုတာ ကုန်သွားမှ ဟောဒီ ဒီဘဝကနေ ဟိုဘဝ၊ ဒုက္ခ မျိုးစုံထဲမှာ ကျင်လည်ရတဲ့ဘဝ၊ သံသရာက လွတ်မြောက်ပြီး နောက်ဆုံး နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ အငြိမ်းဓာတ်ကို ရကြမှာဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် တဏှာကုန်အောင် တို့တစ်တွေ ကြိုးစားအားထုတ် ကြရမယ်လို့ ကိုယ်စီကိုယ်ငှ သဘောကျပြီး ကြိုးစားအားထုတ် နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု . . . သာဓု . . . သာဓု

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၄ ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၂ ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း(၁၄)ရက်၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ(၂၅)ရက်နေ့၊ ရန်ကုန်မြို့၊ Shwegonedine Special Clinic (S.S.C) မိသားစု၏ ဝါဆိုသင်္ကန်း ကပ်လှူသည့် အလှူတော်မင်္ဂလာ အခမ်းအနား၌ ဟောကြားတော်မူအပ်သော “ဒဏ္ဍိဏဝိဘင်္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်” တရားဒေသနာတော်။

ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်အနှစ်ချုပ်

“ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂ” မှာ ဒက္ခိဏာ ဆိုတာ ဒါနကောင်းမှုကို ခေါ်တာဖြစ်တယ်။ သံဃာ့ဂုဏ်တော်တွေထဲမှာ ဒက္ခိဏေယျော ဆိုတဲ့စကား ပါတယ်။ တစ်စုံတစ်ခုကို ရည်စူးပြီးတော့လှူတဲ့ အလှူမျိုးကို ဒက္ခိဏာ လို့ခေါ်တယ်။ ဒါနဆိုတဲ့ စကားလုံးလောက် တော့ လူသိမများဘူး။ သို့သော် “ဒက္ခိဏ” စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်အရင်းအမြစ်က လှူမှုတန်းမှုဆိုတဲ့ ဒါနကုသိုလ်ဟာ သတ္တဝါတွေကို အဆင့်မြင့် ကြီးပွားတိုးတက်စေတယ် ဆိုတာ ဖြစ်တယ်။

ဘဝမှာလည်း အဆင့်နိမ့်တဲ့ဘဝ၊ အဆင့်မြင့်တဲ့ဘဝဆိုတာ ရှိတယ်။ အပါယ်လေးဘုံမှာ ရောက်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အဆင့်နိမ့်ကြတယ်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေများကြတယ်။ လူ့ပြည်ဆိုရင် အဆင့်ကမြင့်တယ်။ တစ်ခါ လူ့ပြည်ထက် နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်

က ချမ်းသာသူခအရာ အဆင့်မြင့်တယ်။ တစ်ခါ နတ်ပြည်ထက်
ဗြဟ္မာ့ပြည်နှစ်ဆယ်က အဆင့်မြင့်တယ်။ ဒီတော့ ကုသိုလ်ကံ
အားလျော်စွာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မတူတဲ့အဆင့်တွေရှိတယ်။

လူ့လောက ကြည့်မယ်ဆိုရင် အဆင့်အတန်းချင်းက
အလိုလို ခွဲခြားထားပြီးသား ဖြစ်နေတယ်။ ခွဲခြားထားတယ်ဆိုတာ
ကိုယ်လုပ်ခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံတွေရဲ့ အခြေအနေပေါ်မှာ အမှီပြုပြီး
လူဆိုတဲ့အနေအားဖြင့် တူညီသော်လည်းပဲ အဆင့်အတန်းချင်း
ကွာခြားနေကြတယ်။ တမင်ခွဲတဲ့ အဆင့်အတန်းတော့ မဟုတ်
ဘူး။ ကိုယ်လုပ်ခဲ့တဲ့ လုပ်ရပ်တွေကနေ အဆင့်အတန်းကွဲစေ
တာ။

ဥပမာ ပညာတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ပညာမတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရုပ်
လှတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ရုပ်မလှတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာပေါများတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
ပစ္စည်းဥစ္စာမပေါများတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကျန်းမာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မကျန်းမာတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ် စသည်ဖြင့် ကွဲပြားကြတယ်။ ဒါတွေက တမင်တကာ
ခွဲခြားထားတာ မဟုတ်ဘူး။ လူတွေက လူချင်းအတူတူပဲလို့
ပြောကြသော်လည်းပဲ ဒါတွေက သဘာဝက ခွဲခြားထားတဲ့
ခွဲခြားမှုတွေကတော့ ရှိနေတာပဲဖြစ်တယ်။

နိမ့်ရာက မြင့်သွားစေတာ ကုသိုလ်

ဒီခွဲခြားမှုတွေမှာ ကိုယ်က နိမ့်ကျနေလို့ရှိရင် မြင့်သွားစေတဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေကို ဒက္ခိဏ လို့ခေါ်တယ်။ ဥပမာ မကျန်းမာတဲ့အဆင့်ကနေ ကျန်းမာတဲ့အဆင့်၊ ရုပ်ဆိုးတဲ့အဆင့်ကနေ ရုပ်လှတဲ့အဆင့်၊ ဥစ္စာမနေ မပြည့်စုံတဲ့အဆင့်ကနေ ဥစ္စာမနေ ပြည့်စုံတဲ့အဆင့်ဆိုတဲ့ အဆင့်ကို တိုးမြှင့်ပေးနိုင်တဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိဟာ ကုသိုလ်မှာပဲရှိတယ်။

ကုသိုလ်မှာပဲရှိတယ်ဆိုရင် တပည့်တော်တို့ အလုပ်ကြိုးစားရင်ရော မဖြစ်ဘူးလားဆိုရင် အလုပ်ကြိုးစားလို့ ဖြစ်တဲ့အရာရှိတယ်။ အလုပ်ကြိုးစားလို့ ဘဝမှာ တိုးတက်လာတယ်ဆိုတာ အထောက်အကူပဲဖြစ်တယ်။ ကံပေးလို့ရတာကမှ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရတာ။ ကံပေါ်မှာ အများကြီးမူတည်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒက္ခိဏဆိုတဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို လုပ်ကြရတယ်။

ဒက္ခိဏ ဆိုတဲ့ အလှူဒါနနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို လုပ်ကြတဲ့အခါမှာ ဘယ်ကုသိုလ်က ပိုပြီးအကျိုးများနိုင်သလဲ။ “ဝိဘင်္ဂ” ဆိုတာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဝေဖန်ပြီးတော့ပြတာဖြစ်တယ်။ analyse လုပ်တယ်ခေါ်တယ်။ အလှူဒါနတွေ လုပ်ပြီဆိုရင် analyse လုပ်ကြရတယ်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုလည်း analyse လုပ်ကြရတယ်။ analyse လုပ်ရင် ကုသိုလ်ကောင်းမှုဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု တူညီမှုရှိရဲ့လား၊ တူညီမှုမရှိနိုင်ဘူး။

တူညီမှုမရှိဘူးဆိုရင် ပိုပြီးတော့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေ ရအောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီသုတ္တန် မှာ လမ်းညွှန်ပြတာ။ ဒါကြောင့် “ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂ” ဆိုတာ “analysis of ဒက္ခိဏ”၊ ဒက္ခိဏ ဆိုတဲ့ အလှူဒါနနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို analyse (ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဝေဖန်မှု) လုပ်ပြ တာ။ ဒီလို analyse လုပ်ပြတဲ့အခါမှာ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ ပတ်သက် ပြီး ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုလှူမှ ပိုပြီးအကျိုးရှိသလဲ။ ဒါဟာ အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်ဘက်က analyse လုပ်တာဖြစ်တယ်။ နောက်တစ်ခါ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ရော၊ အလှူဒါယကာတွေရော အခြေအနေ ဘယ်လိုရှိရမလဲဆိုတာကိုရော analyse လုပ်ပြတယ်။

အလှူရဲ့အကျိုးကျေးဇူးဟာ လုပ်တတ်လို့ရှိရင် ပိုပြီးများများ ရတယ်။ အခြံအရံ အခြေအနေတွေကောင်းဖို့ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ်။ လောကမှာ အားလုံးဟာ အခြေအနေပေါ်မှာ မူတည်ပြီး လုပ်ကြရတာ။ စီးပွားရေးဆိုတာလည်း အခြေအနေ ကောင်းမှ၊ နိုင်ငံရေးဆိုတာလည်း အခြေအနေကောင်းမှ၊ လူမှုရေး ဆိုတာလည်း အခြေအနေကောင်းမှ၊ လူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေး ဆိုတာလည်း အခြေအနေပေါ်မှာ မူတည်တာ။ အခြေအနေဆိုတာ conditionတွေပေါ့။ ရာသီဥတုပေါ်မှာလည်း မှီတည်တယ်။ weather condition (မိုးလေဝသအခြေအနေ) မကောင်းဘူးဆိုရင် ဥပမာ- နွေတုန်းက အလွန်ပူတယ်။ လူတွေ

ဒုက္ခရောက်ကြတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေတွေ ရှိသလိုပဲ ဒါနကောင်းမှုလုပ်တယ် ဆိုတဲ့နေရာမှာ အခြေအနေကောင်းတွေ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ်။

အဲဒီ အခြေအနေကောင်း ဆိုတဲ့အထဲမယ် အတွင်းက အခြေအနေကောင်းလား၊ အပြင်က အခြေအနေကောင်းလား၊ ဒါကိုလည်း ထပ်ပြီးခွဲရလိမ့်မယ်။ အပြင်က အခြေအနေကောင်း ဆိုတာဟာ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အခြေအနေကောင်းမှု၊ အတွင်းက အခြေအနေကောင်းဆိုတာ လှူသူအလှူရှင်ကိုယ်တိုင် အခြေအနေကောင်းမှု၊ အဲဒီလို အခြေအနေကောင်းတွေ ဆုံစည်းမိပြီ ဆိုရင် လှူတဲ့အလှူဒါနဟာ အလွန်ကျေးဇူးများတယ်။ အလွန် အကျိုးကြီးတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက “ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂ” သုတ်မှာ analyse လုပ်ပြထားတယ်။ အဲဒါကို အနှစ်ချုပ်ပြီး ဟောမှာ ဖြစ်တယ်။

ဒီသုတ္တန် ဖြစ်ပေါ်လာပုံက မြတ်စွာဘုရား နေပြည်တော် ကပ္ပိလဝတ်ကို ကြွရောက်တဲ့အခါ ကပ္ပိလဝတ်အနီး နိဂြောဓ သာကီဝင်မင်းပိုင်တဲ့ ဥယျာဉ်ကြီးထဲမှာ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ စုပေါင်းဆောက်လုပ်လှူဒါန်းထားတဲ့ နိဂြောဓါရုံကျောင်း ဆိုတာ ရှိတယ်။ နိဂြောဓ ဆိုတဲ့ သာကီဝင်မင်းပိုင်တဲ့ ဥယျာဉ်ထဲမှာ ဆောက်လို့ ကျောင်းနာမည်ကိုလည်း “နိဂြောဓါရာမ” လို့ နာမည်

ပေးထားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကပ္ပိလဝတ်ကို ကြွတဲ့အခါ အဲဒီကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးတယ်။

ဘုရား သီတင်းသုံးနေတဲ့အချိန်မှာ ဘုရားရဲ့ မယ်တော် လည်း ဟုတ်တယ်ပေါ့။ မယ်တော်လို့လည်း ပြောလို့ရတယ်။ မွေးစားမယ်တော်လို့လည်း ပြောချင်ပြော (သို့မဟုတ်) တချို့ အရပ်တွေကတော့ အမေရဲ့ညီမဆိုရင် အဒေါ်လို့ခေါ်တယ်။ တချို့အရပ်တွေမှာတော့ အရိုးလေးလို့ ခေါ်တာလည်းရှိတယ်။ အဲဒီအခေါ်တော့ ထားလိုက်။ အမေရဲ့ညီမဆိုရင် ပါဠိလို မာတုတ္တာ=မိထွေး လို့ခေါ်တယ်။ မိထွေးဆိုတာ အခုခေတ် နားလည်နေတဲ့ မိထွေးက တစ်မျိုးဖြစ်တယ်။ မာတုတ္တာ ဆိုတာ “မာတုဘဂီနီ မာတုတ္တာ” ဆိုတဲ့အတိုင်း အမေရဲ့ညီမကိုခေါ်တဲ့ မိထွေး၊ မိကြီး မိထွေးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကိုခေါ်တာ။ အမေရဲ့ နောက်မိန်းမကို ခေါ်တာမဟုတ်ဘူး။ မိထွေးတော် ဂေါတမိ ကတော့ နှစ်မျိုးစလုံး ပြောလို့ရတယ်ပေါ့။

သို့သော် မာတုတ္တာ ဆိုတဲ့ စကားလုံးက အမေရဲ့ညီမလို့ ဆိုလိုတာ။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ မိခင်အရင်းက မယ်တော်မာယာ၊ သူက မယ်တော်မာယာရဲ့ ညီမအရင်းဖြစ်လို့ မာတုတ္တာ ဆိုတဲ့ အခေါ်နဲ့ခေါ်တာ။ မြန်မာလိုပြန်တဲ့အခါကျတော့ မိထွေး။ သူ့ရဲ့ အမည်ရင်းက မဟာပဇာပတိ ဖြစ်တယ်။ ဘုရားလောင်းလေး မွေးဖွားလာပြီး ၃၊ ၄ ရက်လောက် နောက်ကျပြီး မဟာပဇာပတိ

က သားလေးတစ်ဦးမွေးတယ်။ သူ့ကို နန္ဒမင်းသားလို့ခေါ်တယ်။
အာနန္ဒနဲ့ မတူဘူး၊ နန္ဒမင်းသားဆိုတာ သီးခြားရှိတယ်။

မယ်တော်မာယာက ဘုရားလောင်း မွေးဖွားပြီးလို့ (၇)ရက်
မြောက်မှာ ကံကုန်သွားတယ်။ မိထွေးတော်ဂေါတမီက သူ့ရဲ့
သားအရင်းလေး နန္ဒမင်းသားကို နို့ထိန်းတွေလက်အပ်ပြီး
သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကို သူ့ကိုယ်တိုင် နို့တိုက်ပြီးမွေးခဲ့တယ်။ အဲဒီ
ကျေးဇူးတရားတွေရှိတယ်။ ဘုရားလောင်း တိုင်းပြည်မှာ ရှိနေ
သမျှအချိန် အသက်(၂၉)နှစ်ထိအောင် အနားက စောင့်ရှောက်
တယ်။ သူ့ကိုယ်တိုင် ချက်ပြုတ်ကျွေးမွေးတယ်။ သူ့ကိုယ်တိုင်
အဝတ်ဆင်မြန်းပေးတယ်။ သူ့ရဲ့ “မွေးစားသား” လို့ ပြောလို့
ရတယ်။ “တူ” လို့လည်း ပြောမယ်ဆို ရတယ်ပေါ့။ အဲဒီ
ဘုရားလောင်းလေးပေါ်မှာ သူက အဲဒီလိုပြုစုတယ်။

နောက် ဘုရားလောင်း တောထွက်သွားပြီး ၇ နှစ်၊ ၈ နှစ်
လောက်ကြာမှ ဘုရားအဖြစ်နဲ့ နေပြည်တော်ကို ပြန်ရောက်လာ
တယ်။ မိထွေးတော် ဘိက္ခုနီဝတ်တာ ဘုရား(၅)ဝါရမှဆိုတော့
ဘုရားရှင် (၅)ဝါမရမီ (ဘုရားဖြစ်ပြီး ၅ နှစ်မကြာခင်အတွင်း)
နေပြည်တော်ပြန်ရောက်လာတဲ့ တစ်ကြိမ်မှာ ကပ္ပိလဝတ်ပြည်၊
နိဂြောဓါရုံကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးနေတဲ့အချိန် မိထွေးတော်ကြီး
မဟာပဇာပတိဂေါတမီက မြတ်စွာဘုရားဝတ်ဖို့ သင်္ကန်းကို
ချည်ကအစ သူ့ကိုယ်တိုင် ရွေးတယ်။ ကိုယ်တိုင် ချည်ငင်တယ်။

ကိုယ်တိုင် ချည်ငင်၊ ကိုယ်တိုင် ရက်ကန်းစင်တင်ပြီးတော့ ကိုယ်တိုင်ရက်တယ်။ ဘုရားကိုလှူဖို့သင်္ကန်းကို အဲဒီလို မြတ်မြတ် နိုးနိုး ရက်လုပ်ပြီးတဲ့အခါမှာ သင်္ကန်းတစ်စုံစာရတယ်။

သံဃာကိုလှူပါ ဂေါတမီ

ရှေးတုန်းကတော့ ယခုခေတ်လို Ready made မရှိဘူး။ သင်္ကန်းတစ်စုံစာ အတိုင်းအတာအတွက် ပိတ်စ ပိတ်အုပ်ကို အခြံအရံ ပရိသတ်နဲ့ယူလာပြီး မြတ်စွာဘုရားကိုလျှောက်တယ်။ “အရှင်ဘုရား၊ ဒီအဝတ်အထည်ဟာ တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် ချည်ငင်ပြီး ကိုယ်တိုင်ရက်လုပ်တာပါ။ အရှင်ဘုရားကို လှူချင် လွန်းလို့၊ ကပ်ချင်လွန်းလို့ ကိုယ်တိုင် ရက်လုပ်ထားတဲ့ ဒီ သင်္ကန်းလျာ အဝတ်ကို တပည့်တော်မအား ကရုဏာထားသော အားဖြင့် အလှူခံတော်မူပါလို့ လျှောက်တယ်။ ဒီလိုလျှောက် တော့ မြတ်စွာဘုရားက “သံဃေ ဂေါတမီ ဒေဟိ” လို့ မိန့်တော် မူတယ်။

သူ့ရဲ့ မိထွေးတော်ကိုခေါ်တာ ဂေါတမီလို့ပဲခေါ်တယ်။ ဒါက အနွယ်နဲ့ခေါ်တာ။ မြန်မာပြည်မှာတော့ ဒီလို (အနွယ် နာမည်) surname ဆိုတာ မရှိဘူး။ အဲဒီအခါက အမည်မှည့်တဲ့ အခါ surname တွေရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အမျိုးအနွယ်က ဂေါတမအနွယ်ဆိုတော့ ဂေါတမလို့ အနွယ်နဲ့ခေါ်တာ၊ အမည်

နဲ့ခေါ်တာ မဟုတ်ဘူး။ နာမည်နှစ်မျိုးရှိတယ်လို့ ပြောရမှာပေါ့။
တခြားနိုင်ငံတွေမှာလည်း အနွယ်တွေရှိတယ်လို့ သိရတယ်။
တရုတ်တို့၊ ကိုရီးယားတို့မှာ အနွယ်တွေရှိတယ်။ “လီ” ဆိုရင်
သူတို့အကုန်လုံးက လီနဲ့စတဲ့ အနွယ်တွေ။ “ကျောက်” ဆိုရင်
ကျောက်နဲ့စတဲ့ အနွယ်တွေ၊ ဒီလိုဟာမျိုးပေါ့။ မြန်မာပြည်
မှာတော့ အဲဒီလိုဟာမျိုးတွေ မရှိဘူး၊ ကိုယ်မှည့်ချင်တာ မှည့်ကြ
တယ်။

သံဃာကိုလှူလိုက်တာနဲ့ ဘုရားကိုလည်း လှူပြီးသားဖြစ်တယ်
ဂေါတမီလို့ ခေါ်လိုက်တာဟာ အနွယ်နဲ့ခေါ်လိုက်တာပဲ။
“ဂေါတမီ သံဃာကို လှူလိုက်ပါ” တဲ့။ “သံဃာကို လှူလိုက်မယ်
ဆိုရင် ငါ့ကိုလည်း လှူပြီးသားဖြစ်တယ်၊ သံဃာကိုလည်း
လှူပြီးသားဖြစ်တယ်”။ မြတ်စွာဘုရားက သူကိုယ်တိုင် လက်မခံ
ဘဲနဲ့ သံဃာကိုလှူခိုင်းတယ်။ သံဃာကို လှူလိုက်တာနဲ့ ဘုရား
ကိုလည်း လှူပြီးသားဖြစ်တယ်တဲ့။

မိထွေးတော်ကြီးက ဇွဲမလျော့ဘူး။ “အရှင်ဘုရား၊ ဒါ
တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် ရက်ထားတာပါ။ အရှင်ဘုရားအတွက်
တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် ချည်ကအစ ငင်ပြီး ကိုယ်တိုင်
ရက်ကန်းစင်တင်ပြီး ရက်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။ တပည့်တော်ကို
သနားတဲ့အနေနဲ့ အရှင်ဘုရားကိုယ်တိုင် ဝတ်ရုံပါ” တဲ့။

အခုခေတ် ဒကာ၊ ဒကာမတွေလည်း ဒီလိုလျှောက်ကြတယ်။ “ဒီသင်္ကန်းလေး ကိုယ်တိုင်ဝတ်ပါဘုရား”။ ဒါ စိတ်ဆန္ဒကို ဖော်ပြတာပေါ့။ မိထွေးတော်ကြီးကလည်း အဲဒီလိုပဲ ဒီစကားကို လျှောက်တော့ မြတ်စွာဘုရားကလည်း သံဃာကိုလှူပါလို့ ဒါပဲထပ်ပြောတယ်။ သံဃာလှူရင် သံဃာကိုလည်း လှူပြီးသား ဖြစ်တယ်၊ ငါ့ကိုလည်း ပူဇော်ပြီးသားဖြစ်တယ်။ မိထွေးတော်က မလျော့ဘူး၊ (၃)ကြိမ်ထိအောင်လျှောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း (၃)ကြိမ်ထိအောင်ပယ်တယ်။ သံဃာကိုပဲ လှူဖို့ခိုင်းတယ်။

ဒီနေရာမှာ တချို့က “သံဃာက ဘုရားထက်မြတ်လို့လား” ဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေ မေးတတ်ကြတယ်။ ဒီလိုအဓိပ္ပာယ် မဟုတ်ဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက ကုသိုလ်ကောင်းမှုလုပ်တဲ့အခါမှာ လုပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပိုပြီးအကျိုးကျေးဇူးတွေ ရစေချင်တယ်။ ဒီလို ရစေချင်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သံဃာကိုလှူခိုင်းတာဖြစ်တယ်။

“ပါဠိပုဂ္ဂလိကဒါန” နှင့် “သံဃိကဒါန” လို့ (စာထဲမှာ ပါဠိပုဂ္ဂလိကဒက္ခိဏာ နဲ့ သံဃဂတဒက္ခိဏာ ဆိုပြီးသုံးတယ်) နှစ်မျိုးရှိတယ်။ အခုခေတ် လွယ်လွယ်ပြောရင် ပုဂ္ဂလိကဒါနနဲ့ သံဃိက ဒါနပေါ့။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို လှူတဲ့အလှူနဲ့ သံဃာကိုလှူတဲ့အလှူ။ ဒီနှစ်ခုကို မြတ်စွာဘုရားက ခွဲခြားပြီး

ပြတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလှူတဲ့ အလှူဆိုတာ ဥပမာ-မြတ်စွာဘုရား
ကို လှူတဲ့အလှူမျိုး၊ ဒါပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူတယ်လို့ ခေါ်တယ်။

သံဃာဆိုတာ အဖွဲ့အစည်းကိုပြောတာ။ “သံဃ” ဆိုတဲ့
အဓိပ္ပာယ်က အဖွဲ့အစည်းပဲ။ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးတည်းဆိုရင်
“သံဃာ”လို့မခေါ်ဘူး။ သို့သော် လွယ်လွယ်ပဲ ဘုန်းကြီးမြင်ရင်
သံဃာလို့ပဲခေါ်ကြတယ်။ သံဃဆိုတဲ့ စကားလုံးကို ပါဠိစာပေ
မှာ ဗဟုဝဏ်(Plural)နဲ့ မသုံးဘူး။ အမြတ်တမ်း ဧကဝဏ်(Singular)ပဲ
ထားတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ တစ်ဖွဲ့တည်း၊ တစ်စုတည်း၊
တစ်ခုတည်းဖြစ်လို့။ Unity ပေါ့။ Community (အစုအစည်း)၊
တစ်ခုတည်းပဲရှိတယ်။ ဒီအဓိပ္ပာယ်နဲ့ Singular ပဲ သုံးတယ်။
Plural မသုံးဘူး။ သံဃာတွေ လို့ မသုံးရဘူး။ သံဃာဆိုရင်
အစုအစည်းတစ်ခုပဲ၊ ဘာတွေနဲ့ စုစည်းထားတာလဲဆိုရင်
ကိုယ်ကျင့်တရားချင်း၊ အမြင်ချင်း တူတဲ့ တူညီမှုနဲ့ စုစည်းထား
တာ။ အမြင်ချင်း၊ ကိုယ်ကျင့်တရားချင်းတူတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့
အစုအစည်းကို သံဃာလို့ ခေါ်တာ။

ပုဂ္ဂလိကဒါန(၁၄)မျိုး

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုလှူတဲ့ ပုဂ္ဂလိကဒါနမျိုးကို
လည်း မြတ်စွာဘုရားက ခွဲခြားပြတယ်။ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓ သဗ္ဗညု
ဘုရားကို လှူတယ်ဆိုတာ ပုဂ္ဂလိကဒါနဖြစ်တယ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓကို

လှူတာလည်း ပုဂ္ဂလိကဒါနပဲ။ မြတ်စွာ ဘုရားရဲ့ တပည့်သား ရဟန္တာကိုလှူတာလည်း ပုဂ္ဂလိကဒါနပဲ တဲ့။ နောက် ရဟန္တာဖြစ်ဖို့ ကျင့်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူတာ၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူတာ၊ အနာဂါမ်ဖြစ်ဖို့ ကျင့်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ကို လှူတာ၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူတာ၊ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ဖို့ ကျင့်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူတာ၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူတာ၊ သောတာပန်ဖြစ်ဖို့ ကျင့်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူတာ အားလုံးဟာ ပုဂ္ဂလိကဒါနတွေပဲ။

သာသနာပ အခါမှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေက လွတ်ကင်း ပြီး စွာန်အဘိညာဉ်နဲ့နေတဲ့၊ ကာမရာဂတွေ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန် အားဖြင့် ဖယ်ရှားထားပြီး ကာမဂုဏ်အာရုံစိတ်တွေ ကင်းနေတဲ့ လူသူတော်ကောင်းကြီးတွေ၊ ရသေ့သူတော်ကောင်းကြီးတွေ ရှိတယ်။ သူတို့ကို လှူလို့ရှိရင်လည်း ပုဂ္ဂလိကဒါနပဲ။ တစ်ခါ ငါးပါးသီလလုံမယ်၊ ရှစ်ပါးသီလလုံမယ်၊ ဆယ်ပါးသီလလုံမယ် စသည်ဖြင့် သီလနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ ပုထုဇဉ်ကို လှူရင်လည်း ပုဂ္ဂလိက ဒါနပဲ။ သီလမရှိတဲ့ ပုထုဇဉ်နဲ့ နောက်ဆုံး တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင် ကိုလှူတဲ့ ပုဂ္ဂလိကဒါနလို့ ပုဂ္ဂလိကဒါနက (၁၄)မျိုးရှိတယ်။

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ဆိုတာ ထိပ်ဆုံး သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ သဗ္ဗညုဘုရားကနေပြီး ရေတွက်လိုက်ရင် အောက်ဆုံး တိရစ္ဆာန် ထိအောင်လှူတဲ့ ပါဠိပုဂ္ဂလိကဒါနက (၁၄)မျိုးတဲ့။ အဲဒီ(၁၄)မျိုး

ကို မြတ်စွာဘုရားက ဒက္ခိဏဆိုတဲ့အလှူကို လှူလိုက်လို့ တစ်ခု နဲ့တစ်ခု အကျိုးရတာချင်း မတူဘူးတဲ့။ အနိမ့်ဆုံးကစပြီးတော့ ပြတယ်။

တိရစ္ဆာန်ကိုလှူရင် ကိုယ်လှူတာထက် အဆတစ်ရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာရမယ်။ တချို့က ထင်ကောင်းထင်မယ်။ ကိုယ်ကတစ်ခါလှူတာ သူတို့က အဆတစ်ရာ ဘယ်လိုလုပ် အကျိုးပေးမတုန်းဆိုတော့ ဒါက လက်တွေ့ပြဖို့ရန် လွယ်တယ် လေ။ မျိုးစေ့လေးတစ်စေ့၊ ဥပမာ သရက်ပင်လေး စိုက်လိုက် တယ်။ ကိုယ်က တစ်စေ့ပဲစိုက်ရတယ်၊ သီးတဲ့အခါကျတော့ အများကြီးသီးတယ်။ ကိုယ်စိုက်တာ၊ ရင်းလိုက်တာက တစ်စေ့ပဲ ရင်းလိုက်တာပေါ့။ ရလာတဲ့အခါကျတော့ အသီးပေါင်း မြောက်များစွာ။ အဲဒါလိုပဲ ဒါနကောင်းမှုဟာ ကိုယ်လှူလိုက်တာ ကတော့ တစ်ခါပဲ၊ သို့သော် ဒီအလှူပေါ်မှာရှိတဲ့ စေတနာ စွမ်းအားတွေဟာ မျိုးစေ့တွေဖြစ်တာ။ ဒါကြောင့် မြန်မာစကား မှာ “ညောင်စေ့လောက်လှူရင် ညောင်ပင်ကြီးလောက် အကျိုး ရှိတယ်” ဆိုတာ ဒါပြောတာ။

အဲဒီမှာ မြတ်စွာဘုရားက တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ကိုလှူတယ် ဆိုတဲ့နေရာမှာ တိရစ္ဆာန်ကိုသနားလို့ ကျွေးတဲ့အလှူမျိုးဖြစ်တယ်၊ အိမ်မှာမွေးတဲ့ တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ကို ဥပမာ- အန္တရာယ် ကာကွယ်ဖော်ရတဲ့ ခွေးတွေဘာတွေ ကျွေးတာမျိုးကျတော့ ဒါက

give and take (အပေးအယူ) ပုံစံမျိုးဖြစ်တယ်။ အိမ်မွေးထားလို့ ကျွေးတာမျိုးက ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ကျွေးတာ၊ ဒါမျိုးကျတော့ အလှူလို့ ခေါ်လို့မရဘူးပေါ့။ သနားလို့ တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ကို ကျွေးလိုက် မွေးလိုက်တယ်။ အဲဒီလို ကျွေးလိုက် မွေးလိုက်လို့ ရလာတဲ့ ဒက္ခိဏဆိုတဲ့ ဒါနကုသိုလ်ရဲ့ အကျိုးဟာ အဆတစ်ရာ လောက် ရတယ်တဲ့။

ပုထုဇဉ်ဒုဿီလဆိုတာ တိရစ္ဆာန်ထက် နဲ့နဲ့အဆင့်မြင့်တဲ့ လူပဲ။ ကိုယ်ကျင့်တရားတော့ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် သူဟာ လူသား ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို လူသားဖြစ်ပြီးတော့ ကိုယ်ကျင့်တရား မကောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူလို့ရှိရင် အဆတစ်ထောင် အကျိုးပေး တယ်။ သူက တိရစ္ဆာန်ထက်တော့ သာတာပေါ့။ ရလာတဲ့အကျိုး က အဆတစ်ထောင် အကျိုးပေးတယ်။ တစ်ခါ သီလရှိတဲ့ ပုထုဇဉ်ကို လှူမယ်ဆိုရင် သီလရှိသည့်အတွက်ကြောင့် တန်ဖိုးက တက်သွားတယ်။ အဆတစ်သိန်း အကျိုးပေးတယ်။

တစ်ခါ သီလရှိရုံတင်မကဘူး၊ အောင်အောင်မြင်မြင်နဲ့ သမာဓိကျင့်စဉ်တွေကျင့်လို့ ကာမဂုဏ်စိတ်တွေကင်းပြီးနေတဲ့ တကယ့်သူတော်စင်ကြီးတွေကို လှူတဲ့အခါ အဆပေါင်း ကုဋေ တစ်သိန်း အကျိုးပေးတယ်တဲ့။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုရဲ့ အကျိုး ကျေးဇူးကို analyse လုပ်ပြတယ်။

ဒီနောက် သောတာပန်ဖြစ်အောင် ကျင့်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် သောတာပန်မဖြစ်သေးပေမယ့် သောတာပန် ဖြစ်အောင် ကျင့်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ပြောရုံပြောရတာပါ။ အဲဒီအချိန် ကို လှူလို့မှမရဘဲ။ သောတာပန်ဖြစ်အောင် ကျင့်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် လို့ပဲ ပြောမယ်။ သောတာပန်ဖြစ်အောင် ဝိပဿနာကျင့်စဉ် တစ်ခုကိုကျင့်နေတယ်၊ သောတာပန်တော့ မဖြစ်သေးဘူး၊ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူလို့ရှိရင် မရေမတွက်နိုင်အောင် အကျိုးရတယ်။ အကျိုးကျေးဇူးတွေဟာ ဘယ်လောက်ရတယ်လို့ ဂဏန်းနဲ့ သတ်မှတ်ပြီး ပြောလို့မရဘူး၊ အပ္ပမေယျ အသင်္ချေယျ ရေတွက် လို့မရဘူး၊ အတိုင်းအတာ အကန့်အသတ်မရှိဘူးလို့ ဒီလိုဟော တယ်။

နောက် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူလို့ရှိရင် အကျိုးပေး အတိုင်းအတာ အကန့်အသတ်မရှိဘူးဆိုတာ ပြောစရာမလိုဘူး။ သောတာပန်ထက်မြင့်တဲ့ သကဒါဂါမ်ဖြစ်အောင် ကျင့်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အဲဒီထက်မြင့်တဲ့ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ အဲဒီထက်မြင့်တဲ့ အနာဂါမ်ဖြစ်အောင် ကျင့်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ အနာဂါမ်ဖြစ်အောင် ကျင့်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထက်မြင့်တဲ့ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန္တာ ဖြစ်အောင် ကျင့်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၊ သူ့ထက်မြင့်တဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါထက်မြင့်တဲ့ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရား၊ အဲဒီ

ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို လှူတဲ့အခါ မရေမတွက်နိုင်အောင် အကျိုးကျေးဇူး တွေများတယ်။ ဒါက ပုဂ္ဂလိကဒါနနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရရှိမယ့် အကျိုးကျေးဇူးတွေကို ခွဲခြမ်းဝေဖန်ပြတာဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားကဟောတယ်၊ ပုဂ္ဂလိကဒါနဟာ သံဃိက ဒါနကိုတော့ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မကျော်လွှားနိုင်ဘူး တဲ့။ ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူတဲ့ဒါနက သံဃကဒါနကို မကျော်လွှားနိုင်သည့်အတွက် သံဃာကို ရည်စူးလှူတာက ဒွိထက်ပိုအကျိုးများတယ်တဲ့။

သံဃိကဒါန(၆)မျိုး

သံဃိကဒါန ဘယ်နှစ်မျိုးရှိသလဲဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားက ခွဲပြီးတော့ဟောတယ်။ သံဃဂတာဒက္ခိဏာ=သံဃာကို ဦးတည် ပြီး လှူတယ်။ မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိနေတဲ့အချိန် မှာ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့သံဃာ “ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဉာတောသံဃ”၊ ဘုရား အမှူးရှိတဲ့ ဉာတောသံဃာ၊ ဘိက္ခုသံဃာနဲ့ ဘိက္ခုနီသံဃာကို ဉာတောသံဃ လို့ခေါ်တယ်။

ယခု ဘုရားမရှိတော့ဘူး။ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဉာတောသံဃ အလှူမျိုး ရနိုင်သလားလို့ဆိုတော့ မြန်မာပြည်မှာတော့ မကြိုးစားကြဘူး။ သီဟိုဠ်မှာတော့ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဉာတောသံဃိက ဒါနဖြစ်အောင် အိမ်မှာဆွမ်းစားပင့်တိုင်း ဘုရားဓာတ်တော်ကြုတ်ကလေးကို ခေါင်းပေါ်တင်ပြီးတော့ ပင့်သွားတယ်။ သူတို့က ဗုဒ္ဓပ္ပမုခ ဘုရား

အမှူးရှိတဲ့သံဃာ ဆိုပြီးတော့ပင့်တာ။ ပင့်သွားပြီးတဲ့အခါမှာ အိမ်မှာကျကျနန ယာယီစံကျောင်းကလေးလုပ်ပြီးတော့ ယာယီ စံကျောင်းလေးပေါ် တင်ထားတယ်။ ဘုရားကို ဆွမ်းတော်ကပ် တာတွေဘာတွေ လုပ်ပြီးမှ ဘုန်းကြီးတွေကို ဆွမ်းကပ်တယ်။ ဗုဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ်သံဃာ ကို ဆွမ်းကပ်တာပေါ့။ သူတို့ဆီမှာ အဲဒီလိုလုပ် တယ်။

မြန်မာပြည်မှာတော့ အဲဒီလိုလုပ်တာ သိပ်မတွေ့ဘူး။ သီဟိုဠ်မှာ ဘုန်းကြီးတွေ ဆွမ်းစားပင့်တိုင်း ကျောင်းက ဘုရား ဓာတ်တော်ကြုတ်ကလေးကို ခေါင်းပေါ်တင်ပြီး ပင့်သွားလေ့ ရှိတယ်။ သီဟိုဠ်တွေဟာ အိမ်မှာဘုရားထား ကိုးကွယ်လေ့မရှိ ဘူး။ အိမ်မှာဘုရားထားပြီး ကိုးကွယ်တာ မတွေ့ရဘူး။ ဘုန်းကြီး ကျောင်းကပဲ ပင့်လာကြတယ်။ ဘုရားရှိခိုးချင်ရင် ဘုန်းကြီး ကျောင်းပဲ သွားကြတယ်။ အိမ်မှာ ဘုရားရှိခိုးတယ်လို့မရှိဘူး။ အိမ်မှာ ဘုရားခန်းမရှိဘူး။ အဲဒါ သူတို့ရဲ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဖြစ်တယ်။ အလှူအတန်းရှိပြီဆိုရင် ရုပ်ပွားတော်ကို မပင့်ဘူး။ ဓာတ်တော်ကြုတ်ကိုပဲ ပင့်တယ်။ ပင့်ပြီးတဲ့အခါကျတော့ ကုလားထိုင်ကို ပိတ်ဖြူကလေးနဲ့ ယာယီဘုရားကျောင်းလေး လုပ်တယ်။ ဘုန်းကြီးတွေကျတော့ ဒီမြန်မာပြည်မှာ ဆွမ်းကပ်တဲ့ ပုံစံ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့က ဘုန်းကြီးတွေထိုင်စရာကို တတ်နိုင်တဲ့ လူကျတော့ တတ်နိုင်သလို၊ မတတ်နိုင်တဲ့လူကျတော့ နံရံကပ်ပြီး

ပိတ်ဖြူကလေး ခင်းထားလိုက်တယ်။ ဘုန်းကြီးတွေ ကြွလာလို့ ရှိရင် နံရံကပ်ပြီးတော့ အောက်ကြမ်းပြင်မှာခင်းထားတဲ့ ပိတ်ဖြူ ပေါ်မှာပဲ ထိုင်ရတယ်။ မြန်မာပြည်မှာလို ဆွမ်းပွဲတို့ဘာတို့နဲ့ မကပ်ဘူး။

ဆွမ်းမကပ်ခင် ငါးပါးသီလဆောက်တည်ရတယ်။ ဘုရား ဆွမ်းတော်ကပ်ရတယ်။ ပြီးပြီဆိုမှ သံဃိကဒါနလုပ်ပြီး ရေစက် ချတယ်။ အလှူအတန်းကို ကပ်တယ်။ ဆွမ်းကပ်တဲ့အခါမှာ ဆွမ်းကပ်ထားပြီးတဲ့ ပန်းကန်ပြားတစ်ချပ်စီကပ်တယ်။ တစ်ပါး တစ်ချပ်ပဲ။ ကိုယ့်ပေါင်ပေါ် ကိုယ်တင်ပြီးစားရတယ်။ တင်စရာ လည်း မပါဘူး။ လက်သုတ်ပုဝါတို့ဘာတို့ဆိုရင် အဆင်မသင့်ရင် ကိုယ့်ကျောင်းကကိုယ်ယူသွားရတယ်။ ဇွန်းနဲ့စားချင်ရင်လည်း ကိုယ့်ဇွန်းကိုယ်ယူသွားရမယ်။ မယူရင်တော့ ဒီအတိုင်းပဲစားရ တယ်။

ဆွမ်းပါတဲ့ပန်းကန်ပြားတွေ ကပ်ပြီးတော့ နောက် လက် ဆေးဖို့ မြန်မာပြည်မှာ အလယ်တည်ဆိုတဲ့ ပန်းကန်စောက်တွေ တစ်လုံးစီချပေးထားတယ်။ အဲဒီထဲမှာ ရေထည့်ထားတယ်။ ဆွမ်းကပ်တဲ့ဒကာတွေက ထွေးခံလေး ယူလာတဲ့အခါကျမှ အဲဒီ ပန်းကန်စောက်ထဲကရေတွေနဲ့ ထွေးခံထဲကို လောင်းပြီးတော့ လက်ဆေးရတယ်။ ဆွမ်းပန်းကန်တွေ ကပ်ပြီးပြီဆိုမှ အိမ်သူ အိမ်သားတွေက ဟင်းတွေလိုက်ထည့်ပြီးကပ်တယ်။ ဟင်းကို

လည်း သံဃာလှူဖို့ သတ်သတ်ခွဲပြီးတော့ သံဃာတွေရှေ့မှာ တစ်ခါတည်း ပြင်ထားတယ်။ သံဃာရှေ့မှာထားပြီး အဲဒါကို လှူတာ။ အိုးတွေထဲကဟင်းကို မကပ်ဘူး။ အားလုံး သံဃာတွေ ရှေ့မှာချပြီး ပိတ်အုပ်နဲ့ အုပ်ထားတယ်။

သီဟိုဠ်နိုင်ငံမှာ လှူတာတန်းတာတွေကို ဘယ်တော့မှ ဖွင့်မထားဘူး။ အုပ်ပြီးတော့ လှူလေ့ရှိတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဓလေ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာက ဒီလိုလားမသိဘူး။ အာဟာရဆိုလည်း အုပ် ထားတယ်။ ဒီအတိုင်းဖွင့်ပြီးလှူတာ မဟုတ်ဘူး။ သင်္ကန်းလှူလှူ ဘာလှူလှူ အကုန်လုံး ပိတ်တစ်ခုခုနဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ စက္ကနဲ့ဖြစ်ဖြစ် ထုပ်ထားတာပဲ။ ဘာလှူတယ်ဆိုတာ ဖွင့်ကြည့်မှသိတယ်။ ဆွမ်းတို့ ဟင်းတို့လည်း အုပ်ထားတယ်။

ဘုန်းကြီးတွေကို ဆွမ်းပန်းကန်တစ်ချပ်စီကပ်ပြီး ဟင်း တစ်ခွက်စီကိုင်ပြီး လိုက်ပံ့ပေးတော့တာပဲ။ ပွဲနဲ့ကပ်တာမဟုတ် ဘူး။ ဘုန်းကြီးက မလိုချင်ရင် လက်ကာပေါ့။ သူတို့က ပန်းကန် ထဲ ဟင်းတွေ တစ်ဇွန်းစီ နှစ်ဇွန်းစီ အဲဒီလိုထည့်တာ။ သီဟိုဠ် ဟင်းကလည်း ငရုတ်သီးစပ်လိုက်တာ မပြောနဲ့တော့။ တြိကဋျတ် (၃)ပါး အကုန်ပါတယ်။ ချင်းလည်းပါတယ်၊ ပိတ်ချင်းလည်း ပါတယ်၊ ငရုတ်လည်းပါတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ သီဟိုဠ်နေတုန်းက ဘယ်တော့မှ ဆွမ်းတစ်ပွဲ ကုန်အောင် စားခဲ့တယ်ဆိုတာမရှိဘူး။ တစ်ဝက်လောက်စားပြီး

ရင် စပ်တာနဲ့ ရှေ့ဆက်ပြီး မစားနိုင်တော့ဘူး။ အလွန် အစပ်
များတယ်။ ကြည့်လိုက်ရင်တော့ ငရုတ်သီးတစ်တောင့်မှ မပါဘူး၊
ဒါပေမယ့် ဆွမ်းဟင်းတွေက တအားစပ်တာ။ ပန်းကန်ထဲ
လောင်းထည့်သွားတယ်ဆိုတော့ ရွေးစရာလည်းမရှိဘူး။ ဟင်း
တိုင်း ဟင်းတိုင်းကလည်း အစပ်တွေနဲ့ချည်းပဲ။

စပ်ရုံတင်မကဘူး၊ ဆန်က ပြုတ်ဆန်ကို စားကြတာ။
(per-boiled rice) ပြုတ်ထားတဲ့ဆန်ဆိုတော့ အဲဒီဆန်တွေက
အနံ့မကောင်းဘူး၊ မွေးမွေးကြိုင်ကြိုင်မရှိဘူး။ အနံ့ကတော်တော်
နံတယ်။ သီဟိုဠ်ရောက်စက အဲဒီအနံ့ကြောင့် တော်တော်ဒုက္ခ
ရောက်တယ်။ နောက်ပြီး ဟင်းချက်ပြီဆိုရင် အုန်းဆီနဲ့ချက်တာ၊
စားအုန်းဆီ မဟုတ်ဘူး၊ သဘာဝ အုန်းဆီ။ မြန်မာပြည်မှာ
ငယ်ငယ်တုန်းက အုန်းဆီကို ခေါင်းလိမ်းတာ။ အဲဒီအနံ့ကြီးက
စွဲနေတာ။ ပြုတ်ဆန်ရဲ့အနံ့ရယ်၊ အုန်းဆီရဲ့အနံ့ရယ် ဒီနှစ်ခုကို
အတော်နဲ့မယဉ်နိုင်ဘူး။ ပြီးတော့ လျှာက ငရုတ်သီးစပ်တာရယ်၊
အဲဒီဒုက္ခ(၃)မျိုးရှိတယ်။

ဘုန်းကြီးတွေကို ဟင်းတွေအကုန်လိုက်ပုံပေးပြီးတဲ့အခါ
ဘုန်းပေးကြရတယ်။ တစ်ပါးပြီးရင် တစ်ပါးကိုစောင့်နေရတယ်။
ကိုယ်အရင်ပြီးရင် ဒီပန်းကန်ပြားကို မချရဘူး။ အကုန်လုံး မပြီး
သေးရင် စောင့်ပြီးတော့နေ။ ပန်းကန်ပြားကို ကိုယ့်လက်ထဲမှာပဲ
ထားရတယ်။ ပြီးတဲ့အခါကျတော့ တစ်ပြိုင်နက် ပန်းကန်ပြား

တွေကို အောက်ချရတယ်။ အဲဒီတော့မှ ပန်းကန်ပြားတွေကို လာပြီးသိမ်းတယ်။ လက်ဆေးဖို့ ရေတွေဘာတွေ လာပြီးတော့ ကပ်တယ်။

ပြီးတဲ့အခါ ခုနက လက်ဆေးဖို့ချထားတဲ့ အလယ်တည် ပန်းကန်ထဲမှာ အုန်းရည်တွေလိုက်ထည့်တယ်။ အဲဒီအုန်းရည် ချိုချိုလေး သောက်လိုက်ရတဲ့အခါကျမှ ခုနက စပ်တာတွေ အကုန်ပျောက်သွားတယ်။ အုန်းရည်သောက်တာ သူတို့အဖြေ ပေါ့။ ပြီးပြီဆိုတဲ့အခါမှာ ဒိန်ချဉ်ကပ်တယ်၊ လက်ဖက်ရည်ပွဲလေး တွေ ကပ်တယ်။ တစ်ပါးတစ်ခုစီ ကပ်တယ်။ သီဟိုဠ်မှာက အဲဒီ လိုပဲ ကပ်တယ်။ ကပ်ပြီးတဲ့အခါ အနုမောဒနာနဲ့ ရေစက်ချတရား ဟောရတယ်။

သူတို့နိုင်ငံမှာ ဗုဒ္ဓပ္ပမူခ သံဃဒါနဖြစ်အောင် ဘုရားရဲ့ ဓာတ်တော်ကို ပင့်လာပြီးတော့ ဒီလိုကပ်လေ့ရှိတယ်။ တတ်နိုင် ရင် တတ်နိုင်သလိုပဲ၊ တချို့ကလည်း ဗုံတောင်ခေါက်ပြီး (ဗုံတီး ပြီး) တော့ပင့်တယ်။ သီဟိုဠ်နိုင်ငံမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာတွေက ဒီလို ဆောင်ရွက်ကြတယ်။ အိမ်မှာ ဘုရားစင်မရှိဘူး၊ ကျောင်းကနေ ပင့်တယ်။

သံဃိကဒါနဆိုတာ ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ်အရ (၁) ဘုရား အပါအဝင်ဖြစ်တဲ့၊ ဘုရားခေါင်းဆောင်တဲ့၊ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ ဥဘတောသံဃာအား လှူဒါန်းခြင်းဟာ ပထမသံဃိကဒါနပဲ။

(၂) မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတဲ့အခါမှာ နှစ်ဖက်သံဃာကို ပင့်ပြီးတော့ လှူရင်လည်း သံဃိကဒါနပဲ ဖြစ်တယ်။ နောက် (၃) တိက္ခသံဃာသက်သက်ကို လှူရင်လည်းပဲ သံဃိကဒါနပဲ။ နောက်(၄) တိက္ခနီသံဃာသက်သက်ကို လှူရင်လည်းပဲ သံဃိကဒါနပဲ။ နောက်တစ်ခု (၅) တိက္ခသံဃာထဲမှ ရွေးချယ်ပြီးတော့ ဘယ်နှစ်ပါးကြွပါ။ ဘယ်နှစ်ပါးပေးပါဆိုပြီး လှူရင်လည်းပဲ သံဃိကဒါနပဲဖြစ်တယ်။ နောက် (၆) တိက္ခနီသံဃာထဲကနေပြီး ရွေးချယ်ပြီးလှူရင်လည်း သံဃိကဒါနပဲလို့ သံဃိကဒါန (၆)မျိုးကို ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ်မှာ ခွဲခြားပြီးဟောတယ်။

ပုဂ္ဂလိကဒါနနဲ့ သံဃိကဒါန ဒီနှစ်ခုအနက် ပုဂ္ဂလိကအလှူဟာ သံဃိကအလှူထက်အကျိုးကြီးတယ်လို့ ငါဘုရား ဘယ်နည်းနဲ့မှ မဟောဘူး လို့ မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူတယ်။ သံဃိကအလှူက ပိုပြီးအကျိုးကြီးတယ်။ ဒါကြောင့် မိထွေးတော်ဂေါတမီကို သံဃာကိုလှူလိုက်ပါလို့ ပြောတာ။

အသွင်သစ်နဲ့

နောက်ဆုံးမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဖြည့်စွက်ပြီးဟောလိုက်တဲ့ တရားတစ်ခုရှိတယ်။ နောင်ခေတ်ရောက်လာတဲ့အခါမှာ ဂေါတြဘူဆိုတဲ့ ရဟန်းတွေ ပေါ်လာလိမ့်မယ်တဲ့။ ဂေါတြဘူဆိုတာ ရဟန်းတွေရဲ့ အနွယ်သဘောလောက်ပဲ ရှိပါတယ်။

(သို့မဟုတ်) စစ်မှန်တဲ့အနွယ်တွေကို ဖျက်ဆီးပြီးတော့ နောက်ထပ် ပေါ်လာတဲ့ အနွယ်သစ်ပေါ့။

ထေရဝါဒရဟန်းနဲ့ မဟာယာနရဟန်းပဲ ယှဉ်ကြည့်လိုက်။ ထေရဝါဒရဟန်းကလည်း ခေါင်းတုံးရတယ်၊ ရှေးကဝတ်တဲ့ အဝတ်အတိုင်းဝတ်တယ်။ မဟာယာန ရဟန်းတွေလည်း ခေါင်းတုံးတယ်။ သို့သော် အဝတ်ကိုတော့ ပြင်လိုက်ပြီ။ အဝတ်အစားကြီးတွေက ဘောင်းဘီရှည်တွေနဲ့ အင်္ကျီရှည်ကြီးတွေ ဝတ်တယ်။ အဝတ်အစား မတူတော့ဘူး။ ထေရဝါဒရဟန်းတွေ ကျတော့ ပုခုံးတစ်ဖက်ဖော်၊ အင်မတန်ရှေးကျတဲ့ ရှေးကျတဲ့ ပုံစံအတိုင်း အဝတ်ကြီးပတ်ထားတယ်။ ဒီလိုပုံစံက ပြောင်းပြောင်းလာလိုက်တာ “ဂေါတြဘူ” ဆိုတဲ့ မူလအနွယ်ကိုဖျက်၊ အနွယ်သစ် တည်ဆောက်ကြသူများလို့ ပြောလို့ရတယ်။ နောက်ဆုံး ဘယ်အဆင့်ထိရောက်တုန်းဆိုရင် “ကာသာဝကဏ္ဍာ” သင်္ကန်းရောင်လေးကို လည်ပင်းမှာ စည်းထားတာလေးပဲရှိတယ်၊ ကျန်တာ လူဝတ်နဲ့အတူတူပဲ။

ဘုန်းကြီးတို့ သီရိလင်္ကာမှာနေတုန်းက ဂျပန်က ဒေါက်တာ မိုရိုဆိုတဲ့ ပါမောက္ခတစ်ယောက် Zin Buddhism (ဇင် ဗုဒ္ဓဘာသာ) ကို လာရောက်ပို့ချတယ်။ သူ့ကိုကြည့်လိုက်ရင် ဘောင်းဘီရှည်နဲ့ အင်္ကျီနဲ့ ဘိုကေနဲ့ Necktile(လည်စည်း)နဲ့ လာတာ။ သူ့ကိုခေါ်တော့ Reverend (ဘုန်းကြီးရှေ့မှတပ်ခေါ်

သောအခေါ်) နဲ့ခေါ်တယ်။ မေးကြည့်လိုက်တော့ သူက ဂျပန် ဘုန်းကြီးတဲ့။ ဘုန်းကြီးလို့သာပြောတာ ဘုန်းကြီးအသွင် တစ်ခုမှ မရှိဘူး။ အဲဒီ ဇင် ဘုန်းကြီးက ခေါင်းလည်းမတုံးဘူး။ ဒါပေမယ့် သူက လူဝတ်ကြောင်မဟုတ်ဘူး၊ ဘုန်းကြီး။

တစ်ခါတုန်းက မြန်မာပြည်ကိုလာတဲ့ ဂျပန် ဘုန်းကြီး တစ်ပါးရှိတယ်။ သူကတော့ ခေါင်းတုံးတယ်။ ဒီပြင်အချိန်မှာ လူဝတ်လူစားနဲ့ ဘာသာရေးကိစ္စ ဆောင်ရွက်တော့မယ်ဆိုတော့ မှ သူတို့ မဟာယာနဝတ်တဲ့ အဝတ်ကြီးကိုဝတ်ပြီး ဘာသာရေး ကိစ္စလုပ်တယ်။ ကြည့်ရင် လူဖြစ်လိုက် ဘုန်းကြီးဖြစ်လိုက်ပေါ့ နော်။ အိမ်ထောင်လည်းပြုထားတာပဲ။ သူ အိမ်ထောင်ပြုထား တာ မြန်မာအမျိုးသမီးတစ်ယောက်ပဲ။ သားကလေးတစ်ယောက် ရှိတယ်။ ဒီမှာလာပြီးတော့ ကိုရင်တစ်ပါးကို ရဟန်းခံပေးတယ်။ အဲဒီ ဂျပန်ဘုန်းကြီးအမည်က နာဂရှိတ တဲ့။ ဂျပန်သွားတုန်းက သူနဲ့တွေ့တယ်။

ကိုယာဇန် ဆိုတဲ့ တောင်ပေါ်မှာ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေ အများကြီးရှိတယ်။ သူတို့ ဘာသာရေးဆောင်ရွက်ချက်က ရဟန်း အဖြစ်နဲ့ နာရေးကိစ္စတွေမှာ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ပေးတာ၊ ဆုတောင်းပေးတာ၊ ဒီအလုပ်တွေကို လုပ်တာ။ အဲဒီ ဂျပန် ဘုန်းကြီးတွေက အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ တချို့က ဘုန်းကြီးအသွင် ရှိတယ်၊ တချို့က ဘုန်းကြီးအသွင် မရှိတော့ဘူး။ မြတ်စွာဘုရား

က လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၂၅၀၀ တည်းက ကြိုတင်ပြီး အမိန့်ရှိခဲ့တာ အမှန်ပဲ။

“ဂေါတြဘုနော ကာသာဝကဏ္ဍာ” လည်ပင်းလေးမှာပဲ သင်္ကန်းရောင်လေး ပတ်ထားတယ် (သို့မဟုတ်) ဘာသာရေး အခမ်းအနားလေးရှိမှ သင်္ကန်းကိုခြုံလိုက်တယ်။ ဒီပြင်အချိန်မှာ လူပဲ။ ဒုဿီလာ ပါပဓမ္မာ ကိုယ်ကျင့်တရားလည်း မရှိဘူးတဲ့။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေ နောက်တစ်ခေတ်မှာ ပေါ်လာလိမ့်မယ် တဲ့။ ဒီလိုပေါ်လာတဲ့အခါမှာတောင် သံဃိကဒါန လှူချင်တယ် ဆိုရင် သံဃာကိုရည်စူးပြီးတော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုလှူရင် အကျိုး ရပါတယ်တဲ့။

ရည်စူးတယ်ဆိုတာက သံဃာအစစ်ကို ရည်စူးတာ။ သူတို့ကို အာရုံပြုစရာအနေနဲ့သာထားတာ။ သူတို့ရဲ့ (lineage) အနွယ်အဆက်က သံဃာအစစ်။ အနွယ်အဆက်မှာ ဆိုပါစို့၊ လူဆိုရင် ဘိုးဘွားမိဘ တိတွတ် ကျွတ်ဆက်၊ ကျွတ်ဆက်ကနေ သူတို့မျိုးရိုးကို လှမ်းပြီးတော့ ဂုဏ်ပြုတာမျိုးလိုပေါ့။ “အစဉ် အလာက သံဃာအစစ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးမှာ အကျင့်သီလ မရှိတော့တဲ့ လည်ပင်းကို သင်္ကန်းစလေး ပတ်ထားရုံ၊ ဘုန်းကြီး မှန်း သိရုံလေးလောက်တင်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေကို သံဃာအစစ် ကို ရည်စူးပြီးလှူရင်တောင်မှ အဲဒီ သံဃိကဒါနဟာ အတိုင်း

အတာမရှိ၊ အတိုင်းမဲ့ အကျိုးရှိတယ်” လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ်မှာ ဟောထားတယ်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက သံဃိကဒါနထက် ပုဂ္ဂလိက ဒါနက သာတယ်လို့ ငါဘုရား မဟောနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် မိထွေးတော် ဂေါတမီကို သံဃာကိုလှူပါတဲ့။ ဒါ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ကရုဏာပဲ။ ကရုဏာထားပုံချင်း မတူဘူး။ မိထွေးတော်ဂေါတမီက သူ့ကို သနားသောအားဖြင့် သူ့အဝတ်ကို အလှူခံပါ။ ကိုယ်တိုင်ဝတ်ပါတဲ့။ ဘုရားက ကရုဏာထားတာက ငါဝတ်ရင် ငါတစ်ယောက်တည်းပဲဖြစ်မယ်၊ သံဃာကိုလှူလိုက်မယ်ဆိုရင် သံဃိကဒါနဖြစ်ပြီး သူ့မှာ နှစ်ဖက်ကအကျိုးရမယ်။ ငါ့အပေါ်မှာ စေတနာထားလို့ရတာက အကျိုးတစ်ခု၊ သံဃာအပေါ်မှာ စေတနာထားလို့ ရတာကတစ်ခု၊ ပိုပြီးတော့ အကျိုးရစေချင်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ကရုဏာဟာ ပိုပြီးကြီးမားတဲ့ကရုဏာ ဖြစ်တယ် နော်။

ကရုဏာဆိုတာနှစ်မျိုးရှိတယ်။ ‘တစ်ခါတုန်းက ဆရာတော် ဦးဗုဓ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့အကြောင်းတစ်ခု။ ဆရာတော်ဦးဗုဓ်ရဲ့ မယ်တော်ကြီးက ဆင်းရဲတယ်။ ဆရာတော်ဦးဗုဓ်က နန်းမတော် မယ်နုက လှူထားတဲ့ အုတ်ကျောင်းကြီးမှာနေတာ။ အောင်မြေ ဘုံစံ အုတ်ကျောင်းကြီးဆိုတာ အင်းဝဘက်မှာ အခုအချိန်ထိ ရှိတယ်။

အဲဒီအုတ်ကျောင်းကြီးမှာ ကျောင်းထိုင်နေတဲ့ ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓိထံ သူ့မယ်တော်ကြီးက တစ်နေ့တော့ ရောက်လာတယ်။ မယ်တော်ကြီးက ဆင်းရဲလွန်းလို့ သူ့ကိုထောက်ပံ့ဖို့လာလျှောက်တာ။ တဘက်အနွမ်းလေးတစ်ခု သူ့ပခုံးပေါ်တင်ပြီးလာတယ်။ ဝတ်ချပြီး “အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်မ ဆင်းရဲလွန်းလို့ တစ်ခုခု ချီးမြှင့်ပါ” လို့တောင်းတာ။ ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓိက ဘာပြောတုန်း ဆိုရင် “အဲဒီတဘက်ကလေးကို လှူခွဲ” ဆိုပြီး တဘက်ကို အလှူခံလိုက်သေးတယ်။ ဘာမှမပေးလိုက်တဲ့အပြင် အဲဒီ ပခုံးပေါ်မှာတင်ထားတဲ့ တဘက်အနွမ်းလေးကို အလှူခံလိုက်တယ်။

ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓိက ဘာဖြစ်လို့ ဒီလိုလုပ်ရတာတုန်းဆိုရင် သူတစ်ခုခုပေးလိုက်လို့ရှိရင် ဒကာမကြီးမှာ ကုသိုလ်မရဘူး။ သူ့ရဲ့ တဘက်အနွမ်းလေး လှူလိုက်လို့ရှိရင် ကုသိုလ်ရတယ်။ သံသရာထိအောင် ဒါနကုသိုလ်အကျိုး သူခံစားရမယ်။ ပစ္စည်းပေးလိုက်တာက ဒီဘဝ ဒီပစ္စည်းလေး မပျက်ခင်ထိပဲ သူရမှာ။ ခုနက တဘက်ကလေးကို လှူလိုက်ရတဲ့ကုသိုလ်ကြောင့် ဘဝပေါင်းများစွာ အကျိုးရမယ်။ အဲဒီလို ကရုဏာထားပုံချင်း မတူဘူး။

သာမန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် မယ်တော်ကြီး ဒီလောက်ဆင်းရဲတာ အဝတ်ကောင်းလေး ရှာပြီးတော့ ပေးလိုက်ရောပေါ့လို့ အောက်မေ့မယ်။ သို့သော် ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓိက ဒီဘဝတင်

မကြည့်ဘူး၊ သံသရာကိုကြည့်တယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ပခုံးပေါ်ပါတဲ့ တဘက်အနွမ်းကလေးကို အလှူခံလိုက်တာတဲ့။ အဲဒီလို ကြားဖူးတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်က မိထွေးတော်ဂေါတမီ သူ့အတွက်ရည်စူးပြီးတော့ ရက်လုပ်ထားတဲ့သင်္ကန်းကို လက်မခံဘဲနဲ့ သံဃာကိုလှူရင် ငါ့ကိုလည်း လှူပြီးသားဖြစ်တယ်၊ သံဃာကိုလည်း လှူပြီးသားဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် “သံဃာကိုလှူလိုက်ပါ” လို့မိန့်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုရင် ဘုရားကိုလှူတဲ့ အလှူဒါနနဲ့ သံဃာကိုလှူတဲ့ အလှူဒါနကိုယှဉ်ရင် ဘုရားကိုလှူတာက ပုဂ္ဂလိကဒါန၊ သံဃာကိုလှူတာကတော့ သံဃိကဒါန။ အဲဒါကြောင့် အကျိုးပေးတာချင်း၊ အကျိုးရတာချင်း မတူဘူးတဲ့။

အလှူလေးမျိုး

နောက်တစ်ခါ မြတ်စွာဘုရားက အလှူရှင်တွေ စဉ်းစားဖို့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေ စဉ်းစားဖို့ “အလှူလေးမျိုး” ခွဲပြတယ်။ အဲဒီလေးမျိုးခွဲပြတဲ့အထဲမယ် အလှူတစ်ခု (သို့) ဒါနကောင်းမှုတစ်ခုရဲ့ အကျိုးပေးမှု မပေးမှုဆိုတာ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးပေါ်မှာ မူတည်တယ်တဲ့။ အလှူရှင်ပေါ်မှာလည်း တည်တယ်၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ပေါ်မှာလည်း တည်တယ်။ ဒါ သတိထားရမှာနော်။ အလှူရှင်ကိုယ်တိုင်

အပေါ်မှာလည်း တည်တယ်၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ပေါ်မှာလည်း တည်တယ်။

အဲဒီမှာ အကျိုးမရနိုင်တာနဲ့ အကျိုးပေးနေတာကို ပြောရ မယ်ဆိုရင် (၁) အလှူလှူသူ ကိုယ်တိုင်ကလည်း ကိုယ်ကျင့်သီလ မရှိဘူး၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ကိုယ်ကျင့်သီလမရှိဘူးဆိုရင် ဒီအလှူဒါနဟာ ဘက်စုံကမကောင်းတဲ့ဒါနဖြစ်ပြီး အလွန်ညံ့ တယ်၊ အကျိုးနည်းတယ်။ မရဘူးလို့တော့ မဟောဘူးနော်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုရင် condition(အခြေအနေ)တွေ မကောင်း လို့၊ အလှူခံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အခြေအနေကလည်း မကောင်းဘူး၊ အလှူလှူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် အလှူရှင်ကိုယ်တိုင်ရဲ့ အခြေအနေကလည်း မကောင်းဘူး။ နှစ်ဖက်စလုံး မကောင်းတဲ့အတွက် သူ့အလှူဟာ ကောင်းတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေကို ပေးနိုင်လောက်အောင် စင်ကြယ်မှာမဟုတ်ဘူး၊ မစင်ကြယ်နိုင်ဘူး။ မစင်ကြယ်ဘူးဆိုတာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေ အများကြီး မရနိုင်ဘူးလို့ပြောတာ။ ဒါက အညံ့ဆုံးဒါန ဖြစ်သွားပြီ။

(၂) နောက်ပြီးတော့ကြည့်လိုက်၊ အလှူဒါယကာက သီလ ရှိတယ်၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က သီလမရှိဘူး။ (၃) တစ်ခါ အလှူခံ ဘက်က သီလရှိတယ်၊ အလှူဒါယကာဘက်က သီလမရှိဘူး။ (၄) နောက်ဆုံးတစ်ခုက အလှူဒါယကာကလည်း ကိုယ်ကျင့် သီလရှိတယ်၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ကိုယ်ကျင့်သီလရှိတယ်။

ဒီလို ထပ်ခွဲလိုက်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီမှာ (၂) အလှူရှင်ဘက်က သီလရှိတယ်၊ အလှူခံဘက်က သီလမရှိဘူးဆိုရင် အလှူရှင် အကျိုးတရား ပြည့်ပြည့်ဝဝရတယ်။ အလှူခံကြောင့်မဟုတ်ဘူး။ အလှူရှင်ကြောင့် အကျိုးကျေးဇူး များများရတယ်။

နောက်တစ်ခု (၃) အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က သီလရှိတယ်၊ အလှူရှင်က သီလမရှိဘူး၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်းပြုပြီး အကျိုးကျေးဇူးရတယ်။ နောက်ဆုံးတစ်ခုကျတော့ (၄) အလှူ ဒါယကာကလည်း သီလရှိတယ်၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း သီလ ရှိတယ်ဆိုတော့ နှစ်မျိုးလုံးကြောင့် အကျိုးကျေးဇူးတွေ မြောက်မြားစွာရနိုင်တယ်။ ဒီလိုပဲ ခွဲခြားမှတ်သားထားရမှာပေါ့။

မြတ်စွာဘုရားအလောင်း ဝေဿန္တရာမင်း လက်ထက် တုန်းက ဇူဇကာပုဏ္ဏားကြီးကို သားတော်နဲ့ သမီးတော်တွေ လှူလိုက်တုန်းက ဇူဇကာပုဏ္ဏားဟာ ဘယ်သီလရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဟုတ်မှာလဲ၊ မိန်းမကြောက်လို့ ကလေးတွေကို အဝေးကြီးက လာပြီးတော့တောင်းတာ၊ သီလ လုံးဝမရှိဘူး။ အဲဒီ သီလမရှိတဲ့ ပုဏ္ဏားကို မြတ်စွာဘုရားလောင်းက သားတော် သမီးတော် တွေကို ရက်ရက်ရောရော လှူလိုက်တယ်။ အဲဒီ အလှူဒါနဟာ ဇူဇကာဆိုတဲ့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကြောင့် အကျိုးကြီးတာမဟုတ်ဘူး။ ဝေဿန္တရာမင်းဆိုတဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းတဲ့ ဘုရား အလောင်းဘက်က အကျိုးကျေးဇူးဟာ အများကြီးရတာ။

အများကြီးရရုံတင်မဟုတ်ဘူး၊ သူ့ရဲ့စေတနာစွမ်းအားကြောင့် သားသမီးတွေ လှူလိုက်တဲ့အခါ မြေလျင်တောင် တုန်ဟည်း သွားတယ်လို့ပြောတယ်။

လှူတဲ့အခါမှာ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က ပိုပြီးတော့ အရေးကြီး သလား၊ အလှူဒါယကာက ပိုပြီးတော့ အရေးကြီးသလား ဆိုတော့ နှစ်ဖက်စလုံး အရေးကြီးတယ်လို့တော့ ပြောရမယ်။ သို့သော် တကယ် ပြင်ရဆင်ရမှာက လှူတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ပိုပြီးတော့ ပြင်ရဆင်ရမယ်။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ကိုယ်သိနိုင်တာ မဟုတ် ဘူး။ ကိုယ်ကျင့်သီလရှိသလား မရှိဘူးလား မသိနိုင်ဘူး။ မြတ်စွာ ဘုရား ဟောထားတာ လောကမှာ “အပေါ်ယံရွှေမှုန်ကြီ၊ အထဲက နောက်ချေးခံ” ဆိုတာလို ကိုယ်ကျင့်တရားမရှိပေမယ့် ကိုယ်ကျင့်တရားရှိတဲ့ အသွင်သဏ္ဌာန် ပေါ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အများကြီးရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် သီလရှိမရှိ မသိ နိုင်ဘူး။

ဒါယကာတစ်ယောက်က မြတ်စွာဘုရားကို လာပြီးတော့ ဖူးစဉ် မြတ်စွာဘုရားကမေးတယ် ဒါနကောင်းမှုတွေ ပြုသလား ဆိုတော့ ပြုပါတယ်၊ တပည့်တော်ရဲ့အလှူကိုကြွတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဟာ အကုန်လုံး ရဟန္တာတွေချည်းပဲဘုရား၊ တပည့်တော်က ရဟန္တာတွေမှ ရွေးလှူတာ လို့ပြောတယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာ ဘုရားက သတိပေးတယ်။ ဒါယကာ၊ သင်လိုလူတစ်ယောက်

ဒါကြောင့် အလှူရှင်က ပြင်ပြင်ဆင်ဆင်နဲ့ လှူတတ်တယ်၊
စေတနာထားတတ်တယ်ဆိုရင် အလှူရှင်ဘက်က ပိုပြီးတော့
ကောင်းဖို့ အရေးကြီးတယ် လို့ ဒီစကားကို မှတ်သားရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်မှာ မြတ်စွာ
ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ် ဟောကြားထားတာက ပုဂ္ဂလိက
ဒါနနဲ့ သံဃိကဒါနကို ခွဲခြားသိရှိပြီး လှူသူနဲ့ အလှူခံသူ ဒီပုဂ္ဂိုလ်
နှစ်ဦးဟာ ကိုယ်ကျင့်သီလတွေ ပြည့်စုံပြီဆိုရင် လှူတဲ့အလှူဒါန
ဟာ အလွန်တရာ အကျိုးကျေးဇူးများပါတယ်တဲ့။

ဒီကနေ့ ဝါဆိုသင်္ကန်းကပ်ကြရာမှာ သံဃာတော်တွေထဲက
ငါးပါးပင့်တယ်ဆိုတာ သံဃာတွေထဲကနေ ရွေးထုတ်ပြီးတော့
လှူလိုက်တာဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် သံဃိကဒါနမျိုးပဲ ဖြစ်
တယ်။ ဒီ သံဃိကဒါန ဝါဆိုသင်္ကန်းအလှူကို လှူတန်းကြရ
သဖြင့် တို့တစ်တွေဟာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားထားတဲ့
ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ်နှင့်အညီ အတိုင်းအတာမဲ့ အကျိုးကျေးဇူး
တွေကို ရကြမှာပါ။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ်တရားများကို တို့တတွေ
ဆက်ပွားပြီးတော့ ကြိုးစားအားထုတ်ကြရမယ်လို့ ကိုယ်စီကိုယ်စီ
သဘောကျပြီး ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု သာဓု သာဓု

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၄ ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၂ ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း(၃)ရက်၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ(၁၄)ရက်နေ့၊ ရန်ကုန်တိုင်း၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဇမ္ဗူသီရိဗိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင် ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သည့် ဓမ္မသဘင်အခမ်းအနား၌ အနန္တငါးပါး ဦးထိပ်ထားလျက် မိဘဘိုးဘွားများနှင့် ဦးတင်စိုးတို့အား ရည်စူး၍ ဒေါ်လှခင်မိသားစု(ကိုကျော်သင်း ဆေးဆိုင်၊ မင်္ဂလာ တောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ မင်္ဂလာဈေး)၏ အမတဒါန၊ ဓမ္မဒါနအဖြစ် ဟောကြားအပ်သော “အနတ္တလက္ခဏသုတ် အနှစ်ချုပ်” တရား ဒေသနာတော်။

အနုတ္တလက္ခဏသုတ် အနှစ်ချုပ်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ “သစ္စဒေသနာ” ဓမ္မစကြာတရား ဟောကြားပြီးတဲ့နောက်မှာ ဗာရာဏသီမြို့အနီး ဘေးမဲ့ပေးထားတဲ့ ကူသိပတန တောမှာ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့နှင့် အတူ တကွ ဆက်လက်သီတင်းသုံးတော်မူတယ်။ “သစ္စဒေသနာ”ကို ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ ဟောကြားပြီး ဝါဆိုလပြည့်ကျော်(၁)ရက် နေ့မှာ ထို “သစ္စဒေသနာ”ကိုပဲ ဆက်လက်ရှင်းလင်းဟောကြား ခြင်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးတရားကို ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးပါးထဲမှာပါတဲ့ ဒုတိယ ရဟန်းတော် “ရှင်ဝပ္ပ” သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ်။ ဆက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားက နည်းလမ်းညွှန်ပြ ဆုံးမဟောကြားတဲ့အခါမှာ လပြည့်ကျော်(၂)ရက်နေ့မှာ “ရှင်ဘဒ္ဒိယ”၊ လပြည့်ကျော် (၃)ရက်နေ့မှာ “ရှင်မဟာနာမ”၊ လပြည့်ကျော်(၄)ရက်နေ့မှာ

“ရှင်အဿဇိ” တို့အသီးသီး သောတာပတ္တိမဂ် သောတာပတ္တိဖိုလ် ကိုရပြီး သောတာပန်ဖြစ်သွားကြတယ်။

သူတို့ရဲ့ သဒ္ဓါတရားတွေ ခိုင်မာသွားပြီ။ သစ္စာလေးပါးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသွားကြပြီ။ သံသယဆိုတာ လုံးဝမရှိကြတော့ဘူး။ မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆဆိုတာလည်း လုံးဝမရှိကြတော့ဘူး။ အမြင်မှန်ပြီးတော့ သံသယကင်းသွား ကြပြီလို့ ဒီလိုပြောတာဖြစ်တယ်။ အမြင်မှန်ပြီး သံသယကင်းသွား ကြတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးကို သူတို့သန္တာန်မှာ ကျန်နေသေးတဲ့ ကိလေသာတွေကုန်အောင် မြတ်စွာဘုရားက ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၅)ရက်နေ့မှာ ဟောဒီ “အနတ္တလက္ခဏသုတ်” ကို ဆက်ပြီး ဟောကြားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

“အနတ္တလက္ခဏသုတ်” ကို ဟောတာဟာ ခန္ဓာငါးပါးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အတ္တယူစွဲမှု ‘အတ္တဒိဋ္ဌိ’ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေမှာ ရှိနေသေး လို့လားလို့ တချို့က ဒီလိုမေးခွန်းထုတ်ကြတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေဟာ ‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိ’ လို့ဆိုတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိ ကင်းသွားပြီ၊ သောတာပန် ဖြစ်ပြီ။ အတ္တဒိဋ္ဌိကင်းကွာသွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အနတ္တလက္ခဏ သုတ် ထပ်ဟောဖို့လိုသေးသလားလို့ မေးစရာဖြစ်လာတယ်။

ဒီမေးခွန်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားဖြေရှင်းထားတာကတော့ “ဒိဋ္ဌိကိုတော့ အကြွင်းမဲ့ ပယ်လိုက်တာမှန်တယ်၊ သို့သော် ‘အသ္မိမာန’ လို့ဆိုတဲ့ မာန

တရား ကျန်နေသေးတယ်။ အဲဒီမာနတရား ပျောက်ကင်းစိမ့်သောငှာ အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဆက်ဟောတယ်” လို့ ဒီလို ဖြေထားတယ်နော်။

နောက်တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောမယ်ဆိုရင် ‘အနတ္တလက္ခဏ’ လို့ ပြောပေမယ့်လို့ အနတ္တအကြောင်း တစ်ခုထဲကို ဟောတာမဟုတ်ဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို တိုးမြှင့်ပေးတဲ့အနေနဲ့ ဟောကြားပေးတာ ဖြစ်တယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် မပါဘဲနဲ့ ဘယ်မဂ် ဘယ်ဖိုလ်မှ မရနိုင်ပါဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ် သောတာပတ္တိဖိုလ် ရတုန်းက လည်း ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ပဲ ရသွားတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ် ရဲ့ အတိုင်းအတာသည် သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ကို ရစေနိုင်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ရဲ့ အတိုင်းအတာလောက် အဆင့် မမြင့်သေးဘူးလို့ ဒီလိုပြောတာဖြစ်တယ်။

ဉာဏ်ဆိုတာက အဆင့်ဆင့်ပဲလေ။ ပိုပြီးရင့်ကျက်လာတယ်၊ ပိုပြီး ရှင်းရှင်းလာတယ်ပေါ့။ အဲဒါကြောင့်မို့ ‘အနတ္တလက္ခဏသုတ်’ လို့ ဆိုပေမယ့်လို့ ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တစ်ခုကို မြတ်စွာဘုရားက ထပ်ရှင်းပြီး ဟောတဲ့သဘောပဲ။ ဝိပဿနာဆိုတာ ‘လက္ခဏာရမ္မဏိက ဝိပဿနာ’။ ဝိပဿနာရဲ့ အာရုံသည် ‘အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ’ လို့ဆိုတဲ့ လက္ခဏာ(၃)ပါးပဲ ဖြစ်တယ်။ လက္ခဏာ(၃)ပါးမှာ အနိစ္စ ဆိုတာ ဘယ်သူ့ရဲ့

လက္ခဏာလဲဆိုရင် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့ လက္ခဏာပဲဖြစ်တယ်။ ဒုက္ခဆိုတာဟာလည်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့ လက္ခဏာပဲ။ အနတ္တဆိုတာဟာလည်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့ လက္ခဏာပဲ ဖြစ်တယ်။ လက္ခဏာရှုထောင့်ကနေပြီး သဘာဝတရားကို ရှုမြင်သုံးသပ်ကြရတယ်။ အဲဒီတော့ သဘာဝတရားကို ရှုတယ်ဆိုတာ လက္ခဏာရှုထောင့်ကနေ ရှုတာပေါ့။

ဒီနေရာမှာ လက္ခဏာ(၂)မျိုးရှိတယ်ဆိုတာ မှတ်ရမယ်။ နံပါတ်တစ်က “သဘာဝလက္ခဏာ” လို့ခေါ်တယ်။ တရားဓမ္မတွေမှာ အသီးသီး ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာလေးတွေရှိတယ်။ Individual characteristic လို့ခေါ်တယ်။ ဥပမာ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘောဟာ ပထဝီဓာတ်ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အမှတ်အသား ဖြစ်တယ်။ အာပေါတို့ တေဇောတို့ ဝါယောတို့နဲ့ မတူဘူး။ အာပေါက ယိုစီးတယ်၊ ဖွဲ့စည်းတယ်ဆိုတဲ့ အမှတ်အသား လက္ခဏာရှိတယ်။ တေဇောက ပူမှု အေးမှု ရင့်ကျက်စေမှုဆိုတဲ့ သဘာဝလက္ခဏာရှိတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်အမှတ်အသား လက္ခဏာလေးတွေကို “သဘာဝလက္ခဏာ” လို့ ခေါ်တာ ဖြစ်တယ်။ တရားကိုတွေ့တယ်ဆိုတာ ဒီ သဘာဝလက္ခဏာကို တွေ့တာ။

ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်လာပြီဆိုတဲ့အခါ အဲဒီ သဘာဝလက္ခဏာကိုကျော်ပြီး တစ်ဆင့်တက်ပြီး ဘာမြင်တုန်းဆိုရင်

“သာမညလက္ခဏာ” ကိုမြင်တယ်။ “သာမညလက္ခဏာ” Universal characteristic လို့ခေါ်တယ်။ အများဆိုင်ဖြစ်တယ်။ ဆိုပါစို့ အနိစ္စဆိုတာ ပထဝီနဲ့လည်းဆိုင်တယ်၊ တေဇောနဲ့လည်းဆိုင်တယ်၊ အာပေါနဲ့လည်းဆိုင်တယ်၊ ဝါယောနဲ့လည်းဆိုင်တယ်၊ ကျန်တဲ့ နာမ်တရားတွေနဲ့လည်းဆိုင်တယ်။ ဒုက္ခဆိုတာလည်းပဲ သဘာဝတရားအားလုံးနဲ့ဆိုင်တယ်။ အနတ္တ ဆိုတာလည်းပဲ သဘာဝတရားအားလုံးနဲ့ဆိုင်တယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟာ သာမညလက္ခဏာ။ အားလုံးဆိုင်တဲ့ အမှတ်အသား လို့ ဒီလိုပြောလိုတာပေါ့။

အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလို့ခေါ်တဲ့ ဒီ သာမညလက္ခဏာကို ရှုမြင်ပြီဆိုတဲ့အခါကျမှ ဝိပဿနာဉာဏ်ဟာ သဘာဝလက္ခဏာ ကနေ သာမညလက္ခဏာကို တက်ရောက်ပြီလို့ ပြောတာဖြစ် တယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဘယ်လိုပြထားလဲဆိုရင် ပထမမှာ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းကို စပြီးအားထုတ်တဲ့အခါမှာ “ပစ္စတ္တ လက္ခဏာ” အသီးသီးသော ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာတွေကို ရှုမြင် ရတယ်။ အဲဒါက ရုပ်ကိုတွေ့တာ၊ နာမ်ကိုတွေ့တာ။ ရုပ်နာမ်ကို တွေ့တဲ့အချိန်မှာ မမြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့သဘော၊ အစိုးမပိုင် တဲ့ အနတ္တသဘောတွေကို မတွေ့သေးဘူး။

ပထမ စစ်ချင်းတွေ့တာက “ပစ္စတ္တလက္ခဏာ”။ အသီးသီး ကိုယ်ပိုင်သဘာဝလက္ခဏာကိုသာ တွေ့တာဖြစ်တယ်။ ပြီးတဲ့

အခါမှ သာမညလက္ခဏာဘက်ကို ကူးပြောင်းသွားတာလို့ ဒီလို ပြောတာပေါ့။ ပြောင်းသွားတယ်ဆိုတာ အသိဉာဏ်ရောက်သွားတာ။ သဘာဝလက္ခဏာကို ကျော်ဖြတ်ပြီး သာမညလက္ခဏာ ထိအောင် အသိဉာဏ်ရောက်ရှိသွားတယ်။ အဲဒီကျတော့မှ ယောဂီဟာ ဝိပဿနာလမ်းကြောင်းပေါ် ပြည့်ပြည့်ဝဝရောက်ရှိ သွားတယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။

ဉာဏ်စဉ်နဲ့ပြောမယ်ဆိုရင် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယ-ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဒီဉာဏ်နှစ်ခုအဆင့်မှာ သဘာဝလက္ခဏာ ကိုသာသိတယ်။ သာမညလက္ခဏာကို မသိသေးဘူး။ ရုပ်နဲ့နာမ် ကို သဘာဝရူထောင့်ကပဲ မြင်သေးတယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ မမြင်သေးဘူး။ သဘာဝရူထောင့်က ရုပ်၊ နာမ်၊ ဓမ္မတွေရဲ့ အကြောင်းကိုပဲ သိသေးတယ်။ မမြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့ သဘော၊ အစိုးမပိုင်တဲ့သဘောတွေကို မမြင်သေးဘူး။

သမ္မသနဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါကျမှ မမြဲတဲ့သဘောကို သုံးသပ်မိလာတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့သဘောကို သုံးသပ်မိလာတယ်။ အစိုးမပိုင်တဲ့သဘောကို သုံးသပ်မိလာတယ်။ သမ္မသနဉာဏ်က ထပ်တလဲလဲ သုံးသပ်ပေးလိုက်တဲ့အခါ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ပိုပြီးတော့ ပြတ်ပြတ်သားသား အဖြစ် အပျက် မြင်လာတယ်။ ဉာဏ်စဉ်က အဲဒီလိုတက်သွားတာ။ အဖြစ်အပျက်မြင်လာတယ်။ အဲဒါကြောင့် “လက္ခဏာရမ္မဏိက

ဝိပဿနာ” ခေါ် သဘာဝတရားတွေကို အမှတ်အသား လက္ခဏာရှုထောင့်ကမြင်တဲ့ အသိဉာဏ်တစ်မျိုးကို ဝိပဿနာ လို့ ခေါ်တာပေါ့။

အဲဒီမှာ သောတာပန်ဖြစ်စေတဲ့ ဝိပဿနာကို ကျင့်ကြံ အားထုတ်လို့ ပထမအဆင့် အနေနဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ဆိုက်ရောက်တယ်။ အဲဒီလို ဆိုက်ရောက် တဲ့အခါ သကဒါဂါမ်မိမဂ်၊ သကဒါဂါမ်မိဖိုလ်ကိုတက်ဖို့ ဘာလုပ် ရတုန်းဆိုရင် ဒီဝိပဿနာလမ်းကြောင်းပေါ်ကိုပဲ ပြန်လျှောက် ရတယ်။ ဒီဝိပဿနာက သောတာပတ္တိမဂ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ရစေတတ်တဲ့ ဝိပဿနာထက် ပိုအဆင့်မြင့်တယ်။ ဆိုလိုတာက ပိုပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ မြင်တယ်ပေါ့။ သကဒါဂါမ်မိမဂ်၊ သကဒါဂါမ်မိဖိုလ်ကို ရပြီးတဲ့အခါ ဝိပဿနာမြင့်ရင် အနာဂါမ်မိ မဂ်၊ အနာဂါမ်မိဖိုလ်ကို ရောက်တယ်။ အေး၊ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး တဲ့အခါ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဝိပဿနာကို ဆက်ပြီးမြင့်ရတယ်။ အဲဒီလိုမြင့်လိုက်တော့မှ အဲဒီ ဝိပဿနာရဲ့ အရှိန်အဟုန်နဲ့ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ရပြီး ကိလေသာတွေအားလုံး ကုန်သွားတာဖြစ်တယ်။

အဲဒီတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေဟာ သောတာပန်အဆင့်ပဲရှိသေး တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ သကဒါဂါမ်အဆင့်၊ အနာဂါမ်အဆင့်၊ ရဟန္တာအဆင့် ရောက်ဖို့ရန်အတွက် ဘာလုပ်ရမလဲဆိုရင် ဒီ

ဝိပဿနာအလုပ်ပဲ ဆက်ပြီးအားထုတ်ရမယ်ပေါ့။ ဝိပဿနာ ဆိုတာဟာ လက္ခဏာကိုသိမြင်တဲ့ အသိဉာဏ်တစ်မျိုးပဲ။ ဒီ လက္ခဏာတွေ ပိုပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ မြင်လာအောင် မြတ်စွာဘုရားက “အနတ္တလက္ခဏသုတ်” ကို ထပ်ဟောတာ ဖြစ်တယ်။

အဲဒီတော့ သာမညလက္ခဏာဆိုတာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လို့ (၃)မျိုးပဲရှိတာကိုး။ ဒီ(၃)မျိုးပဲ ထပ်ပြီးရှင်းလင်းဟောကြား တယ်လို့ ပြောရမယ်။ အဲဒီလို ရှင်းလင်းဟောတဲ့အခါမှာ ခေါင်းစဉ်ကို “အနတ္တလက္ခဏ” လို့ ဘာဖြစ်လို့တပ်သလဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားက ဒီတရားတော်ကို စပြီးဟောတဲ့အခါ “ရှုပံ- ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ” ဆိုတာကနေစတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ ဒီစကား လုံးကနေ စသလဲဆိုရင် အနိစ္စ ဒုက္ခတို့ဆိုတာက ဘုရားမပွင့်လဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသာတယ်ပေါ့။ သို့သော်လည်း အဆင့်မြင့် တဲ့ အနိစ္စ မြင်တာတော့ မဟုတ်လောက်ဘူးပေါ့နော်။ မမြဲတဲ့ သဘောလေးတွေကို သာမန်အားဖြင့် ကြည့်မယ်ဆိုရင် ကိုယ့် မျက်စိအောက်မှာပဲ မမြဲဘူးဆိုတာလေးတွေကို စဉ်းစားလို့ရလာ တယ်ပေါ့။ နောက်ပြီးတော့ အဆင်မပြေဘူး ဆင်းရဲတယ်ဆိုတဲ့ သဘောလေးတွေကိုလည်း စဉ်းစားလို့ရတယ်။

သို့သော် အနတ္တဆိုတဲ့ ဒီအဆင့်ကိုရောက်ဖို့ရန် အလွန် ခဲယဉ်းတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ “အနတ္တလက္ခဏာ” ဆိုတာ ဘုရား

ပွင့်မှ သိခွင့်ရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားမပွင့်ခင်တုန်းက ဘာသာရေး
လောကကြီးတစ်ခုလုံးဟာ အတ္တဆိုတဲ့ အစွဲကြီးပေါ်မှာ ရပ်တည်
နေကြတယ်။ အတ္တဆိုတဲ့ အယူအဆကြီးတစ်ခုကို ယူဆထားပြီး
တော့ ဟောဒီ အတ္တနဲ့ပဲ သံသရာကိုရှင်းပြတယ်။ ကံကိုလည်း
ရှင်းပြတယ်။

တချို့က “သံသရာတို့ ကံတို့ အယူအဆတွေဟာ ဟိန္ဒူ
ဝါဒမှာလည်းပါတယ်။ ဗုဒ္ဓတရားတွေဟာ အဲဒီကနေ ကူးထား
တယ်၊ ယူထားတယ်” လို့ ဒီလိုပြောကြတယ်။ အနှစ်သာရချင်း
မတူဘူးဆိုတာကို မစဉ်းစားမိကြဘူးပေါ့။ ဟိန္ဒူဝါဒတို့ ဗြဟ္မဏ
ဝါဒတို့က အတ္တပေါ်မှာမှီပြီးတော့ ကံနဲ့သံသရာကိုရှင်းပြတာ။
ဗုဒ္ဓက အတ္တဆိုတာမရှိဘူးဆိုတာကို အတိအကျပြောတာ။ အတ္တ
မရှိဘဲနဲ့၊ အတ္တပေါ်မှာ အခြေမပြုဘဲနဲ့ ကံတို့၊ သံသရာတို့
ရှင်းပြတာဆိုတော့ လုံးဝမတူဘူး။ ကံဆိုတဲ့စကားလုံးလေး တူတာ
နဲ့၊ သံသရာဆိုတဲ့ စကားလုံးလေးတူတာနဲ့ တူတယ်လို့ ဒီလို
မအောက်မေ့နဲ့။ အခြေပြုတာချင်းက အလွန်ကိုကွဲလွဲတယ်။
အတ္တဆိုတာ မရှိဘူးလို့ တိတိပပငြင်းပြီးတော့ အဖြေထုတ်တာ
ဟာ မြတ်စွာဘုရားတစ်ပါးပဲရှိတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အနတ္တဆိုတာ
အရေးကြီးလို့ ဒီနေရာမှာ ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီး ဟောထားတာ
ဖြစ်တယ်။

အနတ္တတရား ဟောလိုက်သဖြင့် တခြားဘာသာတွေနဲ့ လုံးဝဆန့်ကျင်သွားတယ်။ အယူအဆရေးရာမှာ တခြားဘာသာ တွေနဲ့ လုံးဝမတူဘူးဆိုတာကို ဒီ အနတ္တဆိုတဲ့ စကားလုံးကနေ ထုတ်ဖော်ပြောတာဖြစ်တယ်။ ဒါ မြတ်စွာဘုရားရဲ့တရားတော် က အနတ္တလို့ ထင်ထင်ရှားရှားဟောကြားထားတာ ဖြစ်ပေမယ့် လို့ လောကလူတွေ၊ ဘာသာတရားတွေအားလုံးက အတ္တဆိုတဲ့ အယူအစွဲကို ခိုင်ခိုင်မာမာ ဆုပ်ကိုင်ထားကြတယ်။ ဒါကြောင့် တော်တော်များများက အနတ္တဆိုတာကို လက်မခံကြဘူး။

အနောက်တိုင်းက ဗုဒ္ဓကျမ်းစာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စာအုပ်တွေ မြောက်မြားစွာရေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဟာ အတ္တ အယူအဆကို မြဲမြံစွဲထားတယ်။ သူက ဘာပြောတုန်းဆိုတော့ “အနတ္တလက္ခဏ သုတ် ဆိုတာ ဘုရားဟောတာမဟုတ်ဘူး၊ ရဟန်းတွေက တီထွင် ထားတာ” လို့ဆိုတယ်။ သူ့ရဲ့ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ရေးတယ်။ သူက ဘာအထောက်အထားပြုလဲဆိုရင် ‘အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နာထော’ ဆိုတဲ့စကားကို အထောက်အထားအဖြစ် ပြတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောတာတဲ့။ ကဲ ‘အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နာထော’ ကျတော့ ဘုရားဟောတာလို့ သူဘာလို့ပြောနိုင်တာတုန်း။ အခု ပြောတဲ့ ‘အနတ္တလက္ခဏသုတ်’ ကျတော့ ဘုရားဟောတာ မဟုတ်ဘူးလို့ သူ ဘာအထောက်အထားနဲ့ ပြောမှာတုန်း။

အားလုံးဟာ ၂၅၀၀ ကျော်တုန်းက စကားတွေချည်းပဲ။ အဲဒီတော့ ကိုယ်ထင်ရာကိုယ်ရေးတဲ့ သဘောပဲ။ ‘အနတ္တ-လက္ခဏသုတ်’ကို မယုံရင် ‘အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နာထော’ ကိုလည်း မယုံနဲ့လေ။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၀၀ တုန်းက ဟောခဲ့တဲ့တရားချည်းပဲ ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။

အဲဒီတော့ ကိုယ့်အကြိုက်လေးနဲ့တွေ့ရင် ဘုရားဟော။ ကိုယ့်အကြိုက်နဲ့မတွေ့ဘူးဆိုရင်တော့ ဘုရားဟော မဟုတ်ဘူး ဆိုတဲ့ ဒီစကားဟာ လုံးဝအဓိပ္ပာယ်ကင်းမဲ့တယ်။ ဒီအချက်တွေ ဟာ အလွန်သတိထားရမယ့် အချက်တွေဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒ Buddhism လို့ နာမည်တပ်ပြီးတော့ မိမိရဲ့ အယူအဆတွေ ထည့်ပြီးရေးနေတာဟာ အလွန်အန္တရာယ်များတယ်။ Buddhism လို့ ရေးမယ့်အစား Myism လို့ရေးတာ ပိုကောင်းမယ်။ ဘာဖြစ် လို့တုန်းဆိုတော့ ကိုယ့်ဝါဒကိုယ်ပြောလေ။ ရှင်းရှင်းနော်။ ကိုယ့် ဝါဒကို ဘုရားဟောလို့ ဆိုင်းဘုတ်တပ်တာတော့ မကောင်းဘူး ပေါ့။

‘အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နာထော’ ဆိုတဲ့ မြတ်စွာဘုရား ဟောလိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မှန်က မိမိသည်သာလျှင် မိမိရဲ့ကိုးကွယ် ရာလို့ ဆိုလိုတယ်။ ဒီ သမုတိသစ္စာရှုထောင့်ကနေပြီးတော့ ပြောတဲ့စကားကို ပရမတ္ထရှုထောင့်ကနေကြည့်ပြီး သူက ဟိန္ဒူ ဝါဒနဲ့ ရောပစ်လိုက်တယ်။ “အတ္တာ=Universal soul၊ အတ္တနော=

Individual Soul ရဲ့ နာထော = ကိုးကွယ်ရာ ဘုရားကြီးပဲ” လို့ ဒီလိုဘာသာပြန်လိုက်တယ်။ ဟိန္ဒူဝါဒမှာ အတ္တက (၂)မျိုးရှိတာ ကိုး။ ပရမတ္တမ ဆိုတာတစ်ခု၊ အတ္တမ ဆိုတာတစ်ခု။

ပရမတ္တမ ဆိုတာ ဘာကိုပြောတာလဲဆိုရင် ထာဝရဘုရား ကြီးကို ပြောတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ထာဝရဘုရားကြီးဆိုတဲ့ Soul လို့ ပြောတာကျတော့ Soul ကို Capital Letter နဲ့ရေးရတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ God ကို ဘယ်တော့မဆို Capital Letter နဲ့ပဲ ရေးတယ်။ ကြီးမြတ်တယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပေါ့နော်။ အဲဒီ Universal Soul ဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုလည်း သူက Capital Letter နဲ့ရေးတယ်။ အဲဒါဟာ ပရမတ္တမ ဖန်ဆင်းရှင်ကြီးကို ရည်ညွှန်း တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ပရမတ္တမ က ဖန်ဆင်းလိုက်တဲ့အခါမှာ လူတွေ နတ်တွေ အားလုံးသတ္တဝါတွေရဲ့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ အတ္တ လေးဟာ ပေါ်လာတယ်။ ဒါ Individual Soul လို့ခေါ်တယ်။ အသီးသီး အသီးသီး အတ္တကလေးတွေရှိကြတယ်။ အဲဒီမှာ “အတ္တဆိုတဲ့ ဖန်ဆင်းရှင် Soul ကြီးဟာ အတ္တလို့ခေါ်တဲ့ Indi- vidual Soul ရဲ့ နာထော-ကိုးကွယ်ရာအရှင်သခင်ကြီးပဲ” လို့ ဒီလို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားတယ်။ အလွန် ပုံပျက်ပန်းပျက် ဖြစ်အောင် မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်တာ။ ဒါတွေလည်း သတိထားဖို့တော့ ကောင်းတာ

ပေါ့နော်။ ဘယ်သူတွေမှားမှား ကိုယ်မမှားဖို့တော့ အရေးကြီးတာပေါ့။

ကောင်းပြီ၊ ‘အနတ္တလက္ခဏသုတ်’ နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူတို့က ဘုန်းကြီးတွေ တီထွင်ထားတဲ့သုတ်ပါလို့ပြောတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက အတ္တဝါဒပါတဲ့၊ အနတ္တဝါဒ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ဒီလိုပြောကြတယ်။ အဲဒီစာအုပ်တွေ ဖတ်မိလို့ရှိရင် သတိထားမိဖို့ပြောတာ။ မဖတ်ရင်တော့ ကိစ္စမရှိဘူး။ ဖတ်လို့ရှိရင် ခေါင်းထဲမှာ အမှိုက်တွေရောက်လာတတ်တယ်။ ကိုယ့်ခေါင်းကြီးကို အမှိုက်ပုံကြီးဖြစ်အောင် မလုပ်သင့်ဘူးပေါ့နော်။

‘အနတ္တလက္ခဏသုတ်’ မှာ မြတ်စွာဘုရားက အနတ္တရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းတဲ့အခါမှာ တစ်ခါတစ်ရံ အနိစ္စရှုထောင့်က ရှင်းတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဒုက္ခ ရှုထောင့်ကနေ ရှင်းတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီခေတ်ကလူတွေရဲ့ ခေါင်းထဲမှာ “အတ္တ” ဆိုတာ စွဲနေတာကိုး။ အတ္တ မဟုတ်ဘူး၊ အနတ္တ ဆိုပြီးတော့ Negative နဲ့ အတ္တကို ငြင်းပယ်တဲ့အခါမှာ ဘယ်ရှုထောင့်ကနေ မြတ်စွာဘုရားက ငြင်းပယ်သလဲဆိုရင် အနိစ္စရှုထောင့်၊ ဒုက္ခရှုထောင့်ကနေ ငြင်းပယ်တယ်။

အဲဒီမှာကြည့်၊ မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စဝဂ္ဂီတွေကို အတ္တ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ရှင်းပြတယ်။ ဘယ်လိုရှင်းပြတုန်းဆိုတော့ ခန္ဓာငါးပါးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ‘ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ’ ဆိုတဲ့

စကားလုံးလေးနဲ့စတယ်။ “ရဟန်းတို့၊ ရုပ်တရားဟာ အတ္တ မဟုတ်ဘူး၊ အနတ္တ ဖြစ်တယ်”

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ထွန်းကားနေတဲ့ အတွေးအခေါ် အတ္တ မဟုတ်ဘူး။ ဒါဖြင့် အတ္တဆိုတာ ဘာကိုပြောတာတုန်း။ အတ္တနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အလွန်ကျယ်တယ်။ အမျိုးမျိုးတွေးခေါ်ပြီး ပြောကြ တယ်။ အဲဒီတော့ သိသာတာတွေကို ပြောမယ်ဆိုရင် “အတ္တ ဆိုတာ ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြီးစိုးတဲ့အရာ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို အုပ်စိုးနေတဲ့ အရာဖြစ်တယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဘယ်သူက အုပ်စိုးနေလဲဆိုရင် အတ္တက အုပ်စိုးနေတယ်။ စိတ်ကအုပ်စိုးနေတယ်ဆိုရင် စိတ်က အတ္တပဲ။ ရုပ်ကအုပ်စိုးနေတယ်ဆိုရင် ရုပ်က အတ္တပဲ။ အဲဒါဟာ ‘သာမီ’ လို့ခေါ်တယ်။ ‘သာမီ’ ဆိုတာ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ပိုင်ရှင် ရှိတယ်ပေါ့။ အဲဒီပိုင်ရှင်ဟာ မြန်မာလူမျိုးတွေပြောတဲ့စကားလို လူသေသွားတဲ့အခါ လိပ်ပြာ၊ ဝိညာဉ်ကောင်ဟာ ထွက်သွား တယ်။ ပြီးတော့ နောက်ဘဝကူးသွားတယ်။ ဘဝကူးသွားတယ် ဆိုတဲ့စကားဟာ အပြောသက်သက်မဟုတ်ဘဲနဲ့ တကယ့်ကို ခန္ဓာကိုယ်ထဲက အသက်ကလေးဟာ ထွက်သွားပြီး နောက်ဘဝ ဝင်စားတယ်လို့ပြောရင် ဒါ အတ္တဒိဋ္ဌိပဲဖြစ်တယ်။ စကားအနေနဲ့ တော့ ပြောလို့ရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားလဲ စကားအနေနဲ့တော့ သုံးတာပဲ။ သမုတိသစ္စာပိုင်းက ပြောလို့ရတယ်နော်။

တိဘက်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက လူတစ်ယောက် သေသွားလို့ရှိရင် အဲဒီ Soul သို့မဟုတ် Spirit အသက်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ လိပ်ပြာက ဘဝကူးဖို့ရာအတွက် (၄၉)ရက် အချိန်စောင့်နေရသေးတယ်။ နောက်ဘဝအတွက် သွားဖို့ရာ အဆင်သင့်မဖြစ်သေးလို့နော်။ ဗမာတွေကျတော့ အိမ်ပေါ်က (၇)ရက်မဆင်းဘူးဆိုတာကလည်း ဒါလည်းပဲ waiting လုပ်တဲ့သဘောပဲ။ ကလေးအမေ သေသွားလို့ရှိရင် လိပ်ပြာခွဲတာတို့ ဘာတို့ လုပ်ကြသေးတယ်။ ဘယ်ကလိပ်ပြာမှန်းလဲ မသိဘူးနော်။ အဲဒီ အယူအစွဲလေးတွေက ရှေးကတည်းကရှိနေတာ။ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ရဲ့ တရားတော်အရဆိုရင် ခုသေ ခုဘဝသစ်တစ်ခုကို ရောက်သွားတာ။

အေး၊ အိမ်ပေါ်မှာ ချောက်ချောက် ချက်ချက် လုပ်နေတယ်၊ အယောင်ပြနေတယ်ဆိုရင် ပြိတ္တာဖြစ်နေတာပေါ့။ အဲဒါလည်း ဘဝတစ်ခုပဲပေါ့။ လူတွေကတော့ ဘာပြောတုန်းဆိုရင် မကျွတ်သေးဘူးတဲ့။ ကိုယ်ကလည်း ကျွတ်တာမှတ်လို့။ ကိုယ်လည်းပဲ မကျွတ်သေးဘူးနော်။ အမှန်ကတော့ အဲဒီလိုဖြစ်တာဟာ ဘဝတစ်ခုကို ရောက်သွားတာပဲ။ ဘဝတစ်ခုအဆုံးသတ်တာနဲ့ နောက်ဘဝတစ်ခုကို စောင့်စရာမလိုဘူး၊ ချက်ချင်းရောက်သွားတာ။

ဒီနေရာမှာ အတ္တဆိုတာကို သူတို့က ဘာပြောတုန်းဆိုရင် ခန္ဓာကိုယ်မှာ ပိုင်ရှင်ရှိတယ်။ ပိုင်ရှင်ဆိုတာ အိမ်မှာ ပိုင်ရှင်

ရှိသလို ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း ပိုင်တဲ့သူရှိတယ်။ အဲဒီ ပိုင်တဲ့သူက ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟောင်းရင် ပစ်သွားပြီးတော့ နောက်ခန္ဓာကိုယ် အသစ်ရှိရာကို ရောက်သွားတယ်။ သူတို့တွေးတဲ့ အတွေးတွေ ပေါ့။ အဲဒါကို “သာမီ” လို့ခေါ်တယ်။

နောက် ‘နိဝါသီ’ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အမြဲနေတယ်။ အိပ်နေလည်း ရှိတာပဲ။ ဘယ်အချိန်မဆို သူအမြဲရှိနေတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အိမ်ရှင်၊ အမြဲနေထိုင်သူအဖြစ် အတ္တကိုရည်ညွှန်းပြီး ပြောကြတယ်။ နောက်တစ်ခု ဘာပြောတုန်းဆိုရင် အတ္တက လုပ်စရာတွေကိုလုပ်တယ်။ ထမင်းစားတာ ဘယ်သူကစားလဲ၊ အဲဒီ အတ္တက စားတယ်။ တီဗီကြည့်တာ ဘယ်သူကကြည့်တာလဲဆိုရင် အတ္တကကြည့်တာနော်။ ဟိုဟာဒီဟာပြောတာတွေ၊ လုပ်ငန်းကိုင်ခန်း လုပ်တာတွေ ဘယ်သူကလုပ်တာလဲ၊ ဟောဒီ အတ္တက လုပ်တာ။ သူက အားလုံးလုပ်နေတာပေါ့။ အတ္တက မျက်စိကို အသုံးပြုတယ်၊ နားကိုအသုံးပြုတယ်၊ နှာခေါင်းကိုအသုံးပြုတယ်၊ လျှာကို အသုံးပြုတယ်။ လုပ်တာမှန်သမျှ အတ္တကတဲ့။ အဲဒီ အတ္တကို ‘ကာရက’ လို့ခေါ်တယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် အတ္တကို ပြုလုပ်သူ ‘ကာရက’။ အကျိုးကို ခံစားသူ ‘ဝေဒက’ လို့ခေါ်တယ်။ ခံစားသူ၊ လုပ်သူ ဆိုတာ တကယ်ရောရှိရဲ့လားလို့ဆိုရင် ‘ကမ္မဿ ကာရကော နတ္ထိ’ ကံကို လုပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မရှိဘူး။ အကြောင်းတရား ဖြစ်ပေါ်တာကိုပဲ

လုပ်တယ်လို့ ပြောတာဖြစ်တယ်။ ‘ဝိပါကဿ ဝ ဝေဒကော’
 အကျိုးကိုခံစားသူ (ခံစားတဲ့ အတ္တဆိုတာ) လည်းမရှိဘူး။ အကျိုး
 တရား ဖြစ်ပေါ်မှုသာဖြစ်တယ်။ ‘သုဒ္ဓဓမ္မာ ပဝတ္တန္တိ၊ ဝေဝေတံ
 သမ္ပဒဿနံ’ သဘောတရားသက်သက် ဖြစ်နေခြင်းမျှသာ
 ဖြစ်တယ်လို့မြင်မှ တကယ် ‘သမ္ပဒဿန’ မှန်ကန်တဲ့အမြင်လို့
 ဒီလိုပြောတာနော်။ အဲဒါကြောင့်မို့ ‘ကာရက’ ဆိုတဲ့ ပြုလုပ်သူ
 လည်း မရှိဘူး။ ‘ဝေဒက’ ဆိုတဲ့ ခံစားသူလည်း မရှိဘူး။
 ‘အဓိဋ္ဌာယက’ စီမံဆောင်ရွက်သူဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း မရှိဘူးတဲ့။

တကယ်တော့ ရုပ်နဲ့နာမ်နှစ်ခု ပေါင်းစပ်မိလို့ Energy
 ဖြစ်လာတာ။ ဖြစ်လာပြီး စကားပြောတယ်၊ ပြုလုပ်တယ်။ အဲဒါ
 ဘယ်လောက်ထင်ရှားသလဲဆိုရင် Robot ဆိုတဲ့ စက်ရုပ်ကလေး
 ကိုကြည့်ပေါ့။ Robot ဆိုတဲ့ စက်ရုပ်ထဲမှာ Battery ထည့်ထားပြီး
 လိုအပ်တဲ့အချက်အလက်လေးတွေ အကုန်ပြည့်စုံအောင်ထည့်
 ရင် အဲဒီစက်ရုပ်က စကားပြောတယ်၊ နှုတ်ဆက်တယ်။ ဒီလိုကိုး။
 ဘုန်းကြီးတို့ အမေရိကန်ရောက်တုန်းက ကယ်လီဖိုးနီးယား
 ပြည်နယ်က ဆိုင်တစ်ဆိုင်ထဲကို ဝင်သွားလိုက်တဲ့အခါ အဲဒီ
 ဆိုင်ဝမှာ လူကြီးတစ်ယောက်ရပ်နေတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ အနား
 နားရောက်တော့ welcome လို့ နှုတ်ဆက်တယ်။ နောက် သေချာ
 ကြည့်လိုက်တော့ စက်ရုပ်ကြီးကပြောတာ ဖြစ်နေတယ်။

ဒါဖြင့် စက်ရုပ်ကပြောရင် စက်ရုပ်ထဲမှာဘာရှိသလဲ ဖျက်ကြည့်လိုက်။ ဘာမှမရှိဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ စကားပြောသလဲဆိုရင် စီမံဖန်တီးထားတာတွေ ပေါင်းစပ်လိုက်လို့ Energy ဖြစ်လာတာ။ ကြည့်၊ နာရီလေးကလည်း စကားပြောတာပဲ။ အခုခေတ်ဆိုရင် Talking clock ဆိုတာတွေရှိတယ်။ အချိန်ကျရင် စကားပြောတယ်။ အဲဒီသဘောပဲ၊ ဘုန်းကြီးတို့သန္တာန်မှာ ရုပ်နဲ့နာမ် ပေါင်းစပ်လိုက်တဲ့အခါ စကားလည်းပြောတယ်၊ စားလည်းစားတယ်၊ သွားလည်း သွားတယ်၊ လုပ်လည်း လုပ်တယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ သတ္တဝါလို့ မှတ်ထင်တဲ့အထင် ဖြစ်နေတာ။ တကယ်ကတော့ ရုပ်နဲ့နာမ် ပေါင်းစပ်မိလို့ ဖြစ်နေတာသာဖြစ်တယ်။ နာရီလေးက လှည့်ပတ်သွားနေပြီး အချိန်ကျတဲ့အခါ အချိန်ကို ပြောတယ်။ “ဘယ်နှစ်နာရီရှိပြီ” လို့။ ဒီနာရီထဲက ဘယ်အကောင်က ပြောနေတာလဲလို့ဆိုပြီး ဖျက်ကြည့်ရင် တွေ့မလားအကောင်၊ ဘယ်တွေ့မလဲနော်။

အေး၊ အဲဒါလိုပဲ၊ ဘုန်းကြီးတို့သန္တာန်မှာ တကယ်စူးစိုက်ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် အကောင်ဆိုတာ တွေ့မှာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ အတ္တဆိုတာ တွေ့မှာမဟုတ်ဘူး။ စီမံဖန်ဆင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ တွေ့မှာမဟုတ်ဘူး။ အားလုံး အချိုးကျပေါင်းစပ်လိုက်တဲ့အခါမှာ Energy ဖြစ်လာပြီး စကားပြောတာတွေ၊ လှုပ်ရှားတာတွေ

ဖြစ်ပေါ်လာတာသာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုမြင်ဖို့လိုတယ်လို့ပြောတာ နော်။

အဲဒီတော့ ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ဘယ်လိုပဲ စကားပြောပြော၊ ဘယ်လိုပဲ ရယ်ရယ်၊ ဘယ်လိုပဲ ငိုငို၊ ဘာတွေပဲ လုပ်နေနေ စကားပြောသူဆိုတာ မရှိဘူး၊ ရယ်သူဆိုတာ မရှိဘူး၊ ငိုသူဆိုတာ မရှိဘူး၊ အလုပ်လုပ်သူဆိုတာ မရှိဘူး။ အတ္တဆိုတာ ဟာ မရှိတဲ့အတွက် “သုည” လို့ပြောတာဖြစ်တယ်။ တကယ် တော့ ရုပ်နဲ့နာမ် နှစ်ရပ်ပေါင်းစပ်ပြီး ဖြစ်နေခြင်းမျှသာဖြစ်တယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဖျက်ပြီးရှာကြည့်မယ်ဆိုရင် ဘာမှတွေ့မှာမဟုတ် ဘူးတဲ့။ စက်ရုပ်ကိုဖျက်ရှာသလို Talking Clock ကိုဖျက်ရှာသလို ဘာမှတွေ့မှာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ သဘာဝတွေပဲ တွေ့လိမ့်မယ်။ စကားပြောသူကိုရှာတွေ့မှာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ အဲဒါကြောင့် “သုည” ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ အနတ္တကို နားလည်ရတယ်။

အေး၊ ကောင်းပြီ၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား က အနတ္တကို ဘယ်ရှုထောင့်ကဟောသလဲဆိုရင် ဒုက္ခရှုထောင့် က ဟောတယ်။ “ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ-ရဟန်းတို့၊ ရုပ်ဟာ အနတ္တ၊ အတ္တမဟုတ်ဘူး” တဲ့။ စဉ်းစားဖို့နည်း ပေးလိုက်တယ်။ “ရူပဉ္စဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ” ရုပ်ဟာ အတ္တလို့ ဆိုရင်တဲ့ “နယိဒံ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ- ဒီရုပ်ဟာ

ဖျားတာ နာတာ ထိခိုက်တာ နစ်နာတာ ဘယ်တော့မှမရှိရဘူး”
တဲ့။

ဒီနေရာမှာ “အာဗာဓာယ” ဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ပတ်သက်
ပြီး တောင်မြို့ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ဖျားနာခြင်း”။ ရှေး
ဆရာတော်ဘုရားကြီးတွေက “နာကျင်ခြင်း” လို့ ဘာသာပြန်ကြ
တယ်။ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “အာဗာဓာယ” ရဲ့
အဲဒီအဓိပ္ပာယ်တွေကို သူ့စိတ်ထဲမှာ မှန်တယ်လို့ မထင်ဘူး။
“အာဗာဓာယ” ကို “နှိပ်စက်ခြင်းငှာ” လို့ မဟာစည်ဆရာတော်
ဘုရားကြီးက ပြန်ဆိုတယ်။

အဲဒီတော့ “အာဗာဓာယ” ဆိုတာ ဖျားနာတာလား၊ ထိခိုက်
နစ်နာတာလား၊ သို့မဟုတ် နှိပ်စက်တာလားဆိုတာ ရွေးရလိမ့်
မယ်။ “အာဗာဓ” ဆိုတာ အနာရောဂါဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲနော်။
ရုပ်ဟာနာကျင်တတ်တယ်၊ ဖျားနာတတ်တယ်။ ဒါဟာ အဓိပ္ပာယ်
တစ်ခု။ ရုပ်ဟာ နှိပ်စက်တတ်တယ်ဆိုတာ အဓိပ္ပာယ်တစ်ခု။
အဲဒီတော့ အဓိပ္ပာယ်(၂)ခုလုံး မမှားဘူးလို့ပြောရမယ်။ သို့သော်
“အာဗာဓ” ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ “တော ၄၀” ထဲမှာလည်း
ပါတယ်။ (တော ၄၀ ဆိုလို့ ဘာတော ညာတောတွေ သွား
အောက်မေ့မနေနဲ့) ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး “အနိစ္စတော၊
ဒုက္ခတော၊ အနတ္တတော” ဆိုတဲ့ “တော ၄၀” ကိုပြောတာနော်။

အဲဒီမှာ “အာဗာဓတော” ဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုတဲ့အခါ ဘယ်လိုဖွင့်တုန်းဆိုတာကြည့်။ လောကလူတွေမှာ “အာဗာဓာ” ဆိုတဲ့ ရောဂါဖြစ်နေပြီဆိုရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို မပိုင်တော့ဘူး။ ကိုယ်သွားချင်ရာ သွားလို့မရဘူး၊ နေမကောင်းဖြစ်ပြီဆိုရင် ကိုယ်သွားချင်ရာ သွားလို့မရဘူး။ နာကျင်ကိုက်ခဲ ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရှိနေပြီဆိုရင် ကိုယ်သွားချင်ရာ သွားလို့ မရတော့ဘူး။ အဲဒီ အဓိပ္ပာယ်ကို ယူပြီးတော့ “အသေရိဘာဝနေကတာယ” လို့ အကြောင်းပြ ဖွင့်တယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ အသေရိ ဆိုတာ ကိုယ်လုပ်ချင်ရာလုပ်လို့ မရဘူး၊ ကိုယ်လုပ်ချင်ရာ မလုပ်နိုင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တာကို “အာဗာဓ” လို့ခေါ်တာ။ “ရောဂါ” ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲ။

နောက်တစ်ခုကဘာတုန်းဆိုရင် “အာဗာဓပဒဋ္ဌာနတာယ” နာကျင်ခြင်း၊ ထိခိုက်ခြင်းရဲ့ အဓိကအကြောင်း ဖြစ်လို့ပါပဲတဲ့။ ရုပ်ရှိနေရင် နာမှာပဲ၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ ရှိနေရင် နာမှာပဲ။ အဲဒီတော့ “အာဗာဓ” ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဒုက္ခလို့ ပြောတာဖြစ်တယ်။ ဒုက္ခကို ရည်ညွှန်းတာ။

အဲဒီတော့ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြောသလို နှိပ်စက်တယ်ဆိုတာလည်း ဒုက္ခပဲ၊ နာကျင်တယ်ဆိုတာလည်း ဒုက္ခပဲ။ ဒါပေမယ့် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက နာကျင်တယ် ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို မမှန်ဘူးလို့ တိတိလင်းလင်း ဆိုထား

တယ်။ ဘုန်းကြီးတို့သဘောပြောရရင် “အာဗာဓတော” ဟာ “တော ၄၀” ထဲမှာပါသည့်အတိုင်း နာကျင်တယ်ပြောလည်း မှန်တယ်။ ထိခိုက်နစ်နာတယ်၊ နှိပ်စက်တယ် ပြောရင်လည်း မှန်တယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တိုင် ဘာသာပြန်ထားတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဘာသာပြန်မှာ “အာဗာဓတော” ကို နာကျင်ခြင်း၊ ရောဂါဝေဒနာဖြစ်ခြင်းလို့ ပြန်ထားတယ်။ အဲဒီစကားလုံးပဲ။ အနတ္တကို ဒုက္ခရှုထောင့်ကနေ ပြီး ဟောတာဆိုတော့ ရုပ်ဟာ “အာဗာဓ” နာတယ်။ ရုပ်ဟာ ပင်ကိုယ်က မစွမ်းနိုင်ဘူး၊ စွမ်းရည်သတ္တိမရှိဘူး။ နာကျင်တယ်၊ ဖျားနာနေတာနဲ့ အလားတူတယ်။ ဟောဒီအဓိပ္ပာယ်နဲ့ ယူမယ် ဆိုရင် အဓိပ္ပာယ်ပြန်ဆိုချက် နှစ်ခုလုံးကို မှားတယ်လို့ပြောလို့ မရဘူးနော်။

အဲဒီတော့ နာကျင်တယ်လို့ပဲပြန်ပြန်၊ ဖျားနာတယ်လို့ပဲ ပြန်ပြန်၊ နှိပ်စက်တယ်လို့ပဲပြန်ပြန် “အာဗာဓ” ဆိုတာဟာ ဒုက္ခ ရဲ့ သဘောကို ပြတယ်လို့ပဲမှတ်ရမယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်လာ “တော ၄၀” ကိုကြည့်။ အဲဒီအထဲမှာ “အာဗာဓတော” ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ် ရတယ်။

အေး၊ ကောင်းပြီ၊ “အာဗာဓါယ” ကို ရှေးဆရာတော်ကြီး တွေ ပြန်ဆိုတဲ့အတိုင်း “နာကျင်ခြင်းငှာ”၊ ရုပ်ဟာ အကယ်၍ အတ္တဆိုရင် မနာရဘူး။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုရင် အတ္တ ဆိုတဲ့

သဘာဝတရားက ပိုင်စိုးတာကိုး။ သူ့ကိုယ်တိုင် စီမံခန့်ခွဲတာ၊ ပိုင်စိုးတာ ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် နာကျင်မှုဆိုတာ မဖြစ်စေရဘူး။ ရုပ်ဟာ သူ့ကိုယ်သူ စိုးပိုင်ဖို့နေနေသာသာ သူ့ဟာသူပဲ နာနေရတာဆိုတော့ ဘယ်လိုလုပ် စိုးပိုင်မှာလဲ၊ မစိုးပိုင်ဘူး။ ခန္ဓာငါးပါးဟာ သူ့ဟာသူ နာနေတာ။ ကိုယ်နာတာတောင် ကိုယ်ပျောက်အောင် မကုနိုင်တာ၊ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သူများကို ကုပေးနိုင်မှာတုန်း။

ဒါကြောင့် “အာဗာဓ” ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဟာ နာကျင်တာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နှိပ်စက်တာပဲဖြစ်ဖြစ် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်တော့ ဆီလျော်ပါတယ်လို့ပဲ မှတ်ရမယ်။ ရုပ်ဟာ နာကျင်တတ်တယ်၊ နှိပ်စက်တတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အကယ်၍ အတ္တလို့ဆိုရင် ဒီရုပ်ဟာ မနာရဘူး၊ မနှိပ်စက်ရဘူး၊ မဖျားနာရဘူး။

ဒါတင်မကသေးဘူးတဲ့။ “လဗ္ဘေထစ ရူပေ ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသိ” ရုပ်တရားဟာ ဒီလိုဖြစ်၊ ဒီလိုမဖြစ်နဲ့လို့ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း ရှိရမယ်တဲ့။ နာရင် မနာရဘူးပေါ့၊ ဖျားရင် မဖျားရဘူး၊ မပျက်စီးရဘူး၊ ဒုက္ခမရောက်ရဘူး၊ ငါ့ရုပ်ကလေးဟာ သန်သန်မာမာပဲ။ ဒီလိုထိန်းချုပ်လို့ရမလား၊ မရနိုင်ပါဘူး။ ရုပ်တရားဟာ ပျက်စီးမယ်၊ ဖျားနာမယ်၊ ဒုက္ခဖြစ်စရာကြုံရင်ကြုံမယ်။ ဒီလိုဖြစ်တာဟာ ဒုက္ခရူထောင့်ပဲလေ။ ရုပ်ဟာ နာတတ်တယ်၊ ကျင်တတ်တယ်၊ နာတတ် ကျင်တတ်

ရုံတင်မဘူး၊ မနာအောင်၊ မကျင်အောင် လုပ်လို့ရမဘူး။ ဒီလို ပြောတာနော်။ အဲဒါ ဒုက္ခရူထောင့်ကနေ အနတ္တ ကိုပြောတာ ဖြစ်တယ်။

“ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ” ရုပ်ဟာ အနတ္တတဲ့။ ဒါကြောင့် မို့ ရုပ်ဟာနာတယ်၊ နှိပ်စက်တယ်။ ရုပ်ကလေးကို ကိုယ့်ဆန္ဒ အတိုင်းဖြစ်အောင် လုပ်လို့လည်းမရဘူး။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲလို့ လည်း မရဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ အနတ္တဖြစ်တယ်။ ဒါ ဒုက္ခရူထောင့် ကနေ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ အနတ္တပဲ။

ဝေဒနာ အနတ္တဖြစ်ပုံ

ထို့အတူပဲ ဝေဒနာကိုလည်း ရုပ်အတိုင်းပဲဟောတယ်။ “ဝေဒနာ အနတ္တာ” ဝေဒနာဆိုတာ အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း စိတ်ရဲ့ခံစားမှုတစ်မျိုးပဲဖြစ်တယ်။ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ပျော်ရွှင်ခြင်းဟာလည်း ခံစားတာပဲ၊ ဝမ်းနည်းတာလည်း ခံစားတာပဲ၊ ချမ်းသာတာလည်း ခံစားတာပဲ၊ ဆင်းရဲတာလည်း ခံစားတာပဲ။ ချမ်းသာမှုလည်းမဟုတ်ဘူး၊ ဆင်းရဲမှုလည်းမဟုတ်ဘူး ဆိုတာဟာ ခံစားတာပဲ။ အဲဒီခံစားမှု ဝေဒနာတွေဟာလည်းပဲ အတ္တ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုရင် ဝေဒနာဟာ ဒီအတိုင်း တည်မြဲနေတာမှမဟုတ်ဘဲကို။ ဝေဒနာဟာလည်း ထိခိုက်နစ်နာ ပျက်စီးတတ်တဲ့ သဘောတရားကြီးပဲ။ အဲဒီဝေဒနာ

ဟာလည်း ထိန်းချုပ်လို့ရလားဆိုတော့ မရဘူး။ ကိုယ်ဖြစ်ချင်တဲ့ အတိုင်း မဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အနတ္တ။

သညာ အနတ္တဖြစ်ပုံ

သညာ ဆိုတာကိုလည်းကြည့်ဦး။ “သညာ အနတ္တာ” လူတွေရဲ့စိတ်ထဲမှာ အာရုံတစ်ခုကို မြင်လိုက်တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် အာရုံကို မှတ်သားပြီးသားဖြစ်နေတယ်။ မှတ်မိလွယ်လို့ရှိရင် အမှတ်သညာ ကောင်းလိုက်တာလို့ပြောကြတယ်။ အာရုံတစ်ခု ကို မြင်လိုက်တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် မှတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီ မှတ်မှု သညာ ဟာလည်းပဲ အတ္တမဟုတ်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုရင် အဲဒီသညာလေးဟာ ဒီအတိုင်းနေတာ မဟုတ်ဘူး။ သူဟာ လည်း “အာဗာဓ” ဒုက္ခရောက်နေတယ်။ နှိပ်စက်ခံနေရတယ်။ ဘာကြောင့် နှိပ်စက်ခံရလဲဆိုရင် ဖြစ်ပြီးလာလို့ရှိရင် သူဟာ မြဲနေတာမဟုတ်ဘူး၊ ပျက်သွားတာ။ ဒါကြောင့် အနှိပ်စက်ခံရ တာလို့ ဆိုတာပေါ့။ အဲဒီ သညာကိုပဲ ကိုယ်ဖြစ်ချင်တဲ့အတိုင်း ဖြစ်အောင် လုပ်လို့မရဘူးတဲ့။ သူ့ဟာသူလည်း စွမ်းဆောင်နိုင်မှု မရှိဘူးတဲ့။ ဒါကြောင့် သညာဟာ အနတ္တဖြစ်တယ်။

သင်္ခါရ အနတ္တဖြစ်ပုံ

သင်္ခါရ ဆိုတဲ့ သဘာဝတရားတွေကို ကြည့်လိုက်ဦး။ တွေးတာ ကြံတာတို့၊ စေ့ဆော်တာတို့ ဒီ သဘာဝတရားတွေ၊ စေတသိက်တွေအားလုံးဟာ အနတ္တပဲဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်း ဆိုတော့ သူတို့လည်းမြဲနေတာမဟုတ်ဘူး၊ ဖြစ်မှုပျက်မှုတွေက နှိပ်စက်နေကြတာပဲ။ သူတို့လည်း နှိပ်စက်ခံနေကြရတာပါပဲ။ အကယ်၍ အတ္တဆိုရင်အနှိပ်စက်မခံရဘူးပေါ့။ အေး၊ အနှိပ်စက် မခံရဘူးဆိုမှ အတ္တ။ ခုတော့ အနှိပ်စက်ခံနေရတဲ့အတွက်ကြောင့် အနတ္တဖြစ်တယ်။ သူတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ဖြစ်ချင်တိုင်းမဖြစ်ကြ ဘူး။ ဒါကြောင့် သင်္ခါရဟာလည်း အနတ္တ။

ဝိညာဏ အနတ္တဖြစ်ပုံ

အသိစိတ်ဆိုတဲ့ ဝိညာဉ်လေးလဲကြည့်ဦး။ “ဝိညာဏံ အနတ္တာ” ဝိညာဏဟာလည်းပဲ အနှိပ်စက်ခံနေရတာပဲ။ ဘာက နှိပ်စက်တာလဲဆိုတော့ ဖြစ်ပြီးပျက်တာက နှိပ်စက်နေတာပဲ ဖြစ်တယ်။ သူကိုယ်တိုင်က အနှိပ်စက်ခံနေရတယ်။ အာဇာနည်ပဲ။ အဲဒီလို အနှိပ်စက်ခံနေရရုံတင်မကဘူး၊ ကိုယ်ဖြစ်ချင်တဲ့ အတိုင်း ဒီဝိညာဏ်လေးဟာ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အနတ္တ။

မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတွေကို အထက်မဂ်တွေရဲ့ ဝိပဿနာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိအောင်လို့ ဒုက္ခရူထောင့်

ကနေ အနတ္တကို ရှင်းပြနေတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားက အနတ္တကို ဦးတည်ပြီးတော့ ရှင်းပြနေပေမယ့်လို့ ဝိပဿနာဆိုတာ အနိစ္စလည်းမြင်ရမယ်၊ ဒုက္ခလည်းမြင်ရမယ်၊ အနတ္တလည်း မြင်ရမယ်။ (၃)မျိုးလုံးမြင်မှပြည့်စုံမယ်နော်။ ဒါကြောင့်မို့ မေးခွန်းတွေထုတ်တယ်။ မေးခွန်းထုတ်တာကို ဖြေတယ်ဆိုတာ သင်ထားတဲ့အတိုင်းဖြေတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ အလေးအနက် စဉ်းစားပြီးတော့မှ တကယ်သဘောကျလို့ ဖြေတဲ့အဖြေ ဖြစ်တယ်နော်။

မြတ်စွာဘုရားက “တံ ကိ မညထ ဘိက္ခဝေ” ကဲ၊ ငါမေးမယ်၊ ဘယ်လိုယူဆကြသလဲ၊ ဘယ်လိုပြောကြမလဲ။ “ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါတိ” ရုပ်တရားဟာ နိစ္စလား၊ အနိစ္စလားဆိုတော့ သူတို့စဉ်းစားတယ်။ အလေးအနက် စဉ်းစားပြီးမှ ဖြေတဲ့အဖြေက “အနိစ္စပါဘုရား” တဲ့။ ကျက်ထားလို့ ဖြေတဲ့အဖြေမျိုး မဟုတ်စေရဘူး။ ရုပ်တရားတွေမမြဲတာကို သူတို့ကိုယ်တိုင် ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ရှုပြီးဖြေတာ။ အဲဒါကြောင့် သူတို့စိတ်ထဲမှာ မြဲတဲ့ရုပ်ဆိုတာ ဘယ်မှာမှရှာမတွေ့ဘူး။ မဖြစ်ခင်ကလည်း ရှိနေတာမဟုတ်ဘူး၊ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက်မှာလည်း တစ်နေရာမှာ စုဝေးတည်ရှိနေတာ မဟုတ်ဘူး။ နဂိုကရှိနေတာမဟုတ်ဘဲ အကြောင်းတရားတွေကြောင့် ဖြစ်လာတာ။ ဘယ်နေရာမှာမှ ရှိနေတာမရှိဘူး။

ဆိုပါစို့၊ စောင်းသံဟာ စောင်းအိုး၊ စောင်းကြိုးထဲမှာ နဂိုက ရှိနေတာ မဟုတ်ဘူး။ လက်နဲ့ စောင်းအိုးမှာတပ်ဆင်ထားတဲ့ စောင်းကြိုးလေးကို တီးလိုက်တော့မှ ဒီအသံလေးဟာ ထွက်ပေါ်ဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ စောင်းသံလေးဟာ စောင်းထဲပြန်ဝင်သွားတာ မဟုတ်ဘူး။ သို့မဟုတ် တစ်နေရာမှာ သွားစုပြီး တည်နေကြတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ နဂိုကရှိနေတာမဟုတ်ဘဲ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်လို့ ဖြစ်လာတယ်။ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်လို့ ဖြစ်လာပြီးတဲ့နောက်မှာလည်း လုံးဝပျောက်ကွယ်သွားတယ်။ အနိစ္စဆိုတာ အဲဒါကိုပြောတာနော်။ စာပေကျမ်းဂန်မှာတော့ ဖြစ်လာပြီးတဲ့နောက်မှာ မရှိတော့တာဟာ ‘အနိစ္စ’၊ မြန်မာလိုတော့ မမြဲဘူး၊ မမြဲဘူးနဲ့ ပြောကြတယ်။

ကဲ၊ ကောင်းပြီ၊ “နိစ္စလား အနိစ္စလား” ဆိုတော့ ရုပ်တရားတွေကို ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ပဉ္စဝဂ္ဂတွေက ဖြစ်ပြီးရင် ပျက်သွားကြတာပဲဆိုတာ သူတို့သဘောကျပြီးဖြစ်လို့ “အနိစ္စပါဘုရား” လို့ ဖြေကြတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်မေးတယ်။ “အဲဒီ မမြဲတဲ့ရုပ်ဟာ သုခလား၊ ဒုက္ခလား” “ဒုက္ခပါဘုရား” လို့ဖြေတယ်။ ထာဝရမြဲနေရင် ဒါဟာ ကျေနပ်စရာချည်းပဲပေါ့။ မမြဲတော့ ကျေနပ်စရာ မကောင်းလို့ ဒုက္ခ။ ဘာကြောင့် ဒုက္ခလို့ပြောရသလဲဆိုရင် ဖြစ်မှုပျက်မှုက ကပ်ပြီးတော့ အနှောင့်အယှက်ပေးနေလို့ ဒုက္ခ

လို့ပြောရတာ။ အနှောင့်အယှက် ပေးနေတာချည်းပဲလေ။ ဒါကြောင့်မို့ “ဥဒယဗ္ဗယ ပွဋိပိဋနဋ္ဌေနဒုက္ခံ” လို့ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထားတာ။ ဖြစ်မှုပျက်မှုက အမြဲတမ်း အနှောင့်အယှက် ပေးတာကို ခံနေရလို့ “ဒုက္ခ” လို့ ဒီလိုပြောတာနော်။ ဒီဒုက္ခဟာ ဘယ်ကလာတဲ့ဒုက္ခလဲဆိုရင် အနိစ္စရှုထောင့်ကလာတဲ့ ဒုက္ခ။ မမြဲလို့ ဒုက္ခ။ ဒုက္ခလက္ခဏာကို ထင်ရှားစေတယ်။ အနိစ္စကို သိရင် ဒုက္ခကိုသိတယ်ပေါ့။ ဒါကြောင့်မို့ စာပေကျမ်းကျန်တွေမှာ ဆိုထားတယ်။ “အနိစ္စကိုမြင်ရင် ဒုက္ခကိုမြင်တယ်၊ အနတ္တလည်း မြင်တယ်” ကွင်းဆက်ကို ပြထားတာနော်။

နောက်တစ်ခါ မြတ်စွာဘုရားက မေးပြန်တယ်။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ၊ ကလ္လံနုတံ သမနုပဿိတုံ။ ဧတံ မမ၊ ငသောဟမသ္မိ၊ ငသော မေ အတ္တာ” တိ။

အဲဒီလို မမြဲဘူး ဆင်းရဲတယ်၊ ပြောင်းလဲတဲ့သဘောရှိတဲ့ ရုပ်တရားကို ငါ့ဟာလို့ရှုလို့ သင့်တော်ပါ့မလား၊ ငါလို့ရောရှုလို့ သင့်တော်ပါ့မလား၊ မသင့်တော်ဘူး။ ငါ့ရဲ့အတ္တလို့ရှုလို့ သင့်တော် ပါ့မလား၊ မသင့်တော်ဘူးလို့ ဒီလိုဖြေထားတယ်။ ဒါကလည်း အနိစ္စရှုထောင့်ကနေ အနတ္တလက္ခဏာကို ဖော်ကျူးပေးတာ။ ခုနက ဒုက္ခရှုထောင့်ကနေပြီးတော့ အနတ္တကို မြတ်စွာဘုရားက ဖော်ကျူးပေးထားတာဖြစ်တယ်။ အခုစကားကျတော့ အနိစ္စ ရှုထောင့်ကနေပြီး အနတ္တကို ရှင်းလင်းထင်ရှားစေတာဖြစ်တယ်။

ရှင်းတာကတော့ အနတ္တပဲပေါ့။ အဲဒီမှာ “တေံ မမ” ဆိုတာ တဏှာရဲ့အတွေး၊ “သောဟ မသ္မိ” ဆိုတာ မာနရဲ့အတွေး၊ “သော မေ အတ္တာ” ဆိုတာ ဒိဋ္ဌိရဲ့အတွေးဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အတွေးသုံးပါး “ပပဉ္စတရားသုံးမျိုး” ရဲ့အမြင်ကို ဒီနေရာမှာ ဒီလိုရှင်းပြတာနော်။

ရုပ်တရားနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ အဲဒီလို ဟောသလိုပဲ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့လည်း ပဲ မြတ်စွာဘုရားက တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ မေးတယ်။ မေးလိုက်တဲ့ အခါမှာ သူတို့သဘောကျတဲ့အတိုင်း ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေက ဖြေကြ တယ်။ “အနိစ္စပါဘုရား” ‘အနိစ္စဆိုရင် ဒုက္ခလား၊ သုခလား’ “ဒုက္ခပါဘုရား” အဲဒီလို မမြဲ ဆင်းရဲတတ်တဲ့၊ ပြောင်းလဲတတ်တဲ့ တရားကို “ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ့ရဲ့အတ္တပဲ” လို့ရှုရင် သင့်တော်ပါ့မလား၊ “မသင့်တော်ပါဘုရား” လို့ ဖြေကြတယ်။

အဲဒီ မေးဖြေနေကြတာကိုက သူတို့ရဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ရင့်သန်စေတာ။ ဒါကို မြတ်စွာဘုရားက အလေးအနက်ထားပြီး မေးစစ်နေတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါ ဝိပဿနာကျင့်စဉ် တစ်ခုကို ကျင့်နေတာလို့ပဲ မှတ်ယူရမယ်။ အဆင့်မြင့်တဲ့ ဝိပဿနာတစ်ခု ကို ရှင်းသထက်ရှင်းအောင် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီလိုဟောထား တာ။

မြတ်စွာဘုရားက ကောင်းပြီတဲ့၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ် ခန္ဓာငါးပါးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ရုပ်တရားတွေဟာ ဘယ်တုန်းက ရုပ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ် (၁) အတိတ်က ရုပ်တရားပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ (၂) အခု ပစ္စုပ္ပန်ရှိနေတဲ့ ရုပ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ (၃) အနာဂတ်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် ရုပ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ (၄) ကိုယ့်သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် ရုပ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ (၅) သူများသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် ရုပ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ (၆) ကြမ်းတမ်းတဲ့ရုပ်တရား၊ သိသာထင်ရှားတဲ့ ရုပ်တရားပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ (၇) သိမ်မွေ့တဲ့၊ မသိသာ မထင်ရှားတဲ့ ရုပ်တရားပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ (၈) အောက်တန်းကျတဲ့ ရုပ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ (၉) အထက်တန်းကျတဲ့ ရုပ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ (၁၀) ဝေးတဲ့နေရာ မှာရှိတဲ့ ရုပ်တရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ (၁၁) နီးတဲ့နေရာမှာရှိတဲ့ ရုပ်တရား ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ရုပ်ဆိုတာ ဘယ်ရုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ် “နေတံ မမ နေသော- ဟမသ္မိ န မေ သော အတ္တာ” ငါ့ဟာ မဟုတ်ဘူး၊ ငါလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ငါ့ရဲ့အတ္တလည်း မဟုတ်ဘူးလို့ “ယထာဘူတံ သမ္ပပညာယဒဋ္ဌဗ္ဗံ” ။ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ရှုမြင်ပါ။ မြတ်စွာ ဘုရားက guide line ပေးနေတာပေါ့။ ဒီအတိုင်းမြင်အောင် ကြည့်လို့ ပြောတာ။ မှန်ကန်တဲ့ ဉာဏ်အမြင်နဲ့ ရှုရမယ်။

ထို့အတူပဲ ဝေဒနာဟာလည်း အတိတ်က ဝေဒနာပဲ ဖြစ်ဖြစ် အခုပစ္စုပ္ပန်ကို သိလိုက်တာနဲ့ နည်းယူပြီး အတိတ်က

ဟာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အနာဂတ်လာမယ့်ဟာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ့်သန္တာန်က
ဟာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သူများသန္တာန်က ဟာပဲဖြစ်ဖြစ် အတူတူပဲ။
အဲဒါတွေအားလုံးကို “ငါ့ဟာ၊ ငါပဲ၊ ငါ့ရဲ့အတ္တ” လို့ မမြင်ဘဲ
“ငါ့ဟာ မဟုတ်ဘူး၊ ငါ မဟုတ်ဘူး၊ ငါ့ရဲ့အတ္တ မဟုတ်ဘူး” လို့
မှန်ကန်တဲ့အမြင်နဲ့ ရှုမြင်ရမယ်။

အဲဒီလို ရှင်းရင်း ရှင်းရင်းနဲ့ သူတို့ဟာ ရုပ်အကြောင်းကို
သေသေချာချာ အသေးစိတ် သဘောကျအောင် တရားနာ
တယ်။ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့ကိုလည်း သဘော
ကျအောင် အဲဒီလို တရားနာတယ်။ ကောင်းပြီ၊ ငါ့ဟာလည်း
မဟုတ်ဘူး၊ ငါလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ငါ့ရဲ့အတ္တလည်း မဟုတ်ဘူးလို့
မှန်မှန်ကန်ကန် မြင်လာပြီဆိုလို့ရှိရင် အဲဒီလို မှန်မှန်ကန်ကန်
မြင်လာခြင်းရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးက ဘာလဲဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရား
က ဆက်ဟောထားတယ်။ “ဝေပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယ
သာဝကော” သုတဝါဆိုတာ ဘုရားဆီကတရားကို ကြားထားတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြောတာနော်။ ဘယ်သာဝကပဲဖြစ်ဖြစ် မကြားဖူးဘဲနဲ့
ဘယ်အရာကိုမှ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ မသိနိုင်ဘူး။ ရှင်သာရိပုတ္တရာ
လို ဉာဏ်ကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တောင်မှပဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ထိုးထွင်း
သိနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။

ဒါကြောင့်မို့ “သုတဝါ” ရှေးဦးစွာ တရားကို နာယူမှတ်သား
ရမယ်။ သင်ယူရမယ်။ “သုတဝါ အရိယ သာဝကော” ကြားဖူး

နားဝရှိပြီး သင်ယူထားတဲ့ အရိယာတပည့်ဟာ (ဓမ္မစကြာ
တုန်းက မြတ်စွာဘုရားက ‘အနနဿုတေသု ဓမ္မေသု’ သူများ
ဆီက သင်ထားတာ မဟုတ်ဘူးနော်။ ကြားလည်း မကြားဖူး
ဘူးနော်။ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ထိုးထွင်းသိတာကို ပြောတာဖြစ်တယ်။
အခုကျတော့ မြတ်စွာဘုရားဟောလို့ ကြားဖူးနားဝရှိထားတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘာဖြစ်တုန်းဆိုတော့ “ရူပသ္မိပ္ပိ နိဗ္ဗန္တိတိ” ရုပ်တရား
တွေ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတွေကို ကောင်းကောင်းမြင်လာ
တဲ့အခါ ရုပ်တရားအပေါ်မှာ ငြီးငွေ့လာတယ်။ ငြီးငွေ့တယ်
ဆိုတာ သာယာမှုကို ရှာမတွေ့တော့တာ။ မသာယာတော့ဘူး။
မလိုချင်တော့ဘူး။ လိုချင်နေလို့ ခက်တာကိုး။ တွယ်တာမှုတွေ
မရှိတော့ဘူး။ သာယာမှု၊ ကျေနပ်မှုတွေဟာ ရုပ်တရားပေါ်မှာ
မရတော့ဘူး။ ခါတိုင်းက ရုပ်ကလေးနဲ့ပျော်ပြီး ရုပ်ကလေးနဲ့
ကျေနပ်နေတာကိုး။ အခုတော့ ပျော်ရွှင်မှု၊ ကျေနပ်မှု မရတော့
ဘူး။ အဲဒါကို ငြီးငွေ့တယ်လို့ ပြောတာနော်။

(အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲနဲ့ “ငြီးဝေ” ဆိုတာ ရှိသေးတယ်။ ပါးစပ်
ကတော့ “ငြီး” နေတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် “ဝေ” နေတယ်။ ဒီနားပဲ၊
ဒီရုပ်ကလေးထဲပဲ လှည့်ပြီးတော့ ဝေနေတာ။ အဲဒါကျတော့
ငြီးငွေ့တာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ ငြီးပြီးတော့ ဝေနေတာဖြစ်တယ်။
ငြီးတယ်ဟေ့၊ ဒုက္ခ ဒုက္ခနဲ့ ငြီးပြီးတော့ ဒီနားပဲ ဝေလည်
ကြောင်ပတ် လုပ်နေတာ) ငြီးငွေ့တယ်ဆိုတာ ကျေနပ်စရာ၊

သာယာစရာ ရှာမတွေ့တော့ဘူးဆိုတာ ပြောတာပေါ့။ ကျေနပ်စရာ မရှိတော့ဘူးဆိုရင် ပစ်လိုက်ချင်တာပေါ့။ ဘယ်နေရာမှ ကျေနပ်စရာ ရှာမတွေ့ဘူးဆိုရင် ပစ်တော့မှာပေါ့။

“နိဗ္ဗိန္ဒ ဝိရဇ္ဇတိ” ငြီးငွေ့လာသည့်အတွက်ကြောင့် အဲဒီရုပ်တရားပေါ်မှာ၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တွေပေါ်မှာ မတွယ်တော့ဘူး။ အတိုချုပ်က ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်မြင့်ဆုံး ရောက်သွားတာကိုပြောတာ။ ဝိပဿနာဉာဏ် အားလုံးကို ရည်ညွှန်းပြီးတော့ “နိဗ္ဗိန္ဒတိ” သင်္ခါရတွေအပေါ်မှာ လုံးဝငြီးငွေ့သွားပြီ၊ သာယာမှုတွေ ရှာမတွေ့တော့ဘူး၊ သင်္ခါရကင်းသွားတဲ့၊ သင်္ခါရ မရှိတော့တဲ့နေရာ၊ သင်္ခါရတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားတဲ့ နေရာ သာလျှင် နှစ်သက်စရာကောင်းတယ် ဆိုတာကို တွေ့တယ်ပေါ့နော်။

အဲဒီတော့ “နိဗ္ဗိန္ဒ” သာယာမှုကို မတွေ့တဲ့အခါ “ဝိရဇ္ဇတိ” မတွယ်တာတော့ဘူး။ တပ်မက်စိတ်တွေ မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါက မဂ်စိတ်ပေါ်တာကိုပြောတာ။ “နိဗ္ဗိန္ဒတိ” က ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်တာကိုပြောတာ။ “ဝိရဇ္ဇတိ” ဆိုတာ မဂ်အဆင့်ကို ပြောတာ။ “ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ” တပ်မက်မှုတွေ ကင်းသွားတဲ့အခါ ကျတော့ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်တာကိုပြောတာ။ ဆိုလိုတာက ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရသွား

ပြီတဲ့။ “နိဗ္ဗိန္ဒတိ” ဝိပဿနာဉာဏ်၊ “ဝိရုဇ္ဈတိ” မဂ်၊ “ဝိမုစ္စတိ”
ဖိုလ်၊ ဒီဟာကိုပြောတာနော်။

“ဝိမုတ္တာသ္မိံ ဝိမုတ္တပီတိ ဉာဏံ အဟောသိ” ကိုယ်လွတ်တာ
ကို လွတ်တယ်လို့ သိတဲ့ဉာဏ် ဖြစ်သွားတယ်။ လောကလူတွေ
က အလုပ်ကလေးတစ်ခု ပြီးသွားတဲ့အခါမှာ Freedom ဖြစ်သွား
ပြီလို့ ပြောကြတယ်။ ဘယ်ဟုတ်မလဲ၊ ကြိုးတန်းလန်းနဲ့ပဲ။ သား
တွေ သမီးတွေနဲ့ လွတ်လပ်သွားပြီလို့ ပြောကြတယ်လေ။ သား
ကလည်း စာမေးပွဲတွေပြီးသွားလို့ ရာထူးတွေရပြီး သူ့ဟာသူ
နေတယ်၊ သမီးကလည်း ဒီလိုပဲ။ အကုန်လွတ်လပ်သွားပြီ၊
ဘယ်ဟုတ်မလဲ၊ တော်ကြာကျတော့ မြေးက ရောက်လာရော၊
မလွတ်လပ်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားတယ်ပေါ့နော်။ စိတ်ရဲ့လွတ်လပ်မှု
ကိလေသာတွေ အညစ်အကြေးတွေက ကိုယ့်သန္တာန်မှာ ရှိနေ
သေးသမျှ ဘယ်တော့မှ လွတ်လပ်တယ်လို့ ပြောလို့မရဘူး။
ဝိမုတ္တိဆိုတဲ့ လွတ်လပ်မှုဟာ စိတ်ထဲက အတွယ်အတာတွေ
အားလုံး လွတ်သွားတာမှ လွတ်လပ်တယ်လို့ခေါ်တာ။ ပြင်ပက
အလုပ်ကိစ္စတွေ ပြီးသွားတာကို လွတ်လပ်တယ်လို့ခေါ်တာ
မဟုတ်ဘူး။

အေး၊ ကောင်းပြီ၊ အဲဒီလိုဖြစ်ပြီးတဲ့အခါမှာ ဘာတွေကို
ထပ်ပြီး သိလာတုန်းဆိုတော့ နောက်ဘဝ ငါမွေးစရာမရှိတော့
ဘူး၊ ငါ့ရဲ့ဇာတိတရားဟာ ကုန်သွားပြီ။ “ဝုသိတံ ဗြဟ္မဝရိယံ”

မြတ်သောအကျင့်ကိုလည်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ကျင့်ပြီးသွားပြီ။ “ကတံ ကရဏီယံ” လုပ်စရာတွေကိုလည်း ငါလုပ်ပြီးသွားပြီ။ ရဟန္တာ ဖြစ်တော့မှ အလုပ်ဟာ ပြီးတာ။ ပုထုဇဉ်တွေဟာ ဘယ်တော့မှ အလုပ်မပြီးဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။ သောတာပန်တွေလည်း အလုပ် မပြီးသေးဘူး။ သကဒါဂါမ်တွေ၊ အနာဂါမ်တွေလည်း အလုပ် မပြီးသေးဘူး။ ရဟန္တာကျတော့မှ အလုပ်ပြီးတာ။

ဒါကြောင့် “ကာလော ယသတိ ဘူတာနိ” ဆိုတဲ့ ဂါထာ လေးမှာ အချိန်ကလူတွေကို စားပစ်နေတယ်။ သတ္တဝါတွေကို စားရင်း သူ့ကိုယ်သူလည်း စားနေတယ်။ အချိန်က ကုန်သွား တာကိုး။ အဲ၊ ရဟန္တာတွေကျတော့ အချိန်ကိုစားပစ်လိုက်တာ။ သူ့မှာ အချိန်တွေပိုသွားပြီ။ လူတွေကျတော့ အချိန်ပိုတယ်လို့ မရှိဘူး။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ လုပ်စရာ တန်းလန်းနဲ့မို့။ ဒါပေမယ့် လူတွေကထင်တယ်၊ ငါ့မှာ အချိန်တွေပိုနေပြီ၊ လုပ် စရာတွေ မရှိတော့ဘူး၊ ငါ့မှာအားနေတယ်၊ လွတ်လပ်နေတယ် လို့ ဒီလိုထင်တယ်။ မဟုတ်ဘူး၊ ရဟန္တာကမှ အချိန်တွေပိုတာ။

ပုထုဇဉ်တွေဟာ လုပ်စရာတန်းလန်းနဲ့ နေရတာ၊ မလုပ် သေးတာပဲဖြစ်တယ်။ ပျင်းတဲ့သူဆို အမြဲတမ်း အချိန်တွေပိုနေ တာပဲ။ အဲဒီတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကျမှ အချိန်တွေကို အနိုင်ယူ လိုက်တာပဲ။ သူ့မှာ လုပ်စရာတွေ အကုန်ပြီးသွားပြီ။ “ဘာမှ လုပ်စရာ မရှိတော့ဘူး” လို့ ဒီလိုသိမြင်လာတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ ဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်အနေနဲ့ ဒီလိုရှင်းပြလိုက်တဲ့အခါ၊ ဟောလိုက်တဲ့အခါမှာ ပဉ္စဝဂ္ဂိတွေရဲ့စိတ်ဟာ တဏှာအစွဲအလမ်းတွေ သူတို့ရဲ့သန္တာန် မှာ (ဒိဋ္ဌိကတော့ ကျွတ်ခဲ့ပြီးသားပေါ့နော်) လုံးဝကင်းသွားပြီ။ အာသဝေါတရားတွေက စိတ်ကို လွှမ်းမိုးမထားနိုင်တော့ဘဲနဲ့ စိတ်ဟာ လုံးဝစင်ကြယ်တဲ့အဆင့်ကို ရောက်သွားတယ်။ လုံးဝ လွတ်လပ်သွားတယ်။

“အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိသု” ဆိုလိုတာက ရဟန္တာဖြစ်သွားကြပြီ၊ အဲဒီအခါကျတော့မှနော်။

အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို နာရင်း ဝိပဿနာကျင့်စဉ်ကို တိုးမြှင့်ပြီး ကျင့်လိုက်ကြတာ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးစလုံး တစ်ပြိုင်နက် ရဟန္တာဖြစ်သွားကြတယ်။

သောတာပန်ဖြစ်တုန်းကတော့ တစ်ရက်စီ တစ်ရက်စီ ဖြစ်ကြတယ်။ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ တစ်ရက်တည်း၊ တစ်ချိန်တည်း ဖြစ်သွားတယ်။ အထက်ဝိပဿနာမှာ သွားပြီး တော့ တူကြတာ။ ရှင်သာရိပုတ္တ နဲ့ ရှင်မောဂ္ဂလာန် တို့မှာ ရှင်သာရိပုတ္တ က ရှင်အဿဇိရဲ့တရားကို နာရလို့ သောတာပန် ဖြစ်တယ်။ ရှင်သာရိပုတ္တ ကနေတဆင့် ဟောပြောလို့ ရှင်မောဂ္ဂလာန်က သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ တစ်ချိန်စီ သောတာပန် ဖြစ်ကြတယ်။ ဟော၊ နောက်ထပ် ဝိပဿနာ

ကျင့်စဉ်တွေကို ကျင့်ကြတဲ့အခါ ရှင်မောဂ္ဂလာန်က (၇)ရက်နဲ့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။ ရှင်သာရိပုတ္တကျတော့ (၁၅)ရက်ကြာတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူက အသေးစိတ်လိုက်နေလို့။ “အနုပဒ ဓမ္မ ဝိပဿနာ” ရှင်သာရိပုတ္တရဲ့ ဝိပဿနာက အသေးစိတ်ရှုတယ်။ ဉာဏ်ကြီးတော့ အသိဉာဏ်နဲ့ ချဲ့ကားကြည့်တဲ့အခါ အချိန်ပိုကြာတယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတာပေါ့နော်။ ရဟန္တာတော့ ဖြစ်ကြတယ်၊ တစ်ချိန်စီ ဖြစ်ကြတာပေါ့။

အဲဒီတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂါးပါးက တစ်ရက်စီ တစ်ရက်စီ သောတာပန်ဖြစ်လာပေမယ့် အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို နာယူရတဲ့ အချိန်မှာ သကဒါဂါမ်ဖြစ်တယ်၊ အနာဂါမ်ဖြစ်တယ်။ နောက်ဆုံးမှာ ရဟန္တာဖြစ်သွားကြတယ်။ အေး၊ ဒါက အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို အနှစ်ချုပ်ကို ဟောကြားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ တရားချစ်ခင် သူတော်ကောင်း ပရိသတ် အပေါင်းတို့သည် ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တစ်ခုကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ “နိဗ္ဗိန္ဒတိ” ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်လာမယ်ဆိုရင် “နိဗ္ဗိန္ဒ ဝိရဇ္ဇတိ” မဂ်ဉာဏ်ကို ရကြမှာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ မဂ်ဉာဏ်ကိုရပြီးရင် “ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ” ဆိုတဲ့ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရကြမှာဖြစ်တယ်။ အဲဒီဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရတဲ့အခါကျတော့ လွတ်လပ်တယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သိလာလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို သိလာပြီးတဲ့အခါ ဘဝဆိုတာကို ဇာတိကအစ

အဆုံးသတ်ပြီး လုပ်စရာရှိတာတွေ အကုန်လုပ်ပြီးပြီ၊ စိတ်လေး
ဟာ ကိလေသာအာသဝေါတွေကနေ လွတ်ကင်းသွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
အဖြစ် ရယူနိုင်ကြရအောင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့
တရားဓမ္မအတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ
ကုန်သတည်း။

သာဓု သာဓု သာဓု

မွေဒါနကုသိုလ်ရှင်

နတ်လူသာဓုခေါ်စေသော်

အောင်ဇေယျ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း
အမှတ်(၁၅၂)၊ (၂၂)လမ်း၊ လသာမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း ၀၁-၃၈၄၁၉၃